

MIRCEA OPRITĂ

POVESTIRI DE DUMINICĂ

Mircea Oprea

POVESTIRI DE
DUMINICĂ

cu o prefață de
CORNEL ROBU

TEXAROM & MILLENNIUM
BOOKS
2011

Redactor: Michael Haulică
Ilustrația copertei: Fiona Hooley
www.digitaljunkies.net

POVESTIRI DE DUMINICĂ
Copyright © Mircea Oprea, 2010
Prefața: copyright © Cornel Robu, 2010

Pentru această ediție, toate drepturile
sînt rezervate
editurii TEXAROM

Reproducerea integrală sau parțială a
conținutului acestui volum fără acordul scris
al editorului constituie o încălcare a Legii
Dreptului de autor și se sancționează potrivit
prevederilor acesteia.

TEXAROM
www.texarom.com
e-mail: office@texarom.com
telefon: 01-520-838-0824

MILLENNIUM BOOKS
e-mail: office@millenniumpress.ro
telefon: 0371-388260
www.millenniumpress.ro

ISBN 978-606-8113-42-5

Cuprins

PREFAȚĂ

Cornel Robu – Călare pe două milenii

CINCI FICȚIUNI RECENTE

Alchimistul

Lucy

Interviul

Inginerii electronice

Caliban, du-te la bibliotecă!

CINCI DIN ALT SECOL

Figurine de ceară

Semnul licornului

O floare pentru căpitan

Judecătorii

Poveste de dragoste

DESPRE AUTOR

PREFAȚĂ

Cornel Robu

CĂLARE PE DOUĂ MILENII

Mircea Oprea este la ora de față, în România, principalul reprezentant al literaturii denumite, și aici, ca peste tot în lume, *science-fiction* (chiar dacă, personal, el adoptă, pentru „genul” preferat, denumirea de „literatură de anticipație”, sau simplu „anticipație”). Aceasta este latura cea mai cunoscută și mai proeminentă a scrisului său, dar manifestarea sa ca scriitor nu se rezumă la atât. Este un scriitor multilateral, complex și complet, cu largi disponibilități creative și cu deschideri spre toate genurile și domeniile literaturii, cu o diversitate de preocupări pe măsura unui scriitor de *mainstream*: un adevărat „om-orchestra”. Spre acest ideal au aspirat și alți scriitori români afirmați prioritar în *science-fiction*, după cum constată chiar Mircea Oprea, într-o carte de exegeză critică, *Anticipația românească* (1994, ediția a II-a 2003, reeditată ca *Istoria anticipației românești* la Editura Feed Back din Iași, în 2007) – cea mai completă și mai competentă examinare exegetică a acestui „capitol de istorie literară” pe parcursul unui secol și mai bine, de când se scrie „literatură de anticipație” în limba română. Dar cel care întruchipează perfect în propria-i creație aceste „miraje ale sintezei” este însuși Mircea Oprea – scriitor foarte activ și constant, dar și divers, după cum se poate vedea fie și dintr-o sumară trecere în revistă a cărților pe care le-a semnat și a manifestării sale în lumea literară.

Născut în 1943 la Timișoara, Mircea Oprea a studiat filologia la Cluj (1961-1966) și a fost apoi,

până în 1994, redactor la Editura Dacia din acest oraș. După anul de cotitură 1989, a fost ales de scriitorii clujeni în funcția de președinte al Asociației Sindicale a Scriitorilor, mandat pe care l-a întrerupt în 1996, pentru a pleca la Budapesta, ca director al Centrului/Institutului Cultural al României, deschis nu cu mult înainte în capitala ungară.

Scriitorul a debutat în 1966, cu volumul de povestiri SF *Întâlnire cu meduza*. Volumului de debut i-au urmat apoi încă patru volume de „proză scurtă” SF (*Nopțile memoriei*, 1973; *Adevărul despre himere*, 1976; *Figurine de ceară*, 1978; *Semnul licornului*, 1980), „integrala povestirilor SF” publicate până atunci fiind reunită, în anul 2004, între copertele unui masiv volum intitulat tot *Figurine de ceară*. Mircea Opriță a mai publicat un roman SF parodic (*Argonautica*, 1970, rescris și amplificat în 1980), două romane „realiste” (*Pasărea de lut*, 1976, și *Cina cea mai lungă*, 1983), un volum de versuri (*Jocul cu vipere*, 1972), teatru (vol. *Planeta părăsită*, 1971, și *Viața într-o floare*, 1972), prima monografie Wells semnată de un autor român (*H.G. Wells – Utopia modernă*, 1983), precum și prima sinteză critică și istorico-literară, exhaustivă, asupra „genului” în literatura română (*Anticipația românească. Un capitol de istorie literară*, respectiv *Istoria anticipației românești*), o incursiune exegetică în vastul domeniu al utopiei (*Discursul utopic. Momente și repere*, 2000), numeroase cărți de traduceri. Multe din aceste titluri au fost încununate, la data apariției, cu premii și distincții literare, românești și internaționale.

Un scriitor multilateral manifestat este, *ipso facto*, un scriitor multilateral înzestrat. Este firesc și de la sine înțeles ca un prozator de vocație să fie înzestrat cu o puternică „vână” a realului, cu un acut simț de observație a lumii și a omului, indiferent de formele și convențiile de gen literar

în care această înzestrare se materializează. Dar tot de la sine se înțelege că această materializare pretinde o adecvare a mijloacelor la scopuri, nu întotdeauna identice în diversele genuri literare: percepția realului rămâne la fel de intensă și simțul de observație la fel de acut, și atunci când realul e privit din imediată apropiere, perceput în toate detaliile sale (cazul prozei „realiste“ *mainstream*), dar și atunci când privirea cuprinde de la o distanță mai mare ansamblul aceluiasi mult-râvnit „real“ (cazul specific și definitoriu în *science-fiction*). Strategii diverse de abordare a realului, implicit a „omului“ din inima acestui „real“, care se manifestă și succesiv, alternativ, dar nu o dată necesarmente simultan și complementar, întregindu-se reciproc. Ceea ce povestirile și nuvelele din cartea de față dovedesc și verifică, din plin.

Satul Frata, unde ne poartă narațiunea din *Semnul licornului* (1978), este o așezare omenească reală și concretă, care poate fi găsită efectiv undeva în Ardeal, nu în Luggnagg, țară imaginată utopic de Jonathan Swift în *Călătoriile lui Gulliver* (1726); bătrânul autodidact semidoct George Biriș Delafrata, care descoperă artizanal „elixirul nemuririi“, este și el un om cât se poate de real și concret, prezumabil contemporan cu autorul care l-a imaginat, în secolul XX, de curând încheiat, căruia până nu demult îi mai ziceam încă „al nostru“; dar el, personajul, ar putea fi foarte bine unul dintre acei imortali și atemporal *struldbruggi* ai lui Swift, a căror „nemurire“ este prezentată de mizantropul clasic englez ca un regretabil accident genetic degenerativ, ce-i condamnă pe nefericiții nemuritori la decrepitudine biologică și declasare socială. Descoperind „elixirul nemuririi“, dar abia la vârsta decrepitudinii senile, secret cu care se retrage ignorat de lume în satul natal, Frata, semidoctul nonagenar transilvan reface totodată, într-un realist

decor rural românesc, blestemul mitologicului Tithonus, care uitase să ceară de la zei, odată cu nemurirea, și tinerețea veșnică. Singura perspectivă care-i rămâne jalnicului „nemuritor“ este să vegețeze decrepit într-un ambient familial și social meschin, sordid și rapace, surprins acesta cu „ochiul“ celui mai necruțător observator „realist“. Încă o dată, privirea de la mare distanță reclamă în mod necesar și complementar privirea din imediată apropiere.

Nu e, desigur, prima dată când străvechiul motiv (folcloric, mitologic, literar) al nemuririi este preluat și naturalizat în science-fiction, există atâtea ilustre antecedente, dar la Mircea Opriță „nemurirea“ apare, în plus, relativizată și discreditată (auto)parodic, persiflată, supusă unei – discrete și complice, totuși – deriziuni. Și dacă registrul stilistic discreditant-parodic face din principiu destul de improbabilă încropirea unor inflexiuni de „*sense of wonder*“, dizolvându-le acid încă din stadiu embrionar, nu le interzice, în schimb, pe cele de „*sense of humour*“, ba nici măcar pe cele de „*sense of loss*“, acea „senzație de pierdere“ subsumabilă „coordonatei poetice“ pe care, în postură de exeget, Mircea Opriță își structurează sinteza critică și istorică din *Anticipația românească*. Tratat pe care, în postură de scriitor, autorul îl acordă din oficiu până și amărâtului de George Biriș Delafrata, în virtutea chiar a precarității condiției sale de viețuitoare totuși muritoare, de ființă omenească fragilă și perisabilă.

Atins de aripa „senzației de pierdere“, înmuat discret în tinctura regretului fără leac la care-l condamnă însăși precaritatea condiției lui de ființă omenească fragilă și vulnerabilă, apare și chipeșul căpitan de navă spațială Valter Ionescu din povestirea *O floare pentru căpitan* (1980), care se întoarce din misiune, în urma unui accident groaznic, „transferat“ în corpul unui *braal*,

monstru cosmic inofensiv, dar hidos, cu aspectul unui broscoi uriaș, la vederea căruia oamenii rămași somatic oameni nu-și pot stăpâni repulsia viscerală, în ciuda datoriei la compasiune și la înaltă înțelegere „umană“ a sacrificiului „pe altarul cunoașterii“, de care sunt perfect conștienți. Repulsie viscerală care se traduce în „*sense of horror*“, într-o irepresibilă senzație de oroare și dezgust, inextricabil amestecată în inflexiunile „senzației de pierdere“ din final: „o milă însoțită de repulsie“, spune naratorul, în text.

Cunoscutul și mult-frecventatul „motiv“ SF al contactului cu alienii, cu extraterestrii („procyenii“, în cazul de față), rămâne până la sfârșit tratat, în *O floare pentru căpitan*, în registrul grav și „poetic“. Poate singura adresă subtextual ironică și parodică la convențiile „genului“ SF, unde uzanța cere, aproape din oficiu, ca personajele să poarte nume anglo-saxone, „americane“, este numele ostentativ românesc al protagonistului, Valter Ionescu. Dar acesta este, totodată, un indiciu și o confirmare în plus a apartenenței la science-fiction. Pentru că, de fapt, ceea ce contează aici nu e numele personajului, ci calitatea sa de navigator cosmic, de Om pornit la marea încercare („*challenge*“) a confruntării cu Cosmosul (la „cucerirea spațiului cosmic“, cum suna un triumfalist clișeu verbal al „epocii cosmice“): un Cosmos nici ostil, dar nici binevoitor, nici primitiv, ci doar nepăsător și indiferent la existența omului. Ajunge însă și atât: confruntarea se soldează fatalmente catastrofal, strivitor pentru om, dar implicit și copleșitor, covârșitor – premisă necesară în generarea aceluia „*sense of wonder*“ definitoriu în science-fiction. Privit de la mare distanță, omul apare și aici ca un abstract ins generic uman; dar privirea de la mică distanță, în permanență la datorie și ea, asigură și acestei trame sau drame cosmice consistență „pământească“ și „omenească“, o intensitate a

percepției și o acuitate a detaliului care face dintr-o aridă platformă cosmică un decor și un ambient comparabile cu orice loc de pe Pământ.

Telescopul rămâne la fel reglat, „privirea” – simțul de observație și percepția realului – rămân tot dublu calibrate și atunci când în colimator intră îndepărtata planetă Bactriana din constelația Leului, pierdută undeva în nemărginirile Cosmosului. Ajungem astfel la titlul-emblemă al lui Mircea Opriță – povestirea *Figurine de ceară* (1973), cea pe care scriitorul a ales-o în două rânduri (1978, 2004) pentru a-l reprezenta în titlul unor antologii de autor, și o include și acum, în mini-antologia de față.

Ne aflăm, de această dată, în plin „*sense of wonder*“, așadar în plin science-fiction *at its best* și, ca atare, covârșirea condiției și naturii umane, fatalmente limitate și insurmontabile, nu poate lipsi. Pentru că nu poate lipsi acel *tremendum*, acel cutremur al ființei finite în atingere cu infinitul, după care putem recunoaște fără greș adevăratul „*sense of wonder*“ și adevăratul *science-fiction*. Ceea ce-l covârșește și-l „strivește” pe om nu mai este însă, de astă dată, Spațiul sau Timpul, în infinitatea lor fizică exterioară, nu marile distanțe spațiale sau marile durate cosmice, ci un alt „infinite”, la fel de nemărginit și de strivitor în raport cu finitudinea și cu vulnerabilitatea omului: infinitul diversității formelor din Univers, infinitul ineuizabilei complexități și complexiuni conceptibile ca existând atât „dedesubtul” cât și „deasupra” etalonului uman, într-un cuvânt – infinitul *complexional*.

Bactriana este o planetă pustie, aparent stearpă și lipsită de viață, dar care, la primul impuls declanșator din partea unui imprudent „ucenic vrăjitor”, se dovedește a fi înzestrată, asemenea celebrei *Solaris* a lui Stanislaw Lem, cu misterioase și nelimitate resurse mimetice homoplastice, apte a „copia”, a duplica și

reduplica la nesfârșit orice i se oferă ca „model“, orice obiect sau ființă căzute pradă „suspensiei coloidale“ pe care planeta o emană din abundență. Pentru ființa umană finită și stabilă ontologic, „așezată“ în tipare și în limite biologice ferme, complexitatea sau „complexionalitatea“ infinită a Universului este covârșitoare și aneantizantă prin tranziență ontologică, prin polimorfism și prolificitate, printr-o proteică diversitate și o deconcertantă versatilitate, printr-o năpraznică voracitate limitofagă ce amenință însuși principiul individuației și al identității, fără de care ființa umană este cuprinsă de un frison de oroare și de alarmă, „simte pământul fugindu-i de sub picioare“. Asaltat din toate părțile de propriile sale dubluri identice, cuprins de spaimă la gândul „dacă nu cumva, scoțându-și căștile, fapăturile acelea ar fi purtat pe umerii lor cu urme proaspete de gelatină, propriul meu cap“, așadar atunci când această agresiune complexională ajunge să-i amenințe din temelii însăși identitatea individuală – „ucenicul vrăjitor“, în inedită postură de astronaut explorator, neavând un „maestru“ pe care să-l cheme urgent în ajutor pentru a opri escalada (precum în celebra baladă a lui Goethe), scapă cu fuga de pe planeta Bactriana răvășită de stihia formelor pe care chiar el o declanșase, în joacă, dar iresponsabil, lăsând totul baltă, lăsând lucrurile să se așeze de la sine în sperate noi tipare stabile prin acțiunea sedativă a timpului, iar pe cititor lăsându-l să-și savureze *ad libitum*, cu ambigue și perverse delicii, porția de plăcere estetică, de „*sense of wonder*“.

Reluând, odată cu schimbarea mileniului, condeiul povestitorului, pe care aparent îl abandonase după apariția volumului *Semnul licornului* (1980), Mircea Opriță face nu doar o întoarcere de la *science-fiction* la *mainstream*, dar și de la „coordonata poetică“ la „coordonata comicului“, de la „*sense of wonder*“ și „*sense of*

loss“ la „*sense of humour*“: după atâta gravitate și „greutate“ estetică și spirituală, scriitorul consideră pesemne că-și poate îngădui acum și o relaxare în ușurătate, în pitoresc și funambulesc, în șarja caricaturală, ba chiar, pe alocuri, într-o frivolitate bine studiată și bine dozată: condimente și ingrediente mai mult sau mai puțin picante, mai mult sau mai puțin facile, dar pe care „piața le cere“, vezi bine, la ora de față: *de gustibus non disputandum*, nici nu mai încape vorbă, mai ales când e vorba nu doar de gusturi personale, ci de un suprapersonal și presant „gust al epocii“, care, urmându-și propria dinamică, nu stă pe loc, ci „suferă în permanență mutații“: le-a și suferit, le suferă și *suferă* în continuare...

Dar și în această relaxantă destindere în „*sense of humour*“ și pitoresc, elevația, luciditatea și profesionalismul scriitorului nu se dezmet: exigența estetică rămâne în permanență la post, chiar și atunci când el, scriitorul, dă frâu liber, de această dată, mai vechiului său „demon“ al ironiei și deriziunii, umorilor sarcastice memorabil manifestate, în trecutul mileniu, în romanul parodic SF *Argonautica* (1970, 1980), dar mai ales în romanul realist și satiric *Cina cea mai lungă* (1983) – o caustică și corozivă radiografie satirică a „nemuritorilor ani-lumină“ din „iepóca de aur“ a lui Ceaușescu.

Opțiunea literară dă însă expresie și unei alte opțiuni, mai radicale. Covârșirea și „strivirea“ omului de către stihiiile nepăsătoare și impersonale ale naturii nu este, evident, același lucru cu dezgustul mizantropic al omului față de om, dimpotrivă. Moralmente, neputința nu se cuvine sancționată la fel cu păcătoșenia și putrefacția. Nici consecințele în plan estetic nu sunt comparabile, prima postură putându-se solda cu emoția estetică a sublimului (activă și în „*sense of wonder*“), a doua – abia cu incisivități satirice sau pamfletare, caustice poate, dizolvante poate, dar

„impure“ estetic și, ca atare, fără acces la elevația adevăratei plăceri estetice. Și totuși, pe versantul dinspre prezent al cumpenei mileniilor, asaltul mizantropiei pare astăzi a fi cu neputință de oprit, la nivel atât personal, individual (prin înaintarea în vârstă), cât și suprapersonal, colectiv (prin înaintarea în epocă, în „spiritul epocii“, în *saeculum* și în *millenium*). Alimentată, prin recul, de cinismul economic și de nesimțirea banului, mizantropia face adevărate ravagii și inundă totul în jur, nu doar ceea ce în virtutea unei joase altitudini este de la natură teren inundabil. Nici Mircea Opriță nu rezistă acestui *trend*, nu rezistă tentației de a trata detestabila natură umană cu acidul și cu reactivul mizantropiei, de a-și re-alimenta astfel motorul cu acest combustibil impur, dar de-o atât de inflamabilă concentrație octanică, în scrierile sale mai noi, de la acest început de secol și de mileniu.

Discret și perfid incubat, morbul mizantropiei nu atacă brusc și frontal. Umoarea mizantropică apare încă benignă, încă zâmbitoare, amuzată și amuzantă, în ipostaza pitorescului deși masochistului „sentiment românesc al disprețului de sine“ care „se poartă“ azi „într-o veselie“ în România, fiind atât de *trendy* și de *politically correct*, și la care nici Mircea Opriță nu rămâne pe deplin imun, în *Alchimistul*. Dar altfel, lăsând la o parte ideologia și gustând numai ucronia, numai „istoria alternativă“, nu și pe cea „reală“, așadar sub aspect pur literar, nuvela e delectabilă, și totodată memorabilă: de reținut ca reper tematic în istoria SF-ului românesc, ca temerar pionier român în *steampunk*, Costică Nazat, tembelul „alchimist“ dâmbovițean al lui Mircea Opriță se mișcă, haotic, dar simpatice totodată, prin două capitale europene, București și Budapesta, reciproc insolitate „exotic“ printr-un *steampunk* asimetric, prin convenția ucronică a triumfului motorului cu aburi în epoca modernă, ipoteză din care rezultă ingenioase efecte

pitorești și anacronisme burlești. Așa, multicolor pigmentată și picant condimentată cu mult muștar ironic și ucronic, mizantropia nu e deloc indigestă, ba chiar parcă „pică bine la stomac“...

Adevărata mizantropie este însă, prin definiție, supraindividuală și supranațională, „globalizantă“, mai ales într-o „epocă a globalizării“, cum ni se tot spune că ar fi cea de azi. Dezgustul mizantropic total și radical, cinic și sarcastic, nu poate avea ca „obiect al muncii“ decât natura umană în sine și în genere, de oriunde și de oricând ar fi. Astfel încât, și la scriitorul român care ține pasul cu epoca, ca să fie musai *up to date*, „sila de-a fi român“ se globalizează în consecință, se radicalizează mizantropic și se generalizează malign în „sila de-a fi om“: indiferent de continent și de culoarea pielii, omul este detestabil, este un infect și abject *animal bipes et implumis* – acesta pare a fi adevărul ultim la care pare a fi ajuns, pe urmele aceluiasi „clasic“ sau „monstru de mizantropie“ care a fost Jonathan Swift, și scriitorul român contemporan cu noi și călare pe două milenii, în nuvela *Inginerii electronice*.

Se salvează, din acest naufragiu al umanului, numai... maimuța *Lucy*, din povestirea omonimă. Achiziționată ca animal de experimentare la un institut de cercetări biologice al Academiei, Lucy este luată de către un „cercetător științific“ mai opac și mai tolmăc drept o nouă „colegă“, angajată fără știrea lui pe un post până atunci vacant și reclamată cu înverșunare, alături de cei care-o „angajaseră“, Președintelui Academiei. Întreaga povestire, antologică, ia forma acestui confidențial „memoriu de serviciu“, de fapt o clasică mostră de „turnătorie“ sau delațiune colegială și ierarhică, la această performanță de *story-telling* adăugându-se una, pe măsură, de ironie și simț al humorului. Arborând pe întregul parcurs al textului cea mai „serioasă“ și impasibilă figură, fără a „se trăda“ vreun moment prin cea

mai slabă mijire de zâmbet cu subînțelele sau clipire complice din ochi, autorul din spatele personajului narator reușește performanța de-a scoate desăvârșite și delectabile efecte humoristice chiar din lipsa de humor, de-a amplifica prin discreție hazul implicit al situației, „tort“ pe care adaugă în final o ultimă „bomboană“: mereu cu ochii pe Lucy pentru a-i observa defectele și-a o „încondeia“ mai bine, întărâtatul reclamant ajunge să se îndrăgostească de ea și s-o ceară de soție, solicitând întru aceasta și aprobarea ierarhică a Președintelui Academiei.

Dar atenție!, să fim cu ochii-n patru: un preaviz mai subtil și mai perfid s-ar putea ascunde aici, la adresa celor care ar citi prea „grav“ și lipsit de humor scrierile din ultima vreme ale lui Mircea Opriță: dacă opacitatea la humor îl împiedică pe obtuzul personaj reclamant să sesizeze diferența dintre o fată și o maimuță, oare nu rămâne atunci simțul humorului singura diferență dintre om și animal?

În rest, *every man in his humour...*

CINCI FICȚIUNI RECENTE

ALCHIMISTUL

1

Constantin Nazat ar fi avut motive să se considere un om realizat și să fie mulțumit de sine, de poziția ocupată în societatea românească a anului 2005, de calitatea sa de VIP înscris în listele oficiale. La cincizeci de ani abia împliniți, strânsese o avere considerabilă. Laboratoarele i se răspândeau peste tot: de curând deschisese alte două, în Bistrița și la Galați, iar dacă ajuta Dumnezeu și-i ieșeau aranjamentele, trăgea nădejde să-și extindă afacerea la Pesta și poate chiar la Jena, unde avea să se confrunte direct cu concurența cea mai acerbă. Pe plan personal, cocoșelul îi dădea rar rateuri și nu se putea plânge nici de lipsa curtezanelor, pe care le recruta cu ușurință fie din marile hoteluri, în timpul deplasărilor în interes de afaceri prin țară, fie dintre adeptele sectei de meditație cosmică pe care o inițiasse cu cincisprezece ani în urmă, la scurtă vreme după ce Niki Iorgulescu, Marele Tiran, Marele Analfabet și Marele Frânar al secolului XX fusese împușcat.

Și totuși, trăia acut o stare difuză de nemulțumire, un fel de silă și suspiciune cu care se trezea tot mai des privind lumea, de parcă lumea ar

fi avut mereu ceva cu el. Mai bine zis, împotriva lui. Sila asta îl cuprindea uneori chiar și în momente apreciate altădată drept plăcute, bunăoară când își chema directorul administrativ și contabilii în biroul plin de mobilier greu și de prostioare scumpe, iar aceia frunzăreau grăbiți dosarele cu socoteli ale firmei pe luna abia încheiată. Erau dosarele *veritabile*, cele pe care la capătul ședinței de lucru le prelua el însuși, încuindu-le în seiful secret. Alte mape, cu cifre destinate fiscului, rămâneau pe mai departe la vedere, servind pentru rapoartele anuale și, eventual, pentru niște lejere impozități. Profitul real era în creștere, dar parcă nu sporea pe măsura așteptărilor lui, iar mai vechiul sentiment că undeva, cineva îl fură devenise din ce în ce mai puternic. Încă nu-și dădea seama ce se întâmpla cu adevărat, dar era sigur că, îndată ce va descoperi „dedesubturile“, aveau să cadă câteva capete. „La toate capetele ăstea o să le dau câte un picior în cur!“ hotărâse în limbajul său frust și energic, cu ochii țintă la cheliile transpirate ale angajaților, care intuiau difuz pericolul și transpirau și mai abundent.

Mai erau apoi ceilalți trădători, partenerii de afaceri și de alianțe politice, niște jigodii ordinare, care-l pipăiau fără rușine pe la buzunare, preocupați doar să smulgă pentru folosul propriu cât mai mult din ce strângea el. Până și Casa Regală, deși își pusese mari speranțe în ea și pompase destul în vistieria ei fără fund, se făcea că uită de decorația pe care el, unul, avea sentimentul că o cumpărase de mult: Crucea de Merit în rang de Mare Cavaler. Ducea tratativele prin șambelanul regal Năstase Ernest Urdăreanu, căruia îi și spusese la o recepție: „Bă, te credeam prieten, da' tu nu ești decât un țucălar cu ștaif, mă tot porți cu vraja. Cât să-ți mai tot dau?“ Cică Majestatea Sa n-avea timp să semneze decretul. Ba era plecat la Sinaia, ba în vizită neoficială la Paris, la

Ludovic al XIX-lea, pentru niște credite în franci noi, de care țara are urgentă nevoie. Sau pentru tratative secrete vizând bunul măritiş al prințesei mezine, să nu rămână neamul fără moștenitori. Trucuri și iar trucuri! Constantin Nazat nu contesta că motivele acelea puteau fi și reale, că altfel n-ar fi scris ziarele – *Albina de ambe sexe* și *Evenimentul de toate zilele*, din care citea mai ales pagina despre bordeluri și alte picanterii plăcute pentru sufletul obosit. Dar ce aveau, oare, învârtelile regale cu decorația pe care o râvnea el?

Peste acestea toate, mai era și fireasca teamă de faliment. Firma lui se specializase în producția de diamante artificiale, ceea ce se dovedise, cel puțin în ultimii doi ani, un lucru inspirat. Cretinul și umflatul de Mitrea, care într-o vreme umplea presa cu declarații de îmbuibat, se băgase numai în producția de aur alchimic. Inflația în domeniu îi ruinase și averea, și imaginea publică, încât acum nemernicii de reporteri îl mai căutau doar prin ușile tribunalelor, sâcâindu-l cu întrebări obraznice, de parcă omul ajuns în năpastă n-ar fi fost destul de necăjit și fără ele! Dar, la urma urmei, fiecare cu vrabia mă-sii, conchidea scurt Costică Nazat, alungând din minte suferințele altora și revenind la problemele sale.

Tocmai primise un raport de la firma de detectivi particulari „Mușat & Mușatinii“, pe care o angajase să-i supravegheze cercurile de meditație cosmică. De acestea nu se mai putea ocupa direct, deși le întemeiase îndată după moartea lui Iorgulescu, când venise în sfârșit vremea să poată face cine ce voia. Atunci i se păruse că din afacerea cu paranormalul se putea câștiga mai mult decât din producția cuptoarelor de diamante, exploatate inițial în ascuns, dar pe care le scosese la lumină și le aruncase pe piața Bursei în aceleași vremuri de „transformări fundamentale“. Ăștia erau termenii folosiți în toate comunicatele partidelor, ba chiar și în cele aristocratice, ale

Casei Regale restaurate. Surprins de ușurința cu care mania grupurilor de meditație prindea la publicul aflat în totală derută, Constantin Nazat investise bani și energie în afacere, iar o vreme se amăgise cu gândul că postura de guru putea fi ținta adevărată și dorința maximă a vieții lui. Din fericire, înțelesese la timp că limbajul lui cam țărănist nu plăcea tuturor plătitorilor interesați de integrarea sufletelor lor în spațiul absolut, așa că își angajase intermediari și urmărea din umbră evoluția situației.

Unuia, Bivolaru, îi spusese clar, încă de la prima întâlnire: „Bă, puță de oaie, te angajez pe post de guru, chiar dacă ai mutra asta dubioasă, de intelectual cu ochelari. Da’ o să stau cu binoclu’ pe tine și să nu dea Belzebutu’ alchimiei să te prind cu mișmașuri! Nu uita să-mi trimiți și mie câte o adeptă de asta, de-a ta, căreia îi faci pase terapeutice, că vreau să-i fac pase și eu.“ Ce-i drept, guru se ținuse de cuvânt și livrase marfa de câte ori îi ceruse Nazat. Numai că acum detectivii mușatini îi semnalau faptul că Bivolaru jumulea nu numai domnițele împătimate de meditația cosmică avansată, ci și încasările acelei secte în continuă expansiune. Raportul emitea și ipoteza că guru se pregătea s-o „tundă“ în Suedia, de unde putea să dea cu tifla întreg Regatului României. Cunoscută pentru tradițiile sale liberale, republica suedeză n-ar fi plecat urechea la o cerere de extrădare, nici măcar dacă intervenția s-ar fi făcut din partea Majestății Sale Grigore Carol III personal.

2

Pe cât sunt verile de fierbinți și nesuferite, pe atât sunt de nesuferite și iernile Bucureștiului, mai ales când dau semne că încep în noiembrie și se termină la Paști. În dimineața aceea cu vânt subțire, care îndemna la caftan de blană și căciulă, cerul sur plesnise pe neașteptate și revărsa în

vârtejuri, peste acoperișurile de țiglă, primii fulgi din an. Pe când grăjdarii îi scoteau în curtea vilei droșca de serviciu, trasă de doi cai rotați, cu nările aburinde, Constantin Nazat aștepta posomorât la ușa dinspre terasă. În spatele său, valetul ținea pregătită mapa de piele neagră, cu terfeloagele pe care stăpânul le căra de obicei cu el. Nimeni nu putea ști exact ce anume era acolo, uneori nici chiar purtătorul lor autorizat, decât atunci când strecura printre hârtii o sticlă de pălincă ardelenască, s-o aibă la îndemână pentru când era de semnat vreo înțelegere de afaceri. Acum, de pildă, chiar putea fi vorba de așa ceva, fiindcă mesagerul venit ca un bolid de la atelierul din Calea Griviței îi vorbise de un neamț care trăsesese direct acolo și nu știa nimeni ce voia, decât că întreba de „Herr Nazat“.

— De ce n-ați înhămat și surul? întrebă Constantin Nazat nemulțumit, iar grăjdarul-șef se grăbi să spună că preferatul domnului patron șchioapătă de un picior.

Nazat se enervă de-a binelea.

— Mă, derbedeilor, de asta vă plătesc? De asta vă țin ca pe niște păduchi în jurul meu, de-mi pustiiți cămărilor și nu vă mai satură naiba de pretenții bolborosite cu ochi lăcrămoși și cu săru' mâna? Ce i-ați făcut de șchioapătă? Nu v-am tot spus să băgați de seamă la gropile de pe stradă, că primaru' de acum al Capitalei nu-i mai bun ca ăla de dinaintea lui? Că nu știe ăștia decât să promită că dă și că repară, și dacă-i de la liberali, și dacă-i de la conservatorii lu' Pește...

O mai țină o vreme în mormăieli bruftuluitoare, răstimp în care grăjdarii afixau o umilință exagerată, apoi se repeziră să-l apuce de subsuori și să-l salte în trăsură. Cu uniformă albăstră, de general înfățișat, vizitiul își luă cu demnitate locul în față și plesni plin de importanță din bici. Caii se smuciră, iar trăsura își hurui roțile pe pavajul aleii, ieșind prin porțile aurite ale domeniului, pentru ca

imediat oamenii de pază să le zăvorască în urmă. Doi bodyguarzi apucaseră să sară sprinteni la spatele trăsurii, de-o parte și de alta a reclamei pictate cu migală: „Atelierele Nazat. Diamante pentru toate pungile“. Cuvintele roșii încadrau imaginea unei retorte prevăzute cu spirală, care putea fi la fel de bine reclama unei distilării de alcool.

În ciuda vremii mizerabile, străzile erau destul de aglomerate și în câteva rânduri trebuiră să aștepte până când niște atelaje, prea zorite să traverseze intersecțiile, aveau să se descurce din „dopurile“ de circulație pe care tot ele le creaseră. Bineînțeles că incidentele nu puteau fi rezolvate fără țipete și înjurături – tradiție locală – fiindcă vizitii în cauză refuzau să-și recunoască vreo vină proprie și se acuzau reciproc. Iar în Piața Romană, unde agenții de poliție catadixiseră să iasă totuși la vedere, Nazat avu de așteptat până când doi dintre ei, scuturându-și nervos coifurile cu pene, sfârșiră de aplicat amenzi în serie, chiar și unor pietoni adunați să caște gura la incident.

Pe Bulevardul Ortodoxiei Române, trăsura trecu pe lângă Grajdurile „Smith and Morisson“, de unde tocmai se scoteau încărcăturile cu bălegarul scremut peste noapte de cei cinci mii de cai ai societății. Putoarea specifică îți sucea nasul; un rău necesar, la urma urmelor, fiindcă fără acest serviciu public Bucureștiul ar fi fost pur și simplu paralizat. În capătul celălalt al bulevardului, Grajdurile Galatasaray – cu numai două mii de cai, dar de rasă arabă – puțeau tot atât de tare, însă existența lor în inima Bucureștiului era o dovadă că investitorii străini nu ezitau să-și facă simțită prezența în România anului 2005, ba dimpotrivă, Est și Vest acționau în strânsă și concurentă colaborare.

Curând, droșca trecu pe lângă Gara de Nord, clădire masivă și cenușie, una din ctitoriile răposatului Niki Iorgulescu, cel care – oricât l-ar fi

criticat profitorii morții lui violente, inclusiv sambelanul regal Năstase Ernest Urdăreanu, prietenul și totodată neprietenul lui Costică Nazat – lăsase totuși câteva urme vizibile chiar și de pe Lună (în caz că ar fi oameni pe acolo): Casa Poporului, Canalul Țării, Gara de Nord. Din perimetrul acesteia din urmă ieșeau cele două linii de cale ferată, una spre Europa, alta spre est, la Marea Neagră și Orient. Linii pe care găfâiau nădușit, o dată pe săptămână, minunile tehnicii moderne, recent inventate: locomotive cu abur, trăgând în urma lor platforme de marfă, combinate cu niște vagoane mici, cochete, ca niște bijuterii.

Constantin Nazat nu avu răgaz să admire monumentală construcție, fiindcă exact în clipa când trăsura cotea pe Calea Griviței se produse o învâlmășeală și caii zvâcniră în două picioare, nechezând speriați. Din smucitură, patronul diamantelor pentru toate pungile căzu icnind între banchete, iar în momentul imediat următor se simți înghesat de niște mâini puternice, care dădeau să-l tragă jos, pe asfaltul umed. Auzi țipete mânioase, apoi zgomot de săbii ciocnite și două împușcături. Când se ridică din zăpada fleșcăită, mai apucă să vadă niște siluete alergând aplecate spre trotuarul celălalt, lângă care aștepta un cupeu negru, fără număr de circulație, și care porni în viteză, îndată ce necunoscuții se aruncară înăuntru prin porțița deschisă. Bodyguardii lui Nazat veniră imediat să-l sprijine și să-l urce la loc, pe pernele trăsorii. Unul avea sabia ninja trasă din teacă, iar celălalt fusese împușcat în palmă și sângera.

Până la sediul firmei vizitiul o ținu într-un galop întins, biciuind caii fără milă. În cele câteva minute ce urmaseră atacului, Constantin Nazat se dezmetici din buimăceală, înțelese că tocmai scăpase dintr-o tentativă de răpire desfășurată la lumina zilei și, enervându-se, se răcori cu o campanie de înjurături. Primul la care se gândi fu Jenică Boambă zis Bebeco, patronul de la

„Cuptorul de Aur Pur“, cu care avusese mai multe ciocniri de afaceri. Știa că Bebeco, înainte de a-și da duhul pe muntele de plumb din curtea atelierelor sale din Berceni, încerca să se reprofileze pe diamante și ar fi făcut orice să-l înghită pe el, pe Nazat, mai norocos la Bursă și cu o cifră de afaceri semnificativă. E clar, producția de aur intrase în impas, tuciuriul de Jenică ar fi fost în stare să taie pe indiferent cine îi stătea în cale. „Noroc că și noi avem săbii ninja!“ se îndârji Costică Nazat.

Apoi nu mai fu chiar atât de sigur că aceia fuseseră oamenii lui Bebeco. Mai auzise de un mafiot internațional care și-ar fi deschis filială în București: unul, Giuseppe Orlandino, cu meserie făcută în Sicilia și de care începuseră să tremure toți mahării cu bani de pe ruta Napoli-Ljubljana-Belgrad-Budapesta. Cu concurența locală s-ar mai fi descurcat, dar spera din tot sufletul să nu fie mâna macaronarului. Ceea ce nici nu mai părea chiar atât de sigur, gândi el alarmat, în clipa în care descoperi drăcovenia parcată dinaintea atelierelor sale.

3

Era un vehicul de tip trăsură fără cai, din cele despre care se auzea că le-ar fi pus în circulație un aiurit, Ford și nu mai știu cum, prin America. Droșca se opri alături, iar Constantin Nazat cerceta cu uimire și neîncredere apariția aceea insolită. Deși cerul era în continuare opac, alcătuirea metalică lucea argintiu. În zilele senine, când soarele bătea direct în suprafața ei, probabil că sclipirea îți lua pur și simplu ochii. Avea un bot aerodinamic, un parbriz îngust, niște cocoașe din loc în loc, dintre care cea mai mare, în partea din spate, arăta ca un imens ventilator. Cocoașele mai mici aveau în vârf supape cum mai văzuse la

locomotivele construite la Craiova, din dispoziția Marelui Tiran, ca să aibă românii trenuri naționale.

Locomotivele acelea erau cu abur, iar mașinăria din fața Atelierelor Nazat tot cu abur funcționa. Așa sugerau mecanismele montate pe cocoșele din carcasă, anume ca să acționeze supapele. Totuși, dacă era o trăsură mecanică, ar fi trebuit să aibă patru roți. Nu i se vedeau roțile. Poate îi erau ascunse undeva dedesubt, sau poate că nici n-avea roți și se deplasa într-un mod nemaivăzut. „Ai naibii americani! Or să umple lumea și cu chestia asta!” gândi Costică Nazat admirativ, apoi paznicii deschiseră cu hurducături poarta de metal. Erau pe puțin zece hândrălai în gheretă, înarmați cu pistoale cu două țevi, iar unul dintre ei avea atârnată la șold o armă cu repetiție. Smucită de cei doi cai rotați, trăsura pătrunse în curtea îngustă și murdară, apoi avansă încet pe lângă zidul cenușiu cu ferestre multe, mărunte și înnegrite de fum.

În fund, chiar deasupra intrării în hale, trona numele atelierelor și specificarea, trecută dedesubt cu litere mai mici, dar îndeajuns de vizibile: „Firmă agreată de Majestatea Sa Regele Grigore Carol III“. În urmă cu ani buni, când întreprinderea era mult mai mică, deasupra intrării scria „Firmă agreată de Poporul Român, în frunte cu iubitul său conducător, Niki Iorgulescu“. Dacă Nazat ar fi fost mai intelectual decât era, ar fi putut filozofa despre felul cum trece gloria lumii, dar el, ca om practic, ura filozofia și lua lucrurile în normalitatea lor cea mai simplă, aceea care îi servea perfect interesele.

Inginerul-șef se grăbi să-i iasă patronului înainte și-i spuse că neamțul îl aștepta la el în birou, unde îl tratase cu o cafea turcească, făcută gospodărește la ibric, dar aceluia nu-i plăcuse concentrația și și-o lungise cu apă minerală.

— Ce mă-sa vrea? întrebă Costică Nazat, încă nervos din cauza întâmplării de la Gara de Nord, dar și bucuros că nu urma să dea ochii cu mafiotul Orlandino.

— Nu știu, că aici nimeni nu înțelege nemțește, recunosc stânjenit inginerul. Zicea mereu: patron, patron, și atunci am trimis un ucenic să vă cheme. Băiatului i-am dat bicicleta mea, că altceva n-am avut la îndemână.

— Bine, bine! i-o reteză scurt Nazat.

Neamțul era mai în vârstă decât el, lung și osos, cu o față îngustă. Era de un blond cărunțiu, cu ochi albaștri, iar hainele lui tăiate europenește contrastau cu șuba de blănuri a lui Costică Nazat și, bineînțeles, cu salopetele murdare ale lucrătorilor din hală.

Patronul atelierelor bănuia în vizitator un posibil client și-l luă să-i arate întreprinderea. Mai precis, partea care se putea vizita de către străini, fiindcă n-avea de gând să-și trădeze străvechile secrete de fabricație. Îi arată cuptoarele de coacere, stivele de cărbuni folosite drept combustibil și totodată, după un tratament complicat, drept materie primă. Trei cuptoare duduiau de zor, nu te puteai apropia de ele din cauza dogorii, iar în al patrulea lucrătorii tocmai îndesau cu lopata cărbune de calitate, pregătindu-se să-l aprindă și să întărească focul cu niște foale uriașe. Îi arată neamțului și retorta, simbol al firmei înscris de altfel pe blazonul Atelierelor. Numai că acolo, pe blazon, retorta era mică, iar în atelier obiectul era de-a dreptul uriaș, și la fel sistemul de spirale de cupru care țineau de mecanism. Neamțul dădea din cap și spunea „*Ja! Ja!*“, dar nu păru foarte interesat, sau poate că, fiind un om de afaceri versat, știa să se stăpânească. Doar atunci când fu condus în expoziția de onoare, unde, dincolo de geamurile blindate, trona o colecție reprezentativă de diamante artificiale, neamțului îi luciră ochii, pe când clătina din cap admirativ.

— Acum să trecem la treabă! hotărî Constantin Nazat. Ce vrei?

Vorbea în românește, fiindcă, așa cum recunoștea cinstit la înțepăturile ironice ale

ziariștilor, „nu le prea avea pe ăstea, cu limbile străine“. Deschise solemn mapa cea neagră, scoase mai întâi sticla de pălincă și o așeză cu grijă pe masa cu suprafață zgâriată, apoi puse alături teancul de contracte și pregăti instrumentul de semnat.

— *Nein! Nein!* refuză neamțul să se lase antrenat într-o afacere ce nu fusese încă negociată „la sânge“.

Și într-adevăr, discutară afacerea, mai prin semne, mai prin două-trei cuvinte englezești de care își aminteau pe rând, ba inginerul-șef, ba vreun lucrător, uneori chiar și Costică Nazat, mândru că se lipise și de el câte ceva, din zbor, de la alte tratative. La început crezuse că neamțul vrea să cumpere o șarjă de diamante, hai, două!, și-i vârâse lista de prețuri sub nas. Nu voia. Poate dorea o comandă specială cu mărimi anume sau cu forme precise? Atelierele Nazat puteau livra diamantele gata șlefuite, chiar dacă nu de calitatea oferită de olandezi. Nu, nu dorea. „Atunci ce zdupăiala mă-tii vrei?“ pufni Costică Nazat fără perdea, convins că vizitatorul n-avea cum să-i priceapă cuvintele prea puțin măgulitoare. Și chiar așa era, dovadă că acela nu se supără deloc.

În cele din urmă înțelese: neamțul voia să cumpere întreg atelierul. Cu cuptoarele și retorta lui cu tot! Constantin Nazat simți că-l îneacă furia. Făcu un efort colosal să se stăpânească și să nu-l dea pe necunoscut afară, în brânci.

— Nain, nain, nain! strigă el niște vorbe străine care în momentele acelea îi reușiră foarte bine în germană, apoi își continuă replica printr-o tiradă indignată, construită exclusiv din gesturi elocvente.

Era atât de revoltat, că nici nu-l mai însoți pe musafir până la poartă, cum s-ar fi convenit. Îl lăsă în seama inginerului-șef, iar el rămase să-și dea frâu liber furiei în fața lucrătorilor refugiați la adăpostul pereților fierbinți ai cuptoarelor

alchimice, unde șorțurile de azbest îi protejau mai bine decât blana de samur pe Constantin Nazat.

— Șefu', păcat că n-ai ieșit! îi spuse inginerul când reveni în hală surescitat. Ar fi meritat să vezi drăcovenia aia pe când o pornea neamțul. Am crezut că o să-i scoată roțile de pe unde le-a dosit, că tot ne umblă nouă renumele cum că tot ce atingem ni se lipește de degete! Dar mașinăria neamțului chiar n-are roți, alunecă neted pe un fel de pernă de aer, să nu-ți vină să crezi!

4

Pe drumul spre casă trăsură era cât pe ce să calce un puștan care aproape că se aruncase înaintea cailor. Surprins de hurducătura neașteptată, Nazat îl înjură în gura mare și primul lui gând fu să-și îndemne vizitiul să-i croiască nemernicului vreo două bice pe spinare. Apoi realizează că băiatul purta uniformă cu chipiu și tașca burdușită a vânzătorilor de ziare. Mai potolit, puse să i se cumpere presa zilei, iar atelajul își urmă drumul pe bulevardele Capitalei ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Nu mai ninge, prin urmare Constantin Nazat putu să răsfoiască ziarele cu degetele lui aproape țepene de frig. *Albina de ambe sexe* publica pe două pagini niște plăcinte de reportaj monden, cu texte și imagini de la recepția dată cu o seară în urmă de breasla croitorilor. Prostănacii ăia tocmai lansau – cu întârziere, ca de obicei – moda de iarnă, în declarații pompoase, de reclamă plătită. Dagherotipiile ieșiseră destul de șterse la tipar, încât abia puteai distinge trăsăturile fetelor care prezentau, pe ringul de la Terasa Casata, blănuri de vizon și căciuli de vulpe argintie.

Evenimentul de toate zilele avea, în schimb, pe pagina a șasea, un chenar mare și aurit care îi atrase imediat atenția. Printre cârceluși și floricele, un text cu litere aldine anunța congresul mondial al alchimiștilor, care urma să se țină la Budapesta

peste două săptămâni. Țsta da, era un eveniment! Nu că ar fi dorit el neapărat să participe, deși figura acolo și o invitație adresată tuturor celor interesați. Frunzări mai departe, în grabă, restul ziarului, reperând imediat titlurile de scandal și promițându-și să revină asupra lor acasă, într-o lectură tihnită. Apoi își îndesă mâinile în buzunarele șubei de blană și rămase neclintit, privind absent spectacolul străzii. Era o defilare de imagini fără nici o consistență.

Mai fusese la un congres profesional cu cinci ani în urmă, la Veneția, de unde revenise cu amintirea unor chefuri lungi, petrecute când pe uscat, când în gondolele clătinate de apele lagunei. Atunci era vară, cald, iar putoarea umedă și sărată din aer îți făcea numai atâta greață cât să-ți poți elibera, pentru hrana peștilor, stomacul prea umflat de paste, antipaste și diverse fructe de mare amestecate. Spre sfârșit fuseseră și niște incidente neplăcute, pornite de la o târfă plătită de alchimiștii din Württemberg ca să-l compromită pe el și să rateze încheierea unui contract important, „suflat“ de sub nas – așa cum s-a dovedit ulterior – de concurența nemțească.

La Budapesta ar fi mers și n-ar fi mers. Nu avea o părere prea bună despre alchimiștii unguri, pe care îi suspecta că-și umflă în mod exagerat cifrele realizărilor în rapoartele anuale, trăgând sfori în culisele organizației mondiale și beneficiind astfel de o incredibilă indulgență din partea Consiliului de la Jena. Ca dovadă, uite că organizau chiar ei congresul din acest an, după ce colegii spanioli pierduseră cursa la arbitraj. Și ce grozav ar fi fost în insulele Baleare, mai scăpai de mizeria asta de climă rece și umedă de pe continent! Hotărât lucru, conchise Costică Nazat, ungurii sunt dați naibii dacă pot întoarce asemenea situații decizionale în favoarea lor. Se auzea că mai nou emiteau pretenții și asupra pălincii, alarmându-i pe proprietarii distileriiilor din Ardeal. Că hâr, că mâr, ba că

pălinca-i a mea, ba că nu-i a voastră. Amenințau că deschid proces la Haga, la olandezii cu care ungurii au fost întotdeauna într-o relație frățească, doar nu întâmplător își aleseseră și unii, și ceilalți, lăleaua drept simbol național. Asta mai lipsește acum, să pierdem și pălinca, gândea Nazat, fiindcă nu știu care judecător rotofei și rozaliu, sensibil la vinul de Tokay și la câțiva săculeți de aur scos din cuptoarele de la Buda, o s-o atribuie lui Feri-baci pe motiv că el o produce mai de mult, sau că fiertura lui de pere e mai autentică decât distilatul nostru de prune bistrițene.

Apoi, luat cu alte gânduri, își scoase din minte anunțul din *Evenimentul*, iar acasă îl aștepta emoționat contabilul-șef, având sub braț un dosar încurcat pe care Procuratura îl cerea cu insistență pentru verificări. Își petrecu după-amiaza răsucind problema pe toate fețele, până când găsiră împreună o soluție salvatoare și asta mai redresă întrucâtva moralul patronului. Scoase din mapă sticla pe care n-o mai băuse la atelierele din Calea Griviței cu vizitatorul neamț. La lumina aruncată difuz de flăcăruile tremurătoare ale candelabrului, își turnă lichidul incolor într-un pahar mare de apă, bău jumătate din el dintr-o sorbitură și, cu ochii ieșiți de efectul imediat al alcoolului, își aminti de unguri și se întări în hotărârea lui anterioară, că „nu le-o dăm“. Nu le dăm pălinca, de unde până unde atâtea pretenții deșănțate și atâtea drepturi pe ce descoperi în ograda altuia! gândea alchimistul, dar parcă acum mai puțin revoltat și dispus să accepte că nici pălinca ungurească de pere nu era tocmai rea. Prin urmare, ne strângem noi mâinile, dar să-și vadă fiecare de producția lui și să și-o folosească așa cum crede de cuviință. Pe fondul acesta de îmblânzire, luă din nou la răsfoit ziarele proaspete, parcurse câteva articole mai distractive și reveni la pagina șase din *Evenimentul de toate zilele*, unde îl aștepta răbdător anunțul deja cunoscut.

La urma urmei, observă Costică Nazat, poate că nici nu-i chiar atât de rău să participe la un congres al organizației mondiale. Supărat de întâmplarea aceea din urmă cu cinci ani, întorsese spatele oficialităților din domeniu, hotărând că treburile lui merg destul de bine și fără amestecul unor străini. Acum însă, de când începuse să-și extindă firma în teritoriu, îl preocupa vag și ideea de a ieși cu afacerea dincolo de granițele țării, cum văzuse că mai făcuseră câțiva, cu bun folos pentru firmele lor. Încercase și el, la Veneția, dar producătorii de acolo se dovediseră niște escroci dornici să-l pârlască fără milă, insensibili la amintirea unei prietenii de pahar pe care bucureșteanul se străduia să le-o retrezească în memorie. Cu ungurii încă nu încercase nimic, dar poate că n-ar fi stricat să-și deschidă ateliere la Seghedin sau la Pécs, în caz că nu i s-ar fi condiționat politic, printr-o semnătură de renunțare la pălinca românească. Și, în fond, nici nu era obligat să facă afaceri cu ungurii, chiar dacă organizau congresul pe teritoriul lor. La o asemenea adunare vin breslași din toată lumea, încât cine știe peste cine dai și ce oportunități se ivesc. Mai sunt irlandezii și scoțienii, au și ei o bună tradiție în alchimie, mai sunt arabii, care au inventat până și denumirile esențiale – alambic, alcool, chiar dacă ăștia nu beau, că-i oprește profetul lor abstinent. Și, după câte se zvonea, veneau tare din urmă alchimiștii ruși. Care, dimpotrivă, sugau la produse alchimice ca niște bureți bine uscați, așa că puteai sta cu ei de vorbă și despre un plan de afaceri, cinstit și uman.

Cu asemenea gânduri înseninate, dar încă fără să ia o decizie, Constantin Nazat se vârî în așternutul plăcut mirositor și se pregăti să adoarmă, cu ochii ațintiți asupra căminului masiv în care servitorii avuseseră grijă să îndese, înainte de a se retrage în cămăruțele curții din dos, un buștean respectabil. Ardea cu trosnituri mici, deasupra unui morman de jar încins.

În aceste timpuri moderne, călătoriile europene nu mai reprezintă o curată aventură, ca în urmă cu cincizeci sau o sută de ani, dar nici chiar simple nu sunt. Românul are de ales între mai multe soluții. Prima ar fi cu societățile de poștalioane nemțești sau turcești, în funcție de pretenții și de pungă. Poștalioanele Toros, de pildă, stau la dispoziția burghezilor săraci și mitocani: vând bilete ieftine însă și condițiile oferite sunt în consecință. Hodoroagele scârțâie ca dracu' și nu de puține ori se întâmplă să te trezești că le sare vreo roată în plină cursă, prilej de mari emoții pentru călători. Mai ales când accidentul se produce pe Valea Prahovei, la o curbă sub care se deschide minunata priveliște a unei râpe de zeci de metri adâncime. Ziarele au scris despre mai multe asemenea evenimente rutiere de dată recentă, în care și-au pierdut viața și călătorii, și vizitiii, ba chiar și caii, care n-aveau altă vină decât că trăgeau vehiculele vechi la care fuseseră înhămați. E adevărat că nu toate rablele firmei sunt fundamental defecte, iar excursioniștii care-și permit să plătească bilete de clasa întâi circulă cu rădvane mai îngrijite și au parte de distracții specifice. Firma a angajat vioriști, țambalagii și guriști care să cânte pe traseu manele tânguitoare, șlagărele anului 2004, și se zice că însuși compozitorul în vogă al genului, celebrul Artimon Mira-s-ar Lumea, cântă uneori pentru clienții lui Toros, când patronul acceptă să plătească sumele imense pretinse de artist.

Societățile nemțești sunt, să recunoaștem, mai sigure. Au rădvane masive și cai zdraveni, cu copite cât taburetul, dar și un mare defect: atelajele sunt mai lente, întrucât deviza neamțului este securitatea transportului și reducerea la zero a despăgubirilor datorate clienților care au avut prevederea să-și cumpere asigurări. Și firmele

germane au pus la dispoziția călătorilor unele momente distractive, numai că acestea sunt de natură selectă, pentru pretențioși. Ei pot asculta, de pildă, valsuri vieneze înregistrate și difuzate pe ultimul tip de patefon cu manivelă, iar în acest scop patronii nu s-au zgârcit să angajeze manipulatori însărcinați să învârtă ore în șir dispozitivele prin care se acționează respectivele compact-discuri de ebonită.

Ultimul răcnet al călătoriilor europene este însă, cum bine se știe, trenul. Aici americanii au rămas imbatabili, fiindcă invenția locomotivelor cu aburi le aparține și nimeni nu le-a putut scoate de sub control sistemul mondial al căilor ferate. Până și Sublimul Tiran Odios, căruia îi trecuse la un moment dat prin minte să preia afacerea în patrimoniul național, înființând prin decret prezidențial Întreprinderea de Locomotive cu Abur de la Craiova, a trebuit să bată în retragere din cauza complicațiilor juridice internaționale și să accepte tacit supremația americană, chiar dacă în vorbe n-o recunoștea. După căderea lui, firmele de peste Atlantic n-au mai întâmpinat nici un obstacol în pătrunderea lor impetuoasă pe piața de capital a noului Regat Român. Rezultatul se vede: garniturile jerpelite de odinioară s-au înnoit și modernizat, trenurile rapide de tip Intercity ating frecvent viteza de 35 de kilometri pe oră, iar companiile din Boston și Chicago promit să adauge celor două linii de cale ferată existente alte două: spre Iași și spre Craiova. Poate că e greu de crezut, dar între absurditățile vechiului regim s-a putut contabiliza și ideea Marelui Conducător de a înființa o fabrică de profil în Oltenia, de unde locomotivele noi erau aduse la București pe șosele, trase opintit de batalioane de cai. Caii armatei, bineînțeles.

Constantin Nazat alege călătoria cu trenul. Nici nu voia să audă de înghesuiala din poștalioane și, în plus, dorea ca la Budapesta să-și păstreze

libertatea de mișcare. Să dispună, deci, de propria trăsură și de propriii cai. Ar fi putut parcurge întreaga distanță cu atelajul personal, fără alte complicații, asumându-și, în schimb, neplăcerile unui voiaj lung, pe drumuri pline de hârtoape. Timpul îi era limitat și nici nu voia să ajungă la destinație frânt de oboseală și cu animalele vlăguite. Își cumpără, prin urmare, un spațiu adecvat pe o platformă de marfă și două compartimente într-un vagon de călători. Unul pentru sine, celălalt pentru bodyguarzi, la grămadă, fiindcă era exclus să apară în Ungaria singur și lipsit de protecție, ca un sărăntoc. Vizitiii urmau să stea pe platformă, în niște cușete alăturate grajdului pentru cai.

Puse să i se pregătească trăsura de lux, marca Mercedes, de culoare neagră, căreia îi comandase la fabricant portiere cu emblema firmei sale, chenar și litere aurii, totul plasat sub un steag tricolor. În Gara de Nord, la îmbarcarea trăsorii, avu surpriza ca oamenii lui să descopere acolo alte două vehicule cunoscute, de-ale concurenței. Valentin Iorgulescu era un alchimist tânăr din cartierul Balta Albă, încă modest în branșă, dar cu ceva școli terminate la Padova, despre care Costică Nazat îi spusese cândva în față, la un moment de beție comună, că se pișă pe ele. Altă trăsură, deja parcată și ancorată pe platformă, era a lui Târnoveanu, goangă importantă, căreia nu-i putea nega personalitatea, oricât l-ar fi tentat orgoliul propriu s-o facă. Afacerile îi mergeau strună, poate și fiindcă omul reușise să avanseze politic, ocupând o funcție de secretar de stat în guvernul regal, la Ministerul Poluării Graduale. Constantin Nazat ezită o clipă între a trage o înjurătură și a trimite pe cineva la agenție, să se intereseze dacă nu cumva aveau bilete în compartimente alăturate, iar dacă da, atunci să-i schimbe imediat locul în alt vagon. Până la urmă, le făcu pe amândouă, iar

băiatul de casă reveni în scurtă vreme cu biletele noi.

Călătoria decurse în liniște pentru patronul firmei Nazat, care putu admira mai întâi Carpații sub prima zăpadă, iar în final pusta ungară. Trecând prin Sinaia, cercetă cu invidie, de la geamul compartimentului, vilele luxoase ale tuturor căpătușilor infiltrați în munții regatului național, făcându-și calculul că, dacă afacerile îi prosperau în continuare, o să pună să-i ridice una și lui, peste vreun an sau doi. Cât privește pusta, deși ungurii făcuseră arăturile de toamnă și ogoarele lor arătau enervant de bine și de ordonat, se mulțumi să le compătimizească ironic gustul pentru întinderile plate, în mijlocul cărora se ridicau ici și colo grajdurile prelungi ale fermierilor crescători de cai. Auzise că din negoțul cu cai ungurii scoteau bani frumoși, dar nici așa, să n-ai tu un peisaj mai acătării, încât să fii nevoit să-ți poreclești toate movilele din țară munți...

Budapesta, în schimb, îi plăcu. Se plimbă cu trăsură personală în lungul Dunării și, impresionat de atâta bogăție de apă, încercă să-și imagineze cam cum ar fi putut arăta Bucureștiul dacă în locul Dâmboviței ar fi curs ditamai fluviul. Ungurii tocmai construiau un pod cu lanțuri, ca să-l alăture celuilalt, ridicat cu ani în urmă, cu capital germano-american, pentru calea ferată a Orient-Expresului. Constantin Nazat urmări cu o privire fugară agitația de la debarcadere, unde se încărcau platformele pentru tranzitul de pe un mal pe celălalt, modalitate seculară și totodată curentă de trecere a Dunării. Ca om de afaceri ce era, nu rezistă tentației să se întrebe ce s-or face toți proprietarii ăia de plute și barcazuri după ce avea să se dea în folosință podul cu lanțuri, a cărui arhitectură se profila deja, masivă și impresionantă, între Pesta și Buda. Falimentul îi așteaptă! trase el concluzia firească și aproape că se bucură, de parcă era vorba de propriii săi rivali.

Îi fu ușor să constate că volumul afacerilor fluviale începuse deja să scadă, fiindcă pietonii foloseau fără ezitare podul de cale ferată, în ciuda avertismentelor afișate pe pancarte la capetele lui, într-o limbă de neînțeles. Cum însă transcontinentalul trecea o dată pe săptămână, budapestanii nu prea riscau să fie călcați de locomotivele cu abur, iar paznicii podului închideau ochii și întindeau mâna la creștarul tradițional, lăsându-i pe doritori să șontăcăie fericiți printre traverse, pe deasupra apelor cenușii ale fluviului.

De partea cealaltă a Dunării se înălțau o biserică țuguiață și clădirea masivă a Palatului Asociației Ungare, cu steagul roș-alb-verde arborat la catargul de pe acoperiș. Costică Nazat nu era el expert, dar nici chiar ageamiu în geografia politică. Aflase, bunăoară, că Ungaria nu era nici regat, nici republică, ci o formă originală de confederație, numele oficial al statului fiind Asociația Mondială a Ungurilor de Pretutindeni. În palatul cu steag își aveau birourile Asociatul Regent și cei treizeci de Asociați Generali, câte unul pentru fiecare comunitate de maghiari reprezentată în statul de bază, indiferent pe ce teritoriu se constituiseră. De la tălmăciul secui pe care îl luase cu sine aflase că Asociatul General care răspundea de ungurii din Secuime era printre cei mai de vază din guvern, în vreme ce la coada onorurilor și a beneficiilor nimeriseră doi Asociați Generali care se îngrijeau de comunitățile ungurești din Filipine (vreo treizeci de persoane) și din Martinica (opt inși cu totul, dintre care trei mulatri, ieșiți din căsătorii mixte).

6

Tot căscând gura la noutățile și frumusețile Pestei, Costică Nazat reuși să rateze deschiderea oficială a congresului alchimiștilor. Nu era el omul care să

regrete foarte tare ceva, iar solemnitățile în general le găsea plictisitoare. Singura pe care era dispus s-o ia în serios ar fi fost cea de la curtea regală, când urma să primească decorația Crucea de Merit și titlul de Mare Cavaler. Numai că momentul întârzia enervant de mult și, de câte ori se gândea la șambelanul regal Năstase Ernest Urdăreanu, amintirea aceuia se alegea cu o ploaie de înjurături. Attila, tălmaciul secui, se interesă în stânga și în dreapta, reconstituind scenariul dimineții și reușind astfel să-i prezinte bucureșteanului o dare de seamă concentrată. Nazat o ascultă posac în salonul luxosului apartament închiriat la hotelul Kempinski, unde oglinzile venețiene răsfrângeau imaginea unui chip mahmur, pe care nici aurul din ramele înflorate și nici cristalul de cea mai bună calitate nu reușeau să-l destindă.

Congresul se ținea la unul dintre cele două muzee impunătoare din Piața Mileniului, pe care o vizitase cu o zi în urmă, când pregătirile nu erau încă terminate și o armată întreagă de lucrători foiau printre coloanele clădirii, cărând scaune plușate de la muzeul de vizavi. Alții întindeau pe fațadă benerele cu urarea „Isten hozta!” și traducerea ei în germană: „Willkommen“. Din cele spuse de Attila, care după promenada de ieri nu arăta nici el în cea mai deplină formă fizică și spirituală, rezulta că manifestarea internațională fusese deschisă de însuși Asociatul Regent și că sala era destul de mare și de plină încât atât acela, cât și traducătorii vorbelor lui în germană și engleză să fie nevoiți să folosească sistematic cornețele de amplificare.

Alchimistul român era deja cu gândul aiurea, la întâmplările din ziua precedentă, când dăduse roată grupului unor călăreți de bronz despre care tânărul secui afirma că erau înșiși strămoșii ungurilor actuali, descinși în pusta panonică în urmă cu o mie de ani. În spatele călăreților, într-un

arc de cerc cu ferestre anume lăsate în construcția de piatră, Nazat văzu alte statui, de la regele Ștefan Încrêștinătorul și până la figura actualului Asociat Regent. Despre acest ultim compartiment aflase că era singurul care își schimba mereu locatarul, în funcție de jocurile politice și de rezultatul alegerilor desfășurate din patru în patru ani.

Mai avusese în plan să parcurgă în trăsură lungul bulevard al cardinalului Andrássy, ca să-și pună în valoare Mercedesul recent cumpărat. Momentul de fudulie personală nu-i reuși chiar deloc, fiindcă strada aceea de lux era închisă pe tot traseul ei. Fusesse decopertată și, printre mormanele de pământ săpat, se vedeau schelării nesfârșite, bușteni și scânduri încrucișate, pe sub care își făceau de lucru, ca într-un furnicar, diverși ciocănari și cărători cu roaba. Și asta în ciuda timpului rece, dar uscat, din acel început de iarnă ameză. „Iar le-au venit ăstora investitorii!“ observase invidios Constantin Nazat și chiar așa era, ungurii obținuseră finanțare ca să-și construiască, acolo la ei, primul metrou european. Săpaseră bulevardul de la un capăt la altul, iar pe fundul șanțului adânc de patru-cinci metri montau traversele unei linii de cale ferată. Citind informațiile de pe un panou explicativ, Attila aflase amănunte importante. Proiectul urma să fie gata în anul 2007, dată de la care budapeștii puteau, în sfârșit, să circule pe sub pământ, în niște vagoane mici, galbene, trase de câte șase cai. Era în studiu și o prelungire a traseului, pe sub Dunăre, până în cetatea Buda. Prilej de justificat orgoliu pentru toți cetățenii Asociației Ungare, fiindcă în felul acesta construcția budapeștană putea spera că, prin 2010, avea să rivalizeze cu perechea sa de peste Atlantic, metrourile din New York.

— Pe naiba! exclamase Costică Nazat, când secuiul, mândru de performanțele ungurimii de la centru ca de o realizare personală, îi înfățișa aceste perspective promițătoare. Americanii au metrou cu

locomotive „brici“, iar aici spui că urmează să circule vagoane trase de cai.

Attila comentase imediat că totul depindea de finanțare. În plus, nu era deloc igienic să vâri sub oraș locomotivele cu abur, care în două-trei zile ar fi înnegrit cu fum de cărbune ars atât tunelul propriu-zis, cât și frumoasele stații subterane. Până la alte invenții tehnice, caii reprezentau totuși o soluție. Nazat fu nevoit să admită ideea asta și, cu o invidie secretă, începu să-și imagineze cum ar fi arătat un metrou cu cai la București, pe sub Calea Vaticanului, cu stații presărate între Băneasa și cartierul Berceni. La urma urmei, până prin 2020 s-ar putea face și acolo ceva. „Că doar n-om fi tocmai coada Europei!“ pufnise fudul alchimistul, înghiontind cu vârful umbrelei vizitiul de pe capra trăsorii, semn că oprirea turistică din punctul acela luase sfârșit.

Mercedesul cu spițe făcuse apoi un tur de oraș după indicațiile experte ale băiatului din Sovata, care din când în când mai cobora la sugestia lui Costică Nazat, să se intereseze prin magazine de diverse lucruri ce-i veneau în minte angajatorului său. Intraseră apoi să prânzească într-un restaurant cu specific local, purtând deasupra ușii sugestiva firmă „Paprika“. Li se adusesse ciorbă de pește roșie la culoare ca magma Iadului, în ceaunașe agățate pe suporturi metalice și având spirtiere aprinse dedesubt. Sub ghirlandele de usturoi și ardei iute, atârinate de grinzile tavanului, începuseră să deguste pălinca de pere a locului, mai întâi cu o curiozitate reținută, apoi într-o irepresibilă pornire de a produce pagube însemnate rivalei declarate a țuicii noastre de prune. În final înecară tocana bine pipărată în vin roșu de Eger. Asta fiindcă Nazat, când i se aduse spre degustare cel mai scump vin de Tokaj, îl găsi prea dulce și prea femeiesc, pe când „Bikavér“-ul sec și gros căzu chiar pe gusturile lui și omul nu se dădu ridicat de la masă până nu bău singur o damigeană.

Început pe lumină, cheful fu cuprins de noaptea repede coborâtă asupra Budapestei în acea iarnă fără zăpadă. El ținu până la închiderea localului, ajutat în desfășurare de hărmălaia veselă produsă după ce alchimistul bucureștean, printr-o generozitate cu adevărat bețivănească, reușise să-i adune în jurul mesei sale pe toți clienții de atunci ai firmei „Paprika“.

Prin fum și prin aburii grei ai mâncării și ai alcoolului, se vorbea tare, chiar răstit uneori, fiindcă fuseseră și momente mai încordate, când Costică Nazat, enervat de niște replici pe care le găsisese necuviincioase chiar și în traducerea edulcorată a tălmăciului secui, fusese gata-gata să sară la bătaie cu doi tineri obraznici, rași în cap, cărora, după ce-i băuseră vinul, nu se știe prea bine ce le cășunase pe străin. Până la urmă, cu intervenția bodyguarzilor personali și a unei patrule de poliție ce tocmai trecea prin fața geamurilor mari și luminate ale restaurantului, spiritele încinse se potoliră, iar turbulenții își luară tălpășița din local. Amintirea lor reveni abia târziu, la spartul târgului, când Nazat ieșise, clătinat și sprijinit din două părți de oamenii lui, în aerul rece de afară. Când să urce în trăsură, la lumina tremurătoare a felinarului de stradă descoperi pe ușa Mercedesului negru o balegă improșcată peste firma atelierelor sale și, lucru care îl deranja cel mai mult, peste tricolor.

Drumul până la Kempinski se desfășură, așadar, într-un concert de vociferări iritate, pe care tălmăciul încerca să i le potolească, temându-se că vor atrage atenția poliției asupra lor.

— Mă Attila, mă! Ai grijă că te dau jos! strigase Constantin Nazat, punându-i mâna în piept. Că ești și tu unul de-al lor, chiar dacă te-am cules de la Sovata. Ce vor ăștia, ce mama dracului au de nu încap de mine, spune, hai!

Și, ridicându-se în picioare, urlase peste strada pustie:

— Ce aveți, bă nenorociților, cu alchimia românească?!

7

Pe la amiază se mai dezmetici din beție și reuși să ajungă în Piața Mileniului. Pe terenurile de lângă muzeul unde se desfășurau lucrările organizației mondiale a alchimiștilor, puzderie de trăsură și rădvane, încât vizitiul abia reuși să-și facă loc în înghesuiala aceea. Erau și mașini cu abur, dovadă că și colegii din Europa de Vest erau bine reprezentați. Strecurându-se printre ele, Constantin Nazat nu se putu abține să nu le cerceteze cu invidie, iar în momentele acelea mai-mai că ar fi renunțat la proiectul vilei de la Sinaia, ca să se poată flutura cu o minilocomotivă din astea prin București. Vreo două vehicule erau identice cu mașina neamțului care-l căutase pe el la atelierele din Calea Griviței, marca Ford, însă multe erau mai mici și nici pe departe atât de elegante, păreau mai degrabă niște jucării. Față de acestea, Mercedesul lui arăta destul de bine, chiar dacă avea tracțiune cabalină.

Ajuns în interiorul clădirii, străbătu apatic sălile cu numeroase tablouri impunătoare atârinate pe pereți și ajunsese în holul cel mare, despre care secuiul Atilla, aflat la un pas în spatele său, spusese că ar fi fost, în dimineața aceea, ticsit de participanți. Mă rog, așa-i la discursurile oficiale, gândi Nazat, dar acum erau ocupate abia jumătate din cele câteva sute de scaune, așa că nu fu nici o problemă să-și găsească locuri împreună cu câțiva băieți din suita proprie. Își aruncă privirile roată prin sală, reperându-l pe Valentin Iorgulescu în dreapta sa, mai în față cu două rânduri. Pe Târnoveanu nu-l vedea, dar, cunoscându-i obiceiurile, putea fi sigur că se plasase în primul rând, printre diverși mahări cu pretenții, dacă nu cumva chiar în prezidiu. Cercetă și prezidiul, unde

majoritatea figurilor îi erau complet necunoscute, cu totul alții decât în urmă cu cinci ani. Răsuflă ușurat: Târnoveanu nu era acolo, însă îl descoperi cu surprindere chiar pe musafirul cel lung și cu față îngustă, care umblase să-i cumpere lui atelierele din București. „Ce Paștele mă-sii caută ăla acolo?” se trezi întrebându-se, și doar ceva mai târziu, pe parcursul lucrărilor, pricepu că individul era o figură importantă în Consiliul de la Jena. Îl chema Paul Feuchtwanger von Wilhelmshaven, și se poticnea limba-n gură încercând să pronunți așa ceva!

Îl puse pe tălmaci să scoată niște informații de la cei din jur – erau și niște alchimiști unguri pe acolo – și astfel află cam pe unde ajunseseră lucrările. Nu numai discursurile protocolare se rostiseră de dimineată, ci fusese susținut și raportul, scurt și exact, al organizației mondiale. Se făcuseră și niște propuneri pe care vorbăreții din sală se grăbeau să le comenteze în diverse limbi, iar cei din prezidiu dădeau răspunsuri. Attila se străduia să traducă în românește ce traduceau mai întâi în ungurește colegii lui de branșă din Budapesta, dar în felul acesta multe lucruri scăpau, pierdute pe drum. Abia când se ridică din fundul sălii un italian cu voce de tenor și-și începu aria proprie, Costică Nazat mai prinse și singur câte o idee.

— Giuseppe Verdi ăsta vorbește stricat românește, dar nu-i prost deloc! emise Nazat o cugetare glumeață, iar bodyguardii de alături se grăbiră să-l aprobe respectuos.

Era limpede că italianul nu se declara de acord cu propunerile formulate de la prezidiu. Stăpânindu-și iritarea, P.F. von W. se grăbi să intervină și să-l pună cu bunăvoință la punct. Tenorul nu se lăsă însă și interpretă o nouă arie, pe tonuri mai dramatice, gesticulând și implorând ajutorul sălii, fiindcă se părea că deciziile acelea ale conducerii – Nazat nu înțelese deocamdată care – îi afectau – Nazat nu pricepu în ce fel – pe toți.

Din prezidiu mai vorbi un neamț, și el barosan în Consiliul de la Jena, apoi se ridicară din sală un olandez, un portughez și un scoțian, care păreau să-l sprijine pe P.F. von W. E adevărat că tot din sală mai veniră niște obiecții, iar spiritele începură să se încingă. Chiar dacă era o mică diversiune, propunerea unei pauze de cafea căzu cum nu se poate mai bine, fiindcă și Costică Nazat începuse să obosească din pricina efortului intelectual, după atâta concentrare la ceea ce spunea unul și altul.

Umblând cu cafeaua în mână pe lângă tablouri cu subiect mitologic, pe care în mod evident nu-și bătea capul să le interpreteze, alchimistul bucureștean zâmbea mecanic în stânga și în dreapta, dar ochii lui îl căutau pe Valentin Iorgulescu. La un moment dat îl descoperi și, iuțindu-și pasul, veni spre el.

— Bă Valentine! atacă el frontal, fără nici o introducere. Tu zici că nu ești rudă cu Niki ăla de-a fost împușcat, da' înainte, când Frânaru' trăia și ne mânca sufletele la toți, ziceai exact invers, ca să impresionezi lumea și să-ți poți face mendrele sub paravan. Acum, nu că ți-aș purta pică, dar trebuie să-mi spui ce se întâmplă, că ai fost aici de la început și mie ceva îmi pute. Am impresia că ne mănâncă alchimiștii nemți cu pene cu tot.

Nici Valentin nu părea să-i poarte pică, așa că începu să explice. Dornic să-și facă simțită prezența și utilitatea, tălmaciul Attila ieși în față și se apucă să repete vorbele rubedeniei împușcatului cuvânt cu cuvânt.

— Tu ce naiba faci aici? îl întreabă Constantin Nazat, nedumerit, iar tânărul, dându-și seama de confuzie, bătu în retragere.

Din câte spunea rubedenia Dictatorului, lucrurile nu erau deloc simple și alchimia trecea printr-un impas. Raportul organizației mondiale consemnase o situație economică dezastruoasă pentru anul ce se încheia, în sensul că atât la aur,

cât și la diamante, producția fusese prea mare, cu mult peste așteptări.

— Nu mai spune! ironiză Nazat. Asta îi doare pe ei? Faptul că ne-a mers bine și ne îmbogățim?

— Inflația, nene Nazat, vine inflația!

Asta era, deci. Consiliul de la Jena se temea de inflație și poate că temerile sale erau îndreptățite. Prețul aurului era deja în scădere, dar la diamante devalorizarea încă nu se simțea. Ca să stopeze procesul, prezidiul propusese niște măsuri drastice. Loveau în interesele multora, și în primul rând în alchimiștii turci. Jena propunea scoaterea de pe piață a aurului turcesc, care făcea concurență neloială producătorilor europeni. Reprezentanții Turciei săriseră automat de pe scaune, hotărâți să iasă la luptă. Cum să ne scoateți aurul de pe piață, strigau ei, și chiar dacă vreți asta, cum o să reușiți? Noi vom produce în continuare. Produceți cât vreți, spunea Consiliul, prin gura lui P.F. von W., aurul vostru va fi degradat oficial la categoria de pleu aurifer și nu va mai participa la bursa metalelor prețioase. Iar dacă ne enervați mult, nici măcar la bursa metalelor n-o să aveți acces.

Costică Nazat își făcu cruce, uluit.

— Auzi, auzi! Pleu aurifer... Cine știe ce-au să mai inventeze!

Și nu era doar atât. Consiliul propunea o reducere generală a producției și pentru spațiul european. Tendința inflaționistă avea să se mențină pentru anii 2006-2010, așa că exista riscul unei prăbușiri economice generale.

— Dacă nu ne conformăm, vorbi Valentin Iorgulescu vizibil preocupat, o să fim retrogradați cu toții, rând pe rând, în categoria pleu aurifer.

— S-o creadă ei! lansă Nazat o vorbă de sfidare.

— Dumitale ce-ți pasă, că nu lucrezi cu aur, ci cu diamante. Dar au să găsească ăștia din Jena și pentru diamante ceva. Le trec la pietre semiprețioase și te-au terminat.

Costică Nazat simți că-l ia cu amețeală. La așa ceva chiar că nu se gândise. Abia acum observa cât puteau fi de periculoși occidentalii ăștia civilizați. Apoi, fiindcă tot se gândise la pericole, întrebă, subit preocupat:

— Pe Bebeco l-ai văzut pe-aici?

Nu, nu-l văzuse, deși mai era pe undeva un grup de alchimiști români, afaceriști din provincie. Se pare că Jenică Boambă ori nu aflase de congres, ori nu-l interesa. Nici el, nici oamenii lui de încredere nu apăruseră la Budapesta.

8

Restul zilei trecu tot într-o hărțuială, în care cei nemulțumiți de deciziile Consiliului de la Jena își exprimau protestele pe tonuri variind între amenințare și rugăminți disperate, iar adepții liniei oficiale contrau fie cu o siguranță senină, știind că reprezentanții lor stau în fruntea bucatelor, cu tacâmurile decizionale în mână, fie pe ton iritat, stăpânindu-și cu greu enervarea pricinuită de atâtea împotriviri. Era o partidă jucată, în fond, fiindcă nimeni nu mai accepta să negocieze. Cei din prezidiu susțineau că loc de negocieri mai fusese cu un an în urmă, dar acum lucrurile evoluaseră până într-un punct unde se impuneau soluții radicale. Altfel, toată economia și tot echilibrul societății moderne se duceau de râpă, iar omenirea ar fi ajuns din nou în pragul unei catastrofe generale, căreia alchimia, cu toate resursele ei dovedite și abil exploatare până atunci, nu mai putea să-i facă față.

Deși nu-i stătea în obicei să țină discursuri, Constantin Nazat se trezi că ia cuvântul și el. Vorbi dezlânat și cu trivialități pe care tălmaciul din Sovata se străduia să le estompeze cât putea. Iar după ce bietul Attila se lăsă păgubaș și traduse în ungurește cuvânt cu cuvânt, creă mari probleme celorlalți traducători, fiindcă nu toate expresiile

românești și ungurești au un echivalent confortabil în alte limbi străine. Lucru dovedit aproape imediat, în felul următor: supărat de întreruperile repetate venite din partea cuiva aflat în fundul sălii, alchimistul român își trimise preopinentul în pizda mă-sii, iar unul dintre nemții din prezidiu își exprimă consternarea nu la adresa obrazniciei în sine, ci în legătură cu procesul tehnic pe care urma să-l parcurgă persoana astfel invitată la origini. Cum o să intre acolo? întrebă el, într-o nedumerire totală, dar Nazat nu se mai osteni să explice. Își rezumă răspunsul la convingerea că boul ăla o să se străduiască atâta până o să reușească. Poate că turnura ideatică aducea prea puțină lumină în problemă însă efectul ei fu acela că oratorul nu mai fu întrerupt până hotărî el singur să-și încheie discursul.

Dacă cineva ar fi avut răbdare să adune laolaltă, de sub mormanul de balast, cioburile utilizabile ale gândirii lui Nazat, ar fi văzut că el pleda pentru lucruri corecte: libera inițiativă în alchimie, dreptul oricărei țări la producția națională de aur și diamante, libertatea de a nu fi umilit oricând și tras de ureche de către oricine. Numai că toate aceste nuclee prețioase de gând apăreau la el ca diamantele plăsmuite în cuptoarele sale de pe Calea Griviței: sâmburi mici, pierduți în miezul unor mari bulgări de steril fără valoare comercială. Publicul reținu mai degrabă că el pleda pentru dreptul alchimiștilor turci de a-și păstra în continuare haremul, decât pentru nevoia de a li se mai acorda o șansă în chestiunea aurului pe care îl produceau. De asemenea, trebuia să fii foarte abil ca să înțelegi că, ironizând la ei acasă performanțele modeste ale alchimiștilor unguri, el le întindea de fapt o mână prietenească, invitându-i la colaborare și la înființarea de firme mixte cu propriile sale întreprinderi. Pomeni și de întâlnirea lui cu „domnul Futwangher, aici de față, dar pe care-l văd cum se uită cruciș la mine și pun pariu

că nu-și mai amintește nimic“. Însă domnul P.F. von W. nu uitase întâmplarea, sau măcar intervenția originală a lui Costică Nazat făcu să i se ridice, ca suflat de vânt, vălul de pe amintiri. Ceea ce urma să se verifice în mod hotărâtor a doua zi.

Până atunci, alchimistul bucureștean rămase să se bucure de isprava lui ca de un important succes internațional. Fusese aplaudat. Chiar dacă mulți nu prea înțeleseseră ce voia – iar el voia în primul rând să-și spele firma proprie și steagul românesc în care niște tembeli aruncaseră cu balegă de cal, cu o seară în urmă – prezența lui scenică fusese atât de surprinzătoare, de insolită, încât asistența socotise că e bine să-l răsplătească în felul acela generos. În consecință, Nazat trase concluzia că el, unul, era mai alchimist decât mulți alții și hotărî s-o țină înaintea tot așa, indiferent de ceea ce stabilea Consiliul de la Jena că e bine sau rău pentru economia mondială. Purtat de asemenea plăcute emoții, își rezervă pentru seara aceea un tur de tipul Budapesta *by night*. Timp de câteva ore ninsese abundent, orașul devenise pe neașteptate alb, iar felinarele care își oglindeau luminițele în Dunăre păreau adunate acolo, cu miile, anume ca să-l întâmpine pe el și să-i facă plăcere. Se simțea dintr-odată mai bun și mai valoros.

Învelit în blănurile sale groase și calde, se lăsa purtat într-o blândă legănare pe bulevardele ungurești. Târziu, când reveni la Hotelul Kempinski, se retrase direct în apartament și desfundă o altă sticlă de pălincă românească, întru totul potrivită cu dispoziția lui patriotică de atunci. Avea chef să bea de unul singur. Și chiar ațipi cu sticla în mână, dormind până pe la ora două, când îl treziră voci nedeslușite și niște zgomote înfundate de dincolo de ușă.

— Ce fac ăia acolo? se întrebă speriat, apoi se dezmetici de-a binelea.

Se ridică din pat și, apucând din nou sticla golită pe jumătate (o putea folosi și ca armă), trase zăvorul și întredeschise ușa.

Afară, pe coridor, bodyguardul se opintea din greu să oprească o fetișcană blondă, cu buzele rujate sidefiu, care lăsa impresia că vrea să treacă peste el cu orice preț și să intre. Auzind zgomotul ușii, tânărul paznic slăbi încleștarea, iar necunoscuta, scăpată din mâinile lui, se repezi spre Costică Nazat ca o disperată.

— Vriei siex? întrebă ea precipitat și dădu să-l împingă din ușă.

Abia vederea sticlei pe care alchimistul o ținea deja ridicată o opri, determinând-o să bată în retragere.

— Zice că-i de la Chișinău și dorește să stea de vorbă cu matale, șefu'! zise bodyguardul, stânjenit.

Nazat ezită o clipă, prins între impulsuri contrare, apoi se hotărî:

— Dă-i tu, Petrică, la asta, *siex* peste gură! spuse rânjind. Și pe mine să nu mă mai deranjați, că vă ia dracu'!

Enervat, trânti ușa cu zgomot și puse zăvorul. Rămase câteva clipe cu urechea atentă, dar pe coridor nu se mai auzea nici un sunet.

Rânji din nou, închipuindu-și că Petrică făcea tocmai ce-i sugerase.

Până la ziuă nu se mai lipi somnul de el. Pe întuneric, se lăsă într-un fotoliu și rămase cu privirile pe fereastra luminoasă. Zăpada căzută dădea nopții budapestane o lucire lăptoasă, plăcută. Deschise iarăși sticla și trase o dușcă. Pe când înghițea lichidul aspru și parfumat, se gândi la basarabeancă. Aproape că nu înțelegea de ce n-o primise. Poate că-i sunase în minte ceva ca un clopoțel. „Lucrătură!” își zise. Pe măsură ce trecea timpul, era tot mai convins că vizita aceea de după miezul nopții nu putea fi decât o lucrătură de-a alchimiștilor unguri. Ce *siexu'* naibii?! Cu atâtea fete de toate națiile care lucrează prin hotelurile

din Budapesta, nu fusese prea greu să i-o găsească. Aștia văzuseră că el înghite greu dispozițiile Consiliului de la Jena și acum i-o coceau. Îi coceau ceva. Voiau să-l atragă într-o cursă. Făcuse bine că respinsese putana.

Adevărata capcană o descoperi însă a doua zi, într-o pauză a congresului. Paul Feuchtwanger von Wilhelmshaven nu numai că-l recunoscuse, dar îl și invită să bea o cafea împreună. Și acolo, într-un separeu, care putea să fie chiar biroul directorului de muzeu, îi explică răbdător de ce trebuia să-i vândă lui nu numai atelierelor din Calea Griviței, dar și pe cele pe care abia și le deschisese la Galați și la Bistrița. Bineînțeles că neamțul, odată ajuns proprietar, urma să le închidă. Alchimia devenise deja o afacere mult prea riscantă ca să mai stea la îndemâna oricui.

Constantin Nazat bău cafeaua fără să facă scandal, cum îi era obiceiul când nu-i convenea ceva. Dimpotrivă, mulțumi și promise un răspuns peste o oră. Neamțul îi strânse mâna cu o anumită complicitate, aproape sigur de succes.

Peste o oră, Nazat era deja în Orient Express, pe drumul spre casă. Prinsese trenul în ultimul moment. Restul trupei urma să vină la București cu trăsura, prin Arad și Sibiu. Sau, din partea lui, putea să nu mai vină deloc.

9

Se întâmplă lucruri ciudate în lumea asta a noastră, gândea Constantin Nazat, tot atât de nemulțumit de viață ca la prima noastră întâlnire cu el. Străinii vin să ne cumpere întreprinderile, nu le mai place că producem, vor să ne ruineze complet. Vor să distrugă alchimia românească, de parcă și ea ar emana de la Tiranul Odios! Să ne lase cu tone de plumb pe cap, iar ei să producă aurul și diamantele după rețetele lor, ori poate chiar după rețetele noastre strămoșești, că le cumpără cu mărci și lire

sterline și pe ălea. „Ne lasă-n curu' gol!“ trase Nazat concluzia deprimantă ce se impunea de la sine. Mare nemernicie!

În salonul plin de aurărie al vilei, căzuse deprimat într-un fotoliu și doar într-un târziu își aminti de guru Bivolaru. Trimise un om de încredere, să-l anunțe că așteaptă de la el, pentru seara aceea, o adeptă tânără și zvăpăiată, care să-l mai scoată din gândurile negre. Omul reveni însă cu vestea că guru e de negăsit, pesemne fugise într-adevăr în Suedia, inclusiv cu casa de bani unde stăteau încasările sectei pe ultimele luni, plus ce mai dosise șmecherul până atunci. În asemenea condiții, Costică Nazat avea toată îndreptățirea să se întrebe ce-o să mai urmeze. Hotărî să nu mai iasă din curte decât într-un cupeu blindat, cu pereți metalici și geamuri din sticlă incasabilă, un fel de „nazatmobil“. Iscoadele îl informaseră că în spatele atacului eșuat de la Gara de Nord se afla într-adevăr Jenică Bebeco, dar nu era exclus ca data următoare Boambă să-și pregătească mai bine lovitura și chiar să vrea să-i agațe, lui, pielea pe băț. Iar Orlandino nu putea fi nici el departe, poate că închiriasse deja vreun apartament de lux la Hanul lui Manuc, sau trăia la vreo amantă din Ferentari, sub identitate falsă.

Mai erau și alte semne neliniștitoare. Ziarele scriau de criza petrolului, și chiar dacă n-ar fi scris, tot s-ar fi văzut. Din anul 2000 încoace, Bucureștiul fusese luminat feeric și o întreagă armată de angajați ai administrației municipale își câștigaseră pâinea aprinzând seară de seară lămpile din felinarele publice. Era o plăcere să te uiți de la fereastră și să admiri spectacolul de lumini. De câțva timp felinarele rămâneau stinse, ori se aprindeau doar pe bulevardele principale, semn de zgârcenie și de lipsă la buget. Ca să nu se trezească la un moment dat cu casa în beznă, Costică Nazat pusese să-i cumpere tot depozitul de lumânări al lui Nathan Leibowitz de pe Lipscani, așa că măcar

un an de acum înainte aveau servitorii ce să înfigă în sfeșnice.

La ultima ieșire în oraș, cu „nazatmobilul“ tras de patru cai și plin de gărzi înarmate, alchimistul văzu în mai multe locuri lucrătorii Primăriei Generale cățarați pe scări ca să schimbe plăcile cu numele unor străzi. Ceru vizitiului să tragă mai aproape și citi inscripția de pe tăbliță: Diderot, filozof francez (1713 – 1784). Cine naiba mai era și ăsta de care până atunci el nu auzise, dar e foarte posibil să nu fi auzit chiar nimeni în lume. Strada purtase dintotdeauna numele lui Paracelsus, iar acum municipalitatea îl înlocuia cu te miri ce. Până și Bulevardul Ludovic al XIX-lea, cu numele unei personalități de care Casa Regală a României se arătase în timp atât de legată, primise peste noapte numele unui alt ilustru necunoscut: Nicolae Bălcescu. Tot soiul de nume noi și derutante, în locul unor denumiri cu care bucureștenii erau obișnuiți de mai multe generații, și care sunau, oricum, mult mai frumos: „Șarja de Aur“, „Pergamentul magic“, „Strada Invocației“, „Intrarea Poțiunii“, „Piața Mâinilor Vindecătoare“.

Derutat, Constantin Nazat porunci să fie dus la o vilă de pe Calea Vaticanului. Încă de acasă își propusese să-i ceară socoteală lui Năstase Ernest Urdăreanu privitor la decorația aceea „de căcat“ pe care o tot aștepta zadarnic pentru servicii aduse țării. Era nervos și hotărât să-și facă singur dreptate. Ticluise un plan cât se poate de simplu: „Îi bag un cap în gură lu’ șambelanu’ ăla mincinos, de să mă țină minte cât trăiește!“ Și n-ar fi fost de mirare să se întâmple chiar așa, după cât era de pornit să se răzbune. Casa căutată era un palat cu lei de piatră păzind scările și cu copertine baroce, transparente, deasupra intrării. Dincolo de grilaj, în curte, nici o mișcare. Nazat trimise pe cineva să tragă mânerul clopoțelului de la poartă. Bodyguardul se întoarse cu informația că nu e nici un clopoțel.

— Nu scrie acolo, pe o plăcuță aurită: Urdăreanu, șambelan regal? insistă Costică Nazat.

Nu scria șambelan, scria Muzeul George Enescu și niște ore de vizită. Iar la capătul străzii, tăblița cu Calea Vaticanului fusese înlocuită cu alta, pe care scria Calea Victoriei.

Tot mai confuz, alchimistul ceru vizitiului să conducă „nazatmobilul“ spre Palatul Cotroceni. Încă mai spera să-l găsească măcar acolo pe Năstase Ernest Urdăreanu și să aibă cu el o discuție lămuritoare. Renunțase la planul de a-i face zob dantura cu o lovitură de cap bine plasată și s-ar fi mulțumit să fie doar primit în audiență. Măcar atâta: să-l privească pe șambelan în ochi și să-l întrebe ce și cum.

— Uite că și ăia și-au schimbat uniforme! observă el de departe, cercetând încordat în direcția porții cu grilaj de fier, lângă care făceau de gardă niște zdrahoni tineri, cu tricolor la chipiu.

Opri cupeul blindat la distanță și-l trimise din nou pe băiatul cocoțat pe scară să se intereseze de omul pe care-l căuta.

Când acela reveni, Costică Nazat ascultă cu fața împietrită noile vești. Nu se știa de Urdăreanu pe-acolo. Iar când bodyguardul întrebase de Majestatea Sa Grigore Carol III, cei de la poarta Cotrocenilor pufniseră în râs ca de o glumă bună. Locatarul palatului era unul numit Ion Iliescu, iar șambelan părea să fie cineva care pe vremea Marelui Frânar practica o altfel de alchimie: cumpăra ieftin câini de rasă și-i revindea mai scump.

LUCY

1

În continuarea raportului meu redactat cu sinceritate și devotament, atât pentru știință, cât și pentru dumneavoastră, domnule Președinte al Academiei, permiteți-mi să mă abat puțin de la problemele deja semnalate din activitatea Institutului, concentrându-mă asupra unor aspecte ceva mai delicate, importante și ele. Multe au tangență cu Lucy, despre care trebuie să precizez neapărat un lucru esențial, și anume: că Lucy a apărut aici în împrejurări neelucidate, pe când mă aflu în concediul legal de odihnă pe anul în curs. Personal, îmi declin orice amestec în această... situație, ca să nu-i spun afacere murdară, câtă vreme încă nu m-am lămurit ce profit se trage din ea. Îl consider responsabil, din nou, pe director, dar și pe Doru Hodoș, cercetător principal I, de curând avansat șef la o secție-fantomă, creată parcă anume pentru el și pentru Lucy, protejata amândurora, din câte am observat.

N-aș vrea să presupuneți că lui Hodoș îi port cumva ranchiună din cauza incidentelor penibile pe care le-am avut cu el în ultimii ani. Rumoarea unora dintre ele a ajuns și la Academie. Eu însumi am depus, de altfel, mai multe memorii temeinic argumentate și mă doare sufletul să constat că poziția nu mi-a fost suficient de bine înțeleasă, încât, cu tot regretul, m-am văzut nevoit să fac

sistematic contestație la verdicte. Ceea ce, sincer vorbind și cunoscându-vă imparțialitatea, n-aș fi dorit. Cu toate acestea, aș vrea să fie limpede pentru toată lumea că aprecierile respective nu știrbesc cu nimic stima mea profundă pentru personalitatea dumneavoastră științifică și pentru înalta funcție pe care cu atâta strălucire o onorați. Nu-mi rămâne decât să sper într-o mai binevoitoare atitudine față de modesta mea persoană cu un alt prilej. Am deplină încredere în adevăr și în tenacitatea cu care acesta iese în cele din urmă la lumină, în ciuda contraadevărurilor formulate de neprietenii mei.

Vă mărturisesc sincer că, la prima mea întâlnire cu Lucy, am privit-o pe bună dreptate cu destulă suspiciune, întrebându-mă nedumerit ce caută ea la noi în Institut. Câtă vreme am crezut-o o simplă colaboratoare, venită în problema contractelor, totul părea să fie în regulă. Curând însă am găsit-o instalată în fața unui computer, la masa de unde tocmai plecase un coleg mai tânăr și mai nemulțumit de salariu (despre care folosea cuvinte din registrul scatologiei, dar asta se întâmplă, după cum știți, cu numeroși tineri de azi, în care statul investește încredere și speranțe, iar ei stau cu gândul la prostii și, cu prima ocazie, o și „tulesc“ în Occident). Vă rog să nu vedeți aici o insinuație cu caracter personal, chiar dacă uneori și eu meditez cu o oarecare indispoziție la statul de plată, dar vă asigur că nu mi-a trecut niciodată prin minte să părăsesc laboratoarele Institutului pentru indiferent ce ofertă în dolari mi-ar fi făcut, eventual, concurența de peste Ocean. Experiența mea presupune înțelepciune. Poate că nu mă ferește însă de unele frustrări. Cu toată resemnarea filozofică la care am ajuns, mi-e destul de greu să ascund, domnule Președinte, că m-a durut avansarea aceasta neașteptată a lui Doru Hodoș pe o funcție creată cel puțin suspect, și în deplin

secret, într-un moment când lipseam motivat din localitate.

Revin deci la Lucy, care trona senin printre hârțiile nerezolvate ale Institutului, iar asta mi-a dat de gândit, fiindcă nici un colaborator extern n-ar fi avut vreodată un astfel de tupeu. Iar pe de altă parte, nu este firesc să iei primul venit din stradă și să-i permiți cu atâta inconștiență accesul la niște cercetări ce intră, în mare parte, sub regimul secretului de serviciu. Dacă aș fi fost consultat, mi-aș fi spus părerea deschis. Întrucât toate converg înspre ideea că s-a așteptat anume plecarea mea în concediu ca să fiu pus, la întoarcere, în fața unui fapt împlinit, afirm fără ezitare că directorul Paraschiv poartă întreaga răspundere și las restul aprecierilor în seama persoanelor competente de la Academie. Nu merg până acolo încât să afirm că în România de astăzi totul se vinde și se cumpără, dacă nu pe bani, atunci pe bază de relații personale și de clientelă politică. Știți bine că, din păcate, se spun și asemenea lucruri urâte. Dar, imaginați-vă și dumneavoastră: Lucy nu strălucește prin frumusețe și nu poate prezenta serviciului de cadre nici măcar un atestat de cercetător stagiar. Cu un *look* de Claudia Schiffer, accept că și-ar fi deschis singură orice ușă, inclusiv la Televiziune sau la Senat. Mă rog, Institutul nostru nu-i Televiziune, ca să angajăm personalul prin concursuri de frumusețe, dar poate că nici chiar așa, pe criteriul „care ești mai scund și mai botos“... Iar ceea ce m-a șocat la acea primă întâlnire a fost constatarea că lucra nu șezând, cum o facem fiecare, ci ghemuită și – n-o să vă vină să credeți – urcată cu tălpile pe scaunul ergonomic. Stătea, domnule Președinte, în poziția aceea neverosimilă și mă privea ironic pe deasupra monitorului.

Am avut curiozitatea să aflu cu ce anume se îndeletnicea. Mă așteptam să descopăr pe ecran, deschis, măcar vreun fișier cu arborele evoluției umane, de la australopiteci și până la unii dintre

colegii mei care pretind să li se spună Sapiens sapiens, dar nu întotdeauna posedă argumente convingătoare în acest sens. Așa cum aveam să descopăr imediat, Lucy se concentrase la banalul joc de cărți cu care mulți își pierd vremea, blazați, în timp ce se prefac că lucrează.

Cred că Doru Hodoș ar fi capabil să se implice într-o mașinație obscură nu numai din invidie profesională, ci și datorită caracterului său labil și interesat, deschis oricăror aranjamente de culise. Probabil că nu știți încă, dar în ultimii ani a trecut prin patru sau cinci partide, în funcție de cum își închipuia că ar putea ele să aibă vreun viitor profitabil. Recent a ieșit de la țărâniști – care oricum se dezmembrează și-și spală rufele murdare înaintea întregii țări – și aud că s-a înscris tocmai la capătul celălalt al spectrului politic, în partidul lui Vadim. Mă rog, așa se spune, dar eu consider că nu astfel trebuie să arate și să se comporte un cercetător serios. Am ajuns chiar să mă întreb dacă apariția noii noastre colege nu era cumva vreo infiltrare politică, impusă de cârdășia cu unii sau alții. Sentimentele mele față de actuala guvernare nu intră în discuție, de altfel mi le-am detaliat cu toată convingerea într-un memoriu anterior, care nu se poate să nu vă fi căzut sub ochi. Am crezut, domnule Președinte, că Lucy putea fi introdusă în colectivul nostru de muncă în calitate de „urechistă“, luându-mă și după unele caracteristici anatomice evidente: are într-adevăr urechile cam mari pentru gustul comun, și poate prea rotunde.

Am cercetat și alte piste, pentru că pun în continuare la îndoială bunele sentimente față de persoana mea ale directorului Paraschiv și ale celor care-i cântă în strună. Speram să dau de vreo urmă edificatoare pe filiera unor colege mai tinere care afișau în mod ostentativ o camaraderie exagerată cu Lucy. Recunosc că n-am descoperit mare lucru, însă am cerut să fie totuși sancționate

pe motiv că pierd nepermis de mult timp la cafele și la bârfe șușotite, care sunt tot atâția timpi morți în activitatea Institutului nostru și pagubă în fondurile Academiei. La un moment dat am surprins o scenă de-a dreptul dezagreabilă: neglijându-și treburile curente, domnișoarele acestea se strâmbau caraghios una la alta și la Lucy, ca să nu mai descriu cum se strâmba Lucy la ele și apoi la mine, care tocmai intrasem în biroul lor cu dosarul analizelor de laborator efectuate pe un iepure de casă și pe doi cobai subdezvoltați.

În paranteză, dacă tot am ajuns la acest subiect delicat, vă aduc la cunoștință și faptul că trecem printr-un grav pericol pentru viitorul cercetărilor întreprinse la Institut. Datorită unor vicii de organizare, cuștile cu subiecți destinați experiențelor ni s-au golit în bună măsură. Din toată fauna de la începutul anului, mai avem la dispoziție exact douăzeci și doi de cobai și perechea iepurelui pomenit mai înainte: un animal care aproape că și-a rupt piciorul de cât a tot plesnit cu el, de foame și de nervi, în podeaua adăpostului. Îngrijitorul menajeriei ne arată mereu, prin semne, ce anume o să disecăm în trimestrul următor, dacă nu se deblochează imediat bani pentru refacerea stocurilor de materiale experimentale vii. Nu pot să vă descriu semnele acelea, stimate domnule Președinte, deoarece acest domn, Olosutean, căruia toată lumea îi spune Văsălia Mortului, e în esență un ins necioplit, venit de la țară pe timpul lui Ceaușescu, și care, cum nu-i convine ceva, cum apelează la limbajul obscen de parcă l-ar fi supt de la sânul maică-sii, odată cu laptele. Nu are respect față de nimeni, dar e și el un tolerat al conducerii și al actualei guvernări, ca mulți alții.

... ar fi trebuit să mă resemnez cu situația. Numai că nu-mi stă în fire, domnule Președinte, după cum ați putut înțelege deja din comentariile trimise în nume personal la Academie, pe marginea raportului nostru oficial pe anul trecut. Un raport pe care, îmi pare rău că trebuie să vă spun din nou, îl consider în continuare deficitar, festivist, neconform cu datele realității, așa că mă delimitez clar de anumite capitole, ca și de concluziile lui. Revin însă la Lucy. Am ținut un jurnal unde notez sistematic observații despre felul cum înțelege ea să răspundă solicitărilor pomenite mai sus, altele, și atât de diferite, totuși, de cele existente în familia ei și în mediul său originar.

Zilele trecute, de pildă, a apărut echipată cu un șorț vechi de radiolog, despre care am aflat mai apoi că-l adusese Adrian Velicu din garderoba lui frate-său, medic la Spitalul Municipal. Sub îmbrăcămintea asta caraghioasă nu mai avea, cred, decât un tricou lăbărțat, de culoare galben-pal. Ca de obicei, era în picioarele goale. Întrucât degetul mare de la picior are în continuare un pronunțat grad de libertate (am putea să-l numim chiar opozabil), Lucy se amuza să transporte cu talpa o banană sustrasă din pachetul unui cercetător din biroul vecin. Îmi amintesc că n-a fost chip s-o conving să dea jos de pe ea șorțul acela contra radiațiilor și a trebuit să asist la micul ei dejun cu banană în această ținută care – sper să-mi dați dreptate! – nu cadrează deloc cu imaginea demnă a unui cercetător serios. Lucy și-a făcut mai apoi un obicei din a-și mânca bananele tronând în vârful biroului, cu ochii ținți la mine, ca și cum s-ar teme să nu mă apropii de ea prin surprindere și să i le smulg din gură. Ceea ce mărturisesc că am încercat de câteva ori, fiindcă m-am săturat s-o tot văd cum le consumă, necivilizat, cu coajă cu tot. Parcă acolo, de unde vine, ar fi o foamete permanentă, înfulecă lumea ca apucații, fără reguli, tot ce le vine la îndemână. Așa o fi, dar,

dacă tot au adus-o pe ea la un institut al Academiei, ar fi cazul să devină mai atentă la ce fac cei din jur, să învețe și să se adapteze.

Altă pozna. Deși nu suferă de miopie, și-a pus ochelari. De fapt, nu ea și i-a pus, ci a cadorisit-o cu ei Constanța Crăciun, o tehniciană de la Secția Microfilmări, iar ochelarii nu sunt unii de vedere, ci de soare, cu lentile vag fumurii, dar exagerat de mari și rotunde. Par niște telescoape pe fața oricui i-ar purta. Cu mutra ei mică și comică, Lucy nu-și dă seama cât e de caraghioasă, dar observ că-i place travestiul ăsta dezonorant. Iar fetelor din birou le place tot atât de mult s-o vadă cu ochelarii cocoțați pe nasul ei turtit, râd ca proastele și se întrec, care mai de care, să-i facă complimente. Eu nu i-am făcut complimente, i-am făcut însă fotografia pe care ați găsit-o în plic, ca să nu mai aveți nici un dubiu și să nu existe vreo posibilitate de tăgadă din partea altora, în caz că veți decide o anchetă.

Din nefericire, n-a fost de ajuns că s-au distrat ei, în particular, aici, în birouri. Tocmai atunci s-a nimerit să ne viziteze un grup de elevi de la Liceul „George Coșbuc“, conduși de profesoara lor de biologie (încă nu-i cunosc numele, dar sunt pe cale să-l aflu, prin asistenta medicală de la cabinetul stomatologic al liceului amintit). Cred că directorul Paraschiv nici măcar nu știa de vizită, fiind plecat de două zile la București – el ne-a transmis că rezolvă aprovizionarea cu cobai și iepuri, dar adevărul numai dumneavoastră, domnule Președinte, ați putea să-l stabiliți, fiindcă aveți căderea să trageți la răspundere pe oricine din subordinea prestigioasei instituții pe care cu onoare și diplomatie o conduceți. Am aflat că aprobarea vizitei o dăduse vechea noastră problemă, Doru Hodoș, și nu pot decât să dezaprob categoric un asemenea gest, datorită consecințelor lui.

Copiii au intrat, cum le stă bine, timizi și curioși, într-o bună dispoziție de a-și lărgi cunoștințele predate în școală, iar accesul la orizontul mai înalt pe care îl poate asigura – bineînțeles, în limitele autorizării noastre – un institut specializat le-ar fi prins bine atât lor, ca indivizi în creștere și formare intelectuală, cât și procesului de învățământ în general. Dezastrul s-a produs însă îndată ce-au dat de Lucy, care tocmai își admira mutra cu ochelari într-o oglindă adusă de colegele mele în grabă, de la toaletă, unde stă agățată într-un singur cui și nimeni nu ia măsuri să fie fixată cum trebuie. Vă puteți ușor închipui că toată seriozitatea momentului pedagogic s-a dus de râpă. Copiii s-au înghesuit în jurul mesei la care Lucy, câteodată, se prefăcea că manipulează tastatura computerului. În momentul acela ea râdea la oglindă, dezvelindu-și dantura de canibal și făcând toare grimasele ce-i puteau trece prin cap, cu ochelarii aceia de prezentatoare TV alunecați pe vârful nasului turtit. Vă rog să mă credeți, mi-a trebuit un sfert de oră bun până să-i potolesc pe elevi, se distrau mai cumplit ca în recreația mare. Am fost nevoit să țip și la ei, și la profesoară, care nu-și folosea în mod convingător autoritatea pentru care primește salariu de la Ministerul Învățământului. În cele din urmă, i-am scos pe toți afară și am observat că nu le-a prea convenit, mă priveau cu multă dezaprobare pe când îi mânam pe coridor spre ieșirea din clădire. Iar colegii mei, în loc să înțeleagă că făceam în felul acesta un serviciu Institutului și atmosferei de reculegere academică pretinsă de cercetările noastre, m-au criticat și ei.

În fine, ar mai fi multe de spus, fiindcă Lucy, apariția asta nedumeritoare, reprezintă un veritabil factor de perturbare a vieții și muncii științifice desfășurate la Institut. De la angajarea sa în colectivul de cercetători, nimic nu mai e ca înainte. Lumea chicotește, pufnește în răs din te miri ce,

chiar și atunci când în discuție sunt lucruri foarte grave și profund serioase. Am propus într-o ședință de lucru să extindem cercetările asupra *filumului* uman dincolo de actuala convenție, care ne limitează la antropoidele mari și la ascendenții lor fosili. Am adus și argumente dintr-o revistă ungurească, unde un autor emitea ipoteza că originile omului pot fi căutate mult în urmă, până la dinozauri, dar colegii au frunzărit cu neîncredere revista și unul, care mai buchisește ceva maghiară, a făcut constatarea că, deși publicația de la Budapesta este elegantă și tipărită foarte profesionist, numele ei „suspect“, *Galaktika*, sună a science-fiction mai degrabă decât a revistă științifică demnă de credibilitate. Tocmai mă pregăteam să-mi susțin cu alte argumente punctul de vedere, când Lucy a dat buzna în sala de consiliu, târând după ea două baloane colorate și o ghirlandă de flori artificiale rămase de la Revelionul Cercetătorilor și pe care nu știu cum a făcut de le-a descoperit într-una dintre magazine. Evident că toți câți erau adunați acolo au explodat de râs și n-am mai reușit, cu toate străduințele mele imploratoare, să-i readuc la ipoteza în care îmi pusesem mari speranțe. Ca să vedeți, domnule Președinte, cum sfârșesc în derizoriu ideile noi și cum conducerea Institutului tolerează o asemenea stare neprincipială de fapte, în detrimentul unei atmosfere de lucru creatoare! Nu vreau să spun că ipoteza mea era dintru început valabilă și adevărată, dar trebuiau să țină cont de ea și s-o verificăm împreună. Aveam pregătită și o propunere de program în acest sens, cu experimentări pe șopârla verde de câmp și pe tritoni, însă după incident totul a rămas baltă.

Vă mai rețin atenția cu un singur argument, care vizează însăși pregătirea profesională a protejatei conducerii. Eram convins că este zero ca valoare. Deși nu răspund direct de acest aspect, iar Doru Hodoș caută sistematic să îndepărteze pe oricine

manifestă interes față de noua lui subalternă, într-una din zile, când biroul acela era pustiu, m-am instalat la masa ei de lucru, am deschis computerul și am intrat în fișierul care avea, între altele, și schema arborelui genealogic uman. O planșă bine făcută, în culori, având înscrise pe ramuri, cu desene expresive și denumiri, suma de strămoși cunoscuți ai omului, de la Homo habilis și Homo erectus, până la rubedeniile de mai încoace, pitecantropul, sinantropul, neandertalienii și toți ceilalți. Am așteptat-o pe Lucy concentrat, convins că experimentul avea să demonstreze în mod elocvent natura precară a cunoștințelor proaspetei colege și faptul că ea pur și simplu n-avea ce căuta într-o unitate de cercetare de talia Institutului nostru.

Cum a apărut în birou, s-a și cățărat pe scaunul ergonomic, și-a dat avânt, rotindu-se cu el de mai multe ori, încât puteam crede că nimic altceva n-o mai interesează. Distracția asta n-a ținut totuși mult. Pe când scaunul încă n-apucase să se oprească din mișcarea sa circulară, și-a repezit mâna spre mouse, apoi, cu o nerăbdare evidentă, a purtat săgeata cursorului pe ecran până în dreptul unei fosile din care se vedeau craniul, niște coaste plasate în dreptul câtorva vertebre, precum și fragmente din scheletul unui braț și al unui picior. N-a trebuit să fac nici un efort ca să descopăr ce scria alături de fosilă: LUCY. Știam! Dar nu mă așteptam ca ea să recunoască.

3

Nu v-am mai scris de mult, domnule Președinte al Academiei, și asta nu pentru că la noi în Institut n-ar fi mereu lucruri despre care să vă informez, așa cum îmi dictează conștiința. Din păcate, am lipsit o vreme, am fost bolnav. Totul a început ca o răceală, dar eu știu că nu era asta. Bântuia gripa aviară, trebuie să vă amintiți. Au scris ziarele, au vuit ecranele televizoarelor, populația era pe bună

dreptate speriată de moarte. S-a vorbit de păsările sălbătice care cuibăresc în Delta noastră – că nu puteau să-și fi dirijat migrația în altă parte, pe Gange sau pe Nil, aveau fixație pe satele Ceamurlia și Maliuc! Mă uitam șocat la prăpădul făcut de echipele sanitare prin curțile și cotețele oamenilor, ca apoi să care mormanele de găini omorâte la gropile în care turnau benzină și puneau foc.

Așa am putut înțelege mai bine ororile hitlerismului, că teoria-i una, și altceva e să vezi pe viu. Și în vreme ce priveam ca hipnotizat emisiunea difuzată pe postul Realitatea TV, am început deodată să strănut. Am strănutat în neștire, mi s-au înroșit ochii și mă ustura nasul. Mama, care se nimerise la mine în vizită, zicea că am guturai, iar colegii, la Institut, spuneau și ei la fel a doua zi. Eu simțeam că nu poate fi o simplă răceală, cu atâtea grămezi de păsări moarte pe orice post de televiziune ai fi butonat. „E febră aviară!“ încercam eu să-i conving și mă rugam de fiecare să mă creadă și să facă ceva pentru mine, cât mai era vreme, că febra asta trece repede de la păsările bolnave la om, și nici voi, le spuneam, nu sunteți la adăpost de virus, iar fetele au început să fugă din calea mea și să mă implore de la distanță să nu mai strănut. Până la urmă au făcut ceva pentru mine, că m-am trezit într-o mașină a Salvării și mă durea capul cumplit, iar sanitarii mă țineau cu fermitate de mâini, străduindu-se să-mi potolească vedeniile. Închideam ochii, să nu mai văd grămezile acelea de găini cum ard, dar le percepeam și cu ochii închiși. Iar coșmarul a durat, cred, vreo două săptămâni, câtă vreme virusul se agita în mine bezmetic, făcându-mă să urlu de disperare și să transpir. M-au umplut de injecții și medicamente.

Important e că am scăpat, domnule Președinte! Când am ieșit din spital pe proprie răspundere, nu mai aveam gripă aviară, iar de la televizor am aflat

că nu mai avea nici țara. Am răsuflat ușurat și, deși încă slăbit, m-am grăbit să mă întorc la Institut, să-mi reiau cercetările întrerupte. Colegii m-au primit îngrijorați, chiar cu suspiciune, dar cred că nu pe toți i-a afectat boala mea la fel. Am observat că Doru Hodoș mă ocolea, iar directorul Paraschiv m-a expediat rapid din biroul său când am încercat să-i povestesc mai pe larg suferințele prin care tocmai trecusem. Așa face el mereu, dar am sperat ca măcar acum să-și fi schimbat atitudinea față de mine. E lipsit de tact și plin de resentimente.

În mod aproape incredibil, mi-am îmbunătățit relația cu Lucy. Mi s-a părut că, dintre toți, ea era cea mai preocupată de boala mea. M-am trezit că mă caută în încăperea pe care o împart cu Adrian Velicu. Colaborasem cu el la o temă cu trei ani în urmă, dar de la o vreme discutăm puțin și mă enervează mult, fiindcă fumează țigară de la țigară și mă tem să nu mă procopsesc și eu, în calitate de fumător pasiv, cu un ten pământiu și scofâlcit, ca al lui. Nu trebuie să vă mai spun că interesul manifestat pentru mine de Lucy m-a intrigat. M-a și bucurat totodată. E o fată de treabă, are suflet și nici măcar nu-i chiar atât de urâtă cum o vedeam la început. Mai negricioasă, mai botoasă, cu fruntea năpădită de lațele veșnic în dezordine, dar ochii ei de un căprui deschis au lumini jucăușe, iar atunci când își pune ochelarii de soare e chiar drăguță. Așa spun și celelalte colege, dar poate că asta nu contează atâta cât faptul că așa o văd eu. A acceptat între timp până și să umble încălțată. Nu cu sandale de damă, că încă nu i se potrivesc, ci cu pâslari. Fetele au tras pe ea niște blugi cumpărați de la un magazin de copii, deoarece e scundă și nu-i vin bine rochiile din raioanele pentru femei. I-au procurat și o pălăriuță roșie, cu care arată excelent.

Ce să vă spun, domnule Președinte, decât că lucrurile au luat treptat o întorsătură neașteptată. Recuperat pe deplin din gripa aviară (nu mai am

coșmarurile cu păsări incendiate nici treaz, nici în vis), am observat că mă gândesc tot mai des și tot mai insistent la Lucy. Acum puțin îmi pasă cine și de ce a adus-o la Institut, bine că-i aici! Când face vreo năzbâtie, mă surprind zâmbindu-i amuzat. Când cineva o ceartă, îi iau imediat apărarea și mi se topește inima să văd că-mi răspunde cu un surâs de recunoștință. Mă întreb: ce s-ar întâmpla dacă ar dispărea subit, la fel cum și-a făcut apariția? Nici nu-mi vine să mă gândesc, mi se pare cu neputință să se întâmple așa ceva. Am ajuns s-o caut din zece în zece minute, sub tot soiul de pretexte puerile, iar colegii își dau coate, lansează aluzii ironice, câțiva îmi aruncă priviri pline de invidie. Oricât ar părea de ciudat, simt că mi-am pierdut capul și ar fi o catastrofă dacă n-aș recunoaște la Lucy un răspuns pe măsură.

Ieri am stat mult împreună și ne-am înțeles minunat fără să scoatem o vorbă. Aproape fără să ne privim. Ne-a prins înserarea pe o bancă retrasă, în parc, unde mai întâi a fost nevoie să-mi câștig liniștea și intimitatea, alungând ceata de copii care se ținuseră scai după noi. Deși am aruncat după ei cu niște crengi uscate, unii au mai rămas o vreme prin preajmă, ițindu-și capetele ciufulite de după trunchiuri sau din boschete. Pentru mine a fost o zi mare, am ținut-o pe Lucy în brațe și am simțit așa, niște efluvii înfiorându-mi sufletul, iar corpul îmi era străbătut de mii de furnicături. Domnule Președinte, nu știu dacă ați fost îndrăgostit vreodată, dar eu sunt sigur acum că m-am îndrăgostit. Iar dacă lucrurile evoluează în continuare așa, și dacă Lucy acceptă să-i cer mâna, n-ar fi de mirare ca în scurtă vreme să ne și căsătorim.

Am ajuns acasă târziu, după ce-am condus-o pe Lucy înapoi la Institut, unde i se dăduse o cameră în mod provizoriu, nu departe de curticica interioară, cu cuștile pentru cobai și iepurași. Acasă, spun, m-am trântit pe canapea și am rămas

multă vreme pe întuneric, cu ochii în tavan, rumegând senzațiile acelea noi și încercând să prelungesc prezența iubitei mele, s-o simt mai departe alături de mine, în camera tăcută și rece. Eram tot mai convins că, în ciuda tuturor adversităților și invidiilor, îmi voi uni destinul cu al lui Lucy. Și, fără să fiu mare amator de poezie, mi-am amintit niște versuri din *Miorița*.

Versurile acelea nu știu să mă fi emoționat prea tare în școală, când le-am învățat mecanic pentru lecția despre baladă, dar acum, ieșite din străfundul memoriei, m-au umplut de speranță și bucurie. Scuzați-mă că le citez, poate, aproximativ, din secvența unde ciobanul îi adresează Mioriței lae, lae bucălae, rugămintea esențială a vieții lui: „să le spui curat/ că m-am însurat/ c-o mândră crăiasă/ a lumii mireasă/ c-am avut nuntași/ brazi și păltinași/ iar la nunta mea/ a căzut o stea“, și așa mai departe: e foarte frumos! Aproape că mi-aș dori să-mi fie nunta la fel, ca o cutremurare de univers, numai că tot de la lecția aceea veche am reținut că balada asta s-ar putea să nu conțină o rezolvare tocmai fericită, vorbind în subtext mai degrabă de moarte, poate chiar de sinucidere. Așa că eu, care o iubesc pe Lucy nespus de mult și vreau s-o fac fericită, n-aș dori ca nași să-mi fie bradul și păltinașul. Aș dori, iubite domnule Președinte al Academiei, ca naș să-mi fiți dumneavoastră, ca maximă onoare pentru mine și semn de recunoaștere a profundului devotament pe care de atâta vreme vi-l arăt neconținut.

INTERVIUL

1

Nina Timofeevna Bairamgulova primise de la redactorul-șef dispoziția de a se deplasa în satul Gziațk fără prea mult tam-tam și în așa fel încât în zorii zilei de 12 aprilie să se afle „pe poziție“, gata să-și înceapă misiunea.

— Ce misiune? întrebuse ea nedumerită de tonul secretos și complice pe care mai-marele său de la *Izvestia* socotise că era necesar să-l utilizeze în împrejurarea aceea, în loc să procedeze ca de obicei, distant, poruncitor și plin de importanță.

— Nu știu ce să spun. Reportaj, interviu, o să te orientezi la fața locului. Ești fată deșteaptă! apreciasse Lavrenti Borisovici Polevoi, ceea ce era o noutate absolută în gura lui, fiindcă toată armata de redactori și tehnicieni înregimentați la ziar nu-l văzuse altfel decât încruntat, iar în dispoziția lui permanent misogină nu le mai scotea pe subalterne din epitete neprincipiale, între care „proaste“ era cel mai nevinovat.

Oricât sperase tovarășa Bairamgulova, șefă de secție, să afle ceva mai clar despre ce era vorba, nu reuși deloc, dar chiar deloc! Lavrenti Borisovici știa, fără îndoială, mai multe decât era dispus să recunoască. Însă dintr-un motiv oarecare își pusese lacăt la gură, ceea ce conducea automat la concluzia că la mijloc era un secret de stat. Mă rog, de partid și de stat, lucru cu atât mai important

și mai grav. Nina Timofeevna își ascuți simțurile și hotărî să devină vigilentă mai mult ca de obicei.

Era limpede doar faptul că, pe un canal oarecare (KGB sau Comitetul Central), conducerea *Izvestiei* ajunsese în posesia informației că a doua zi, în satul Gziațk, urma să se întâmple ceva demn de atenția ziarului. De regulă, asemenea evenimente erau transmise pe filieră din timp, neputând fi lăsate la voia întâmplării, ca în presa capitalistă. Nina Timofeevna încercă, prin urmare, să-i tragă de limbă pe colegii din redacție despre care avea motive serioase să creadă că lucrau sub acoperire. Nimeni nu știa nimic. Iar satul Gziațk se învrednicise în ultimul an abia de un reportaj mediocru, despre niște mulgătoare harnice, care găsiseră o metodă extravagantă de a spori producția de lapte a vacilor colhozului, prin audiții muzicale furnizate pe durata rumegatului de un mic aparat de radio portativ, atârnat pe peretele grajdului, lângă felinar. Seara, după ultimul muls, unele dintre stahanovistele acelea fără brevet cântau la căminul cultural și jucau în scenete ce înveseleau tot satul.

Tot frământând în minte lucrurile acestea, îi convocă în birou pe fotoreporterul Alioșa Berindei și pe șoferul Kaganovici. Le comunică sec planul „de bătaie“, fixă ora plecării și insistă ca Moskviciul să aibă destulă benzină în rezervor și să funcționeze perfect, ca racheta. Chiar așa spusese: „ca racheta“, iar mai târziu avea să se tot mire de cuvântul ce-i venise pe limbă, fiindcă avea la îndemână, pentru comparație, o mulțime de soluții, de la rapidul Moscova-Leningrad și până la Pegasul din mitologia antică.

— Așa de târziu? comentă nemulțumit Alioșa. De ce călătorim noaptea?

— Fiindcă ne-o cere tovarășul Partid! răspunse scurt Nina Bairamgulova, iar la o asemenea replică nu mai era nimic de comentat.

Deși nu-i convenea nici lui, șoferul Kaganovici rămase mut ca frâna de mână. Era deșcă bătrână, văzuse multe și sub Stalin, și sub Beria, așa că era greu să-l mai tulbure pe el ceva. Tânăr și neexperimentat, fotoreporterul pomeni ceva despre Amalia Rodriguez, o tovarășă cu pielea neagră din Frontul de Eliberare a Angolei, trimisă să studieze la Universitatea „Lomonosov“, și cu care avea el întâlnire de lucru fixată chiar pentru seara aceea.

— Contramandezi, și gata! veni verdictul nemilos al șefei de secție.

Ei îi era ușor să spună asta. N-o cunoștea pe Amalia! Cu toate că și tovarășa Bairamgulova, în ciuda celor 35 de ani ai ei, era un boboc de moscovită după care se dădea în vânt toată redacția *Izvestiei*. Femeia își știa foarte bine calitățile, dar gândul la carieră îi pusese pe față o mască de răceală atât de convingătoare, încât înghețase în decursul timpului multe înflăcărări colegiale, îndreptându-i pe curtezanii ocazionali spre obiective mai ușor de atins. Nu era deloc plăcut ca un început timid de declarație sentimentală să ți se blocheze cu fraze ca: „Tu când ai de gând să predai reportajul despre minerii din Donbas?“ Ori să-ți vezi contraatacată o privire pofticioasă cu replica lipsită de înțelegere: „Anatoli Karpovici, ești om în toată firea, azi-mâine bunic. Trebuie să-ți spun că nu sunt mulțumită de articolul dumitale despre ședința Sovietului Suprem. O să-l rescii până la sfârșitul programului!“

Miezul nopții îi prinse afară din Moscova, sub un cer rece și înnorat, prin care abia câte o stea mai luminoasă găsea uneori o spărtură, reușind să-și proiecteze lumina clipitoare în parbriz. Tovarășul Kaganovici conducea concentrat, cu ochii la șoseaua luminată de faruri și cu gândurile pierdute în trecutul parcă și mai neguros decât noaptea aceea. Fotoreporterul somnola în dreapta lui, pe locul mortului. O visa, probabil, pe Amalia Rodriguez, fiindcă la un moment dat scoase din

buze un plescăit suspect, urmat de un scâncet ca un oftat chinuit. Instalată comod pe bancheta din spate, lângă aparatele de fotografiat și poșetă, Nina Timofeevna nu avea somn. Se gândea la ciudătenia misiunii de a doua zi, la reportajul pe care avea să-l scrie fără să știe încă despre ce, sau la interviul luat cine știe cui, personaj rămas deocamdată în umbră. Bursucul de Polevoi îi dăduse de înțeles că o să se descurce la fața locului, însă tovarășa Bairamgulova nu prea vedea cum. Sau poate că dimineța avea să aducă brusc lumină în secretul acela atât de important, încât organele de partid și de stat apreciaseră că nu trebuie să transpire nimic, nici măcar pentru presa centrală.

Trecură prin mai multe localități adormite, iar la un moment dat Kaganovici trase pe dreapta și aprinse becuțelul plafonierei, să poată citi scrisul mărunț de pe hartă. În alt loc opri ca să-și mai dezmoștească picioarele și să poată fuma o țigară. Se trezi și Alioșa Berindei și ieși scuturându-se în aerul rece. Se aflau deja pe drumul de țară, pustiu și năpădit de beznă, pe care harta li-l indicase ca derivație obligatorie spre satul Gziațk. Un pâlț de arbori abia ieșiți din iarnă se profila în dreapta, dincolo de șanț, iar pământul încă mai păstra întinse urme de zăpadă netopită. Înfofoliți în hainele lor groase, fumară toți trei într-o dispoziție nu tocmai veselă, având sentimentul unor conspiratori nocturni, derutați și lipsiți de o țintă reală. Deși se spune că noaptea e un sfetnic bun, se pare că noaptea aceea de aprilie nu prea avea ce să-i sfătuiască.

Apoi se petrecu un lucru nespus de interesant, care îi făcu pe toți să tresară din amorțeală. Auziră departe găfăitul unei mașini care tocmai luase curba dinspre șosea și avansa legănată de hârtoape în direcția lor.

— Cini naiba umblî pi vremea asta târzie? Aiștia-s bolnavi la cap! spuse fotoreporterul Berindei și își dădu seama că nu folosisese limba

rusă abia când tovarăşa Bairamgulova întreabă contrariată:

— Ce tot bâigui acolo, Aleksei Ivanovici? În ce limbă vorbeşti?

Alioşa n-apucă să dea lămuriri, fiindcă între timp maşina ajunsese în dreptul lor şi, pesemne, profilaţi fantomatic în lumina mişcătoare a farurilor, ocupanţii ei îşi puneau cam aceleaşi întrebări. Era o Volgă mare şi veche, şubrezită de cât teren făcuse de când ieşise din fabrică, şi căreia abia după ce trecu de ei îi recunoscură numărul, în lumina farurilor Moskviciului.

— Nina Timofeevna, aştia-s tovarăşii de la *Pravda*, anunţă şoferul Kaganovici şi, cu tot calmul său politic proverbial, i se simţea mirarea în glas.

Volga mai făcu vreo douăzeci de metri, apoi se opri şi începu să vină iarăşi spre ei, condusă în marşarier. La rândul lor, fuseseră recunoscuţi.

— Ei, ei, ei! Pe cine-mi văd ochii prin întuneric?! se miră afectat un lungan coborât din maşina *Pravdei*. Ninocika! Ce cauţi dumneata, la două noaptea, pe coclaurii aştia plini de poezie?

Era Arkadi Razgavorov, poet ratat şi semnatar al unei rubrici de actualităţi. În mediile moscovite avea renume de mare gagicar, iar tovarăşa Bairamgulova, anticipând o discuţie stânjenitoare, începu să regrete acea întâlnire nocturnă. Căciula cu urechi dezlegate stătea strâmb pe capul lunganului, iar un pronunţat miros de votcă începea să ia în stăpânire zona.

— Nina, Ninocika! De când te pândesc eu! se lansă la atac Arkadi Nikolaevici.

— Mi-ai pus gând rău, tovarăşe Razgavorov, observă şefa de secţie de la *Izvestia*, iar celălalt, nesesizând tonul oarecum ostil, se grăbi să continue jocul.

— Ți-am pus gând bun, Ninocika. Rău ar fi să nu se-mplinească.

Și începu să-i recite un poem despre mestecenii peste care răsare luna plină, îmbiind colhoznicii la reverie și natura intimă la împliniri.

— Hai, lasă, lasă! îi tăie elanul tovarășa Bairamgulova. Spune mai bine cum ai apărut aici și încotro mânai ca un zăpăcit.

— Am ieșit la plimbare, sufletețul meu. Versurile ăstea recente mă obsedează. Nu mă lasă să dorm, dar văd că nici dumneata n-ai somn.

— Cu cine mai ești în mașină? se interesă Nina Timofeevna pe când își prezenta propriii însoțitori.

Numele pronunțate de Razgavorov îi erau necunoscute. Și cum ar fi putut fi altfel, într-o redacție atât de umflată, ca a *Pravdei*? Lucra acolo o întreagă armată a poporului.

— Gziațk! spuse pe neașteptate tovarășa Bairamgulova, ca și cum ar fi rostit o parolă.

Nimerise în plin. Lunganul se poticni în plină tiradă, apoi încercă s-o dreagă fără convingere.

— Ce Gziațk? De unde până unde... A, da! Sigur, Gziațk... E pe aici, pe undeva, parcă mi-a pomenit șoferul numele ăsta plin de energie revoluționară...

— Hai, Arkadi Nikolaevici, lasă filozofările și nu te mai prefacă! îi ceru femeia pe un ton poruncitor. Doar nu suntem copii. Spune ce știi!

— Nu știu nimic, Ninocika, să n-am parte de rubrică! Suntem în trecere spre Mările Sudului și tocmai căutam o scurtătură. Am ajuns aici din pură întâmplare.

Ca să iasă din impas, Razgavorov începu să declame o altă strofă din repertoriul său de crai bătrân și în acest timp se retrăgea discret, înclinându-se repetat, cu mâna pe inimă. Când ajunsese în dreptul Volgii, smulse portiera și, fără un cuvânt de despărțire, se aruncă grăbit înăuntru. Hardughia pe roți demară în aceeași clipă și încercă să dispară în noapte.

— După ei! porunci tovarășa Bairamgulova, ca un adevărat comandant de pluton, și se grăbiră cu

toții să-și ocupe locurile în Moskvici.

În urmărirea aceea tensionată, fotoreporterul Berindei mai avu în câteva rânduri motive să sloboadă din gură cuvinte din periferia Chișinăului, pe care nu găsi de cuviință să le mai traducă în rusește, fiindcă se cam înțelegea despre ce era vorba. În ciuda aspectului ei hârbuit, Volga trăgea destul de bine peste hârtoapele drumului de țară și, până la intrarea în Gziațk, reuși să se facă pierdută din vedere.

2

Satul era scufundat în beznă și doar câinii din curțile prin dreptul cărora trecea mașina lor izbucneau pe rând într-un concert de hămăituri.

— Pe cine să cauți în pustietatea asta, Nina Timofeevna? întrebă fotoreporterul plin de scepticism.

Concentrată, tovarășa Bairamgulova se sili să nu scape situația de sub control.

— Mergem la postul de Miliție, hotărî ea și așteptă ca șoferul Kaganovici, în virtutea lungii sale experiențe, să descopere pe întuneric obiectivul căutat.

Obiectivul era o casă ca oricare, cu deosebirea că la gardul ei de scânduri vechi nu se repeziră dulăi zgomotoși, ca prin celelalte curți. Normal, gândi Alioșa Berindei, cine a mai auzit ca vreun post de Miliție să trebuiască să fie păzit de câini? Ferestrele erau, ca peste tot în sat, neluminate.

— Milițienii dorm în post, constată fotoreporterul mahmur de oboseală.

— Milițienii nu pot să doarmă în post! replică enervată tovarășa Bairamgulova. Ar fi culmea ca pe noi să ne pună în alertă încă de ieri, iar aici, la Gziațk, să nu se știe de nimeni și de nimic. Mergem la căminul cultural! Ba nu, mai bine direct la Sovietul Sătesc! se corectă reprezentanta

ziarului *Izvestia*, hotărâtă să apuce taurul de coarne.

Taurul era într-adevăr acolo. Kaganovici descoperi locul mai ușor, după lumini și mișcare. Luminile erau slabe, întrucât electricitatea stradală nu funcționa, iar clădirea avea perdelele trase. Dar geamurile acelea aproape oarbe tot răspândeau în jur mai multă lucoare decât cea cernută din cerul înnorat. Mișcarea o produceau câteva umbre deplasate alene printre contururile unor mașini. Pe strada îngustă erau parcate mai multe autovehicule marca Volga, serie neagră. Unor ziariști din presa centrală, amănuntul acela le spuse imediat că acolo se întâmpla totuși ceva important. Opriră pe partea cealaltă a uliței și imediat apăru lângă ei un ins bondoc, în manta cu grade de plutonier, dovadă că Nina Timofeevna avusese dreptate și Miliția poporului nu dormea la ora aceea târzie. În lumina aprinsă de Kaganovici, ochii oblici ai necunoscutului îi cercetau cu destulă suspiciune.

— Ghiudemcervel Taimîrov, șef de post! se prezintă milițianul și tocmai se pregătea să-i ia la rost și să-i fugărească de acolo, însă legitimațiile de ziariști îl înmuiară.

— Am venit pentru interviu, explică țăfnoasă tovarășa Bairamgulova. Ce se întâmplă acolo?

Arătă în direcția ferestrelor luminate. Spera să afle, în sfârșit, la fața locului, de ce o trimisese redactorul-șef în fundătura aceea de țară.

— Păi, tocmai dă interviul..., spuse alene plutonierul Taimîrov și se răsuci spre clădirea Sovietului Sătesc cu o expresie de respect ce nu-i scăpă ziaristei de la *Izvestia*.

— Cine? întrebă ea cu ciudă, nemulțumită de faptul că nenorocitul ăla de poet ratat, Razgavorov, ajunsese la țintă înaintea ei.

— Tovarășul Gagarin! anunță șeful de post, umflându-și pieptul cu fală.

Cei din Moskvici se priviră unii pe alții nedumeriți. Numele nu le spunea mare lucru. De la

Ghiudemcervel Taimîrov aflară că tovarășul Gagarin era un sătean de nădejde din circumscripția lui, colhoznic priceput la toate, inclusiv la treburi complicate, de tâmplărie și zidărie. Venise din satul Klușino, unde fasciștii îi dăduseră afară din casă întreaga familie, încât trebuiseră să trăiască până la sfârșitul războiului într-un bordei săpat în pământ.

— I-a ajutat și Iuri să sape, adăugă plutonierul.

— Care Iuri? întrebă tovarășa Bairamgulova.

— Băiatul lor. Țsta care s-a făcut aviator.

Și Ghiudemcervel Taimîrov, pus pe dezvoltări stimulate și de perspectiva de a-și citi a doua zi numele în ziarul *Izvestia*, le relatează pe scurt ce elev eminent fusese Iuri la școala din Saratov, înainte de a se face oțelar în topitorie. Mânca matematică și fizică de trei ori pe zi, unse pe pâine neagră, iar hrana asta i-a fost de mult folos când s-a înscris în clubul aviativ. Și mai târziu, la școala de piloți.

— Mare lucru pasiunea omului! începu șeful de post să filozofeze, numai că Ninei Timofeevna nu de înțelepciunile folclorice ale milițianului îi ardea atunci, ci de ceea ce se petrecea în Sovietul Sătesc.

Dădu s-o apuce pe cărarea ce ducea la treptele casei, însă plutonierul Taimîrov își aminti brusc pentru ce era el acolo și-i bară drumul.

— Nu te supăra, tovarășa ziaristă, dar nu se poate! Am ordin să nu las pe nimeni să intre, cât timp discută acolo tovarășii generali.

O grămadă de clopoței începură să sune în mintea șefei de secție de la *Izvestia*. Lucrurile începeau să prindă contur. Înseamnă că mașinile negre de la intrare aduseseră în Gziatšk barosani de la armată și, poate, de la KGB, iar o asemenea deplasare nu se face fără motiv. Poate arestează pe cineva! Posacul ăla de Lavrenti Polevoi avusese dreptate când îi spusese ei că o să înțeleagă singură, la fața locului, ce era de făcut. Tovarășa Bairamgulova se simțea tot mai aproape de un articol „trăsnet“, reportaj, interviu, o să vadă ea

imediat ce și cum. Sau poate nu chiar imediat, fiindcă gură-spartă ăsta de plutonier nu era chiar atât de nătăfleş încât să se lase influențat de zâmbetele ei dulci și s-o facă scăpată în clădire.

Ce se petrecea acolo? Ce interviu dădea colhoznicul Gagarin și cine i-l lua? Volga celor de la *Pravda* nu era între mașinile cu număr de Moscova care staționau în stradă. Ar fi dat mult să știe unde era acum Arkadi Razgavorov și spera din tot sufletul să nu fie dincolo de ferestrele cu perdele lăsate. Câtă vreme interviul îl luau ofițerii, nu apărea nici un pericol pentru misiunea ei. Era știut că interviurile ăstora, și mai ales ale celor de la KGB, purtau ștampila „Strict secret“ și n-aveau cum să ajungă în presă înainte de a și-l face ea pe al ei, după toate regulile gazetăriei comuniste. Numai să nu i-o fi luat înainte afemeiatul ăla caraghios și să publice *Pravda* caimacul!

Între timp se crăpase de ziuă și satul începu să iasă la lumina revărsată din cer. Tovarășa Bairamgulova făcea naveta între bancheta din spate a Moskviciului, unde poposea din când în când la căldură, și trotuarul din fața Sovietului Sătesc, privindu-și ceasul cu nerăbdare și sperând să termine „grangurii ăia“ ce începuseră acolo. Trebuia să-l abordeze neapărat pe colhoznicul Gagarin, în speranța că o s-o lămurească el ce se întâmpla.

La un moment dat, pe când ea dădea iarăși târcoale pe lângă ușa păzită de Taimîrov, apărură în fugă șoferul Kaganovici și-i strigă agitat:

— Nina Timofeevna, l-au lansat! Chiar acum spune la radio.

— Pe cine dracu' au lansat? întrebă tovarășa Bairamgulova, obosită și vizibil indispusă.

— Pe Gagarin! L-au lansat în Cosmos pe tovarășul Gagarin.

— Cum o să-l lanseze în Cosmos pe Gagarin?! Tovarășul Gagarin e aici, înăuntru, la interviu.

— Nu pe ăsta! Pe celălalt! Fiu-său...

Nina Timofeevna se clătină, ca lovită în frunte. Dădu fuga la mașină și, prin portiera lăsată deschisă de Kaganovici, mai apucă să audă ultima parte a comunicatului. Plină de o solemnitate gravă, cum nu se mai întâmplase de la moartea lui Iosif Visarionovici, vocea crainicului comenta marea realizare a puterii sovietice, care trimisese în dimineața aceea primul om în spațiul cosmic. Pe locotenentul major Gagarin, Iuri Alexeievici, pildă de devotament pentru cauza comunismului în URSS și victoria lui în lume, reprezentant de vază al întregului popor sovietic. Și așa mai departe, într-o avalanșă de caracterizări superlative, care umplea inima ascultătorilor de emoție și de mândrie justificată.

Deci asta era! își zise, iluminată, tovarășa Bairamgulova. Acum totul era clar în mintea ei. Secretul trebuise păstrat până după lansare, poate din cauză că nici conducerea de partid și de stat, și pesemne nici generalii de la Baikonur nu fuseseră tocmai siguri că zborul avea să se desfășoare cu succes, și atunci era mai bine să taci. Dar existau mari speranțe și nu întâmplător poposiseră aici, la Gziatšk, Volgile Comitetului Central. Era ziaristă, intuia că presa urmează să publice, între multe alte declarații, și un cuvânt al familiei cosmonautului, fiindcă întregul popor sovietic aștepta cu sufletul la gură reacția unor părinți atât de norocoși și de fericiți. Nu era puțin lucru să dai naștere unui pilot temerar, cu statură de uriaș, erou avântat printre stelele cerului! Înțelegea acum și că așa-zisul interviu pe care i-l luau generalii în primăria din Gziatšk lui Aleksei Gagarin avea să se rezume la câteva fraze înflăcărate, destinate lui Nikita Sergheevici Hrușciiov de pe pragul acelei mărețe zile de 12 aprilie 1961, prevestitoare de viitor strălucit pentru omul sovietic și pentru omenire în general. Cei baricadați înăuntru așteptaseră împreună să vină clipa cea mare, probabil în jurul unor sticle de votcă puse la bătaie de oficialii

locului. Iar când clipa veni și începu comunicatul la radio, tovarășii moscoviți izbucniră în aplauzele ce răzbăteau prin geamurile încă opace ale Sovietului Sătesc și îi vâără colhoznicului Gagarin sub nas hârtia ticluită din timp în birourile Comitetului Central, s-o semneze și să-și exprime astfel, în cuvinte bine cumpănite, gândurile sincere adresate PCUS și secretarului său general.

De-acum, că protocolul se împlinise, gândea Nina Timofeevna, putea să înceapă și interviul ei. Cel pentru care nu se pregătise ca de obicei, de acasă, dar era sigură că avea să fie unul foarte reușit. Și, la urma urmei, putea să-l rafistolească în redacție oricât ar fi considerat necesar.

Chiar atunci ușa Sovietului Sătesc se deschise, iar afară, în curte, șeful de post Ghiudemcervel Taimîrov luă poziție de drepti, salutând regulamentar. Pe trepte se revărsă un grup de ofițeri superiori cu caschete de trei palme în diametru și cu piepturile blindate în cearșafuri de decorații. Printre ei își făcură loc niște civili scunzi și pântecoși, ținând în mâini mape negre sau serviete. Aveau fețele fericite și, în drumul lor grăbit spre mașini, făcură cu dărnicie semne de salut grupurilor de colhoznici care începuseră să se adune de la casele din jur ca la panaramă. Ieși din clădire și un țăran înalt, robust, mustăcios, cu mutră mai degrabă de culac decât de tată de cosmonaut, dar pe care unul dintre colonei îl pofti insistent să ia loc în Volga personală. Portierele se trântiră cu zgomot, șoferii ambalară motoarele, iar cortegiul de mașini porni șerpuit pe ulița principală, în direcția șoselei ce ducea la Moscova.

Tovarășa Bairamgulova fu surprinsă să vadă că, de pe o ulicioară, unde stătuse ascuns toată noaptea, apăru deodată autovehiculul de teren al ziarului *Pravda*, care se grăbi să ajungă din urmă cortegiul și să i se alăture. În trecere, Arkadi Razgavorov îi dădu cu tifla, semn în care se concentra o mare satisfacție umană și profesională,

ceva de genul: „Ninocika, ai luat plasă! Ți-am făcut-o!“ Iar pentru o clipă șefa de rubrică de la *Izvestia* fu dispusă să creadă că-i chiar așa.

3

Nina Timofeevna era într-adevăr o fată deșteaptă, cum apreciasse redactorul ei șef într-unul din rarele sale accese de sinceritate. Deșteaptă și, în mod precis, incomparabil mai inspirată decât Razgavorov. Acesta se lăsase furat de aparențe, comportându-se ca un imbecil. Individul cu mutră de cula pe care îl luaseră ofițerii cu ei era, de fapt, Andrian Rostropovici, președintele Sovietului Sătesc din Gziatk. Avea în dimineața aceea treburi la Moscova și, profitând de nesperata ocazie, aranjase deplasarea în modul cel mai la îndemână. Ziaristul de la *Pravda* își închipuise că mustăciosul trebuia să fie chiar colhoznicul Gagarin, dus în capitală ca să-și continue interviul de peste noapte la sediul central al KGB.

Colhoznicul Gagarin ieși și el din clădirea Sovietului, însă abia după ce cortegiul de mașini negre dispăruse din raza privirii. Era însoțit de omul de serviciu al instituției, un sfrijit îmbrăcat în salopetă de lucru. Dând cu ochii de grupul sătenilor, acesta izbucni într-un răcnet răgușit:

— Trăiască Aleksei al nostru!

Cu lecția învățată de la adunările de partid, colhoznicii începură să aplaude, deși mulți nu știau încă motivul pentru care bătrânul Gagarin se învrednicise pe neașteptate de o asemenea onoare. Tovarășei Bairamgulova nu-i trebui însă mai mult. Identificase omul și, fericită, îi făcu semn lui Alioșa Berindei să dea năvală cu aparatele de fotografiat peste el. Pe când blițurile moldoveanului scăpărau unul după altul, făcându-l pe fostul persecutat de naziști să clipească din ochi, aproape orbit, ziarista de la *Izvestia* alergă și ea în față, cu carnetul de note pregătit. Și acolo, pe

treptele Sovietului Sătesc, îl bombardă pe colhoznicul derutat cu primele întrebări spontane, la fel de emoționate ca și răspunsurile. Iar interviul-enigmă pentru care fusese trimisă la Gziațk începu să se construiască, spre bucuria cititorilor de a doua zi. Profitând de absența concurentului de la *Pravda*, Nina Timofeevna chiar abuză de tupeul și uneltele meseriei, insistând pe lângă Alexei Gagarin s-o conducă la el acasă, să-i vadă gospodăria și nevasta. Doar devenise peste noapte mamă de erou al Uniunii Sovietice! Află cu acel prilej că făcea și ea parte din grupul mulgătoarelor fruntașe ale colhozului, însă nu mai cânta de mult pe scena căminului cultural, lăsându-le pe colegele mai tinere să se remarce și ca artiste. Când avea ea chef, cânta, seara, doar pentru Aleksei, sau pentru copii. Dar și fetele, și Iuri trăiau mai mult la oraș, cu treburile lor importante. De la o vreme veneau în Gziațk rar, iar atunci ei îi dădeau lacrimile de bucurie și nu prea îi venea să cânte.

Până pe la ora zece se alcătui astfel, în linii mari, și un reportaj fierbinte, numai bun de publicat pe pagina a doua, alături de interviu. Nina Bairamgulova nu putea spera la prima pagină, unde aveau să fie machetate, de bună seamă, informațiile despre cel dintâi zbor cosmic al omului (cu literă aldină), primele lui vorbe sincere adresate din Cosmos partidului și conducătorului iubit (citite de pe hârtie, ca să nu se risipească truda ideologică a altor specialiști din Comitetul Central) și, bineînțeles, comunicatul către Uniune semnat de Hrușciiov. Era bine și pe pagina a doua! Iar Berindei făcuse o grămadă de fotografii.

La amiază, pe când Moskviciul condus de tovarășul Kaganovici rula tihnit pe șoseaua spre Moscova, văzură apărând din sens invers Volga prăfuită a lui Razgavorov. Se întorcea în goană mare la Gziațk, după ce poetul neinspirat pierduse timp prețios în urmărirea falsului Gagarin-senior.

Probabil că aflase adevărul abia la porțile monumentale ale Comitetului Central, fiindcă era exclus să fi îndrăznit să oprească pe traseu mașinile înalților activiști și ale militarilor, ca să se lămurească mai din vreme asupra confuziei. Când automobilele redacționale trecură unul pe lângă altul, tovarășa Bairamgulova își aminti să-i dea la rândul său cu tifla, prin geam, lui Arkadi Razgavorov, care era atât de opărit și de desfigurat de necaz încât nici nu-și întoarse ochii spre ea.

— Nu mai face el mulți purici la *Pravda*, își permise să prezică fotografii, reînștalat în față, pe scaunul mortului.

— Hai, nu fi rău, tovarășe Berindei! comentă Nina Timofeevna, dar se vedea limpede că în sinea ei era foarte mulțumită. Are și el dreptul la pâinea poporului. Că, dacă ar fi să trăiască de pe urma versurilor lui...

Mașina cotidianului *Pravda* reîntră în sat fără a mai fi luată în seamă de nimeni. Vestea despre zborul lui Gagarin-junior se răspândise pe la toate casele. Mulți aflaseră deja de la radio, dar nu conteneau s-o poarte febril mai departe, din gură în gură, fiindcă întâmplarea era atât de palpitantă încât părea aproape de necrezut. Razgavorov întrebă de casa Gagarinilor și Volga își purtă ghinionista echipă până acolo. Nu găsiră pe nimeni, nici acasă, nici în curțile vecine.

— Unde naiba au intrat cu toții? În pământ?! exclamă nervos Arkadi Nikolaevici, puternic marcat de eșecul inițiativei sale matinale și gata să-și reverse năduful asupra oricui.

Până la urmă, un bătrân întâlnit pe drum și căruia îi fluturase pe dinaintea ochilor legitimația de ziarist, întinsă prin geamul coborât al portierei, îi îndrumă spre bufetul sătesc.

Poetul mestecenilor cotropiți de lună și de iubire se plesni cu palma peste frunte. Era pentru a doua oară pe ziua aceea că inspirația nu-i funcționase. Trebuia să-și fi imaginat! Unde să se strângă

lumea ca să discute o știre senzațională ca aceea ce se difuzase la radio?

Și într-adevăr, la bufetul sătesc era mare agitație. Colhoznicii ocupaseră toate locurile de la mese, iar mulți alții, care nu mai încăpuseră pe scaune, stăteau sprijiniți de pereții pătați, cu zugrăveala rămasă încă de pe vremea lui Stalin. Era gălăgie, vorbeau mai mulți în același timp, iar vorbele lor concureau cu clinchetul halbelor de bere și cu uralele izbucnite ba dintr-un capăt de sală, ba din celălalt. Arkadi Razgavorov stârni o oarecare impresie când avansă spre tejghea, urmat de echipa lui înarmată cu aparate fotografice până în dinți. Fără să mai aștepte vreo comandă, gestionarul se grăbi să toarne în câteva pahare un lichid transparent dintr-o sticlă fără etichetă.

— Tovarăși colhoznici din Gziatk! Suntem de la Moscova! răcni Razgavorov ca să acopere rumoarea generală și reuși astfel să canalizeze atenția publicului în direcția sa.

— Toată lumea care vine azi la noi îi de la Moscova! observă cineva pe un ton bălmăjit, dar fudul că lor, sătenilor, li se acorda brusc atâta importanță.

Arkadi Nikolaevici nu se lăsă derutat. Apucă rapid unul dintre paharele de pe tejghea și-l sorbi pe nerăsuflate.

— Numai că noi suntem chiar de la *Pravda*! anunță el cu mândrie și își flutură încă o dată, pe sus, legitimația de serviciu. Care-i, între cei de față, tovarășul Gagarin?

Toate privirile se întoarseră într-o singură direcție, așa că nu mai fu nevoie de un alt răspuns. Colhoznicul în cauză tocmai dădea să ciocnească halba cu colegii de masă, iar Razgavorov remarcă imediat că nu avea bere în ea, ci același lichid fără spumă, transparent.

— Tovarășe Gagarin, se lansă poetul-reporter. Ești un erou!

— Nu el! Fii-su îi erou, veni din public vocea altui cârcotaș amețit. Cosmonautul...

— Bineînțele! admise Razgavorov, însă nu se lăsă. Dar nici să fii tată de cosmonaut nu-i de ici, de colo. Că, altfel, aş avea şi eu cosmonauţi în casă. Şi la fel voi toţi, cei de aici.

Cu asta erau de acord şi, pe firul comentariilor lor aprobative, gălăgia fu gata-gata să izbucnească din nou. Ca să o curme la timp, lunganul de la *Pravda* săltă rapid un alt pahar de pe tejghea, îl sorbi ca pe-un nimic şi ridică iarăşi tonul:

— Tovarăşi, nu cred că vă daţi seama cu adevărat ce moment măreţ trăim. Şi nu doar aici, în Gziatk, unde ne-am strâns cu toţii în jurul fericitului Aleksei Gagarin, ci pe întreg cuprinsul glorioasei noastre patrii, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Peste tot, pe întreaga planetă, oamenii stau acum cu urechea în aparatele de radio, unii chiar şi cu ochiul în televizor, şi toţi cei care sunt capabili să gândească sincer şi cinstit sărbătoresc evenimentul împreună cu voi, cei din Gziatk, şi cu adevăraţii oameni sovietici.

Vorbitorul întruni din nou aprecierile unanime ale adunării, iar colhoznicii, ca la un semnal, se grăbiră să închine între ei, ciocnindu-şi zgomots halbele şi paharele.

Înfierbântat, Arkadi Razgavorov îşi continuă discursul în cuvinte tot mai vii şi mai avântate, scoţând în relief portretul măreţ al omului sovietic, născocitorul atâtor lucruri importante din istoria omenirii şi care, iată, deschide acum calea spre stele, pregătind clipa sublimă când corpurile cereşti vor fi luate în stăpânire de către Om, cu O mare, în virtutea înaltelor idealuri comuniste şi a energiei nestăvilite pe care o dovedea zi de zi omul muncii de pe întreg cuprinsul patriei sovietice. („Şi colhoznicii!“ strigă cineva din fundul sălii, ca să nu rămână cumva categoria asta pe dinafară. „Şi colhoznicii!“ acceptă grăbit reprezentantul *Pravdei*). Şi nu numai cei din URSS, ci din toate

țările socialiste frățești și prietene, ba chiar și mari mase de muncitori cinstiți din Occident, scârbiți de propaganda mincinoasă din lumea aceea putredă și fățarnică, dominată de teroarea de neînchipuit a sistemului capitalist.

— Uitați-vă bine la Alexei Gagarin, aici de față! le ceru Razgavorov. Fiul lui e un rus și jumătate, un om adevărat. Numele lui Iuri Alekseevici cutreieră în clipele acestea mapamondul, aducând fală părinților săi și poporului întreg. Gândiți-vă cum stătea el acolo sus, în spațiul cosmic, într-o cabină mică împinsă de puterea zguduitoare a rachetei sovietice, și se gândea la noi, la stema și la steagul roșu leninist, care-i dădeau putere să înfrunte primejdiile și să termine pe primul loc cursa asta dură cu imperialiștii. Fiindcă e limpede acum, avem dovezi ce nu se mai pot măslui, că omul sovietic a ieșit primul în Cosmos, iar americanii trebuie să-și încline steagul lor plin de orgolii, mulțumindu-se cu stelele desenate pe pânza lui decolorată, în vreme ce noi am ajuns deja la stelele de pe cer.

Cetățenii din Gziațk îl ascultau pe Arkadi Nikolaevici cu gura căscată și în mai multe rânduri își abandonară paharele ca să-l aplaude furtunos. Razgavorov le zugrăvi cu mult elan un tablou pe care ziua aceea nemaipomenită îl făcea de-acum perfect posibil. Odată ce Iuri Gagarin se desprinsese de gravitație și dăduse ocol Pământului, alții și alții, cu toții eroi iubiți ai Uniunii Sovietice, aveau să-i continue realizările cosmice, până când întregul sistem solar va fi închinat memoriei lui Lenin și operei mărețe începute de Revoluția din Octombrie, săvârșită, cum știe toată lumea, la 7 Noiembrie.

— După Gagarin vor veni alții, un Fedoseev, un Nikitin, un Pușkin, un Gogol, un Raskolnikov! se lansă poetul-ziarist într-o viziune entuziastă, dar unul dintre fotografiile cotidianului său îl trase de mânecă, atenționându-l:

— Nu, Arkadi Nikolaevici! Raskolnikov nu!

— Raskolnikov nu! preluă din zbor redactorul *Pravdei*, însă înainte de a-și putea continua înșiruirea primi o sugestie din sală:

— Un Hrușcirov!

Numele îl puse în încurcătură. Pentru o clipă doar!

— Ei, Nikita Sergheevici are treburi foarte serioase de împlinit aici, pe Pământ. Cursa asta cu americanii nu-i o glumă și trebuie să stea o minte limpede la cârmă tot timpul. Dar, de ce nu? Cineva cu numele lui, poate chiar din familia lui, un Hrușcirov care să zguduie bolțile cerești cu curajul său exemplar, sprijinit pe forța motoarelor cu reacție ale rachetei sovietice... de ce nu, de ce nu?

O scosese la capăt, în așa fel încât, chiar dacă era cineva în sală care să-i fi notat cuvintele și să le raporteze „mai sus“, să nu poată fi învinuit nici că subestima figura secretarului general, privându-l teoretic de o eventuală sarcină cosmică pe care i-ar fi încredințat-o partidul, dar nici că ar fi încurajat provocarea nu știu cui, menită să-l expună pe Hrușcirov unei situații ridicole.

Era clar că moscovitul câștigase simpatia localnicilor. Cei de lângă Gagarin-tatăl insistară să vină la masa lor, ceea ce Razgavorov și făcu, împreună cu toată echipa sa. Apărură alte halbe cu bere sau votcă, iar discuția evolua în largi volute de navă cosmică în jurul lui Iuri și al faptei sale copleșitoare, care îi lăsase pe imperialiști cu ceasul oprit.

— Dacă ați ști cât iubea Iuri avioanele, încă de mic! trecu Gagarin-senior la confesiuni sentimentale. În timpul războiului, un Yak rusesc, aeroplan de luptă, a aterizat forțat pe un câmp de lângă bordeiul unde locuiam. Revenea tocmai din bătălie și avea aripile ciuruite ca sita. Pe Iuri l-au impresionat mult decorațiile piloților și încă de atunci a promis că se face pilot și nu se lasă până nu-și umple și el pieptul cu decorații.

Colhoznicul Gagarin mai povesti, cu limba cam poticnită, diverse alte lucruri interesante despre el și familie, iar la un moment dat, când o descoperi pe nevastă-sa în ușa bufetului, făcându-i semne să termine odată cu băutul și să vină acasă, își aminti o întâmplare și cu ea.

— Păi, chiar în dimineața asta, după ce-au plecat tovarășii generali... Zic: știi tu, muiere, pe unde-a umblat fiu-tău, Iuri, azi-noapte? Iar ea, speriată: Doar nu l-o fi prins biata Valea umblând la alte femei pe-acolo, prin cantonamentul lor! Tu, minte scurtă, i-am zis, *prin cer!* Prin cer a umblat, că pe el l-a ales Comitetul Central să-l trimită primul acolo. Și ce crezi dumneata, tinere tovarăș ziarist, că-i bubuie mintea haziaicii să mă întrebe? Că, oare, nu l-o fi văzut pe-acolo pe Dumnezeu? Tare-i curioasă și abia așteaptă să vină Iuri în permisie, ca să-i spună el sincer, ca la o mamă. Auzi, auzi!

Cârciuma râse ca de o glumă bună. Exasperată de încăpățânarea soțului, colhoznica Gagarina dispăruse din ușa deschisă, așa că petrecerea putu continua nestânjenită. La fel și documentarea lui Razgavorov, stropită din belșug cu votcă, iar de la o vreme încolo, după ce votca se terminase, numai cu bere.

Când se lăsă întunericul, un coleg de redacție îl scutură de umăr, în speranța că-l va dezmetici din abureală.

— Arkadi Nikolaevici, îi spuse. Cu interviul nostru cum rămâne?

— Îl facem, îl facem! dădu Razgavorov asigurări cu o voce moale. Îl am aici, în cap.

Deocamdată însă capul respectiv trăgea la somn, iar poetul mestecenilor îl lăsă să-și facă pe voie. Cât dură drumul de întoarcere, dormi cu ceafa sprijinită de spătarul banchetei din spate a Volgii și cu gura deschisă. Înainte de a cădea în somnul acela de lemn, fu auzit însă murmurând, ca unei amintiri înduioșătoare:

— Ei, Nina, Ninocika! Mi-ai tras clapa, dar vii tu la brazda mea! Să vedem, care pe care: *Pravda* sau *Izvestia*? Chiar așa.

INGINERII ELECTRONICE

sau

Cum poți deveni cel mai bogat om din lume

1

Cândva, Darie Moțogan fusese un tânăr de perspectivă, cu un curs de câteva luni făcut la București, la vestitul Centru de Perfecționare a Cadrelor de pe lângă Academia „Ștefan Gheorghiu“, ceea ce-i permisesese să se angajeze la un Oficiu Teritorial de Calcul. Oficiile acestea erau atunci singurele instituții autorizate să posede computere. Timp de opt ore pe zi, Darie prelucra munți de cifre adunate din facturile Telefoanelor publice, ale Întreprinderii de distribuire a gazelor și ale Poștei, și pe care la un moment dat le confrunta cu înregistrările lor, transpuse pe cartele perforate. Era o treabă oarecum ocultă, despre care puțină lume din oraș înțelegea cum se face. Prin urmare, se lăsase el însuși pătruns de importanța sa, ca persoană inițiată. Și doar câteodată, când îl învingea plictiseala, se auzea rostind niște cuvinte care, pe limba perforată a bătrânului computer românesc, cu becuțe și role, putea fi tradus prin: „Îmi bag rutina în ea de muncă și în mama ei!“

Apoi izbucnise Revoluția din Decembrie și toată viața aceea tihnită, de belfer cu slujbă la căldurică și salariu mic, dar asigurat, se dăduse peste cap. Colegii de vârsta lui nu-și mai găseau starea: un neastâmpăr existențial, imprimat pesemne de evenimentele sociale zbuciumate din stradă și de reflectarea lor haotică în televizor, îi făcea să bântuie agitați pe coridoare, șopotind în grupuri, ca niște veritabili conspiratori. Unii puneau la cale noul sindicat, plănuiind să-i răstoarne din funcții pe șefii compromiși politic și să le ia locul. Alții declarau că nu-i mai interesează „slujba la stat” și în scurt timp dispărură, vârați până peste cap în afaceri private: buticuri, prăvălii de haine vechi aduse cu sacul din Occident, navete săptămânale la Istanbul, în căutarea aurului turcesc de pe tarabele bazarului. Alții, deși se zvonea că-și deschiseseră afacerea vieții lor, cu o investiție de o sută de dolari împrumutați din mai multe buzunare, se încăpățâneau să rămână mai departe la Oficiu, prefăcându-se că lucrează și atacându-l pe director în ședințe, ba pentru origine comunistă, ba pentru salariul lor mizerabil și strivit de inflație, pe care acela, mai ieri-alaltăieri „slugoiul lui Ceaușescu”, nu se zbătea destul să li-l crească, în acele vremuri de interminabile greve ale foamei și manifestări de stradă violente.

Era o nebunie, iar directorul Asofronie părea complet depășit de situație. Era un ins marcat de riduri și cu părul alb, dar refuza cu încăpățânare să iasă precipitat la pensie, ca alți șefi de instituție ce se aflaseră în grațiile regimului compromis. Se crampona de funcție și în noile condiții, din două motive principale. Mai întâi, fiindcă nu știa să facă altceva. În al doilea rând, ca să nu dea satisfacție inamicilor săi zumzăitori, care-i fluturau ostentativ pe sub nas redutabile certificate de revoluționar, obținute naiba știe cum, că nici unul nu ieșise în stradă când trăsaseră cu automatele niște disperați cu căști și haine militare. Arăta mereu nervos,

supărat pe toată lumea. Era nemulțumit și că nu-i mai veneau, ca altădată, indicații de „sus“ și informații „de jos“, despre ce face și ce gândește colectivul. În plus, apăruseră și unele accidente neplăcute în colaborarea cu întreprinderile din județ, fiindcă dubele cu ajutoare venite dinspre Germania și Olanda mai conțineau uneori și computere personale, uzate, e drept, dar încă folosibile. Iar partenerii tradiționali, Poșta, Gazele și Electricitatea, unde toți directorii îi fuseseră cândva cunoștințe și prieteni, spărseseră cu nerușinare monopolul Oficiului Teritorial de Calcul, deschizându-și mici oficii proprii, mai ieftine și mai ușor de ținut sub control.

Darie Moțogan vedea că șandramaua nu mergea deloc bine și, după exemplul altora, începuse să-și bată capul în căutarea unei idei salvatoare. Metaforic vorbind: o vestă din acelea portocalii, care să te țină la suprafață pe apele agitate, îndată ce nava s-a scufundat. Sau măcar cu un ceas mai devreme, știut fiind că până și bărcile sau plutele improvizate devin inutile dacă nu te lansezi în valuri la timp. Aștepti paralizat până când hârbul în derivă se dă peste cap și, cu vârtejul lui irezistibil, te trage și pe tine la fund! Problema era complicată, și nu pentru că i-ar fi lipsit soluțiile, ci dimpotrivă, fiindcă în entuziasmul acela revoluționar se iveau prea multe dintr-odată, punându-și una alteia piedică și derutând alegerea. Mihaela Tat, bunăoară, care se aranjase la biroul de calcul al fabricii de încălțăminte „Solidaritatea“, îi propunea să vină și el acolo, ca să formeze împreună un colectiv de calculatoriști, tânăr și unit. Moțogan intuit imediat că fosta colegă urma să-i fie șefă. Iar perspectiva de a se uni cu ea într-un colectiv de doi reprezenta un al doilea motiv de refuz, întrucât el nu-și descoperise încă pasiunea pentru blondele grase și voluntare. Alți colegi lipeau afișe prin oraș, făcând campanie electorală pentru partidele apărute, imediat după

1990, cu zecile și cu sutele. Îl invitaseră și pe el să li se alăture, dar fiecare îl trăgea de mânecă în altă direcție și Darie avea astfel motiv să-i refuze pe rând. „Mă, dacă m-aș duce cu unul dintre voi, m-ar înjura ceilalți“, arunca el în cântar un argument considerat imbatabil. Dar așa, îl înjurau toți, pe motiv că-i inconstient și nu vede cum țara are nevoie de energii noi și de implicare politică. „Te ții fudul“, îl învinuise unul dintre propagandiști, „și-o să vezi tu ce belești când vin ai noștri la putere!“ Ai „ăluia“ n-au mai venit la putere niciodată, dar și cu cei ce veniseră îi era totuna, fiindcă nu politica îl interesa. Chiar dacă voia, ca tot românul, să trăiască bine.

Într-o zi de primăvară ploioasă, când îi umbla prin minte doar gândul s-o tulsească de la slujbă mai devreme (se făcuse amiază și-l rodea foamea, iar în drum spre casă urma să intre, ca de obicei, la braseria „Carpații și Balcanul“ pentru o votcă stinsă repede în bere), directorul Asofronie deschise ușa și, văzându-l singur în secretariat, îi făcu semn să vină la el în birou. Poate voia să-i tragă un perdaf, ca altădată, dar uite că nu voia, deși era limpede că-l preocupa ceva, un gând incomod. Și chiar așa și era.

— Ia citește tu asta! îi spuse, întinzându-i o scrisoare dactilografiată cu majuscule de la un capăt la altul și despre care Darie își imagină că nu putea fi decât o anonimă.

Pe masă, printre hârtiile împrăștiate ale vreunui raport neterminat, zări un plic desfăcut cu grijă să nu se strice cele două timbre colorate. Unul avea imprimată o zebură cenușie, iar celălalt, cu multă culoare, reproducea un peisaj exotic. Pagina era în engleză și avea următorul conținut:

„Stimate domn, vă trimit o scrisoare la care aștept răspuns urgent.

Numele meu este Joshua Ugomo și sunt în prezent director financiar în Ministerul

Federal al Petrolului din Lagos, Nigeria. Mă aflu în căutarea unui colaborator serios și de încredere, întrucât reprezintă un grup de oficiali importanți în actualul guvern și vrem să ne punem la adăpost economiile în țara Dv., înainte de sfârșitul administrației pe care o reprezentăm. În calitate de funcționari publici, ne este interzis să avem conturi personale și să operăm cu ele. Prin urmare, trebuie să găsim un cetățean străin care să facă lucrul acesta pentru noi.

Am redactat un contract de plăți în valoare de 38,5 (treizeci și opt și jumătate) de milioane de dolari SUA, ce ne stau la dispoziție. Superiorul meu din guvern mi-a dat mandat să prezint amintita sumă unui cetățean din România care dorește să se asocieze la proiect, punându-ne la dispoziție, în acest sens, contul său bancar. Cred în mod sincer că sunteți omul potrivit pentru așa ceva și că ne putem baza pe ajutorul pe care ni-l veți acorda. Iată motivul pentru care v-am contactat, apelând totodată la discreția, la maturitatea și cooperarea Dv.

Superiorii mei au făcut deja pașii necesari pentru ca fondul amintit să primească aprobare de transfer îndată ce-mi dați semnalul că putem merge mai departe.

Tot ce vă cer este:

- (1) numărul de cont bancar;
- (2) numele și adresa, precum și numerele de telefon și de fax ale firmei;
- (3) telefonul și faxul privat, pentru o mai simplă comunicare între noi.

Vă voi trimite pe fax amănunte privitoare la contract, care va fi pus în executare curând după ce primesc mesajul așteptat. Veți avea la dispoziție 30% din suma totală, îndată ce sosim în România ca să facem împărțea. 10% reprezintă cheltuielile diverse pe care

trebuie să le acoperim atât aici, cât și în țara Dv. Contactați-mă pentru detalii suplimentare. Nu ezitați să-mi dați un mesaj faxat sau un telefon cât mai repede cu putință. Contez în mod sincer pe ajutorul Dv. Și nu uitați: sunt un oficial plasat într-o funcție importantă și vă pretind discreție absolută, ca să ne protejăm reputația de ziariști străini. Fauna asta nu urmărește alt obiectiv decât să-i distrugă pe reprezentanții guvernului aflat acum la putere.“

— Ei, ce zici? îl întreabă directorul Asofronie și era limpede că-i aștepta răspunsul cu o nerăbdare vecină cu deruta.

Se lăsase să cadă în scaunul de lemn sculptat, sprâncenele groase îi făceau niște arcuri asimetrice deasupra ochilor concentrați, iar piciorul începuse să-i joace, ca în momentele de tensiune din timpul ședințelor delicate și periculoase, într-un tremur mărunț ce se simțea prin planșeul subțire al podelei.

2

Darie Moțogan amuțise. Mesajul nu semăna cu nimic din tot ce mai citise el în scrisorile, oficiale sau personale, primite până atunci.

— Nu vă supărați, îndrăzni el, asta vine tocmai din Nigeria?

Chiar așa, plicul cu zebră pe timbru purta ștampilă de Lagos și era adresat, corect, Oficiului lor de Calcul.

— Dar de unde știi ăștia de noi? se pomeni Darie întrebând.

— Și eu mi-am pus problema, mărturisii preocupat directorul Asofronie, dar nu i-am dat de capăt. Orice e posibil. De când nu mai funcționează secretul de serviciu, lumea își bate gura peste tot. Colegii ăștia ai tăi, care au dat bir

cu fugiții... Unii aud că și-au făcut firme private, alții au plecat în Canada, să muncească la capitaliști. Cine știe ce combinații or fi având, acolo, pe unde au ajuns.

— Doar n-o să spuneți că s-au instalat și în Lagos! exclamă neîncrezător Moțogan.

— N-am spus așa ceva, dar uite că informația despre Oficiul nostru tot a transpirat până la Ugomo ăsta. Vezi și tu cum e adresată: Niculaie Asofronie, director, și toate celelalte. Până și codul orașului e scris corect.

— Dar de ce ne-au trimis-o nouă și nu celor de la București?

— Or fi trimis-o și acolo, tresări directorul într-o iluminare de scurtă durată. O să dau un telefon la Minister, să mă conving.

Afară, ploaia bătea monoton în pervaz. Darie Moțogan se bucura în secret de deruta directorului și fu gata să-i sugereze să facă ce mai făcuse și până atunci, de vreo cinci ani, de când îl unsese în funcție județeană PCR. Renunță din jenă și, poate, dintr-un complex mai vechi, temeinic cultivat de birocrația sistemului. Un sistem defunct, bineînțeles, dar cu mentalități mereu prezente în creierile încă „nedeparazitate“ ale cetățenilor. Așa se scria în presa veche și aservită, devenită subit nouă și liberă, dar și în cea absolut inedită, ce erupea vulcanic în oraș, clocotind de asemenea idei provocatoare.

Reciti scrisoarea și, după un moment de tăcere preocupată, izbucni neprotocolar:

— Dom'le, ăștia-s nebuni! De unde au atâția bani? Și de ce vor să ni-i dea nouă?

— E clar că i-au furat, rosti o concluzie plauzibilă Niculaie Asofronie. Sunt niște capitaliști de lumea a treia, care n-au scrupule și scot dolari din războaie tribale și din petrol. Ai observat chestia asta din antet: Ministerul Federal al Petrolului, Lagos, Nigeria.

Darie Moțogan privi din nou antetul scrisorii. Părea să fie original.

— Și-acum ce-o să faceți? întrebă el, sincer interesat de felul în care șeful său, ajuns să judece singur, avea să rezolve problema.

— Păi, de asta ți-am arătat oferta nigerienilor, ca să mă sfătuiască cu tine! mărturisi indispus Asofronie. Tu, bunăoară, ce-ai face?

Darie nu ezită prea mult cu răspunsul.

— Eu aș accepta-o.

Soluție fără risc pentru el. Asofronie pusese greșit întrebarea. Nu spusese „ce-ai face *în locul meu*“, ci „ce-ai face *tu*“, ceea ce era cu totul altceva. Tânărul Moțogan vedea deja în fața ochilor un sac cu aproape patruzeci de milioane de dolari, bine legat la gură, așa cum mai apăreau asemenea saci peticiți prin caricaturile comuniste menite să-i ridiculizeze pe hrăpăreții de americani. Făcu rapid o socoteală în minte: 30 la sută din suma aceea erau vreo 13 milioane, și chiar dacă Joshua Ugomo lăsa să se înțeleagă că tot din partea asta intenționa să retragă vreo trei-patru milioane cu care să mituiască niște oficiali prin Lagos și la București, tot rămânea destul pentru cine intra în combinație.

Directorul Asofronie se gândise și el la soluția asta. Era tentantă, dar prea nouă și zăpăcitoare, iar lui îi lipsea curajul.

— Îți dai seama, ce-am putea face cu banii ăștia? îl întrebă pe Darie într-un acces retoric. Stăm prost cu bugetul, luna asta vă mai pot da salariile, dar în scurtă vreme intrăm în impas. Comenzi nu mai vin decât cu țârâita și, chiar și așa, după ce le execuți, beneficiarii fac plățile când vor, iar unii nu le mai fac deloc. Voi, cei din sindicat, mă judecați pe mine, însă eu nu-mi văd capul de preocupări, nu dorm noaptea de grija colectivului. Dacă ar intra dolarii ăștia în contul Oficiului, am putea dormi liniștiți în următorii zece ani. Avem bani de salarii, putem re tehnologiza

întreprinderea, luăm computere din ăstea mici, *pisiuri*, sau cum le mai spune, și pornim noi cercetări.

Lui Darie Moțogan îi veni să pufnească în răs. Planurile directorului erau comice. Asofronie voia să îngroape dolarii căzuți așa, plească, tot într-o afacere de stat. Vorbea despre parohia lui cu multă simțire, e adevărat, dar se vedea de la o poștă că șeful rămăsese tot omul vechilor mentalități. Nu învățase nimic din Revoluție. Directorul se lăsă purtat de elan, vorbi cu pasiune despre sentimentele sale pentru instituție, așteptând pesemne ca Darie să se lase, dacă nu înduioșat, măcar convins de bunele sale intenții și să le răspândească mai departe, printre salariați. Să audă și zurbagiii.

— Suntem oameni de știință, nu-i așa? întrebă tot la modul retoric, el, care în afară de marxism-leninism nu studiase nimic altceva la viața lui, ajungând în fruntea Oficiului Teritorial de Calcul abia în urma unui cutremur politic ce împrăștiase cadrele la județeană de partid și-l vânturase pe el de acolo.

Moțogan nu interveni, din două motive. Mai întâi, fiindcă nu înțelegea încă planurile directorului și nici rolul pe care i-l rezervase lui în discuția aceea. În al doilea rând, foamea îl rodea tot mai tare, iar perspectiva îndepărtată a dolarilor din scrisoare nu reușea să-i astâmpere, lui, golul din ce în ce mai prezent în stomac. Ascultă pasiv discursul pe care Niculaie Asofronie i-l ținea cu privirea fixată într-un punct oarecare de deasupra umărului său stâng. Poate că vedea pe altcineva acolo, vreo nălucire căreia îi dădea raportul. Dar, pesemne, ritualul acela nu putea fi îndeplinit în abstract. Omul avea nevoie de o prezență fizică în cadru, ca să se poată concentra la problema aceea extrem de delicată pentru mintea sa mobilată cu principii ideologice ferme.

— Bun! hotărî Darie să-l întrerupă, fiindcă tehnica discursului aducea din ce în ce mai mult cu bătutul apei în piuă, iar negrul acela necunoscut, din ministerul petrolului nigerian, aştepta cu nerăbdare un răspuns de la ei. Şi totuşi, ce-aveţi de gând să faceţi cu chestia asta?

Arată spre scrisoarea redactată cu majuscule. Asofronie îşi puse coatele pe birou şi, cu bărbia sprijinită în pumni, rămase câteva clipe cu ochii la ea, ca prăbuşit în visare. Apoi se dezmetici.

— Păi, o să dezlipesc timbrele de pe plic, pentru colecţia nepotului meu, iar scrisoarea o păstrez ca amintire, spuse el cu regret. În rest... îţi dai seama ce complicaţii apar? Cum să explici la bancă şi cum să justifici câştigul acela colosal? Oricum, e limpede că-i un matrapazlâc de-al africanilor, chiar dacă ne aduce nouă profit şi siguranţa zilei de mâine. Cine să-ţi dea aprobare pentru astfel de operaţii, şi încă în vremurile ăstea tulburi?

Directorul clătină din cap, sceptic, şi făcu un semn spre fereastră, dincolo de care o lumină mohorâtă se filtra căznit din cerul umed.

Darie Moţogan arăta dezamăgit. Da, asta era, nu te poţi aştepta la nimic inteligent de la activiştii reprofilaţi. Îi devorează mai departe rutina, iar când e să-şi asume vreun risc, n-au curajul. Nu mişcă fără să se acopere de aprobări. O să dea telefon la minister, dar poate că nici pe acela n-o să-l mai dea. S-au schimbat oamenii şi acolo, aşa că Asofronie, din prudenţă, ca să nu atragă atenţia asupra sa, ca să nu se trezească eventual în situaţia de a fi repezit de vreunul din noii secretari de stat, are să renunţe. Lui Darie aproape că i se făcuse milă de Joshua Ugomo. Şi-l imaginează şi pe el tot aşa, cu coatele sprijinite de biroul său din Lagos, veghind faxul pe care vreun Tândală ezitant din România urma să-i dea, sau mai degrabă să nu-i mai dea semnalul sperat.

Darie Moțogan avea să-și amintească după câțiva ani întâmplarea aceea, în condiții de viață mult schimbate față de cele existente imediat după Revoluție. Oficiul de Calcul falimentase în cele din urmă, lovit dinăuntru de vânzolelile fără orizont ale unui personal pe cât de ambițios, pe atât de debusolat. Lovit și din afară, de avalanșa de computere individuale, care ajunseseră la îndemâna oricui și făceau astfel ridicolă activitatea mamutului electronic oficial, intrat în criză prelungită și căzut curând într-o deplină uitare. Angajații se împrăștiaseră, iar tenacele Asofronie, devenit prin forța lucrurilor director peste un vid neproductiv, acceptase la un moment dat cu bucurie catastrofa unei pensii ce creștea – în mod pur aparent – de la o lună la alta, sub efectele inflației galopante. Evident, lucrul acesta nu-i aducea fericirea, ci doar regretul nostalgic după vremurile sigure de altădată, când cu 25 de lei puteai să-ți permiți un grătar și bere la restaurant, ba îți mai rămânea ceva mărunțiș după ce și chelnerul își lua partea cuvenită, sub formă de bacșiș.

Nu nostalgiile pensionarilor îl preocupau însă pe Darie, ci propriile sale probleme. În speranța unei lovături, făcuse diverse lucruri ce n-aveau nici o tangență cu profesia sa de bază. Cumpărase sticlărie și o revânduse la sârbi, transportase piese de mobilier în remorca Daciei sale vechi, vânzându-le și pe acelea prin orașelele de graniță ale Ungariei. Se asociase la un moment dat cu un libanez cu ochi albaștri, rămășiță somatică de pe la vechile cruciade ale creștinilor europeni, și deschiseseră împreună un bufet cu specialități de pui în apropierea cartierului studentesc. O vreme treaba mersese destul de bine, apoi Moțogan prinse de veste că libanezul spăla de zor banii nu știu cui la adăpostul firmei legale, ceea ce nu l-ar fi deranjat prea mult, cu condiția să aibă și el acces la

profit. Pe când să ajungă la o promisiă înțelegere, libanezul dispăru cu întreaga familie, lăsând partenerului sarcina de a da explicații la poliție și la fisc pentru o afacere care nici lui, „părții române“, nu-i era foarte clară. Transportase marfă nu doar pentru sine, ci și pentru alții, pe rute europene, până când nemții începură să nu-i mai permită accesul dincolo de vămile lor cu hârbul de dubiță pe care și-l cumpăraseră pe mai nimic în acest scop.

Până la urmă, se săturase și el de frecvențele defectiuni tehnice pe care trebuia să le înfrunte la sute de kilometri depărtare de casă. Cu prilejul unei asemenea călătorii penibile pe direcția München, reuși să piardă, din cauza întârzierilor, un contract de televizoare reciclate, în vânzarea cărora își pusese mari speranțe. Supărat, își abandonă microbuzul în marginea unui parc budapestan și se întoarse acasă cu trenul, iar după un an sau doi, trecând din nou prin locurile acelea, descoperi vechitura tot acolo, înconjurată de lăstărișul crescut între timp și devenită locuință de boschetari. Niște cutii mari de carton apăruseră alături, pentru locatarii ce nu avuseseră norocul să intre de la început în rabla părăsită și căreia Darie avusese grijă să-i demonteze numerele, ca să nu-i poată da poliția ungară de urmă. Numerele acelea zăceau și acum în fundul Tisei, unde le aruncase de pe pod, din mersul trenului.

Vechile deprinderi de la Oficiul Teritorial de Calcul nu-l părăsiseră, totuși. Se puse la curent fără dificultate cu tehnica nouă a computerelor personale și, vreme de un an, trăise din asamblări de asemenea calculatoare la o mică firmă privată sau pe cont propriu, ceea ce tot un fel de muncă la negru se părea că este. Pentru nevoile personale își cumpăraseră un computer performant, înzestrat cu CD-writer, și luni în șir câștigase bani suplimentari din înregistrări piratate: jocuri, muzică populară, sau formații ultimul răcnet, cu idolii adolescenților

fanatizați. Pentru gusturi mai pretențioase, copia dicționare și enciclopedii. Ce-i drept, asemenea comenzi excentrice obțineau mai rar. Nu aveau mare căutare.

Într-o seară, refugiat în garsoniera plină de lucruri răvășite pe care o închiriasă într-un cartier mărginaș al orașului, tocmai bântuia prin Internet, când îi atrase atenția un mesaj ajuns pe neașteptate în poșta electronică personală. Era semnat de un oarecare Dr. Mike Okoko, reprezentant personal al ex-guvernatorului statului federal Bayelsa: un african cu nume stupefiant, Diepreye Alamieyeseigha.

Fulgerător, memoria îi scoase la lumină întâmplarea aceea mai veche, când ex-directorul Asofronie îi arătase scrisoarea timbrată a lui Joshua Ugomo, din Ministerul nigerian al petrolului. Darie rămăsese încă de atunci cu niște nelămuriri și regrete personale, care, iată, reveneau în prim-planul atenției sale, de parcă totul s-ar fi întâmplat abia ieri.

Dr. Okoko avea și el o problemă de bani, însă nu mai mult de 17 milioane de lire sterline. Proveneau din economiile domnului Diepreye, mai precis, dintr-un contract extrem de reușit pe care acela, înainte de a fi fost șutat din înalta funcție administrativă exercitată, reușise să-l deturneze în folosul său. Ca să-l liniștească pe Darie, asistentul fostului guvernator pomenea de un coleg care mai fusese prin România și, în consecință, îl încurajase să scrie mesajul acela oarecum disperat. Statul Bayelsa părea să se afle, geografic vorbind, tot prin Nigeria, în delta fluviului Niger, care mustea pur și simplu de petrol. Mike își dădea seama că existau și unele aspecte neclare ale situației pentru care pleda. „Poate ai citit diverse relatări – îi spunea el lui Moțogan – despre boss-ul meu și despre încurcăturile lui din prezent cu Poliția Metropolitană a Marii Britanii.” Lucrurile acelea neplăcute nu trebuiau luate însă în seamă. Tot ce

conta era disponibilitatea lui Darie de a contribui la punerea în siguranță a fondurilor. Îndată ce și-ar fi manifestat această disponibilitate, Dr. Okoko ar fi trimis un diplomat cu mapa burdușită de lire sterline la locul ales de Darie însuși. I se oferea și o alternativă: să i se transfere banii, printr-o telegramă cifrată, într-un cont partajat, cu condiția ca acesta din urmă să fie extrem de sigur și să aibă acces la el amândoi. Ceea ce însemna că și Okoko („modesta mea persoană“, cum scria semnatarul mesajului) urma să-și facă apariția în România, pentru a transforma acea „tranzacție de vis“ într-o palpabilă realitate. Mai figura în mesaj, cum era și normal, sugestia secretului, confidențialitatea, în lipsa căreia partenerul putea cauza nigerienilor mari necazuri cu legea.

Darie Moțogan parcursese cu interes și propunerile practice ale afacerii. Nu erau de lepădat și, în mare, reproduceau ce-și mai amintea el din scrisoarea lui Joshua Ugomo. 20% urma să-i revină lui, 10% pentru cheltuielile previzibile, 50% își păstra pe bună dreptate Diepreye Alamieyseyigha, care transpirase să fure întreaga sumă, iar ultimele 20 de procente și le rezerva Dr. Okoko pentru sine, ca aranjor al transferului. Darie făcu din nou calculul procentelor sale și, declarându-se mulțumit, îi comunică viitorului partener de afaceri că acceptă.

4

Conform planului, nigerienii își făcură apariția într-o vineri, pe la amiază. Moțogan tocmai terminase de copiat niște CD-uri cu formația ABBA, pentru un nostalgic răsuflat din Bistrița, și ieșise pe micul balcon al garsonierei, la o țigară. Văzu de sus o Dacie de culoare verde trăgând în parcare blocului și, îndată ce șoferul pășise afară din vehicul, știu cu cine avea de-a face. Era un negru solid, cu fruntea lucioasă sub razele

puternice ale soarelui de iunie. „Ăsta-i diplomatul“, își zise Darie, parcă surprins de faptul că țesătura aceea de pe Internet chiar devenea realitate. Diplomatul, deocamdată, se comporta ca un veritabil șofer: ocoli mașina și deschise cu gesturi respectuoase portiera din spate, de pe partea opusă. Pe acolo coborî un alt african, mai tânăr, din câte se vedea de la etajul șase, îmbrăcat într-un veston albastru deschis și cu o pălărie de pai pe cap. Stătură câteva clipe descumpăniți, cercetând fațada blocului turn, în vreme ce copiii aflați la joacă prin zonă începuseră să se adune în jur, roși de curiozitate.

Darie putu să-i observe mai bine când străinii ajunseră sus și sunară la ușă. Șoferul era îmbrăcat într-un costum negru, de croială scumpă, și cravata lată, cu dungi roșii, oblice, i se arcuia peste stomacul proeminent. Ținea de mâner un geamantan pe roțițe, tot negru, în vreme ce ochii de o albeață puternic contrastantă cu culoarea de abanos a feței cercetau prudent spațiul din spatele lui Darie, luând în primire dezordinea din garsonieră. Avea buzele exagerat de groase și vineții. Tot groase erau și buzele celuilalt, numai că bărbatul, mult mai tânăr decât purtătorul geamantanului, era și mult mai suplu, cu mișcări elastice, cuplul sugerând, în contextul savanei africane, întâlnirea provizorie a unei gazele cu un hipopotam. Pe sub borul drept al pălăriei de pai, ochii de un maroniu intens îl priveau cu o veselie subită și oarecum contrastantă cu căutătura suspicioasă a celuilalt.

— *Mister Motzogan! Nice to meet you!* exclamă nigerianul în veston albastru și, smulgându-se din loc, reuși trei lucruri care, în derularea lor simultană, îl surprinseră pe Darie: să avanseze precipitat cu mâna întinsă, să-l smulgă pe hipopotam din loc, târându-l în interiorul garsonierei, și să închidă în urma lor ușa, cu piciorul, fiindcă afară, în casa scărilor, câțiva

dintre copiii mai îndrăzneți își făcuseră deja apariția, așteptând plini de curiozitate să vadă ce avea să se întâmple.

Gazela era Dr. Okoko, iar șoferul era chiar diplomatul de care Mike vorbise încă din primul său mesaj. Deschis pe locul ce mai rămânea liber pe masa încărcată de piesele computerului și de un morman de dischete și CD-uri, geamantanul lăsa la vedere teancuri-teancuri de lire sterline, înghesuite cu multă răbdare, încât nu mai încăpea între ele nici măcar un vârf de ac. Darie Moțogan era pur și simplu uluit de prima sa întâlnire cu atâta bănet. Erau și hârtii noi, și teancuri de hârtii vechi, cu chipul reginei, ceea ce micșora riscul ca toți banii aceia să fie falși.

Nigerienii intraseră în România pe la aeroportul Otopeni, iar faptul că putuseră trece o asemenea avere pe sub nasul vameșilor dovedea că însoțitorul lui Mike Okoko lucra într-adevăr la Ministerul de Externe al țării lui. În București închiriaseră Dacia verde și goniseră 500 de kilometri până să descindă, pe neaunțate, în garsoniera lui Moțogan. Cu o asemenea strategie secretoasă, n-ar fi fost de mirare să nici nu-l găsească acasă, lucru pe care li-l și spuse, de altfel. Dar acum treaba asta nu mai conta, fiindcă hipopotamul se grăbise să deschidă încuietorile geamantanului, iar lumina vie a zilei, reflectată de un geam întredeschis, juca pe cărămizile de lire sterline într-un mod de-a dreptul fascinant.

— Șapteșpe milioane? întrebă Darie Moțogan, cu respirația tăiată.

Chiar atâtea erau, după câte spunea Dr. Okoko. Reușiseră să scoată din Nigeria toată suma, iar acum ex-guvernatorul Diepreye Alamiyeysigha aștepta un telefon prin care să i se confirme că făcuseră împărțirea conform înțelegerii, iar cele 50 de procente ale sale fuseseră puse deja la adăpost, în seiful sigur al unei bănci românești.

Darie n-avea nimic împotriva și chiar se miră că africanii nu începeau să numere și să împartă teancurile de bani englezești. Ardea de nerăbdare să-și vadă, într-o grămadă separată, partea lui.

— Ei, ce facem? Nu împărțim? întrebă el intrigat.

— OK, acceptă Dr. Okoko. Unde-i depunem?

— Unde vreți! spuse Moțogan. Vă duc la care bancă vă place și vă deschideți contul. Cu ai mei nu mă grăbesc, nu știe nimeni că-i țin în casă.

Reprezentanții statului federal Bayelsa, de la gurile Nigerului, își aruncară priviri uluite. Apoi, ca și cum s-ar fi sufocat în vestonul său strâmt și albastru, Dr. Okoko izbucni, pe un ton găuit:

— Stai, stai! Era vorba că ne aștepți cu conturi gata pregătite.

Darie nu înțelesese așa. Optase pentru soluția cash, nu pentru complicațiile bancare.

— Eu n-am decât un cont de card, mărturisi el. Pe lei, nu pe valută.

Chiar și contul ăla, în care îi mai trimiteau clienții din alte județe banii pentru pachetele cu CD-uri piratate de el, era destul de subțire la ora aceea, încât pretindea urgente reprovizionări.

Dr. Okoko începu subit să transpire.

— Unde sunt conturile de la bancă? se apucă să ție pe ton ascutit. Trebuia să aranjezi niște conturi secrete, pentru mine și pentru boss. Banii tăi nu mă interesează unde-i ții, poți să-i arunci pe fereastră, dacă vrei. Dar tu, de fapt, n-ai nici un ban! decise el pe neașteptate. N-ai făcut ce trebuie, prin urmare nu primești.

— *Wait a moment, wait a moment!* îl întrerupse Darie, pe punctul de a intra în panică. Am o căsuță poștală la oficiul din cartier.

— *But you are crazy?* Cum o să lăsăm 17 milioane la o poștă de cartier?!

Ochii lui Mike aproape că ieșiseră din orbite, iar buzele pline și vineții tremurau de indignare. În sinea lui, Darie Moțogan admitea că soluția nu era

poate cea mai bună, întrucât pentru funcționarele care îi puneau corespondența în raft nu era o problemă să umble la cutie și dacă el o încuia pe dinafară.

— La gară au cutii mai sigure, puteți lua cheia cu voi, veni el cu o altă idee.

Gazela africană nici nu voia să discute.

— Închide asta! îi porunci hipopotamului. Plecăm.

Diplomatul-șofer trânti capacul peste geamantan și ademenitorul peisaj cu regina Marii Britanii dispăru. Văzând că huiduma acționa deja încuietorile, Darie se enervă de-a binelea. Perspectiva de a-și pierde partea îi lua mințile. Nenorociții ăia din fundul Africii ar fi fost în stare să dispară cu toate procentele și să ia drumul Ucrainei ori al Republicii Moldova. Apucă de un capăt geamantanul și începu să tragă de el. Luat prin surprindere, diplomatul îl scăpă din mâini, iar Moțogan, încurajat de această izbândă, sări în spatele biroului său, dărâmând în mișcarea aceea mormanul de dischete de lângă computer. Furios, africanul își strecură mâna în buzunarul de la piept al hainei sale largi și scoase la vedere un pistol, pe care îl ridică spre tavan, neștiind încă dacă avea sau nu voie să tragă. În pornirea sa de a dispărea rapid de la locul tranzacției eșuate, Dr. Okoko deschisese ușa, descoperind cu îngrijorare că nu doar copiii aceia nesuferiți așteptau în prag, ci – atrași de țipete – chiar și vecinii de palier își scosese capetele pe propriile lor uși, ca să nu piardă nimic din spectacol. Derutat, reprezentantul personal al lui Diepreye Alamieyseigha sări înapoi în garsonieră și închise iarăși ușa, proptind-o cu spatele lui îmbrăcat în albastru. Văzu pistolul în mâna partenerului său și, îngrozit de complicații, îi strigă precipitat niște vorbe în dialectul lor gutural din delta Nigerului.

După privirea derutată a diplomatului african, Darie înțelese că înfruntarea era aproape câștigată.

Într-o clipă de nebunie, întrevăzu și finalul, când privirea îi căzu pe sabia ninja, dosită la perete, lângă un teanc de manuale cu programe de computer, pline de praf. Aproape că uitase de ea: i-o lăsase în gaj un țigan din Câmpia Turzii, până când avea să revină ca să-i plătească o comandă de două sute de CD-uri pe care Moțogan i le înregistrase la cerere. Numai manele! Darie abandonează geamantanul și, cu un răcnet, se repezi la sabia ninja. Întorcându-se spre cei doi musafiri, flutură de două ori cu lama pe dinaintea lor și luă o poziție de atac. În clipa următoare, Dr. Okoko smulse din nou de mânerul ușii și, urmat de diplomatul din Bayelsa, o luă la fugă sprintenă pe scări în jos. Hipopotamul uitase să-și mai ascundă pistolul, iar Moțogan, care îi urmărea două etaje cu sabia ninja în mână, rămase cu o mare satisfacție în suflet, iar pe retină cu imaginea cravatei dungate cu roșu, care îi flutura grăsanului peste umăr ca un steag speriat.

5

Urcând înapoi spre garsonieră, Darie avu sentimentul unui mic Napoleon care străbate cu fruntea sus câmpul de luptă. „Niște negri nebuni!“ se mulțumi să explice sec vecinătății, care, în deplină surescitare, năpădise palierul. „Habar n-am ce vor și cum au apărut aici.“ Era riscant să dea explicații, chiar dacă unii telefonaseră deja la Poliție, ba chiar cu atât mai mult. Bine că nu și-au lăsat la mine pistolul, gândi, ar fi fost o complicație în plus.

Dacia verde demarase în trombă și virase scurt pe lângă tomberoanele de la capătul blocului. Moțogan reveni de pe balcon, unde ieșise precipitat să verifice situația din parcare. Ridică de pe linoleum geamantanul de piele neagră. Era destul de greu. Îl aruncă pe patul răvășit și, înainte de a-l deschide, se asigură că zăvorâse bine ușa.

Teancurile de lire sterline îi umplură din nou ochii cu lumina lor blândă. Prin comparație cu standardele din România, era acolo o avere uriașă și, vreme de câteva clipe, trăi senzația reconfortantă de a fi devenit singurul ei stăpân. În fond, o cucerise prin luptă, era un trofeu de război. Apoi își aminti de mutra cruntă a diplomatului-șofer, iar tenacitatea vicleană a lui Dr. Okoko nu trebuia pusă nici ea la îndoială. Era exclus ca nigerienii să mai dea ochii cu ex-guvernatorul Diepreye, dacă banii aceleia rămâneau pierduți. Probabil nici n-or să plece din țară, vor sta pitiți pe aici, pe undeva, până-mi vin de hac, mai gândi cu înțelepciune Darie. Făcu pe hârtie niște socoteli, după care își numără până la ultima liră sterlină procentul convenit lui. Restul banilor îi închise în geamantanul negru și amestecă cifrul. Câtă dreptate avusese în aprecieri avea să se vădească după nici o jumătate de oră. Mașina verde apăruse din nou pe alee. Nu intra în parcare și părea, asemeni unui alergător instalat în blocstarturi, gata să țâșnească la primul semn de alarmă în direcția tomberoanelor. Prin geamul coborât al portierei din spate, fața neagră a lui Mike Okoko putea fi văzută privind cu multă preocupare în sus, spre balcoanele etajului șase.

Moțogan căută în dulap un ghem solid și legă un capăt al sforii de mânerul geamantanului diplomatic. Ieși iarăși pe balcon, se aplecă în afară ca să fie sigur că era bine văzut, apoi trecu obiectul peste balustradă și începu să-l coboare fără grabă. Era mai prudent așa, decât să-și facă el apariția, încă o dată, prin dreptul pistolului. Cei câțiva trecători îi priveau manevrele cu uimire, neînțelegând ce se întâmpla acolo. Nigerienii înțelegeau foarte bine, dovadă că așteptară până când geamantanul ajunsese la nivelul etajului doi. Atunci, ca acționați de resorturi, se năpustiră amândoi afară din mașină și alergară spre zidul blocului de garsoniere. Darie ar fi putut să lase

firul mai aproape de pământ, dar se amuză să-l taie cu un foarfece și să se uite cum musafirii lui africani recuperau obiectul în cădere, ca pe o minge de rugby lansată în vecinătatea buturilor adverse. Clătinându-se sub greutate, alergară la fel de sprinteni spre autoturism și Dacia verde porni, pentru ultima oară, în trombă spre capătul blocului. Ceva îi spunea lui Moțogan că hoții ăia de petrol nigerian n-aveau să se mai întoarcă.

Era doar prima afacere încheiată de Darie pe Internet. Își turnă ceva de băut, pregătindu-se să sărbătorească mulțumit succesul acela remarcabil, care îl sălta mult peste condiția lui de copist de CD-uri. În clipa aceea fericită, nici nu-și putea închipui cât de aproape era de următoarea afacere. Se lăsă pe spătarul înalt al scaunului plușat la care lucra de obicei, închină paharul cu votcă în direcția monitorului care tocmai se încălzea, circulându-și pe ecran imaginile de deschidere, și apăsă mecanic tastele menite să-l conducă prin programul Yahoo! Își cercetă căsuța poștală și, cu un zvâcnet al inimii, descoperi scrisoarea doamnei Mercy Kume din Lusaka, Zambia. O scrisoare lungă și emoționantă.

Doamna Mercy era văduva lui Anthony Kume, care lucrase timp de douăzeci și nouă de ani la Banca Centrală din Zambia, murind în anul 2001. O boală aproape fulgerătoare, care l-a făcut să sufere doar patru zile. „Am fost căsătoriți paisprezece ani – mărturisea întristată semnatară mesajului – iar înainte de moartea lui Tony ne-am botezat amândoi creștini.“ Doamna nu menționa dacă fuseseră animiști sau musulmani până să descopere credința cea adevărată. Om gospodar și extrem de prevăzător, răposatul pusese deoparte, încă înainte de botez, suma de 7,2 milioane de dolari, ajunsă în păstrarea unei companii financiare europene. Mercy Kume avusese, prin urmare, toate motivele să creadă că va putea trăi în mulțumire și îndestulare până la adânci bătrâneți, exceptând

momentele când imaginea bunului său soț avea să-i îndurereze orizontul amintirilor. Dar, din păcate, nefericirile nu vin niciodată singure. De puțină vreme fusese diagnosticată de medici cu un cancer ce nu-i mai lăsa decât patru-cinci luni de viață. Cunoscându-și, prin urmare, condiția deplorabilă și destinul, doamna Kume era preocupată de averea aceea care risca să ajungă pe mâinile cine știe cărui netrebnic, întrucât ea și răposatul nu se învredniciseră de copii.

„M-am decis să donez fondul acela unei biserici, ori, și mai bine, unui creștin care va folosi banii conform instrucțiunilor pe care i le las“, mărturisea cu seninătate generoasă doamnă din Lusaka, adăugând imediat că se gândește la o biserică dispusă să investească banii respectivi în construcția de lăcașuri sfinte, de orfelinate și de centre menite să răspândească în lume cuvântul lui Dumnezeu, întru slava Lui și spre veșnicia Casei Domnului pe pământ. „Biblia ne face să pricepem că-i binecuvântată mâna care dă“, citi Darie mai departe, aprobând din cap cu convingere. „Am luat hotărârea asta fiindcă n-am nici un urmaș direct, iar rudele soțului sunt oameni nebotezați creștinește și n-am fi bucuroși nici unul dintre noi să știm că banii se vor folosi în mod greșit, de către necredincioși.“ Doamna Kume nu lăsa să se creadă că moartea o înspăimântă, fiindcă știa foarte bine unde avea să ajungă: în sânul lui Dumnezeu. Aducea în sprijinul acestei convingeri argumentația din Exod 14, versetul 14, unde citise ea că Domnul avea s-o apere, îngăduindu-i să-și afle pacea deplină.

Cu două pahare de votcă la bord, Darie Moțogan era deja într-o dispoziție melancolică și pe deplin îngăduitoare față de asemenea suferințe înfățișate lumii cu o lăudabilă discreție. Pe lângă problemele sufletești, Mercy Kume mai trebuia să înfrunte în casa ei din Lusaka și o veritabilă teroare morală, cu atâtea rubedenii de-ale soțului

în jur, toate viclene, suspicioase și lipsite de adevărată credință.

Dacă semănau cumva cu Dr. Okoko și cu șoferul lui cu grade diplomatice nigeriene, era de ajuns! stabili în sinea sa recentul îmbogățit pe lire sterline și tresări violent la țârâitul scurt și repetat al soneriei. Strânse la repezeală teancurile de valută britanică și le aruncă în fundul dulapului, printre lenjeria folosită și ciorapi murdari. Înghăța sabia ninja și se apropie prudent de ușă, căutând un loc unde să nu fie atins de gloanțe chiar dacă potlogarilor ăloră li s-ar fi năzărit să tragă prin placaj.

Nu erau ei. Era polițistul de cartier, care voia să discute despre lucrurile întâmplare pe scară și în garsoniera lui în după-amiaza aceea. Darie stătu în cumpănă, dacă să-i deschidă sau nu. În cele din urmă, socoti că va da apă la moara suspiciunilor dacă nu deschidea. Vârî sabia ninja sub pat, îl invită pe omul ordinii înăuntru, iar următoarea jumătate de oră și-o petrecură în discuții fără orizont, fiindcă Moțogan îl luă în brațe pe „nu știu, nu cunosc“, afirmând că nigerienii, trimiși pesemne de cineva care-i făcea lui o farsă, veniseră să-i cumpere garsoniera ca sediu pentru vreo firmă de-a lor. De fapt, nici nu ajunsese să înțeleagă prea bine ce voiau, fiindcă se enervase și-i dăduse afară.

— Vecinii spun că aveau pistol și te-ai luat după ei cu o sabie ninja, zise suspicios polițaiul.

— Nici vorbă! minți Darie Moțogan. Era un pistol de jucărie, cu apă. Pe mine nu mă impresionează chestiile ăstea. M-au deranjat de la masă. Tocmai tăiam pâinea și am rămas cu cuțitul de bucătărie în mână. După atâtea desene animate la care se uită, copiii fantazează.

Trebui să dea, totuși, o declarație scrisă. O redactă grăbit, în cuvinte puține și goale de conținut. Nu-i stătea atunci mintea la prostii birocratice și abia aștepta să fie lăsat în pace. În

timp ce mângălea hârtia, surprinse privirea polițistului îndreptată spre ecranul pe care stătea deschisă scrisoarea din Zambia. Omul ordinii era mai bătrâior, rumen la față de trai bun și rotunjit zdravăn în pânțele. Unul din vechea gardă reciclată după '89, iar Darie își zise că n-avea de ce să-l suspecteze că știa limba engleză. Ca să nu-și dea de gol ignoranța milițienească, omul nu puse nici o întrebare legată de computer și plecă îndată ce putu vârî în buzunarul uniformeii declarația.

Moțogan reveni la scrisoarea doamnei Mercy Kume. Rămăseseră puține rânduri de citit. Văduva bancherului din Lusaka pretindea la rândul său discreție totală, ca să nu prindă de veste necredincioșii ăia din familie, pe care voia ea să-i dezmoștenească discret. Îi mai cerea să-i răspundă cât de repede prin e-mail, ca să-i poată trimite o împuternicire legalizată la avocat, și prin care urma să fie făcut el beneficiarul fondului de 7 milioane de dolari. Înainte de a-și lua rămas bun, îl îndemna să-și petreacă viața în gânduri și fapte creștinești, să se roage mereu, pentru că oricine îl servește pe Domnul trebuie s-o facă „în spirit și în adevăr“.

Darie Moțogan îi dădu dreptate, iar după al treilea pahar de votcă ajunse la concluzia că doamna Kume nu se înșelase alegându-l pe el drept moștenitor. N-avea nici o îndoială că îndeplinea normele creștine formulate de proaspăta botezată, iar față de necredincioși putea fi, când voia, extrem de prudent, chiar dur dacă era cazul. Până când proprietarul ei din Câmpia Turzii avea să se hotărască în sfârșit să-i achite datoria, sabia ninja rămânea la el în garsonieră. Trase mai aproape tastatura și compuse un prim mesaj, foarte scurt: „Accept!“

Ca să poată primi într-un cont bancar banii din Lusaka, Darie și-o declară pe Mercy Kume mătușă și chiar găsi două persoane care să dea înscrisuri la notar în acest sens. Evident, pe când le punea în palmă câte cinci lire sterline, nu le spuse nimic despre faptul că rubedenia pe care o girau era de neam bantu. Față de rude și cunoscuți tăcu mîlc în privința „mătușii din Zambia“, ca să nu se supere mătușile adevărate, iar maică-sa să nu-l creadă nebun. În fond, ce fel de nebun? La un referendum național în problemă, nebun ar fi putut ieși oricine, nu însă și unul care deținea aproape trei milioane de lire sterline și se pregătea să încaseze alte șapte milioane de dolari. Diverși inși bine situați în ierarhiile țării își cumpăraseră mătuși mult mai banale și tot n-au fost făcuți nebuni. Cel mult escroci, dar și termenul ăsta circula mai mult în presă. În publicul larg, existau destui cioflingari care priveau asemenea afaceri reușite cu invidie și admirație.

Printr-o agenție imobiliară discretă, Moțogan își cumpără o vilă într-un cartier de lux al orașului și se mută acolo cu tot calabalăcul din garsoniera modestă pe care o folosisese până atunci. Reflexele mai vechi încă îi funcționau: se temea să atragă asupra sa atenția, ca să nu fie luat la bani mărunți, întrebând de unde și cum își făcea averea. Trucul cu mătușa din Lusaka funcționase, cei de la Banca Dacia Felix fuseseră de acord să-l ia în evidențele lor și-i deschiseseră contul îndată ce el acceptase să despartă de restul sumei unul dintre cele șapte milioane de dolari ce urmau să sosească. Milionul în cauză urma să fie gospodărit de conducerea băncii pentru niște sponsorizări de partid și alte fapte caritabile, pe care vicepreședintele de atunci i le înșiră oarecum mecanic și detașat, ca într-o poezie bine memorată. Lui Darie Moțogan nu-i trebuiau argumente puerile, îi era complet indiferent cine urma să profite de felia aceea din tort și cum avea de gînd s-o folosească. Dar din

dar se face rai, își aminti un proverb popular și întru totul în ton cu spiritul creștinesc al mătușii zambiene.

Așteptând să fie anunțat de intrarea banilor în cont, avu de lucru până peste cap la vilă. Nemulțumit de felul cum munceau lucrătorii la renovarea vechii clădiri, hotărî să schimbe firma cu care făcuse inițial contractul, fără să știe că patronul respectivei societăți de amenajări în construcții își avea și el conturile la Dacia Felix. E posibil ca unele informații confidențiale despre tranzacția lui Moțogan să fi transpirat deja în cercul unor aleși ai băncii, fiindcă patronul nici nu vru să audă de reziliere. Dimpotrivă, își arătă surprinderea totală cu privire la faptele relatate de Darie și, fără să-și apere ca în alte împrejurări trântorii de zugrăvi și parchetari, destitui pe loc întreaga echipă, cu maiștri și inginer cu tot, asigurându-l pe distinsul client că „de mâine“ totul se rezolvă. Și într-adevăr, vila fu năpădită de o sumedenie de trepăduși bine struniți de șefii echipelor. În următoarele săptămâni, clădirea deveni de nerecunoscut, cu toate protestele familiilor din vecini. Niște oameni imposibili, se plângeau peste tot, de la Primărie și până la diverse organizații civile cu caracter ecologist, de zgomotele mașinărilor cu care, plini de zel, lucrătorii acționau în casa și curtea de alături, devenite șantier. Săpaseră și groapa pentru piscină, iar movilele de pământ excavat zăcură timp îndelungat pe trotuarul din față, obligând trecătorii să ocolească pe carosabil. Chiar și acesta din urmă era mânjit temeinic cu lutul roșu, înmuiat de ploi și scurs în șuvoaie pe asfaltul acelei străzi privilegiate.

Într-o dimineață, Darie primi telefonul așteptat. Se prezentă la bancă la ora fixată și avu surpriza să vadă că era întâmpinat de întreaga conducere a instituției în holul de marmură de la intrare. Până în biroul președintelui fu însoțit de un alai

impresionant de funcționărime trasă la costum și cravată, încât, prin contrast, chiar se simți jenat de blugii lui decolorați și roși de multă purtare, ca și de cămașa sportivă, ce avea imprimată în țeșătură o mulțime de căluți maronii. Solicitudinea pe care i-o arăta conducerea băncii îl făcu imediat să renunțe la complexul acela de inferioritate, pe cale de a i se instala în minte, iar gândul că toată agitația aceea solemnă avea un rost îl mai liniști.

Și într-adevăr, banii din Lusaka sosiseră în România, banca îi mai ținuse o săptămână în conturile ei ca să le ia discret dobânda, însă acum era momentul să fie transferați în contul lui Moțogan. Dat fiind caracterul oarecum deosebit al tranzacției, conducerea ținuse să-l invite la un mic protocol cu șampanie și pișcoturi, ca pe un client de vază. Darie se simți măgulit de atâta atenție acordată de niște oameni importanți ai orașului, fiindcă unii îi fuseseră prezentați ca directori în Primărie și asta îl bucura. Probabil că îi bucura și pe ei, fiindcă în biroul președintelui băncii îl așteptau mai multe contracte gata de semnat, prin care el, Darie Moțogan, accepta de bună voie și nesilit de nimeni să transfere băncii un milion de dolari și alte cinci sute de mii mai multor instituții și asociații, între care Clubul municipal de fotbal și vreo șapte-opt firme obscure. Nu știa cu ce se ocupau, iar nume precum „Zardar impex“, „Duplex Mercur“ și „Ciocănitoarea Woody s.r.l.“ nu-i spuneau nimic. Habar n-avea cine se ascundea în spatele lor. Ciocni paharul de șampanie cu toți necunoscuții aceia, apoi îl luă deoparte pe vicepreședintele băncii și-și exprimă nemulțumirea.

— De ce trebuie să dau atât de mulți? Era vorba de un milion de dolari.

Bancherul ridică din umeri a neputință și privi în jur prudent, înainte de a răspunde cu glas scăzut:

— N-avem ce face, a aflat Primăria și trebuie să ținem cont și de ei.

— Bine, dar Clubul sportiv...? încercă Darie să avanseze în protest.

— Domnule Moțogan, oare dumneata n-ai nici un pic de patriotism local? se miră retoric vicepreședintele. Echipa e o emblemă a municipiului, iar Primăria vrea s-o scoată iarăși la lumină, să promoveze în categoria A.

Să promoveze, n-are decât, dar de ce pe banii mei? fu tentat Moțogan să întrebe, însă pricepu că ar fi fost în zadar să insiste, din moment ce toți oficialii aceia hotărâseră într-un fel, iar contractele deschise pe masa de ședințe erau o dovadă clară în acest sens. Înțelese că trebuia să dea ce era de dat, altfel nu numai că-și vedea periclitat contul, dar se mai putea trezi și cu fiscul pe cap, înainte chiar de a fi încasat ceva. Nu-i bine să te pui cu răutatea oficială, nici măcar din curiozitatea de a vedea până unde merge.

Semnă, prin urmare, toate contractele, fu aplaudat de lumea prezentă și dădu să se retragă pe acest moment de triumf. Nu putu s-o facă înainte de a mai ciocni o cupă de șampanie și de a rezista asalturilor unora dintre cei prezenți, dornici să-i acapareze atenția și să-i propună afaceri cu firmele pe care le reprezintă. Tuturor le promise că avea să se gândească la aceste perspective, însă deocamdată nu luă în seamă decât vorbele președintelui băncii, un om mic și rotofei, cu chelie prematură și mutră de bursuc zâmbitor. În fața tuturor, acesta ținu să-l felicite încă o dată și să-l asigure că, oricând va mai avea afaceri importante de rezolvat, porțile băncii reprezentate de modesta sa persoană (aici Darie își aminti fără să vrea de Dr. Okoko, care și el folosisese asemenea autocaracterizări înșelătoare) îi rămâneau larg deschise. Asta era bine, era chiar foarte bine, gândi Darie Moțogan, încrezător în steaua sa și în zodia tulburătoare sub care pătrunsese.

Pe drumul spre casă, sună telefonul mobil. Era un număr din oraș, pe care nu-l cunoștea. O voce

bărbătească îl întreabă de nume, apoi îi spuse scurt: „Vorbiți aici“ și trecu receptorul altcuiva.

— *Hallo, my dear Darius!* auzi inflexiunile deja bine știute ale doamnei Mercy Kume din Lusaka.

O voce uscată, de o blândețe mai degrabă autoritară, care suna însă destul de energic în aparat pentru cineva bolnav de cancer, mai având doar două-trei luni de trăit.

Nu vorbea din Zambia. Vorbea chiar din oraș și trăsesse la hotelul Belvedere, de unde privea acoperișurile caselor și parcul verde străbătut de râul somnolent din vecinătate. Simțise nevoia să-i spună că dimineața aceea era minunată și tot ce vedea îi plăcea foarte mult.

Închizând telefonul mobil, Moțogan îi ceru taximetristului să întoarcă mașina spre colina de pe care hotelul Belvedere domina semeț și aproape aerian acea parte a orașului.

7

Nu s-ar putea spune că Darie deborda atunci de bună dispoziție. Ba chiar dimpotrivă, vestea neașteptată îi risipise cu totul buna dispoziție rămasă după întâlnirea ceremonioasă cu oficialii Băncii Dacia Felix. Faptul că nebuna din Lusaka se pusese pe drum și-i apărea în coastă îndată ce virase dolarii în contul indicat de el nu era lipsit de însemnătate. Se putea gândi mai degrabă la rău, decât la bine. După jumuleala pe care i-o aplicaseră la bancă, cine știe cu ce pretenții mai venea și muribunda asta! Darie întreabă la Recepție de Mercy Kume și i se indică un număr de la primul etaj.

Străbătând coridorul cu covor de pluș roșu, încercă să se pregătească sufletește pentru discuție și, mai ales, pentru spectacolul decrepitudinii fizice la care se putea aștepta. Mai văzuse bolnavi de cancer în fază avansată, cu brațele subțiri ca fusele în mâneci rămase prea largi și cu pielea

întinsă pe oasele feței ca pe un craniu cu musculatura topită. Dar oamenii aceia erau de rasă albă, nu mai fusese confruntat până atunci cu spectacolul bolii necruțătoare aplicat pe un trup african. Probabil că nu era nici o diferență esențială. Doar pielea care, în loc să fi ajuns un pergament alb virat spre gălbui, era, probabil, un pergament negru virat tot într-acolo.

Numărul indicat de recepționar conducea la ușa unui veritabil apartament. Când intră, Moțogan văzu o femeie stând în picioare lângă fereastră, cu capul întors în semiprofil, ca și cum tocmai ar fi fost deranjată din contemplare. Era de rasă albă și își zise că trebuia să fie asistenta. Nebuna bigotă din Lusaka nu putea să se fi pus la drum neînsoțită de o soră medicală, care s-o ajute la mers și să-i facă, la orele stabilite de medici, injecțiile cu morfină. Presupunea că acum bolnava zăcea pe pat în dormitorul apartamentului, aflat dincolo de o ușă închisă. Se prezentă și întrebă de doamna Mercy Kume.

— *Oh, my dear!* Eu sunt doamna Mercy Kume, zise femeia și, destul de sprinten, se întoarse cu tot corpul spre el.

Era o femeie uscățivă de vreo șaiszeci de ani, îmbrăcată într-un halat de casă înflorat. Părul și-l purta tuns scurt, aproape băiețește, iar șatenul roșcat pe care îl expunea nu putea fi, bineînțeles, culoarea lui naturală. Când îi întinse mâna, de sub mânăca largă a halatului ieși într-adevăr un braț ciolănos, cu pielea pătată și vasele de sânge proeminente în special pe podul palmei, dar în nici un caz cu aspectul scheletic pe care și-l imaginase Darie la o muribundă. Doamna Kume nu era muribundă deloc, atâta doar că tinerețea i se cam dusesse. Nu însă și acel aer de englezoaică incoloră, inodoră și insipidă pe care trebuie să-l fi avut încă de la șaisprezece ani, iar acum, consolidat de viață, îi emana prin toți porii. Confruntat cu o realitate la

care nu se așteptase, Moțogan nu-și putu ascunde uimirea.

— Oh, Darius, ești un biet copil! exclamă Mercy Kume în fața dovezilor lui de neîncredere și stupoare.

Se strădui să-l asigure că venea într-adevăr din Zambia și că răposatul Kume fusese soțul ei legitim.

— Sigur, ți-ai închipuit despre mine că sunt o negresă scundă și grasă, cu inele în nas și dop în buză, și care umblă prin oraș la brațul vreunui bărbat îmbrăcat în bluză de pijama. Da, da, văd eu bine că așa ceva ți-ai imaginat când ai deschis ușa, recunoaște cinstit!

Vorbea cu o anume emfază, ca de predicator, deși subiectele prilejuite de acea întâlnire marcată de surpriză și de inedit nu puteau fi, prin forța lucrurilor, de tipul mărturisirilor de credință creștină din mesaje trimise de doamna Kume pe Internet. Îl apucă de mână cu o surprinzătoare delicatețe maternă și-l conduse aproape pe neobservate spre unul din cele două fotolii din salon. Pe scunda masă rotundă aștepta o tavă de argint cu o sticlă de gin și două pahare.

— Stai o clipă! tresări Darie, smulgându-se din irealitatea învăluitoare a scenei respective. Spuneai că ești bolnavă de cancer. Dacă esti Mercy Kume cu adevărat, de ce nu ești bolnavă de cancer?

Darie Moțogan era aproape ofensat de ceea ce descoperea sub acoperișul hotelului Belvedere. Englezoaica din Lusaka ținu să-l asigure că nu-l mințise decât în mod strategic și în lucruri prea puțin importante în fond. Transferul acela de bani era vital pentru ea, îi spuse, iar în acest sens nimic nu i se păruse nepotrivit spre a deveni credibilă în fața persoanei de care avea nevoie ca să preia banii. Înțelegea că o cerere ca a ei, lansată la întâmplare în rețeaua electronică mondială, putea întâlni suspiciuni. Or, ca să se treacă mai ușor peste ele, simularea unei urgențe, fie și sub forma

bolii necruțătoare, părea un lucru acceptabil chiar și în fața lui Dumnezeu. Din Biblie selectase o serie de cugetări înțelepte care, dacă nu se refereau în mod explicit la situația ei concretă și particulară, nici n-o contraziceau. Fiindcă ea, Mercy, spre deosebire de troglodiții din stirpea fostului ei soț, credea profund în simbolurile sacre, în nașterea din nou și în Judecata de Apoi, care va da fiecăruia ce merită. Dar mai credea și în mila divină cea de toate zilele, iar accesul la banii economisiți de răposatul Anthony cu multă trudă și spaime și îngrijorări putea fi semnul unei astfel de manifestări providențiale și totodată răsplata unor ani lungi de exil pe fierbintele pământ african.

— Bine, dar povestea cu încreștinarea? nu se lăasă Darie Moțogan. Mi-ai scris că s-a întâmplat abia de curând.

— Cred că am scris greșit, admise doamna Kume pe când turna ginul în pahare, după ce așteptase ca treaba asta s-o facă Darie, însă el era în continuare aproape paralizat. Bietul Anthony, *el* a descoperit calea lui Dumnezeu cu trei ani înainte de moarte și a acceptat să-l duc la biserică, să se boteze. Măcar știu că a murit împăcat, iar sufletul lui n-o să se reîncarneze într-o maimuță ori într-un pui de crocodil, ci se odihnește în brațele iubitoare ale lui Iisus Cristos.

Ginul îl mai destinse pe tânărul vizitator al doamnei Kume și era din ce în ce mai limpede că „negresa albă” din Zambia (dacă ne putem exprima așa) îl simpatiza. Poate soarele savanelor, concentrat în corpul ei osos și bronzat, reușise să topească o bună parte din neîncrederea lui Moțogan, iar ginul făcea acum restul. Oricum, trimițându-i milioanele de dolari în cont, ea săvârșise deja un gest formidabil. Fața ei cabalină începu să nu-l mai deranjeze, iar la un moment dat fu dispus să accepte că avea chiar un zâmbet plăcut. S-ar fi putut gândi la ea ca la o mătușă adevărată, plină de generozitate, ori chiar ca la o

mamă. Își aminti de clauzele pe care le fixase Mercy Kume în înțelegerea electronică și socoti de datoria lui să revină la ele, deși inițial nu socotise că era cazul să le dea importanță.

— Să știi, promise el solemn, că o să renovez o bisericuță, în satul bunicilor mei. Și cred că o să dau niște bani și la un internat de copii abandonați. O să fac toate lucrurile acestea.

— Bineînțeles, dragul meu Darius, acceptă doamna Kume, revărsând asupra lui un val de sinceră afecțiune. O să le faci, cu siguranță. O să le facem împreună.

Moțogan crezu mai întâi că nu auzise bine. Era ultimul lucru pe care s-ar fi așteptat să-l audă din gura ei. De dimineață, la bancă, se socotise proprietarul întregului cont, iar acum descoperea subit că trebuia să-l împartă cu altcineva.

— Doar nu ți-ai imaginat, *my dear boy*, că eu n-am nimic de spus în ce privește cheltuirea sumei respective! spuse muștrător Mercy Kume și o luminiță ironică juca în ochii ei căprui. Dar nu, de ce te cert? reveni ea. Sunt sigură că n-am greșit în privința ta și nu ți-ai imaginat. Un altul, unul rău și nesuferit, ce și-ar fi zis? Negresa aia bolnavă de cancer moare, scăpăm de ea și cheltuiesc suma cum mă taie capul. Cu fetele...

Jenat de o asemenea suspiciune, Darie Moțogan se grăbi s-o asigure că nu-i trecuse așa ceva prin minte. O să-i dau și ei cât crede de cuviință, își zise în gând. Măcar iapa asta roșcată a făcut ceva pentru mine. Pe când cei de la Clubul de fotbal...

— De altfel, țină să-l asigure doamna Kume, nici nu putem cheltui suma *decât* împreună.

Își luase măsuri de prevedere. Transferase grămada de dolari în contul lui Darie, dar o „parolase“. Introdusese în documentele bancare o clauză care îi interzicea, lui, să umble singur la bani. Trebuia să fie și ea de față.

— N-ai decât să te convingi, îi sugeră mătușa din Lusaka.

Ceea ce Moțogan și făcu, încă amețit de lovitură. Sună pe mobil la bancă și ceru legătura cu vicepreședintele. Acesta confirmă că o anume doamnă Mercy Kume era cea fără de care nu se putea face nici o extragere din cont. Ca în cazul unei fortărețe ultrasecrete, unde trebuiau să existe două persoane împuternicite să apese simultan butoane diferite ca să se deschidă ușa blindată.

— Bine, dar voi cum de ați putut scoate un milion și jumătate din banii mei, iar eu nu am dreptul să fac cu ei ce doresc? izbucni Darie Moțogan revoltat.

— Interdicția nu se referă la noi. Se referă la dumneata, explică bancherul cu o undă de satisfacție în glas.

Prin urmare, asta era! Femeie bisericoadă, dar dată dracului. Lui Darie nici măcar nu-i putea fi ciudă pe ea. Bău paharul de gin pe nerăsuflăte și își mai turnă unul, ras. Doamna Kume bău și ea, dar, prudentă, nu-și mai turnă decât jumătate. O scorie, o hienă africană! aprecie Darie. Când o privi prin paharul cu lichid aspru și transparent, o văzu la fel de ciolănoasă, dar parcă nu mai era chiar atât de bătrână și de urâtă ca la început. Apoi îl cuprinse o amețeală plăcută și văzu ca în vis cum cineva îl apucă de mână, trăgându-l încet în dormitorul învecinat, unde patul avea deja plapuma dată deoparte, ca într-o invitație de nerefuzat.

8

„Stimate domn, cu mult respect și umilință vă fac această propunere. Sunt șeful departamentului de plăți pentru străini de la Banca Africană de Dezvoltare din Dakkar, Senegal. V-am găsit adresa pe Internet și vă scriu în legătură cu o sumă de 35 de milioane de dolari, pe care am descoperit-o abandonată în departamentul meu. Ea figurează în

contul unui client străin, mort cu întreaga sa familie într-un accident aviatic din 1997.“

Emoționant și promițător totodată. Domnul Idrissa Diop a tot așteptat să apară vreo rubedenie mai îndepărtată a defunctului, dar în atâția ani trecuți de la tragica întâmplare nimeni nu se prezentase. Străduința băncii de a găsi vreo adresă valabilă nu dusesese la nici un rezultat pozitiv. Prin urmare, el și alți oficiali din departament îi propuneau lui Darie Moțogan o afacere profitabilă pentru toată lumea, cu condiția ca el să accepte să fie declarat rubedenia cea mai apropiată de defunct. Pe bună dreptate, senegalezii priveau cu strângere de inimă cum movila aceea de dolari aluneca, încetul cu încetul, spre tezaurul impersonal al băncii, ca fond nereclamat. Trebuia făcut neapărat ceva, ca să se preîntâmpine un asemenea dezastru.

Darie era într-un tot de acord cu onorabilul Idrissa Diop. Spre norocul lui, omul nimerise pe un teren deja pregătit, iar experiența lui Moțogan în afaceri electronice începea să devină apreciabilă. Mercy Kume era un dosar clasat. Femeia își luase cele două milioane și jumătate negociate – nu atât „la sânge“, cât la pat – și dispăruse în lumea largă. Era greu de crezut că dorea să revină în Zambia, ca virtuală victimă a familiei înșelate, așa că e posibil să-și fi reluat numele de fată, Mercy Johnson Stewart, și, iarăși, n-ar fi fost de mirare ca Darie să primească într-o zi o ilustrată de Crăciun din Brighton sau din Liverpool. Între timp, Moțogan mai încheie o afacere cu un oarecare Michael Peters din Zimbabwe, fiul lui Dan Peters, acesta din urmă un fermier debarcat și el din Marea Britanie într-o Africă a Marilor Promisiuni și a tuturor răzvrătirilor tribale posibile. Bietul Dan, în ciuda vârstei lui respectabile, încăpuse pe mâna poliției fiindcă refuzase să se supună ordinului președintelui Mugabe de a părăsi țara neîntârziat,

odată cu alți albi somați să-și lase de izbeliște case și pământuri și s-o întindă cât văd cu ochii. Prin urmare, Peters senior zăcea după gratii, iar Peters junior căuta pe Internet un partener de proiecte, cu ajutorul căruia să scoată de la o companie de asigurări din Emiratele Arabe Unite cele 24,7 milioane de dolari de care îi vorbise maică-sa, doamna Rebecca, păstrătoarea secretului. Un secret despre care nici măcar dura poliție a lui Mugabe nu aflase o iotă. Lui Darie Moțogan i se făcu milă de smiorcăielile lui Michael Peters și se oferă să-l ajute.

Între timp, constructorii îi terminaseră de reparat vila recent cumpărată. Îi făcuseră și piscina, iar de jur-împrejurul clădirii și curții cu brazi montaseră un sistem de supraveghere performant, încât nimeni să nu se poată strecura în domeniu fără să dea alarma. Având motive întemeiate să se preocupe de securitatea locului, Moțogan nu se codi să plătească unei firme de protecție și pază un abonament substanțial, care îi permitea să aibă o mașină cu doi bodyguarzi staționată în permanență în fața casei. În caz de nevoie, putea mobiliza printr-un singur apel telefonic câți paznici dorea. Movilele de pământ argilos dispăruseră de pe trotuar, odată cu retragerea lucrătorilor. Vecinii nu mai aveau acum motive de nemulțumire, iar vederea mașinii cu emblema firmei de securitate pe caroserie îi convinsese, în sfârșit, că se procopsiseră cu un vecin redutabil, pe care e mai bine să nu-l superi, decât să-ți bați singur cuie în tălpi.

Tânărul Peters nu veni la împărțeală, dar își trimise în loc un prieten de familie, pe nume David Connelly, și el fost rezident în Zimbabwe. Fiind pe teren necunoscut, acest vulpoi bătrân de Connelly se prezentase la adresa lui Darie cu încă trei haidamaci. Vederea mașinilor cu bodyguarzi autohtoni îl aduse imediat la gânduri mai bune. Enervat, Darie dădu un scurt telefon internațional

la Michael Peters și stabiliră pe loc procentele finale. Pentru lipsa de încredere dovedită prin expediția aceea, descurajată prompt, îl penaliză usturător cu 5%, apoi îi trecu mobilul și lui Connelly, să se convingă cu urechea proprie de noua înțelegere înainte de a merge împreună la bancă. Cei de la Dacia Felix îl așteptau tot cu șampanie și cu contracte colaterale, pe care Moțogan le semnă fără crâcnire, bucuros că sumele nu depășeau procentul rezervat cheltuielilor diverse derulate în jurul afacerii. David Connelly viră suma preluată de el într-un cont din arhipelagul Seychelles, după care strânse cu demnitate mâinile tuturor și, împreună cu gorilele lui, angajă un taximetrist până la aeroportul Ferihegy din Budapesta.

Urmă la rând un corespondent din Ouagadougou, care avea de rezolvat 12,3 milioane de dolari rătașiți de la un client al Institutului de Mine și Metalurgie din Burkina Fasso. Clientul acela, pe nume Paul Bryson, era, bineînțeles, mort în condiții suspecte, dar mort. Nu lăsase nici un testament, nu-l căutase nici o rudă. Trăise pe picior mare datorită veniturilor sale din minerit, însă veniturile respective riscau acum să se piardă, abandonate în seama hrăpărețului stat burkinabez. Ceea ce – susținea domnul Salif Ibrahim, manager general – echivala cu un mare păcat și dinaintea lui Allah, și în fața oamenilor. Ca să preîntâmpine dezastrul moral și financiar, el aranjase deja cu un avocat de încredere actele necesare transferului și îi comunica lui Darie, în secret, bineînțeles, calea ce trebuia urmată pentru ca tranzacția să se desfășoare cu succes. Și chiar se desfășurase. Moțogan își reținuse cei 40% propuși de Salif Ibrahim, veghind ca restul, minus comisioanele de complezență și de protocol, să-i fie trimis managerului general într-un cont personal, deschis la o bancă internațională.

În ciuda vămilor ce trebuiau onorate sistematic, contul lui Darie Moțogan creștea spectaculos. Totuși, nu s-ar putea spune că banii îi aduceau numai fericire. Intrase între VIP-uri, Primăria dădea zor să-l facă în regim excepțional cetățean de onoare al orașului, dar mulți dintre prieteni îl părăsiseră, fie ca să-l poată invidia și bârfi mai bine de la distanță, fie din pricină că îl considerau pe el infatuat și orgolios, dispus să uite până și de familie. Nu ne mai vizitează, constatau cu toții, s-a umplut de parale prin cine știe ce învârteli și nu-i mai pasă de nimeni. Trăiește ca un lup singuratic, care-și vede numai de interesele lui.

Pe Darie îl dureau asemenea aprecieri nedrepte, când ajungeau eventual la urechile lui. Era greu să-i facă pe toți ceilalți să priceapă că el nu de plăcerea lui se izolase, ci din lipsă de timp și, pe de altă parte, din cauza complicațiilor aduse de averea în accelerată creștere. Muncea foarte mult, era mereu implicat în câte o tranzacție dificilă. Ajunsese să aibă chiar prea multe, încât mai și refuza din ele. De pildă, pe un avocat angolez numit Luis Da Silva, care îl anunțase de moartea unui client sfârtecat în Luanda, pe Avenida de Fevereiro: autocamionul condus de un dement îmbibat de alcool ca un burete încălecase pur și simplu limuzina în care bărbatul se deplasa la un picnic amical împreună cu soția și cu singura lor fiică. Mașina fusese atât de zdrobită, încât corpurile decedaților nici măcar n-au mai putut fi extrase din caroseria contorsionată. Familia trebui să fie îngropată împreună cu mașina, într-o groapă mai largă și cu o slujbă care, dat fiind senzaționalul situației, adunase la cimitir jumătate din capitala angoleză. Cu toată emoția resimțită față de cei implicați într-o atât de cumplită tragedie, Darie nu putu trece peste faptul că Luis Da Silva arunca în joc abia 5 milioane de dolari, iar la recente sale cifre de afaceri asta însemna o adevărată pierdere de vreme.

Iar acum mai venea și fandositul de Idrissa Diop din capitala Senegalului! E drept, cu 35 de milioane de dolari, sumă respectabilă și tentantă. Numai că oferea pentru partener abia 15%, plus niște mizilicuri destinate celor ce trebuiau „unși“ ca să închidă ochii și să-și țină gura, iar grosul sumei îl pretindea, ca un nesimțit, pentru sine și prietenii lui de la Banca Africană de Dezvoltare din Dakkar. Era revoltător, așa că Darie puse mâna pe tastatură și-i comunică escrocului punctul lui de vedere. Dacă voia să încheie o afacere în România, n-avea decât să-și revizuiască poziția de cărpănos internațional și să crească urgent procentul partenerului măcar la 30%.

9

Știind că va ajunge să țină în casă și mult numerar, ca să nu depindă exclusiv de banca la care își avea conturile, Darie mai făcu niște lucrări importante la vilă. Mai precis, le execută la subsol, răspândind zvonul că vrea să-și aranjeze acolo o sală de biliard. De fapt, pe el îl interesa cu totul altceva. Puse să-i zidească un capăt al subsolului sub forma unei camere bine betonate, iar intrarea acestui mic mausoleu o blocă printr-o ușă blindată. Oțelul avea aplicat deasupra un material cu aspectul betoanelor obișnuite, astfel încât nimeni dintre cei pătrunși eventual la subsol nu-și putea da seama decât foarte greu că acolo nu-i un perete continuu de beton. În camera secretă aranjase să-i fie introdus un seif mare și greu, din oțel ultrarezistent, iar obiectul acela inexpugnabil stătea ancorat în fundație cu lanțuri ca de ancoră de transatlantic.

Asemenea măsuri de vigilență îi permisese să facă tranzacții importante chiar acasă, fiind sigur că hoții, ca și polițiștii care s-ar fi aventurat prin subsolurile lui, mai degrabă reușeau să mute vila cu totul, decât să-i disloce și să transporte de acolo seiful secret.

Dintre afacerile mai importante din săptămânile acelea, două erau cele de care Darie Moțogan își amintea cu mai multă satisfacție profesională. Nu de un mare profit era vorba în cazurile respective, ci de calitatea oarecum excepțională a celor implicați. Bani mai mulți ieșiseră, de pildă, din contractul cu o amărâtă care se prezentase pe Internet ca fiind Elizabeth Abugana, văduva unui fermier bogat din Zimbabwe, ucis într-o dispută legată de pământ. Elizabeth era o bantu veritabilă, dar uite că nu numai coloniștii albi se îmbogățiseră în Africa Centrală, jumulindu-i pe negri, ci și unii negri mai norocoși, jumulind la rândul lor pe cine se putea. Aveau ferme respectabile, cu producția bine pusă la punct, iar în anii aceia doamna Abugana nu era deloc o jalnică expatriată, ci o matroană rurală invidiată cale de șapte sate. Permițându-și să renunțe la intermediari, soțul ei ajunsese să facă afaceri direct cu guvernul. Apoi venise la putere Robert Mugabe, cel pomenit cu ură și de alți clienți de-ai lui Moțogan, poate că pe bună dreptate. Președintele autocrat dăduse niște legi mortale pentru mulți proprietari cinstiți și bogați. Făcuse o reformă a pământului care îi lăsa în curul gol și pe albi, și pe negri, deosebirea dintre acești moșieri pauperizați nemaifiind acum dată decât de culoarea pielii din respectivele zone sensibile. Acestea erau constatările întristate ale doamnei Elizabeth, care regreta nespus că dragul ei Joseph Abugana nu-și mai putea etala și el dosul negru, ca un fermier despuiat, dar scăpat cu viață. Îl împușcaseră niște veterani ai războaielor din Zimbabwe pe care văduva îi numea lunatici, sau, mai pe românește spus, nebuni de legat.

Probabil că indivizii ăia nu fuseseră chiar atât de nebuni, din moment ce socotiseră că aveau ce să-i ia victimei lor. Îi luaseră pământurile și ce mai avea prin casă. Habar n-aveau însă de banii cu care răposatul își făcuse socoteala să achiziționeze terenuri și mașini agricole în Swaziland. Dacă ar fi

fost mai inspirat, pleca din bună vreme acolo. Așa însă rămăseseră doar dolarii, vreo 46 de milioane și jumătate, depuși la o societate de asigurări în trei cutii sigilate. În rubrica referitoare la conținutul cutiilor, Joseph scrisese: amintiri de familie, anume ca să scape de controlul vameșilor răi și plini de lăcomie. Și uite-așa, fugiți din Zimbabwe ca potârnichele, supraviețuitorii familiei Abugana se gândeau acum să găsească un salvator european, dispus să ia asupra lui banii aceia și să-i investească întru profitul unor oameni urgisiți, dar care nici o clipă nu-și pierduseră speranța în revenirea țării lor la vremuri mai bune.

Darie acceptă să vâre 30% din suma pomenită mai sus în seiful subteran al vilei sale cu piscină, iar pentru restul sumei se îngrijea ca acesta să ia direcția conturilor numite de Elizabeth Abugana și de cei ce vor fi stat la pândă îndărătul femeii. Dar, cum spuneam, dosarul Abugana era un caz banal, dintre cele pe care le rezolvi fluierând și a doua zi ți le scoți pur și simplu din minte. Pe Darie îl tulburase însă un caz unde conta extraordinar de mult poziția partenerului de afaceri. Victor Kassim Oyofor își declara calitatea de senator și chiar funcția de președinte al Senatului Republicii Federale Nigeria. Treabă care îi ridicase lui Moțogan sângele în ochi. Mai întâi pentru că individul ăla, din înalta funcție politică pe care o deținea, aducea în tranzacție doar 9 milioane de dolari, sub nivelul propus de alte figuri ce i se adresaseră pentru ajutor: transfugi ca doamna Abugana, văduve neconsolate ca Mercy Kume, fii și fiice de oameni asasinați, în fine, diverși neajutorați ai lumii contemporane. Or, domnul Oyofor, deși avea de partea lui toate instrumentele de extorcere ce pot fi imaginate în seama unui înalt demnitar și politician, prezenta partenerului român o ofertă de milog, dar cu o superioritate citită cu ușurință în tonul lui de burjuu îmbuibat și plin de ifose neîntemeiate. Venea cu suma aceea ridicolă,

după care îi crăpa buza mare și vânătă, dar lăsa impresia că se adresează cu mărinimie unui chelner sau unui șofer de taxi, cărora le zornăi mărunțișul în palmă, spunându-le generos: păstrează restul!

În al doilea rând, gestul lui Victor Kassim Oyofor îl făcu să se gândească imediat la faptul că și românii aveau senatori, președinți și vicepreședinți de cameră etc. etc., și să și-i închipuie umilind la rândul lor vreun suflet binevoitor din Belize, Seychelles, Barbados sau din diverse alte locuri de pe mapamond, unde se trăiește greu, însă cu multă demnitate și disponibilitate de a rezolva în chip fericit afacerile de milioane ale demnitarilor de pretutindeni, atunci când aceștia se știu la ananghie și caută un plasament salvator. Mânat de asemenea sentimente partizane, Darie Moțogan hotărî să respingă categoric afacerea senatorului nigerian. Și chiar așa făcu, scriindu-i în mesajul de răspuns doar două cuvinte: „Fuck you!“

Când deschise mesajul doamnei Sese Seko, Darie crezu că avea să repete figura și abia se abținu să nu-l șteargă fără să-l mai parcurgă. Citise încă înainte de 1990 despre Mobutu, care și el era un Sese Seko Kuku și naiba mai știe cum, și nu-i plăcuse personajul, chiar deloc. Fusesse președintele statului Zair, devenit ulterior Republica Democratică Congo. Din câte spuneau istoricii, trăsesse pielea de pe mulți concetățeni de-ai lui, opozanți politici, sau numai opozanți tembeli. Apoi Moțogan descoperise și alți șefi de state din vecinătatea lui Mobutu: ugandezul Idi Amin Dada, Bokassa I din Republica Africa Centrală, generalul Taylor din Liberia – în fine, tot floare aleasă de dictatori și criminali cărora, dacă li s-ar îngrămădi pe cap sufletele victimelor, n-ar mai ieși de sub movila lor cât un munte nici în zece vieți de efort. Mobutu nu fusese mai breaz decât ceilalți din constelația lui. Poate că nici mai

ticălos, dar asta nu-l ridica în ochii lui Darie, iar gândul că acum i se ivise prilejul neașteptat de a face afaceri cu banii lui îi tulbura orizontul moral.

Fu gata, deci, să-i scrie și doamnei Sese Seko „Fuck you!“, dar și-o închipui o bătrânică de vârstă și aspectul propriei sale străbunici și înțelese imediat că urarea aceea, mai ales legată de însăși persoana lui pe post de actant, nu-l avantaja în nici un caz. Apoi reuși să treacă peste prejudecăți și să cerceteze lucrurile cu mai mult calm. O vorbă latină spune că banii n-au miros, cei scoși din vespasiană, mai întâi, dar poate că nici cei ce miroseau a sânge în urmă cu cincizeci de ani. Venerabila doamnă ex-Mobutu îi amintea lui Darie necazurile întâmpinate spre sfârșitul epocii de glorie a dictatorului, când boala făcuse din mândria Zairului o umbră fluturată de vânt. Trăise cu copiii săi în exil la Abidjan, apoi în Maroc, unde ulterior Mobutu murise, mai mult sărac decât în posesia miliardelor de dolari pe care băncile elvețiene îi blocaseră, la fel ca altor dictatori căzuți. Acum bătrânică aceea decrepită recuperase în chip norocos tot 9 milioane, cât senatorul Oyofor. Cuprins deodată de milă, Darie Moțogan și-o imaginează umblând prin savană cu traista cu dolari în băț, așa cum bătrâna lui de la țară ar mai fi umblat pe câmp cu traista cu mâncare în vârful bățului, dacă n-ar fi căzut la pat cu doi ani în urmă. Accesă Internetul și-i transmise venerabilei africane un mesaj încurajator: „Trimite!“

10

Un registru aflat în seiful blindat al lui Darie Moțogan are mai multe pagini pline de informații notate telegrafic. Din această cauză, numeroase amănunte legate de partea cea mai vie a afacerilor lui se pierd iremediabil în neant. Dar măcar rămâne o cronologie coerentă și un ritm uluitor, absolut prodigioase amândouă, caracterizând

munca tenace și opera unui geniu al ingineriilor electronice. Iată niște fragmente:

17 martie: Sani Abu & Co. Business Consultants & Project din Liberia. 40 de milioane USD, de investit în țări sigure, dar nu prin instituțiile establishmentului financiar. Caz rar: clientul nu e mort, vine el însuși la interceptia sumei. Oferă 20%: 8 milioane. Merge!

22 martie: Danla Chile, Zimbabwe, soția lui Ndogo Mupesa din Muzarabani, provincia centrală Mashonaland, ucis cu sânge rece pe motiv de sprijin Mișcarea Democratică Morgan Tsvangirai. 11 milioane de dolari, dă 30%, pretinde 65 pentru sine. Nu-i cam mult pentru o văduvă? Hotel Melody. Am coșopenit-o.

2 aprilie: Tijjani Tukur, Lome, Togo. 15,5 milioane USD. 25% mie, 70% lui. Trimite niște bătărași, nici n-am înțeles ce voiau de fapt. Am pus băieții să-i rupă în bătaie. Nesimțitul!

5 aprilie: Joshua Vatsa din Nigeria, fiul generalului maior poet Mamman Jiya Vatsa, fost ministru în noua capitală federală Abuja și membru al Consiliului Militar Suprem. Executat după o lovitură de stat eșuată. Lasă într-o cameră secretă din pivniță niște sipețe de fier pline de bani, cheile ținute ascunse de văduvă până băiatul împlinește 21 de ani. Trei zile numără Joshua la bănet: 60 de milioane USD, bacșișuri de la diverse corporații pe când babacul era mare ștab în capitala federală. Vine el și cu cinci servitori. Vai de capul lui! Aduce tone de bancnote de 100 de dolari cu serii vechi, retrase din circuit. La Dacia Felix nici nu vor să audă. Puștiul e disperat și, ca să mă sensibilizeze, îmi lasă un volum de versuri scris de generalul poet. Poa'

să și-l bage-n maț! Să văd ce face cu grămezile ălea de dolari nefolositori. Îi scoate din țară, sau umple containerele noastre de gunoi, spre uluirea orașului?

21 aprilie: Domnișoara Henrietta Hen, Coasta de Fildeș. Hen, în engleză, găină. Banii cocoșului de tat'su. Un rahat de 4 milioane și jumătate. Am fost tentat să-i refuz, dar mi-a plâns în brațe și m-a înduioșat. Nu s-a lăsat coțopenită, dar se pare că nu-i vina ei. E virgină, i-au cusut, când era mică, vulva cu un fruct țepos de savană, care e și acum acolo ca un sigiliu pătruns în carne. Un ritual de-al lor, sinistru. Trebuie să vină vraciul tribului și s-o dezvirgineze cu cuțitul. Nu m-am angajat la așa o corvoadă!

1 mai: Michael Momoh, cu tată președinte la Corporația minelor de diamante. Altul din Sierra Leone! Moștenire un săculeț cu diamante în valoare de 62,5 milioane dolari. I-am zis că Dacia Felix nu lucrează în 1 și 2 mai, să revină pe 3. N-a mai revenit. Citit în ziarul local: negru tânăr, dispărut de la pensiune și găsit bucăți în pungi de plastic. Mână fină, chinezească. Nici urmă de diamante! Afacere ratată.

12 mai: Dr. Ben Kofi din Africa de Vest. Doctor pe dracu'! Vine cu trucuri și cu liru-liru! Cică un tip aflat într-un Lockheed L-100-30 prăbușit în 1998 la Vila Nova, în Angola. Soție, doi copii, fata în casă, toți împrăștiați de-a lungul a zece kilometri de junglă. Ben Kofi oferă 27,3 la sută, ia auzi! O să-l întreb ce-i cu cifra asta mutilată. Nici nu poți face calculele ca lumea!

4 iunie: Hassan Diko, Corporația Nigeriană a Petrolului. Dumnezeu mare! 190 de milioane USD. Până și cei de la Dacia Felix s-au îngrozit. Noroc cu echipa de la Primărie, care promite să țină spatele. Toți funcționarii

ăia municipali umblă clătinați sub apăsarea milioanei personale care le bântuie prin cap. Nu știu prea bine ce se ascunde aici, dar o să fac comandă pentru tot efectivul Agenției de pază și protecție.

10 iunie: Mamă! Toată noaptea a fost agitație prin centru. S-a tras cu pistoalele, iar dimineața au găsit prin tufișuri o mână tăiată. Era prea neagră ca să fi aparținut unui bodyguard de-al nostru. Până la urmă, ticălosul de Diko a cedat și am finalizat afacerea cum vrem noi, nu cum voia mafia din Lagos.

17 iunie: Plec la Nisa, să-mi cumpăr un iaht.

28 iunie: Cât am lipsit, am aflat că m-a căutat unul, David Soriba, cu diamante din Africa de Sud. Banii, vreo 30 de milioane USD, transferați într-o primă fază în Ghana, dar băiatul vrea să intre la noi în industria hotelieră sau în petrol. N-are decât! Paznicii de la vilă l-au luat la goană, nu voia să priceapă că e cazul să mă caute când sunt acasă, nu în contratimp. Noroc că iahtul îmi place. E super!

13 iulie: Dom'le, mă omoară ăștia din Sierra Leone. Acum John Dada Dumbuya, fiu de goangă umflată dintr-un trib nordic, ucis de rebeli în anul 2000. Noroc că Nkroma Dumbuya și-a evacuat familia în Coasta de Fildeș, încât fiul i-a scăpat cu viață și cu dolari. 25,5 milioane. Vrea să-mi dea 28 de procente, dar cred că mai pot negocia încă patru sau cinci.

11 august: Cumpăr elicopter. Ce, numai alții să aibă? O să-mi prindă bine pe iaht, te poți mișca ușor înapoi și încolo.

23 august: Probleme. Cei de la SRI m-au avertizat de un plan de răpire ca să fiu stors de bani. Mafia țigănească. O fi implicat și ăla

care nu mi-a achitat CD-urile, lăsându-mi gaj sabia ninja? Luat măsuri de descurajare.

4 septembrie: Prințesa Venilla Ezelly din Cotonou. Cu o engleză cam ciudată când se prezintă pe Internet: „*I use to be a female student with the University of Liberia Campus*“, ha-ha! Are 24 de ani, o ține mereu cu „Domnul Atotputernic să-ți dea sănătate, să mă poți ajuta“, dar promite relații de lungă durată și tot tacâmul, în caz că marșez. Am marșat. 36 de milioane și încă niște flecuștețe rămase de la taică-său, care purta titlul de rege înainte de a muri. Poate în trib, că la africanii ăștia dai de regi la fiecare colibă. Am așteptat-o cu nerăbdare pe Venilla, să se țină de promisiune, dar mi-a dat plasă. A trimis în loc doi gemeni, și ei studenți la aceeași universitate. Sau poate că eu n-am priceput exact cum e cu „obișnuiesc să fiu o femelă“, eventual atunci când nu obișnuiește să fie un bărbat. Prințesa o fi fost unul din cei doi, și nu mi-am dat seama! În rest, tranzacție corectă. Nu am de gând să înșel pe nimeni, deși uneori mă tentează. Dar nici nu mă las înșelat!

19 septembrie. Bilanț câștiguri la diverse loterii pe Internet: Golden Rand Lottery 9,6 milioane USD, Euromillion Lottery 1 milion USD, Icar International Lottery 150 de milioane USD, Euro-Afro-American Sweepstake Lottery 1,1 milioane, Standard Trust Lottery 1 milion, Raboas International Lottery alte 150 de milioane, Infofalk Lottery International 200 de milioane USD, Elgordo de la Primitiva Lottery 1,5 milioane, încă o dată de la Elgordo 2,5 milioane, până și de la Golden Lottery Spain 13 milioane USD. Și mai avem un întreg trimestru în față!

5 octombrie: Altă tentativă de răpire. De data asta organizată chiar de bodyguardzii mei. Am scăpat ca prin urechile acului. Noroc că

port asupra mea dispozitivul secret de alarmare și ăia doi nu și-au dat seama că-l pornisem. În zece minute, toate vehiculele firmei s-au adunat ciorchine în jurul mașinii în care eram, blocând-o în trafic. De surprindere, răpitorii nu mi-au mai pus pistolul la tâmplă, să ceară bilete de avion și despăgubiri. Erau, totuși, niște bieți amatori. Nu știu ce-au făcut șefii firmei cu ăia. Probabil ce trebuie. Să fiu foarte atent!

9 octombrie: Simt că bancherii de la Dacia Felix mă fură. Diferențe între sumele din cont și cifrele din registrul meu. Deocamdată nu foarte mari, vreo 50 de milioane USD. Ciupeală și în contul de lire sterline cu care am pornit afacerile. Păi, unde o să ajungem?

12 octombrie: Wilson Korede din Somalia, vrea transfer 40 de milioane. E ziua mea de naștere și tocmai mă pregăteam să merg la restaurantul Continental, să mi-o sărbătoresc cu primarul și cu cetățenii de onoare. L-am băgat pe Korede în mă-sa. Nu știu ce-a înțeles exact, dar și-a dat seama că nu-s disponibil. M-a rugat să-i indic pe altul, care-i disponibil. E nebun? Crede că ard de dor să-mi încurajez concurența?!

Tot octombrie: Zvonuri tot mai alarmante dinspre Dacia Felix. Cică banca stă să cadă. Vicepreședintele a fost arestat și e târât prin anchete. Asta e adevărat, scrie și presa. Mă gândesc să-mi mut conturile de la ei, până nu li se blochează.

3 noiembrie: Ia te uită! Vine și Asia la catastif, tocmai când m-am cam săturat de atâția africani. Domnul Chow Wong Lee, manager la Chekiang First Bank Ltd din Hong Kong. Îl reprezintă pe un britanic, Raymond Beck, pierit tot în catastrofă aviatică, deasupra Oceanului Pacific. N-are decât 12 milioane de dolari, dar, fiind primul

asiatic care vrea afaceri cu mine, n-o să-l refuz. Să fie într-un ceas bun! Sper să nu facă parte din Triade. Oare găsesc prin oraș un antrenor credibil de lupte marțiale?

21 noiembrie: Alarmă, alarmă, alarmă! Larisa Sosnițkaia, trezorierul personal al lui Mihail Hodorkovski, cel mai bogat om din Rusia, proprietarul companiei petroliere Yukos și al unei puzderii de alte companii. Țasta, dacă nu-l gâtuie rușii până mai pot, ajunge și președinte. Larisa zice că-mi trimite 48 de milioane de dolari, dar e prea riscant. Nu mă încurc cu mafia rusă.

6 decembrie: Sondaje la Milano și Bolonia, pe Internet. Italienii sunt suspicioși, nu vor să-mi primească la ei conturile. Își închipuie că toată lumea e plină de camorriștii lor. În Elveția au legi prea rigide, o birocrație bancară teribilă. Ar fi mai simplu să merg în Ucraina sau la Chișinău, pe post de investor strategic. Dar acolo riști să ți se ducă de răpă, văzând cu ochii, și investiția, și strategia. Până una-alta, îmi mut sediul pe iaht, în Mediterana. E iarnă, temperaturile coboară aici la minus 18 grade. În sudul Mediteranei, pe la amiază poți face și plajă uneori. Am transmis unei agenții pariziene să mi-o trimită pe Naomi Campbell. O invit pe iaht, fie și pentru câteva zile. Plătesc oricât. Treaba lor cum fac s-o convingă!

11

Naomi apăru, într-adevăr, adusă de un elicopter francez. Elicopterul lui Darie trebui să se ridice în aer ca să poată face loc la aterizare francezilor. Elicea încă se mai rotea când pilotul ieși din cabină și-i întinse top-modelului mâna, ca s-o ajute să coboare. Naomi era celebritatea pe care o știm. Păși înainte cu mers de felină, iar puntea iahtului

era în clipa aceea podiumul pe care își făcea ea baletul obișnuit, prezentând publicului și televiziunilor ultimele noutăți ale unor ilustre case de modă. Marinarii se înșiraseră ca mărgelile de-a lungul babordului, de unde urmăreau musafira cu niște priviri fascinate. Lui Moțogan îi venea să le tragă șuturi în fund, ca să-i dezmeticească. În fond, nu ei plățiseră, iar Naomi Campbell venise acolo doar pentru el.

Valetul întinsese masa în salonul cu pereți lambrisați, de culoare galben-maronie. Era o amiază în doi, servită pe platouri de argint și în boluri de porțelan englezesc. Darie veghease să fie totul în ordine, să nu lipsească pastele italienești, langustele și creveții, iar vinul roșu de Bordeaux să se destupe din bună vreme. Timorat la început, Darie se încălzi repede. Fu fericit să observe că Naomi se comporta admirabil, umplând spațiul cu zâmbete și gesturi, poate studiate, dar părând cât se poate de naturale în desfășurarea lor. Vorbea englezește cu o cursivitate ce făcea ca sensul multor cuvinte să-i scape lui Moțogan, care își însușise engleza mai mult din jocurile de computer și din corespondența de afaceri derulată pe monitor. Starul purta niște bijuterii splendide, un colier lat și cercei în evantai, scipitori după cum se aduna lumina pe fețele mereu mișcate ale diamantelor. Nu se putea ști dacă erau într-adevăr veritabile, sau numai replici. În orice caz, Darie plătise la firma de intermediere asigurări pentru bijuteriile originale și, oricum, nu vedea vreun motiv pentru care vedeta să fie îngrijorată, atâta vreme cât era musafira lui. Din păcate, Naomi nu putea rămâne și pentru sărbătorile Crăciunului, pe acelea urma să și le petreacă în California, la o reuniune patronată de Hollywood. Avea să fie multă lume celebră acolo. Pe când stăpânul iahtului o asculta transpus, ea înșiră o serie de nume de mari actori și actrițe, dintre care lui îi rămaseră în memorie Harrison Ford și Julia

Roberts. Era clar: și dacă ar fi plătit în plus, n-ar fi putut s-o rețină.

La sfârșitul mesei, pe când Naomi Campbell își savura în tihnă, tolănită pe canapea, paharul de vin și cafeaua, Darie îi făcu surpriza de a aduce o cutioară de lemn scump, expediată tocmai de la Florența. Vedeta o luă cu un mic strigăt de surpriză, apoi, când o deschise, ochii îi sclipiră și, dintr-un impuls spontan, se aplecă repede spre el, depunându-i un mic sărut pe obraz. În cutie strălucea o brățară grea de aur masiv, cu lucrătură migăloasă pe fiecare inel, adevărată capodoperă de bijuterie. Moțogan, încă amețit de vraja celui sărut de aer, insistă s-o poarte imediat. Ba chiar, prinzând curaj, i-o puse chiar el pe încheietura mâinii stângi. După care, fascinat de suplețea celui braț statuar, se repezi asupra lui și-i acoperi pielea neagră cu zeci de săruturi repezi, de la brățară și până la umărul dezgolit și rotund. Naomi, deși surprinsă, își retrase brațul și, din faptul că nu și-l proiectă înapoi, cu un dos de palmă care să împurpureze fața obraznicului, Darie înțelese că partida era câștigată și abia așteptă ca ziua aceea scurtă, de decembrie, să-și scadă lumina, lăsând într-un întuneric deplin Marea Mediterană și iahtul care sălta liniștit pe valurile ei.

— Oh, Darius, ești un hoțoman afurisit! suspină Naomi pe la miezul nopții, când el se pregătea de al treilea asalt în patul răvășit.

Ori poate că ea altceva spusese, dar Moțogan, cu engleza lui lipsită de nuanțe, preferase să-și traducă așa cum îi cădea lui bine atunci. Nu era chiar un inocent, dar îmbrățișa pentru prima dată un top-model de faimă mondială, iar împrejurarea asta extraordinară, pe lângă plăcerile indescritibile pe care i le procura, îi trezise subit și unele responsabilități de ordin masculin. Nu voia să treacă în fața vedetei drept un pământal. Își amintise și de prejudecata orgolioasă a negrilor,

care-i considerau pe europeni mai slab înzestrați sub centură decât africanii și, în consecință, tremura de grijă să nu confirme chiar el anecdotele respective. Hotărî, prin urmare, să-și ia drept aliat timpul și rezistența pe poziții. Așa că o trezi pe Naomi din oră în oră, îmbrățișând-o frenetic chiar și când ea, buimăcită de somn, bodogănea aparent nemulțumită, cu ochii închiși, scăpând printre bombănelile slabe și câte un scheunat blând: „*I love you, boy, I actually love you...*“

Între o repriză și alta, Darie Moțogan se mai stimula cu whisky și, când îi oboseau privirile de contemplarea acelui corp dumnezeiesc, perfect în liniile lui naturale, rămânea cu ochii pironiți în noaptea grea de afară, pe care pâclele cerului nu lăsau s-o străbată nici o stea. Era bucuros că în zona aceea de mare nu izbucnea vreo furtună, de felul celor despre care știa că bântuiau chiar atunci în nord, pe coastele Venetiei și ale Franței. Era bine, era nespus de plăcut, începea să creadă că poate avea totul de la viață. Era fericit. La orizont presimțea prin beznă țărmul Africii, sursa lui de uluitoare îmbogățire. Iar aici, la căldură, sub lumina scăzută a veiozei, era însăși întruchiparea sublimă a acelui pământ binecuvântat.

Pe o asemenea meditație relaxată, Moțogan tresări, amintindu-și de un lucru oarecum neplăcut. Sosirea vedetei îi zăpăcise cu totul gândurile și planurile de până atunci. Îi veni în minte, subit, că își fixase pentru zilele următoare niște întâlniri de afaceri, iar acum toate acelea deveneau o piedică în proiectul său de a petrece câteva zile relaxat, devotat exclusiv tinerei doamne Naomi Campbell. Trăgându-și în grabă halatul pe trupul gol, Darie trecu dincolo, în cabinetul său de lucru, și porni computerul. Avea legătură la Internet prin antena de satelit.

La urma urmei, afacerile puteau să mai aștepte. Chiar și Dr. Smith Udeh Mondula din Africa de Sud putea să mai aștepte. Clientul său, pe nume

Jonathan B. Willey, aștepta încă din 1990 sub pământ, poate mai puțin sensibil la cele 142 de milioane USD pe care le lăsa acum în gospodărirea bancherilor din Johannesburg. Să aștepte și ei! Doamna Mary Sambu și familia sa din Kinshasa, de asemenea. Ce atâta zor cu pârlitele de 8 milioane de dolari adunate trudnic de răposatul Silas Sambu? Încercă să și-o imagineze pe Mary în cotlonul cald ocupat atunci de Naomi Campbell și se scutură de greață. Maxwell Mlambo Davies din Liberia cu proiectul lui de fundație nobilă: „Un cămin caritabil, un cămin sănătos“ – să aștepte și el. Ce cămine caritabile? Pe acolo încă bântuie războaiele, nu se termină bine unul și altul începe. Doamna Cynthia Wood din Anglia, cu depozitul de 150 de milioane USD rămas de la dictatorul african Sani Abacha... Poate că între timp Scotland Yardul i-a și pus cătușe pentru că vinde pe Internet ce nu-i al ei. Mesajul Cynthiaei suna de-a dreptul dramatic: „M-am decis să contactez un străin pentru această tranzacție fiindcă prietenul cel mai bun poate deveni cel mai rău dușman, cum spune un proverb înțelept“. Proverbele înțelepte au mare dreptate. Să mai aștepte!

Tuturor, Darie Moțogan le transmise în noaptea aceea un mesaj de contramandare a întâlnirilor programate una după alta, în zilele pe care hotărâse că i le dedică frumosului top-model. Lumea probabil dormea, mesajele sale aveau să fie deschise abia a doua zi. Nu părea să conteze, până și urgențele se puteau deturna. Într-un singur caz nu mai era nimic de făcut. Nu doar el n-avea somn. Și alții mai stăteau atunci de veghe în fața computerului. Nici n-apucă bine Darie să-și trimită mesajul spre Muhammad Khalil Hassan, că și primi un răspuns din Dubai. Doctorul Hassan îi comunica dezolat că marfa era deja în drum spre el, pe o șalupă de coastă care făcuse escală în Ghaza și avea să întâlnească iahtul în ziua abia începută, pe la amiază. Marfa valora 24,6 milioane

USD și trebuia preluată imediat, nu mai putea fi retrasă. Mesagerul era doamna Zahwa Hamid, rudă mai îndepărtată cu Yasser Arafat.

Moțogan se împacă în sinea lui cu această neconcordanță din planul său recent. O s-o scoată cumva la capăt și cu urgența aceea. Bine că nu-i rămânea decât un singur transport de rezolvat! Trecu dincolo și, cu toate că începeau să-i cadă și lui pleoapele de somn, se strecură în așternut, lângă Naomi Campbell, și o mângâie tandru, dar insistent, pe obraz, să se trezească.

Dimineața se scurse într-o plăcută lăncezeală. Valetul le servi cafeaua și micul dejun. Pe când stăteau amândoi pe canapeaua salonului, proptiți fiecare cu umărul în umărul celuilalt, televizorul își derula monoton și neinteresant programele. Nici știrile zilei trecute nu fuseseră senzaționale. La un moment dat, Darie tresări, cu atenția subit captată. Era spre finalul telejurnalului și se transmiteau imagini cu o paradă a modei desfășurată, cu tot fastul convenit, la Londra. Spectatori specializați, lumini și culoare, voaluri și mătăsuri, costume de zi și de seară. Printre vedetele care le etalau figura, în mod straniu, și Naomi Campbell.

— Acolo ești tu! spuse Moțogan bucuros, convins că era vorba de o înregistrare, și nu înțeluse imediat aerul stânjenit pe care îl afișase dintr-o dată tânăra de lângă el.

Apoi „îi căzu fisa“. Parada avusese loc în seara trecută, chiar la orele când ei doi începuseră să se zbenguie în dormitorul select al iahtului. Darie înhăță celularul și formă numărul de telefon al firmei de la Paris cu care tratase.

— Pe cine dracu' mi-ați trimis aici? urlă el furios în urechile unei secretare, apoi continuă pe același ton și când i se făcu legătura cu patronul.

Firma trebui să recunoască un adevăr deja evident. Nu reușise s-o convingă pe Naomi Campbell cea adevărată să-și abandoneze

programul de pe urma căruia trăia și să meargă la întâlnire cu un necunoscut, iarna, în plină Mare Mediterană. Moțogan urla că nu achită factura, iar patronul, în engleza lui graseiată, insista asupra asemănării perfecte dintre cele două femei, ceea ce, după părerea sa, aproape că rezolva incidentul.

— Tu cine parascovenia mă-tii ești? o întreabă răstit, în românește, pe falsa Naomi, iar aceasta pricepu doar că nu era de glumă.

Moțogan îi smulse brățara de aur masiv de pe mână și, atunci, mai puțin umilită cât înfricoșată de perspectiva de a ajunge hrană la peștii Mediteranei, tânăra negresă se ghemui la un capăt de canapea și izbucni în plâns. Darie își aminti cât se străduise toată noaptea să n-o dezamăgească pe vedetă. Cu sentimentul că fusese tratat de tâmpit și înșelat fără scrupule, îi venea s-o strângă de gât.

Din fericire pentru fată, chiar atunci fu semnalată apropierea vasului trimis de Muhammad Khalil Hassan. Moțogan ieși pe punte, în lumina mohorâtă a zilei, iar falsa Naomi Campbell rămase să scâncească mai departe pe canapea. Nici măcar nu putea să cheme elicopterul francezilor, s-o ia înapoi, la Paris. Elicopterul acela avea în program să revină abia după trei zile.

Nava de coastă oprise la distanță și trimitea spre iaht o barcă obișnuită cu motor. Pe măsură ce se apropia, putură să-și dea seama că la bordul ei erau două persoane. Probabil și o ladă plină cu dolari.

Barca făcu un viraj și abordă iahtul dinspre tribord. Pe lângă negriciosul care manevrase volanul, iar acum tăia tusea motorului, mai era acolo o mogâldeată verde, cu vâl lăsat peste ochi, rubedenia aceea a lui Yasser Arafat despre care îi vorbise corespondentul din Dubai în mesajul de noaptea trecută. Darie Moțogan o cercetă curios pe când doi dintre marinarii lui apucaseră femeia de mâini, ajutând-o să urce pe puntea înaltă a iahtului. Vântul îi suflă vâlul într-o parte și astfel fața i se dezveli în suficientă măsură încât să-i poată fi

văzută cum trebuie. Darie oftă dezamăgit. Nu era genul de frumusețe arabă la care se așteptase. Nas gros, obraji cărnoși, un ten plin de bube, încât doar ochii cu iriși negri și strălucitori aduceau un licăr de fascinație în peisajul acela de o platitudine repulsivă. Femeia era scundă și burduhănoasă, probabil un sac de grăsime purtat de picioare groase și scurte. Nici urmă de talia aceea zveltă, care să te invite s-o apuci cu tandrețe și chiar s-o frământați, ca pe falsa Naomi Campbell. Ori poate că-și înfășurase, cum fac contrabandiștii, săculeții cu dolari în jurul taliei și de aceea apărea atunci în fața lor ca un uriaș ou de struț, vopsit în verdele viu al Profetului.

Motorul de mică putere tuși din nou, iar barca putea fi văzută dând zor înapoi, spre șalupa care o lansase la apă.

— Zahwa Hamid? întrebă Moțogan, încercând să-și stăpânească dezgustul și să-și mute interesul de la fiziologic spre domeniul pur financiar.

Femeia izbucni pe neașteptate într-un torent de vorbe neînțelese, guturale, dintre care răsărea ceva mai explicit cuvântul Allah. Era clar că bondoaca fierbea de mânie și, în primul moment, Darie nu pricepu ce-o apucase așa, dintr-odată. În fond, era un mesager, un terminal al afacerii, implicarea afectivă nu putea fi rolul său. Sarcina ei de cărăuș era să scoată dolarii și să finalizeze tranzacția.

În toiul strigătelor isterice, Zahwa Hamid își smulse într-o parte veșmântul larg și verde, descoperindu-și în jurul taliei, până sub sânii mari și revărsați, centura burdușită cu calupuri de dinamită.

— Doamne, de n-ar avea și cuie! gândi Darie Moțogan într-o frântură de secundă.

Din păcate, avea.

CALIBAN, DU-TE LA BIBLIOTECĂ!

Cândva, într-o insulă însorită, cum ar fi Creta sau Malta, trăia un om învățat pe nume Prospero, care nu avea alt cusur decât faptul că de la o vreme îmbătrânise. Ajunsese, așadar, un bătrân savant, mai slab de puteri, dar cu privirea luminată de flăcări lăuntrice și cu o coamă de păr alb revărsată ca un nimb de sfânt în jurul creștetului pleșuv. Își petrecea ziua între hârtoage și noaptea în meditații, iar manuscrisele îi erau pline de rânduri dese și de calcule pe care servitorii însărcinați cu desprăfuitul mobilei le priveau chiorâș, nepricepând nimic din frumusețea și din rostul lor. Să admitem totuși că nu înțelegerea lucrurilor subtile era datoria servitorilor.

Și tot așa, ca mâța-n calendar, se uita la paginile îngălbenite și fiul înțeleptului, fiindcă am uitat să spun că Prospero avea și un fiu, pe nume Caliban. Nu era el prea frumos, ba unii mai răutăcioși ar fi fost în stare să susțină că strălucea de urâtenie, având fața mare, pocită, picioarele strâmbe și trupul burduhănos. Mă rog, era cu adevărat o deosebire între impresia de prostie încrâncenată lăsată în ochii privitorului de odraslă și distincția mândră a părintelui său, care își purta cu multă demnitate făptura împuținată pe străduțele înguste

și slobozite în pantă ale principalului orașel din insulă. Bătrânul cobora uneori până la plaja nisipoasă, de unde privea îngândurat rostogolirea valurilor peste stâncile țărmului.

Avea Prospero o mare suferință legată de Caliban. Nu-l deranja urâtenia lui, care provenea din neamul răposatei sale soții, fie-i meritata odihnă binecuvântată! În înțelepciunea sa tolerantă, tatăl namilei bezmetice ajunsese să admită că fapăturile lumii nu pot fi decât foarte deosebite una de alta, iar înfățișarea dizgrațioasă a fiului său intra, probabil, în socotelile lui Dumnezeu. Suferința lui Prospero era să vadă că nimic din învățătura câștigată de el nu se lipea de fruntea teșită a lui Caliban. Progenitura dovedise cu totul altfel de talente, începând de la hulpăveala cu care dădea iama în proviziile cămărilor și terminând cu obiceiul de a umbla înhăitat cu derbedeii din insulă, ca să facă împreună diverse dobitocii. Prostii mari săvârșise el încă de mic, dar între timp crescuse și devenise nu numai teroarea servitoarelor, pe care le îngrozea cu obiceiul lui nesimțit de a li se repezi în cârcă pe când ele își îndeplineau treaba zilnică aplecate deasupra mesei din bucătărie. Devenise teroarea tuturor vecinilor și a multor altora din insula aceea liniștită, unde pocitania adusesese numai tulburare. Lui Prospero îi cotrobăia prin sertare după ultimul bănuț, iar atunci când nu găsea nimic, îi fura din lucruri, ducându-i-le la vânzare pe plajă, turiștilor amatori de chilipiruri. Azi un sextant, mâine o hartă veche, migălită în cerneluri colorate, ba începuse să-i vândă până și din manuscrisele neterminate, fiindcă bătrânul avea un scris frumos și înflorat – nu-i tremura mâna, ca altora de vârsta lui – iar străinilor le plăcea să țină prin case câte o pagină de felul acesta, înrămată, chiar dacă nu descifrau despre ce era vorba în literele ei.

Și asta încă n-ar fi fost nimic, dar cu gologanii furați din casa lui și din casele altora Caliban

obișnuia să facă niște chefuri de pomină în insulă, încât aproape că nu era noapte fără scandaluri prin cârciumile unde poposea. Adesea venea acasă plin de vânătăi și cu țeasta însângerată, lucru ce-l supăra nespun pe Prospero, dar îi supăra și mai tare pe alții. După asemenea isprăvi bețivănești, nu puțini rămăseseră nenorociți pe viață de pumnii lui Caliban, sau de efectele devastatoare ale bătei de care nu se mai despărțea.

De la o vreme, Prospero ajunsese să creadă că fiul lui era așa cum era fiindcă îi lipsea învățătura. Caliban nu avusese niciodată răbdare pentru ea, iar dascălilor le părea bine când chiulea el de la școală, ca să-și poată vedea în tihnă de lecțiile predate unor elevi mai ascultători, în loc să se ia mereu de piept cu nebunul. Încercase și el, tatăl, să-l scoată din nătângeală cu înțelepciunile științei lui, dar fără nici un succes. Iar în momentul când îi fu limpede că subiectele cărților proprii erau prea grele și neatrăgătoare pentru mintea încălțată a fiului, Prospero își aminti de biblioteca publică din insulă și de felul cum o descoperise el însuși, cândva, în îndepărtata sa copilărie.

Existau acolo, îngrămădite pe rafturi, și cărți mai plăcute, mai lesne de citit: istorii cu regele Arthur, peripețiile lui Sindbad marinarul, legende despre vechii zei ai Eladei, ba chiar și călătoriile lui Ulise, despre care alți savanți stabiliseră că, odinioară, trecuse și prin insula lor. Prospero își aminti că el însuși, copil fiind, deprinsese plăcerea lecturii la o asemenea instituție ce adună sub acoperișul ei modest toate minunile lumii – trebuie doar să le descoperi și să ai răbdare să le citești. El, unul, avusese răbdarea asta și sorbise cu nesaț din învățăturile altora, înainte de a ajunge să-și poată cuprinde în manuscrise și cărți propria învățătură. Acum îi venea să creadă că, fără să fi întâlnit în chip fericit biblioteca, poate ajungea și el asemeni lui Caliban, o brută necioplită și violentă. Dar

cărțile te șlefuiesc ca o pilă cu praf de diamante, făcând din sufletul cel mai ticălos un om respectat.

Fericit de această constatare, Prospero începu, întâi pe ocolite, apoi din ce în ce mai direct, niște aluzii referitoare la bibliotecă. Îi explica lui Caliban, în cuvinte bine alese, ce minunății te așteaptă acolo, cu condiția să-i deschizi ușa și să treci pragul. Apoi socoti că venise momentul să-l îndemne de-a dreptul:

— Caliban, du-te la bibliotecă!

Mai întâi, Caliban holbase ochii fără să înțeleagă prea bine mesajul, apoi, la următorul îndemn, pufnise nemulțumit, pentru ca mai târziu, văzând că nu era glumă, ci înțelepciune proastă și insistentă, de felul celor în care se specializase bătrânul, să izbucnească în proteste și înjurături. La un moment dat, când lui îi umbla prin minte cum să găsească un prilej nimerit ca s-o îngheșue la pat pe nevasta unui negustor din cartierul portului, Prospero avu greșita inspirație să-l trimită iarăși la bibliotecă, iar loaza se enervă atât de tare, încât îi arse bătrânului o palmă grea, făcându-i pe servitorii din preajmă să se împrăștie ca potârnichele, de rușine și spaimă. Într-o altă împrejurare, când Caliban tocmai sfârșise de inspectat ungherele unde mai găsea el bani doșiți și, neaflând nimic, era deja cutreierat de gânduri negre și de ranchiună, Prospero reveni cu îndemnul știut, iar fiul dement, ca răspuns la asemenea bune intenții părintești, întoarse casa pe dos. Înainte de a ieși afară în fugă, izbucni într-un urlet înfiorător:

— Dacă te mai aud o dată, bag cuțitul în tine!

În acest moment al povestirii, înțelepciunea – care devenise a doua sa natură – ar fi trebuit să-i șoptească lui Prospero că totul era pierdut. Dacă ar fi fost în cauză un străin, probabil că bătrânul chiar ar fi lăsat-o mai moale cu moralizarea. Fiind vorba însă de cineva pe care îl iubea foarte mult, Prospero nu ascultă de sfatul rațiunii. Își relua

îndemnul pe tonuri diferite, când autoritar, când insinuant, ca poruncă subînțeleasă, când rugător, într-o șoaptă aproape disperată. Totuși, Caliban aluneca din ce în ce mai rapid pe panta ruinei morale: ajunsese să fure și să vândă până și clopotul de la biserică, încât părintele monstrului nu mai putea ieși din casă fără să dea peste privirile muștrătoare ale concitadinilor săi.

— Caliban, du-te la bibliotecă! porunci el din nou, exasperat de situație, iar fiul îl rupse în bătaie și-l ținu închis o săptămână în pivniță, unde bătrânul savant supraviețui doar datorită devotamentului unui servitor mai curajos, care riscase să-i dea în două rânduri pâine și apă prin gratiile unei ferestruici.

Nici întâmplarea asta dramatică nu reuși să zdruncine în mintea lui Prospero convingerea că numai învățătura din cărți era salvarea fiului său și, de fapt, salvarea oricui. Era farul menit să lumineze spiritul, fulgerul ce sfâșie scurt tenebrele conștiinței, lăsând să se vadă, dincolo de ele, frumusețea unei vieți sănătoase și a unui viitor fericit. Ceea ce ne conduce treptat spre clipa când Caliban avea să se țină de cuvânt, ba chiar cu supramăsură, întrucât băgă în Prospero nu doar un singur cuțit, ci douăzeci și trei. Mai precis, același cuțit mare de bucătărie, dar de douăzeci și trei de ori, până când bietul om rămase un cadavru hăcuit, zăcând pe lespezile împrășcate cu sânge.

Tulburat de fapta sa mârșavă, Caliban fugi de acasă, dar insula era mică și în scurtă vreme fu dibuit și scos din ascunzătoarea lui. Urmă un proces la care se înghesuie să asiste toate notabilitățile orașului, iar sentința de condamnare la moarte nu uimi pe nimeni. Dimpotrivă, era așteptată și chiar dorită de locuitorii insulei, ca o pedeapsă pe potrivea paricidului și o garanție că unui veritabil pericol public avea să i se pună capăt, o dată pentru totdeauna.

Restul zilelor Caliban și le petrecu în închisoarea mucedă și plină de șobolani, între gânduri tulburi și neputincioase, în așteptarea momentului când avea să fie executat.

Sosi și dimineața aceea, senină și parfumată cu boarea florilor de oleandru, cum erau toate diminețile de vară pe insula înconjurată de ape albastre-verzui. În temnița lui mohorâtă, Caliban n-avea cum să simtă frumusețea zilei abia născute și nici imaginația nu-i era atât de ascuțită încât să și-o poată închipui. Se lăsă condus ca un orb spre butucul lângă care îl aștepta amenințător călăul cu gluga lui neagră trasă peste față, iar oficialii obligați de lege să asiste la execuție îl urmau pe coridoare cu fețele posomorâte. La locul supliciului i se mai citi o dată sentința și fu îndemnat să-și aducă aminte de Prospero, bătrânul și înțeleptul lui tată, care făcuse atâtea pentru ca el să fie fericit, iar el îi răsplătise dragostea și sacrificiile în felul acela neomenesc. Caliban stătea cu privirile în jos, nu pentru că l-ar fi încercat mari remușcări, ci fiindcă nu-și putea desprinde ochii de la securea lată și sclipitoare de lângă cizma călăului. Îl fascina.

Conform ritualului, fu întrebat de ultima dorință, iar unii din grup se ațineau deja pe aproape cu țigara, cu rachiul de mirt, cu blidul de carne friptă. Dar Caliban îi surprinse atunci când își purtă pe deasupra lor privirile derutate și șopti răgușit, destul de tare totuși încât să fie auzit de toți cei prezenți:

— Vreau la bibliotecă...

CINCI DIN ALT SECOL

FIGURINE DE CEARĂ

Cred că nimic nu mă putea indispuce mai mult, aveam impresia că în clipa aceea totul fugise de lângă mine, se îndepărtaseră și pereții de sticlă, și fișierele, și luminile care, pe un panou de mari dimensiuni, punctau harta stelară.

— Ar fi cazul să vezi ce se mai întâmplă pe Bactriana, îmi spusese șeful. Oricum, tu ai încurcat lucrurile acolo, n-am uitat. Și a trecut destul timp ca să se mai așeze...

De ce eu? mi-am zis, ca fulgerat. De ce să mă întorc eu acolo? Să meargă altul, am propus. Să meargă unul din ăștia mai tineri.

Șeful m-a întrebat dacă nu cumva am obosit, dacă am de gând *să dau în primire*. Mă ironiza, vulpoiul roșcat! Și, ca să nu-i văd începutul de zâmbet în colțurile gurii, își mușca buza de sus și mă privea întrebător, din dosul pupitrului pe care își odihnea mâinile.

— Să meargă ăștia mai noi, am repetat și i-am vorbit de unul care se plângea în stânga și în dreapta că nu-i dăm de lucru decât mărunțișuri. Se plângea de inactivitate. Că, zicea, nu alesese profesiunea asta ca să înțepenească la bază, la un loc cu calculatoarele. Uite, ăsta abia așteaptă o sarcină serioasă, am spus. Trimite-l pe Bactriana, însă nu singur. Să-l însoțească încă doi-trei...

— Bine, o să reflectez, a mai zis șeful.

Dar încă nu știu în ce măsură l-am convins să mă lase în pace, să nu mă scoată din treburile în care m-am vârat în ultimii ani până peste cap.

— În orice caz, a adăugat, sunt hotărât să cer reînscirarea Bactrianei între problemele noastre curente.

N-are decât! îmi ziceam, încercând să mă conving că asta nu mă mai privea, că eram scos din cauză, indiferent ce s-ar fi întâmplat cu Bactriana sau cu institutul. Bactriana reprezentase pentru mine ceva, demult, când abia descâlceam alfabetul profesiei. Și nu numai eu abia îl descâlceam, ci toți ceilalți, inclusiv șeful. Dar m-au delegat pe mine să mă deplasez pe Bactriana, iar alegerea n-a stârnit nici vâlvă, nici opoziții, fiindcă nimeni nu se grăbea să zboare în constelația Leului, spre o planetă obscură. Așa că n-am avut concurență și am zburat eu. Planeta era înscrisă în planul de cercetări mai pe la sfârșit, din inspirația nu știu cui. Atunci însă *eu* aveam anii la care viața sub cupolele de sticlă îți pare o neîntreruptă lăncezeală, deci primisem misiunea cu firescul entuziasm al vârstei și îmi făceam fel de fel de planuri. Doi frați mai mici (unul a murit într-un accident, curând după plecarea mea, iar celălalt și-a văzut de treabă, făcând o frumoasă și comună carieră ca instalator de trasee subterane) fuseseră atât de entuziasmați de aventura mea, încât m-au însoțit o vreme, la bordul navei speciale de care ne serveam în asemenea împrejurări. Și m-ar fi însoțit până la capăt, ceea ce n-ar fi fost rău, spun eu acum; dar misiunea era individuală, era numai a mea, așa că ei trebuiseră să se întoarcă pe Pământ, resemnați, în timp ce eu, înghesuit în cabina spațială, mă prăbușeam în interiorul constelației Leul.

Șeful spune: ai încurcat lucrurile acolo. Și pretinde că, dacă le-am încurcat, tot eu trebuie să le descurc. Ușor de zis! Dar aș fi vrut să-l văd pe

acela care, în locul meu, nu le-ar fi încurcat, aş fi vrut să-l văd. Bactriana – ce ştiusese eu despre Bactriana? Şi alţii, ceilalţi, ei ce ştiau?

— Ai o sarcină uşoară, mă asigurase şeful, atunci, prevenindu-mă: Să nu-ţi faci iluzii!

Chiar aşa îmi spusese, să nu-mi fac iluzii. Calculele ne conduceau spre imaginea unei planete pustii şi, ce e drept, calculele nu erau greşite. Planeta, la data apariţiei mele, *fusesse* pustie. Îmi amintesc că, amorţit în poziţia incomodă la care mă obligase zborul, m-am trezit cu destulă greutate din somnul acela comparabil cu un leşin fără capăt, sau chiar cu moartea. Mă dezmeticeam anevoie, deşi cabina spaţială se odihnea de mai multă vreme pe solul Bactrianei, trecuse aproape o lună terestră de când mă aflam acolo. Dar nu fusesem în stare să-mi recapăt mai repede simţurile şi inteligenţa. Eram slăbit, ameţit, încât am zăcut, de când îmi amintesc, ore în şir cu ochii întredeschişi şi mi-au trecut pe dinainte atâtea lumini şi umbre, în orele acelea, că multă vreme, apoi, nu mi-am putut da seama dacă percepuşem imaginile lipsite de consistenţă ale altei lumi, sau dacă nu cumva trăiam halucinaţiile minţii mele chinuite. Mai degrabă aşa. Halucinasem pe parcursul lentei mele desprinderi de o existenţă inconştientă, intrând treptat în realitatea spaţiului străin care mă absorbise.

— Ai încurcat lucrurile acolo, eu n-am uitat! spunea şeful.

Şi aştepta ca tot eu să le descurc. Şi unde? Tocmai pe Bactriana, o lume a nimănui, un mediu păstos în care paşii mei lăsau, întipărite într-un pământ elastic şi nesigur, *primele* urme. Cer îngreunat de valurile leneşe ale norilor. O lumină difuză, parcă rece şi grea, strămutându-se neverosimil de încet dintr-un orizont în altul, după soarele pitic, mai tot timpul ascuns, care o producea. Asta era Bactriana, aşa am găsit-o în prima zi a şederii mele acolo. Un spaţiu al liniştii,

aș fi fost tentat să cred. Un spațiu al liniștii depline...

Eram slăbit și amețit, abia îmi venisem în fire, dar locurile îmi păruseră atât de calme și atât de nepericuloase, încât am riscat o ieșire, o plimbare scurtă, de orientare numai, după ce parcursesem în grabă un rezumat al observațiilor făcute de aparate în timpul somnului meu. Nu m-am îndepărtat prea mult, mergeam în așa fel încât să am tot timpul cabina spațială în spate și din când în când întorceam capul, s-o văd și să nu pierd direcția. Coborâsem într-o regiune destul de accidentată – departe zăream pante dezgolate, poate versantul ondulat al unui vulcan stins. În altă parte cocleau câteva bălți murdare și solul devenea acolo mai noroios decât cel pe care călcam cu toată prudența, de teama unor capcane ascunse. Aparatele cercetaseră mediul, știam că pericolul începea doar la o anumită distanță de bălțile sau lacurile acelea. Dar solul era prea elastic și uneori prea alunecos, ca să-mi pot învinge imediat reținerea dictată de simțul autoconservării.

Apoi am văzut cabina spațială în față, la numai câțiva pași, și m-am oprit nedumerit, neînțelegând cum se întâmplase de pierdusem direcția fără să observ. Fiindcă, îmi ziceam, mersesem în linie dreaptă, cu cabina *în spate*, ca să constat că ajungeam pe neașteptate în punctul de plecare, unde, după toate cunoștințele teoretice cu care mă înarmase Pământul, nu se ajungea decât descriind, într-un fel sau altul, un cerc. Instinctiv am întors capul, dar în spatele meu o pâclă groasă crescuse dinspre bălți, dinspre lacuri, reducând vizibilitatea, încât n-am putut deosebi nimic, nici un detaliu care să mă lămurească în ce măsură, și în ce fel mă înșelasem. Iar cabina rămânea în față, neclintită, bine prinsă de sol cu ancorele ei. Am observat totuși *ceva* schimbat, fără să pricep de la început ce anume. Ceva părea în neregulă și încercam, de la câțiva pași numai, să înțeleg ce se întâmplase în

puținul răstimp cât lipsisem. În sfârșit, mi-am dat seama că lipsea scărița. La ieșire, coborâsem cele patru trepte ale scării metalice, lăsând-o așa, atârnată, nu avusesem nici un motiv s-o ridic atâta vreme cât rămâneam afară. Or, acum, sau mai degrabă *atunci*, cabina spațială n-avea scăriță. Cineva, sau ceva o retrăsese, așa mi s-a părut și altă explicație n-am putut găsi în momentul acela.

M-am smuls din loc și din uimire, firește; uitând de prudență, m-am apropiat. Era cabina mea, nu încăpea nici o îndoială, recunoșteam până și detaliile, urmele de metal topit rămase de la trecerea prin atmosferă. Ca să ajung la ușă, al cărei contur abia se distingea pe suprafața oxidată, nu aveam neapărată nevoie de scăriță; baza cabinei se ridica, pe picioarele cu ancore, cam la înălțimea umărului meu. Am încercat să deschid ușa spre ecluză și n-am reușit. Părea imobilizată, înțepenită în rama ei, nici măcar n-am clintit-o din loc, cu toate eforturile mele, deși îmi aduc aminte că, enervat, de la un timp izbeam în ea cu pumnii. Era de-a dreptul straniu că butonul care trebuia să comande deschiderea automată părea că face corp comun cu învelișul cabinei spațiale. Nu înțelegeam de ce se înțepenise butonul, de ce se înțepenise ușa (și ea făcea corp comun cu învelișul!) și n-aveam să lămuresc lucrurile acelea decât mai târziu, pentru că atunci mă credeam într-adevăr ajuns lângă vehiculul meu, nu-mi putea trece prin minte o altă presupunere. Amenințat de perspectiva sumbră a unui prizonierat în exterior, forțat în continuare ușa, sau ceea ce părea să fie o ușă. Și n-am încetat să lovesc decât atunci când, aplecându-mă ca să caut o piatră potrivită, privirile mi-au alunecat pe lângă picioarele de metal ancorate în solul cleios și, departe, sub un mal măcinat de vreme, am văzut cu uimire, cu stupefacție, cu năuceala produsă numai de o apropiată blocare a minții, am văzut, spun, *o altă cabină spațială!*

Era doar una dintre ele. Altele, în grup, șase la număr, ancoraseră în jurul pantei, unde o vale strâmtă și tot atât de stearpă ca platoul își începea curgerea sinuoasă. De fapt, greșit spun „ancoraseră”; erau pur și simplu așezate, împlântate acolo. Recunoșteam în fiecare modelul cabinei mele spațiale și, în zăpăceala momentului, nu știam ce să mai cred. Aproape că aș fi admis orice. Bunăoară, aș fi fost în stare să accept că, imediat după mine, o flotilă întreagă își luase zborul spre Bactriana. Bine, dar cine s-o trimite și în ce scop? mă întrebam, revenind cu greu la realitate și cred că tot atunci mă nedumerise faptul că toate cabinele erau închise, că nici un semn de viață nu venea dinspre ele. Nu găseam nici o explicație pentru apariția lor, pentru însăși existența lor, dacă Bactriana era într-adevăr nelocuită, iar eu singurul pământean lansat în spațiul acela pustiu.

Între timp, pâcla se retrăsese spre lacuri, deasupra lacurilor chiar (aveam să mă conving mai târziu că exista o periodicitate în răsufierea aceea a adâncurilor planetare, solul și lichidul vâcos contribuiau probabil în egală măsură la declanșarea fenomenului) și, în urmă, sub lumina difuză a soarelui pitic (ea însăși înceată și cleioasă), am recunoscut cabina mea, *adevărata*. Însă alături, foarte aproape, apăruseră încă două, de aceeași mărime, de astă dată cu scărița lăsată până aproape de sol. Nedezmeticit, am alergat într-acolo, temându-mă de o nenorocire și mai ales temându-mă că, dacă mai întârziem, aveam să mă pierd la înapoiere într-o pădure de nave spațiale, între care mi-ar fi fost imposibil să o recunosc pe cea originală. Am ajuns acolo gâfâind și am nimerit, am reușit de la prima încercare: butonul pentru deschiderea ecluzei funcționa, ușa aluneca fără nici o greutate din cadrul ei și țin minte că, ajuns înăuntru, m-am zăvorât și am rămas închis o vreme, până când spaima mi-a trecut și m-am

liniștit și am început să înțeleg câte ceva din tot ce se întâmpla în jurul meu; să accept lucrul acela incredibil și cu neputință în mediul Pământului, să accept că Bactriana, planeta obscură spre care nimeni nu se grăbise să zboare, fiind trecută în coada programului de cercetări, *avea proprietatea inexplicabilă de a reproduce și multiplica obiectele cu care venea în contact.*

— Nu ești în toate mințile?! Vrei să compromiți instituția? strigase la mine șeful când, la întoarcere, îmi făcusem raportul de activitate și enunțasem ipoteza, care nu mai era ipoteză decât, poate, cel mult pe Pământ.

Pentru mine fusese realitatea în care mi-am trăit coșmarul de pe Bactriana. În birourile de sticlă ale șefului vehiculele multiplicat n-aveau cum să pătrundă și nici celelalte creaturi, desigur. Ce n-aș fi dat atunci, când buna-credință îmi era pusă la îndoială, să fi avut la îndemână măcar un exemplar, unul singur, făcut după tiparele mele de ceară! Dar aveam suficiente înregistrări, iar colegii le-au tot sucit și le-au tot analizat, cu figuri dintre cele mai uluite. Până la urmă, au trebuit să accepte că aveam dreptate, să recunoască probele mele drept dovezi. Șeful, încăpățânat cum îl știu, s-a lăsat convins cel din urmă de existența unor proprietăți atât de surprinzătoare în mediul Bactrianei și arăta încă destul de nehotărât în ziua când trebuia să contrasemneze raportul și să dea drumul informațiilor în fișier. „Te-ai cam jucat acolo!” mi-a spus, ca un reproș pentru toate, dar a semnat și, curând, din niște raționamente care mi-au rămas necunoscute, Bactriana a fost scoasă din planul cercetărilor curente. Șeful se aștepta să protestez (am aflat mai târziu), iar mie nici prin gând nu-mi trecea. Răsuflasem ușurat, fiindcă nu mai trebuia să mă întorc acolo de unde abia scăpasem cu fuga.

Stând așa, ghemuit în interiorul cabinei spațiale și regăsindu-mi treptat liniștea, mi s-a părut că

înțeleg manifestările bizare ale mediului în care pătrunsesem. Însă ideea era prea nouă, și prea anemică era argumentarea întocmită din probe pe care le extrăgeam, prin analogie, din realitatea de acasă, așa că intuirea fenomenului n-a fost urmată imediat și de o revelare a mecanismului care îl producea. Făcusem însă o legătură între pâcla revărsată dinspre lacuri și apariția ultimelor două copii ale cabinei spațiale, după retragerea valurilor murdare, care erau de fapt o suspensie densă, opacă, lipicioasă, judecând după stratul alunecos de pe sol, rămas în urma ei.

Lucrurile se petrecuseră cam așa: eu ieșisem din cabina protectoare, mă îndepărtasem, având grijă să mențin o direcție și să observ cât mai mult, întipărimdu-mi în minte toate reperele care îmi puteau servi la o bună orientare de atunci înainte. Între timp, pâcla părăsise lacurile, pe suprafața cărora se târâse greoi – îmi aminteam că, din cauza asta și din cauza soarelui slab, zona bălților se vedea întotdeauna neclar, nu i-aș fi putut preciza conturul. Suspensia înaintase spre terenul lăsat de mine în urmă și, la un moment dat, trecuse peste cabina spațială, iar eu, dacă n-aș fi întâlnit-o atât de neașteptat pe cealaltă, o puteam crede ascunsă vederii de o ceață obișnuită. Dar suspensia „înghițise“ cabina și, dacă ar fi să folosesc termeni curenți pentru a explica, fie și în linii aproximative, ceea ce cred că s-a petrecut în momentele acelea, aș zice că suspensia pipăia contururile și suprafața navei mele, analiza și memora, pentru ca alături să reproducă modelul în două copii precise. Termenii sunt, totuși, improprii, pentru că în mod obișnuit îi legăm de acțiuni realizate *conștient*, pe când mediul Bactrianei, cu toate ciudățeniile lui derutante, nu mi-a inspirat niciodată convingerea că aveam de-a face cu manifestările unei rațiuni. Dimpotrivă, cred că mediul se manifesta spontan, *inconștient*, în virtutea unor disponibilități mimetice conținute,

existente în însăși structura intimă a materiei sale. Firește, nu e vorba aici de niște materializări vagi, inconsistente, repede destrămate, de tipul celor pe care întâmplarea le poate produce și în alte medii. Produsele planetei Bactriana erau o refacere perfectă și durabilă a obiectului cu care suspensia venea în atingere.

Nu se poate! mi-am zis de nenumărate ori. Și, ca să mă conving că greșeam, am ieșit din nou, trebuia să verific. Ipoteza mea mă rupea de tot ce cunoscusem într-un sistem perfect încheiat, al elementelor terestre, dar îmi permitea să intru pe drumul cel mai sigur în lumea Bactrianei. Îmi trecuse prin minte că era totuși prea mult, prea din cale-afară de necrezut ca mediul să copieze identic totul în scurta trecere peste lucruri a suspensiei. Am coborât treptele scăriței și m-am îndreptat spre cabinele spațiale învecinate, le-am dat ocol, cercetându-le în lumina întărită a zilei. Amândouă aveau scara lăsată spre sol, pentru că suspensia găsisese în această poziție nava mea, cu o jumătate de oră în urmă, și o multiplicase identic. Atunci am priceput că toate celelalte cabine spațiale, răspândite pe platou, la intrarea în vale și mai jos, înspre lacuri (am numărat mai târziu peste douăzeci), se modelaseră mai înainte de a coborî eu pe solul planetei. Altfel zis, în vreme ce zăceam în cabină, revenind la viață din somnul hipnotic. Nici unul dintre vehicule nu avea scara lăsată – ultimele două ies din discuție, desigur – și, astfel, n-am mai avut nici o îndoială că toate celelalte erau rezultatul trecerilor anterioare ale suspensiei peste cabina mea. Mai mult, înțelegeam că suspensia, prin care mediul acționa în virtutea principiului mimetic conținut, avea limitele ei. Avea o putere limitată, vreau să spun, deși la o primă vedere posibilitățile exprimate în acțiunea modelatoare, cu totul ieșită din sfera de înțelegere a pământeanului, păreau de-a dreptul fantastice. Și tocmai asta m-a hotărât să încerc să domin forța

străină, s-o canalizez în sensul dictat de voința mea.

Pentru început, planul meu era să controlez rezistența uneia dintre cabinele spațiale recent create. Dar înainte de asta am fost tentat să verific funcționarea scării și am constatat că articulațiile ei reacționau prompt la pliere. Dar butonul care ar fi trebuit să declanșeze deschiderea ușii, deși avea jocul său, nu reușea nimic, orice apăsare se dovedea zadarnică. Apoi, lovind cu călcâiul unul dintre picioarele cabinei spațiale, am simțit suprafața cedând, afundându-se, ca și cum ar fi fost făcută dintr-o cocă în curs de solidificare. Am apăsat, m-am lăsat pe el cu toată greutatea și piciorul s-a îndoit, apoi s-a rupt, iar cabina s-a înclinat periculos și abia am avut vreme să fac un salt în lături, înainte de a se răsturna peste mine. Căzuse alături, cu trenul de aterizaj mutilat, ridicat spre cer, iar eu am cercetat în voie ruptura și, dacă nici analiza aceea superficială nu mi-a lămurit necunoscutele existente în substanța Bactrianei, mi-a oferit, în schimb, certitudinea că obiectul modelat în copie, după originalul terestru, nu fusese pe deplin structurat la retragerea suspensiei pâcloase. Suspensia palpase nava originală, „citise” amănuntele, dar numai pe cele accesibile, de suprafață, expuse atingerii cu mediul exterior. Înregistrase (în ce mod, oare?) date privitoare la volume, suprafețe, compoziție chimică, densități. Apoi trecuse la modelarea spațiului după toate aceste date și rezultaseră noile cabine. Totul într-un șir de operații mecanice, extrem de subtile însă. Că scara se putea plia, era o dovadă că mediul palpase bine exteriorul cabinei spațiale, mai bine ca altă dată. Iar ușa nu funcționa fiindcă mediului așa-zis mimetic îi fusese interzis interiorul vehiculului, acolo fiind și circuitele de blocare sau de deschidere a trapei. El palpase și, apoi, reprodusese la scară normală numai butonul, fără nici o utilitate pentru cabinele spațiale copiate.

Mi-am extins cercetările și asupra navei, care, răsturnată, se alungise și se turtise, parcă ar fi fost modelată într-o cocă sură. Secționând-o cu laserul, aveam să descopăr un interior plin, fără spațiul cavernos și fără aparatele complicate care îmi stăteau la îndemână în cabina originală. O dovadă în plus, mi-am zis, că mediul nu poate palpa interiorul și, în consecință, umpluse cu substanță densă întreg corpul cabinei. Probabil că toate celelalte copii fuseseră modelate la fel. Numai că în cea pe care o disecasem substanța încă nu-și fixase proprietățile, nu și le stabilise definitiv; evolua încet, într-un spectaculos proces de transmutație, spre starea metalică a originalului pământean.

Nu degeaba se înfuriase șeful și strigase că vreau să-i compromit, să-i ruinez instituția! Am umblat mult, de atunci încoace, am cunoscut rapoartele altora, nenumărate rapoarte, dar nicăieri n-am constatat să existe ceva asemănător. Nici o lume extraterestră, din câte știu, nu posedă capacitatea de a multiplica astfel obiectele, automodelându-se, ca Bactriana, dar *numai* în funcție de un model oferit. Iar dacă până la sosirea mea potențialul planetei rămăsese nepus în valoare, din lipsa vreunui model, totul s-a schimbat în puținele zile petrecute de mine acolo.

— Ar trebui să te sancționez! îmi spusese șeful cândva, la puțină vreme după ce semnase raportul și radiase Bactriana din planul de cercetări.

Îl obsedau încă observațiile mele, concluziile și ipotezele, îl obseda mai ales gândul că mi-am permis să mă joc, dereglând astfel echilibrul unei lumi străine, în cea mai mare parte necunoscută. Asta s-a întâmplat în special după ce am descoperit o cale eficientă de a influența suspensia, de a-i dirija acțiunea.

— Ți-ai permis ambiții prea mari, observă șeful. Ți-ai permis să te consideri un adevărat Creator și să acționezi după bunul tău plac, încât ai instaurat

acolo haosul deplin. Pentru *asta* ar trebui să te sancționez, dar încă nu s-a prevăzut o sancțiune potrivită culpei tale. Să nu-mi spui că ai vrut să faci din Bactriana un laborator al formelor, sau mai știu eu ce! Pur și simplu ți-a plăcut să te joci și ai dus jocul până aproape de ultima lui limită. Acum nu mai avem ce face, ni s-a cerut să abandonăm totul, deocamdată, până se liniștesc lucrurile, până se mai așază... Vom vedea mai târziu ce se alege dintr-o lume pe care cineva, la bunul său plac, o întoarce pe dos.

Cam așa îmi vorbise și părea mâniat, dar eu cred că nu fusese. Cred că, în ascuns, ce făcusem eu pe Bactriana îl interesa. Și era curios încă de pe atunci să afle ce avea să rămână din lumea pe care o creasem, profitând de proprietățile unice ale acelei planete neînsemnate din constelația Leului. Ce să spun? Și eu sunt curios, mi-ar plăcea să știu cum au evoluat raporturile dintre numeroasele mele creaturi, dar parcă nu mai am curajul nebun de atunci, și mi-ar trebui un curaj croit pe aceeași măsură ca să revin pe Bactriana.

Nu eram sigur, dar mi-ar fi plăcut să cred că șeful greșea. Că nu avea dreptate când mă învinuia și mă amenința cu sancțiunile. La urma urmei, mă întrebam, încercând să mă dezvinovățesc, care era vina mea? Făcusem un experiment în condițiile planetei Bactriana, într-o lume nepopulată și, prin urmare, gândeam eu, deschisă tuturor libertăților de acțiune. N-am pulverizat-o. N-am aruncat-o dincolo de marginile Galaxiei. Dar am smuls-o dintr-o existență pasivă, deschizând acolo o evoluție biologică uluitoare. Și nu prin eforturi deosebite, nici prin acțiuni contrare evoluției normale a planetei. De fapt, Bactriana și-a creat singură formele, într-un timp record. Capacitatea mimetică a substanței sale părea făcută anume pentru asta. Eu n-am avut alt merit decât acela de a-i fi sugerat suspensiei ce anume să modeleze și cum. Aș fi putut spune că planeta, cu uimitoarele

ei resurse și posibilități latente, mă așteptase dintotdeauna. Mediul acela extraordinar lucra numai după model, iar modelele nu puteau ieși din neant, într-o lume pustie, stearpă, unde viața nu apăruse și era puțin probabil să apară. Asta făcusem eu: oferisem modele.

Ideea mi-a venit la câteva ore după ce stricasem una dintre navele false. Ia să văd, mi-am zis, ia să văd dacă mediul mai știe și altceva. Dacă *mai poate* și altceva! Eram aproape sigur că nu avea să se limiteze la reproducerea în serie a cabinelor spațiale, dar ceva mă îndemna să încerc, să verific. Deasupra lacurilor, pâcla se umflase și am bănuțit atunci că era iminentă o nouă revărsare, o nouă trecere a substanței vâscoase peste platou. Și nu mă înșelam. Trebuia să mă grăbesc, așa că m-am urcat în cabină și, în propria mea instalație de supraviețuire, am sintetizat un bulgăre mare de ceară. Pentru timpul cât îmi rămânea, era materialul cel mai ușor de modelat. Frământând ceara în palme, am potrivit-o în grabă în așa fel încât figurina rezultată semăna vag cu un cățel. Un bibelou grosolan, nu mai mare de câțiva centimetri. Coborând din nou, am lăsat figurina de ceară lângă scara cabinei spațiale, apoi m-am zăvorit înăuntru și am așteptat.

Nici un alt vehicul nu mai apăru după trecerea valului de ceață. În schimb, nenumărați căței galbeni, de dimensiunile modelului meu, se iviră din loc în loc pe platou. Erau, cu toții, de ceară. Și m-am gândit atunci să fac altceva; să fac un câine în mărime naturală, acum aveam timp suficient, iar modelul putea fi executat de instalația care sintetiza totul la cerere, dacă o puneam în legătură cu micul calculator de bord. Așa am procedat, iar câinele a fost gata curând, un dulău solid, musculos, sculptat cu grijă într-o enormă bucată de ceară, de la care primise și el culoarea galbenă, ca figurina care îl precedase. L-am scos afară și, în vreme ce mă întorceam, îmi trecu prin minte că

mediul planetei, de o sensibilitate ieșită din comun, putea fi influențat mai mult decât printr-un simplu model. Ce-ar fi, mă întrebam, să-i comunic cumva informații suplimentare, bunăoară cele despre mișcare? Am apelat la casca mea de amplificare a biocurenților și la transformator, am conectat sursa de energie a cabinei spațiale (pe cea de rezervă) și am așteptat. De data asta, când mica mea navă fu acoperită iarăși de suspensia aceea grea, târătoare, m-am concentrat imaginându-mi câinele galben și mișcările pe care le face orice câine, umblând, alergând, lătrând, gudurându-se. Când s-a retras ceața, i-am văzut. Erau doi, se priveau nedumeriți, apoi pășiră leneș, alături, spre cel oferit mediului ca model. Îl mirosiră îndelung, căscară plictisiți, lăsând să li se vadă limbile tot atât de galbene ca și restul corpului, după care se îndepărtară în fugă, hârjonindu-se.

Cred că am trăit o bucurie imensă atunci. Dacă nu cumva creasem viața, făcusem ceva apropiat: o simulasem. Mediul recepționa comenzile mele și acționa în conformitate cu ele. Aproape că îmi era frică să mă gândesc la posibilitățile pe care mi le deschidea această constatare. Până să hotărâsc ce aveam să fac mai departe, am observat că modelul meu se topea, pătruns de căldura zilei; dulăul-etalon se pleoștise, botul i se strâmba caraghios, îi căzuseră urechile și zăcea într-o rână, aproape turtit. Unde să fi fost ceilalți, umblătorii? I-am căutat cu privirea, neliniștit, dar abia într-un târziu l-am văzut pe unul, singur, se târa pe malul lacului și înțelegeam din felul jalnic cum arăta că i se înmuiaseră labele și nu-și mai putea susține pe ele corpul. De altfel, a și rămas acolo, blegit, lățit, o pată galbenă pe fondul cenușiu.

Sfârșitul experienței m-a făcut să înțeleg că reproducerile după ceară, executate de mediul Bactrianei într-o substanță cu proprietăți identice, nu erau cea mai fericită soluție. Și mi-a venit în gând să transmit mediului informații privitoare la

structura și compoziția formelor de viață ale Pământului. Dacă tot e să le modeleze, îmi ziceam, de ce să nu le execute întocmai? În orice caz, proba era hotărâtoare pentru afirmarea deplină a resurselor mimetice de pe Bactriana. Mi-au trebuit câteva zile până să pun la punct un program, cu înregistrări conținând informațiile necesare. Planeta urma să primească acum tot ce-i trebuia pentru a produce, după model și după informațiile conținute de înregistrările mele, exemplare din fauna reală a Pământului. Între timp, marea cleioasă ieșise de mai multe ori din zona bălților și îmi înmulțise considerabil grămăjoarele de ceară galbenă rămasă pe platou. Le-am adunat și, rând pe rând, le-am transportat în interiorul cabinei spațiale.

— Te-ai vrut un Creator! mă acuza șeful, la întoarcere.

Și o spunea în așa fel încât să simt bine ironia. Alteori, știam că tot la asta se gândea atunci când se trezea ținându-mi lecții moralizatoare despre demnitatea umană, despre corectitudinea profesională și chiar despre un anume gen de modestie care mirosea suspect a umilință, însă habar n-am cât de convins era el însuși de tot ce-mi predica și dacă nu cumva își descărca *în felul acesta*, asupra mea, propriile-i complexe.

De câte ori îmi amintesc cuvintele lui, o căldură și o plăcere, cum rareori mi-e dat să simt, îmi inundă ființa. Nu numai că m-am vrut, dar acolo, pe planeta nelocuită din constelația Leului, *eram* Creator! Minte și voința mea declanșaseră și dirijaseră un act de creație, probabil unic în Univers, pentru că făcea abstracție de organismele primordiale și de etapele intermediare și, în fond, de timp, de evoluția însăși. Ceea ce natura nu înfăptuise până atunci, acolo, iar în alte părți ale spațiului ceruse perioade incomensurabile în același scop, eu voiam să realizez în durata neglijabilă a vizitei mele pe Bactriana. În mod

normal speciile, odată apărute, își exersează vitalitatea într-un nesfârșit lanț de indivizi, perfecționând o zestre biologică, eliminând și modificând genuri, clase, încrengături: peste acest efort colosal eu trecusem. Eu realizam pe Bactriana – cu concursul mediului său, firește – specii de ultimă oră, indivizi superiori în compartimentele biologice de care ar fi aparținut pe Pământ, dar fără trecut acolo, într-o lume, ea însăși, fără istorie. Aș fi ipocrit dacă n-aș recunoaște, în ciuda tuturor greșelilor care mi s-au reproșat, că nu pot și nici nu vreau să-mi înfrâng mândria de a fi fost cândva, sub constelații străine, creatorul vieții și dirijorul formelor într-un concert prin care, cel puțin pentru un moment, depășisem natura.

Ce n-am făcut, oare, atunci? Am început cu un alt câine și platoul s-a umplut de hămăituri; vreo douăzeci de potăi, nici una asemănătoare cu alta, se strânseseră grămadă, ca să latre în direcția mea. Apoi s-au împrăștiat care încotro și nu le-am mai văzut o vreme, iar eu am modelat încă vreo câteva animale mici, o rață, un șarpe de casă, un iepure, un păun. Așezam în apropierea cabinei spațiale bucațele de ceară sculptate cu grijă, introduceam înregistrarea potrivită în memorator, făceam legătura cu exteriorul și, ghemuit în cabină, așteptam revărsarea cețoasă dinspre lacuri. Am avut grijă de fiecare dată să închid ermetic intrarea, știind că astfel suspensia coloidală a mediului nu putea pipăi și analiza și nici nu putea reproduce decât ce-i ofeream eu, pe platou. Am umplut platoul cu iepuri; șerpi au ieșit mai puțini și, cu toții, s-au pierdut prin crăpăturile alunecoase ale solului. Apoi am vrut să fac animale mai mari, pentru care nu mi-ar fi ajuns ceara: bivoli, struți, cerbi, cămile. Am reușit, totuși, înregistrând informații despre dimensiunile lor reale și comunicându-le detaliat mediului, în așa fel încât din figurinele mele de ceară să ia în considerare

forma animalului, jocul volumelor, proporțiile reduse la scară, dar materializarea să respecte întocmai dimensiunile naturale ale exemplarelor de pe Pământ. Și m-am trezit înconjurat de bivoli, de cămile, cercetau platoul în căutarea hranei și abia atunci mi-am dat seama că turmele mele de rumeătoare erau amenințate de spectrul foamei, dacă nu le-aș fi procurat imediat vegetația de care aveau nevoie. Așa că am produs o cantitate oarecare de iarbă, dar prima tranșă n-a prea reușit, animalele o mâncau în scârbă și unele o refuzau, rătăceau de colo-colo aiurite, înfometate.

Trecuseră câteva zile și fiecare nouă revărsare de substanță coloidală îmi surprindea un număr oarecare de vietăți, înzecindu-l, însutindu-l, după capriciile materiei cu proprietăți mimetice a planetei Bactriana. La un moment dat nu mai știam ce să mă fac cu atâtea spinări negre și coarne și copite, câte umpleau și frământau platoul clisos. Iarba nici nu apuca să apară până când era smulsă și roasă cu rădăcină cu tot. În îmbulzeala aceea, câțiva bivoli și-au turtit, și-au spintecat adversarii cu coarnele, dar golurile făcute de ei în masa mișcătoare a ierbivorelor erau prea neînsemnate ca să conteze în stăvilirea acelei formidabile revărsări de viețuitoare, pe care resursele mereu proaspete ale planetei le întrupau de-acum la nesfârșit. Ba mai mult, riscam ca o altă maree venită dinspre lacuri să înmulțească periculos hoiturile pe platoul suprapopulat.

Atunci mi-a venit ideea să introduc în scenă carnivorele mari, fiindcă de la câini, care erau tot atât de hămesiți, dar fără putere în fața cornutelor, nu puteam spera să realizeze o necesară echilibrare a raporturilor. Devenise periculos chiar și pentru mine să cobor din cabina spațială, taurii încercaseră să mă ia în coarne de mai multe ori, pe când îmi așezam în locuri mai ferite figurinele. O dată, unul dintre rinoceri trecuse pe alături, frecându-și spinarea de cabină (altele erau deja

răsturnate) și cred că nu mult i-ar fi trebuit ca să frângă picioarele trenului de aterizaj. Oricum, îmbulzeala ierbivorelor flămânde mă exaspera, eram sătul de mugete, de grohăituri, de cotcodăceli disperate, așa că am modelat cu grijă câțiva lei, un tigru de Amur și doi crocodili grețoși, mai ales după ce mediul i-a materializat la dimensiunile normale. La retragerea pâclei, a început măcelul și panica. Leii se înmulțiseră, erau vreo treizeci, crocodilii cam tot pe atâția – singur rămăsese doar tigrul, însă se dovedea extrem de activ și feroce, apărea când în spinarea unui cerb, când, țâșnind în saltul lui uriaș, încolțea gâtul neapărat al vreunei cămile. Crocodilii, cu boturile lor hidoase, frângeau picioarele taurilor, prăbușindu-i, leii băgaseră și ei spaima între vite și le goneau fie spre lacuri, fie spre pantele accidentate ale vulcanului. Chiar lângă cabina spațială, unul sfâșia un porc și era un vacarm de nedescris, un muget și un urllet continuu, ieșit din toate gâtlejurile. Apoi platoul s-a golit, rămăseseră doar leșurile și, deasupra lor, fiarele flămânde, clămpănind din fălci, smulgând, sfâșiind.

Zguduit de oroare, dovadă că îmi amintesc scena în atâtea amănunte, am asistat la masacru, apoi la ospăț și vedeam cu neliniște cum fiarele sătule își căutau culcuș prin apropiere, leii în grupuri sau însingurați, ferindu-se însă de locul unde își odihneau spinările la soare crocodilii. Ierbivorele fugiseră, cele care nu căzuseră sub colții carnivorelor, dar acestea din urmă nu arătau prin nimic că ar fi intenționat să dispară. Mișcările leneșe ale felinelor (unele se tolăniseră chiar în vecinătatea navei) îmi dădeau de înțeles că, deocamdată, nu le păsa de tovărășia mea, se simțeau foarte bine acolo. Prezența lor nu-mi era însă cu nimic mai agreabilă decât a cornutelor și, temându-mă ca nu cumva o nouă maree să le însutească numărul, mi-a trecut prin minte să ies din cabina spațială înarmat și să-mi distrug eu

însumi ultimele creații, desăvârșind astfel, prin propria lor pieire, masacrul început de fiare. Apoi, deodată, mi-a venit o idee amuzantă: dacă fiarele făcuseră prăpăd între ierbivore, ia să pun, îmi ziceam, un ierbivor să le alunge! Dar nu rinocerul, care se tot învârtise în loc, înnebunit de spaimă și furie, gata să se repeadă cu forța de șoc a numeroaselor lui tone asupra oricui, însă nu se hotărâse la timp și, în cele din urmă, se prăvălise ca o furtună spre gura văii, pierind din câmpul meu vizual. Nu, îmi trebuia altceva, îmi trebuia ceva de comedie, de bufonerie, și atunci m-am gândit la cal.

Am așteptat următoarea revărsare, pregătind figurina care înfățișa un cal și înregistrând, pentru mediul cu proprietăți mimetice, informațiile necesare în noua mea experiență. Sub protecția armei, am părăsit cabina spațială și am depus figurina la o bună distanță, ca să nu am nici o surpriză mai târziu. Leii nu m-au atacat, erau sătui și, de altfel, am avut grijă să-i ocolesc, să nu-i provoc. M-am întors la navă pe când pâcla de deasupra lacurilor reîncepea să se agite, să se umfle.

Întâi a bubuit nechezatul acela de tăria tunetului, încrețindu-mi pielea pe corp, deși îl percepeam prin intermediul aparatelor, nu direct în timpane. Deasupra valurilor cenușii, frământate ca într-un cazan enorm, în clocot, a țâșnit năluca. Era un cal monstruos numai prin dimensiuni, putea rivaliza cu cel mai temut dinozaur, altfel linia corpului său era suplă, elegantă. Un exemplar frumos, cu coama ca o împletitură de funii, zbatându-se pe un gât neverosimil de lung, cum stătea ridicat în două picioare, într-o splendidă atitudine sculpturală, iar de pe pielea roșcată scutura în toate direcțiile bucăți de gelatină și stropi enormi. Apoi calul uriaș a recăzut în pâcla fremătătoare, producând acolo o vânzoleală greu de imaginat. Cutremurul s-a făcut simțit direct, prin sol și prin picioarele trenului de

aterizaj al cabinei spațiale. Încă ascuns în substanța care îl materializase după dimensiunile cerute de mine, calul zvârlea din picioare și sforăia ca turbat, iar eu abia îmi țineam echilibrul și la fel nava, din cauza efectelor produse de agitația lui. Când ceața se destrămă, lăsând calul pe platou în toată splendoarea alcătuirii lui, vedeam leii și tigru și crocodilii retrăgându-se arcuiți, cu spaima morții întipărită în ochi, alături de o bruscă și enormă nedumerire. Calul necheză iarăși, bubuit, apoi izbi cu copitele lui, mari cât niște butoaie, în solul elastic al planetei. Bactriana vibra repetat, cum calul uriaș alerga dintr-un capăt în celălalt al platoului, ca închis într-un țarc, oprindu-se scurt și nechezând, încât prin simpla lui apariție băga spaima în fiare și le obliga să se retragă în salturi. Era formidabilă această nouă creație a mea! În câteva minute, crocodilii se aruncară în bălți, iar felinele, ca niște pisici speriate, dispărură dincolo de creste.

Constatasem, așadar, că mediul mimetic al Bactrianei recepționa și informații care completau modelul pământean în sensul dorit de mine. Îmi amintesc că m-a cuprins o adevărată febră a creației, după ce platoul rămăsese liber prin plecarea în pripă a carnivorelor și, ceva mai târziu, a calului uriaș. Mă trezise, noaptea, un cutremur teribil, iar la ziuă aveam să constat dispariția calului; probabil că animalul trecuse munții. Am modelat o mulțime de forme, permițându-mi de astă dată cele mai năstrușnice idei, cele mai neașteptate extravagante în materie de zoologie. Întâi niște hiene tricefale, cu care am asanat platoul, golindu-l de resturile, numeroase și mereu multiplicare, rămase de la ospățul felinei. Apoi am gonit hienele și am creat o specie de păsări mari, acvile cu aripi de pterodactil și coadă de pește, care vreme de câteva zile s-au tot rotit pe deasupra lacurilor, încăierându-se. Am modelat o girafă cu cap de șacal și solzi cornoși pe întreg

corpul, o veveriță de dimensiunile unui vițel, un melc înzestrat cu picioroange ca de păianjen, o rămă care în exemplarele finale depășea lungimea de patruzeci de metri și mai multe variante de fluturi carnivori, pe trunchiurile cărora aplicasem copiile unor măști văzute cândva într-un muzeu de istoria civilizațiilor. Și toate aceste figurine de ceară, lucrate de mine minuțios, în detalii, suportaseră acțiunea modelatoare a mediului exterior, acțiunea suspensiei coloidale, care le materializase în forma și la dimensiunile cerute, înmulțindu-le însă după criterii în care, nepricepându-le, n-am putut interveni.

În jurul meu colcăia o lume fără trecut, fără evoluție, o lume de forme vii, inexistente până la sosirea mea pe Bactriana și, probabil, de neîntâlnit în Univers. Devenisem din ce în ce mai îndrăzneț. În efortul meu de a dirija creația spre cele mai fantastice specii, anulasem calea naturală, a selecției, intervenind în virtutea unui principiu al arbitrarului și ridicând artificii la rang de normă universală. Spuneam că am cunoscut o adevărată febră a creației și încercam senzații nemaîntâlnite, izvorând din conștiința unei puteri fără limită pe care o aveam acolo, pe o planetă obscură din constelația Leului. Eram om și totuși mă văzusem dintr-o dată dispunând de resurse prin care puteam face concurență naturii. Și cine știe cât timp ar fi durat jocul meu, odată dezlănțuit, cine știe câte forme noi, uluitoare aș fi continuat să propun, să *impun* Bactrianei, dirijându-i spre tipare din ce în ce mai complicate, incredibile, latențele multimilenare, dacă o întâmplare nu m-ar fi oprit în plin elan creator, dovedindu-mi că, în ciuda aparențelor, nu mai eram stăpân pe situație.

Poate că a fost o greșală sau poate că totul a fost greșit, de la început până la sfârșit; un lanț de greșeli, cum susținuse șeful la întoarcerea mea pe Pământ. Dar acolo, singur pe Bactriana fiind, e ușor să cazi întâi în febra, apoi în demența creației,

când vezi cum primele forme și, mai ales, primele forme vii îți apar de sub mână. Ultima dată făcusem din ceară o mulțime de figurine și eram interesat, întâi și-ntâi, să urmăresc materializarea broscoiului într-un fel de stegocefal supradimensionat. Îl cream anume pentru o viitoare înfruntare cu calul gigant; era imposibil să nu se întâlnească, până la urmă, undeva pe planetă, niște coloși cu o viteză de deplasare formidabilă. Aș fi vrut să fiu de față la confruntare și, poate, la anihilarea reciprocă a unor forțe uriașe, pe care eu însumi le eliberasem. Anticipam o luptă de proporții, în care broscoiul ar fi atacat fulgerător, iar calul s-ar fi apărat cu dinții lați care îi umpleau botul, un bot confundabil, când era deschis, cu intrarea într-o peșteră. Da, voiam să-mi văd creaturile, pe cele mai viguroase dintre ele, înfruntându-se. Nu m-ar fi necăjit dispariția nici uneia. Planeta era departe de a-și epuiza resursele și puteam oricând să modelez alte forme în locul celor dispărute. Eram stăpân pe viață și pe moarte, dar atunci totul depindea de broscoi și de mediul cu proprietăți modelatoare, dacă acesta din urmă avea să-mi amplifice figurina de ceară până la dimensiunile dorite de mine.

Apoi, brusc, mi-am schimbat planul, am abandonat ideea monstrului stegocefal, am retopit ceara și am lucrat concentrat, într-un efort aproape dureros al ochiului, degetelor și memoriei, la o figurină nouă, la o *operă* nouă, dacă mai pot spune astăzi așa, iar febrilitatea creației și emoțiile și nerăbdarea cu care așteptam împlinirea ei m-au smuls într-atâta din realitatea imediată încât parcă nu mă mai regăseam, nu eram eu, cel de toate zilele. Starea aceea de nedefinită înfrigurare s-a prelungit, dominându-mi simțurile până și în vreme ce traversam platoul spre locul unde hotărâsem să provoc modelarea ultimei mele idei. Greșeala a fost, îmi închipui, că n-am rezistat acelei înșelătoare ispite, iar mai apoi că n-am știut

sau n-am încercat sau n-am putut să rămân mereu atent la ce se întâmpla în jur, și nici nu apreciasem corect timpul de care dispuneam, fiindcă eram încă departe de cabina spațială când lacurile își începură iar vânzoleala.

Am simțit pericolul, dar era prea târziu și pâcla aceea atât de cunoscută mie, căreia îi exploatasem fără nici o ezitare posibilitățile, se revărsa, urcând peste marginea platoului. Am încercat să evit întâlnirea, dar frontul suspensiei coloidale era atunci foarte larg, îmi tăia și drumul spre navă, și retragerea în vale. Am fugit spre pantă, alături de câțiva centauri mici și sprinteni, însă panta era prea dulce acolo, iar înălțimile mai ferite se conturau la o distanță inaccesibilă, dată fiind viteza de înaintare a mareei. Alergam, iar valul avansa din urmă și, cu tot efortul meu, chinuitor pe un teren alunecos, n-am reușit să mă desprind și mi-am simțit la un moment dat picioarele năclăite, imobilizate într-o pastă cleioasă. Am căzut cu fața în jos, sub agitația străină, sub apăsarea aceea care nu-mi permitea măcar să mișc brațul din cot. Și m-a cuprins o spaimă nebună, știind ce se întâmpla în jur și ce se întâmpla cu mine atunci. Nu mă mai interesa nici figurina și nici centaurii, mă gândeam cu groază că, în acele momente, eram eu însumi pipăit, „citit“, descifrat. Dar mă temeam mai mult de ceea ce avea să urmeze, și nu mă înșelasem.

Ridicându-mă, când marea își retrăsese de lângă corpul meu tentaculele lipicioase, mi-am rotit neliniștit privirile și am văzut alături cele câteva corpuri îmbrăcate în costume de protecție, trei într-un loc și altele ceva mai departe. O clipă am mai sperat că mediul modelator nu pătrunsese sub costum, că puterea lui de copiere se oprise acolo, la suprafață, dar corpurile de pe care se scurgea gelatină se mișcau, dădeau să se ridice. Îmi amintesc că unul venea deja spre mine, călcând nesigur în clisa lipicioasă, umbla ca amețit. Și, într-o fracțiune de secundă, cu toată

spaima care se cuibărise în sufletul meu, m-am întrebat *cine putea fi* acela. Nu-i vedeam fața, îi era umbrită de vizieră și casca lui era tot atât de murdară ca și a mea. Apoi, luptând cu teroarea care îmi blocase nervii și aproape că mă paralizase acolo, m-am smuls din loc și am pornit în direcția cabinei spațiale. Am pornit, spun, deși aș fi vrut să parcurg distanța despărțitoare în fugă, chiar aveam impresia că alerg, însă picioarele mi se înglodau în mocirla gelatinoasă, care se scurgea încet spre lac, iar efortul îmi părea de-a dreptul epuizant. Aveam senzația că mă sufoc, îngrozit de încetineala cu care mă puteam mișca după ce, ieșind cumva din zăpăceala momentului, regăsisem, poate mai mult întâmplător, drumul întoarcerii. Din urmă, celălalt îmi înțelesese intenția și grăbea pasul; simțeam că vrea să mă ajungă și am avut mare noroc că, nesigur încă pe picioare, a alunecat, a căzut pe spate și, până să se reechilibreze, am luat avans. Cred că eram la un pas de leșin, fiindcă nu-mi amintesc foarte clar cum am ajuns la cabina spațială și, tremurând tot, i-am urcat treptele, m-am zăvorât înăuntru.

Șeful îmi propune să mă întorc acolo, asta mi-ar mai lipsi, să revin între creaturile mele și între ființele umanoide pe care le-am părăsit fără să știu măcar, fără să aflu ce se ascundea sub căști și sub costume. Uneori parcă văd siluetele lor murdare, așa cum se mișcau atunci în jurul cabinei spațiale, încercând s-o deschidă. Unul se agățase de scăriță, alții cercetau ancorele trenului de aterizaj și le auzeam mișcările, ciocăniturile în metal. Dar spaima prinsese de-acum să se risipească, eram la adăpost și nu-mi rămânea altceva de făcut decât să pornesc motoarele până nu mi le defectau aceia, tot bâjbâind să intre în navă. Am făcut manevrele de plecare și, înțelegând pesemne că nu le rămânea nici o șansă, umanoizii s-au retras la o bună distanță, pe platou, martori nemișcați ai decolării mele. I-am părăsit acolo, pe Bactriana, laolaltă cu

celelalte fapte create de fantezia mea, fără să știu măcar cine erau și ce voiau de la mine. Iar șeful zice că înscrie din nou Bactriana în planul de cercetări și mă întreabă dacă nu vreau să văd ce s-a mai petrecut și cum s-au așezat lucrurile acolo. Să merg să văd, cu alte cuvinte.

Nu, nu vreau să văd cum s-au așezat sau cum nu s-au așezat lucrurile acolo. Mă gândesc la indivizii pe care i-am părăsit pe Bactriana, într-un univers artificial și neverificat în timp – pentru că numai *timpul*, totuși, aduce în lucruri și între ființe echilibru, armonie – și mă întreb, cu toată neliniștea și tulburarea care încap într-o asemenea întrebare, dacă nu cumva, scoțându-și căștile, faptele acelea ar fi purtat pe umerii lor cu urme proaspete de gelatină propriul meu cap.

Și mai e ceva, care iarăși nu-i de natură să-mi încurajeze gândul întoarcerii. Un lucru neștiut încă de alții, fiindcă l-am omis la început și, cu vremea, n-am mai găsit că ar fi fost necesar să-l mai pomenesc în vreun raport, încât nu greșesc astăzi afirmând că aparține, încă aparține doar memoriei mele celei mai ascunse. A fost taina ei și deocamdată mai este: figurina cu care ieșisem pe platou atunci, înaintea plecării precipitate de pe Bactriana, înfățișa o femeie și, după toate probabilitățile, planeta *avea s-o producă*.

SEMNUL LICORNULUI

Între hârtiile lui George Biriș Delafrata, ajunse la mine (și cu care încă nu știu ce-o să fac deși, ca să scap de gura ei infernală, i-am promis acelei zăpăcite de madam Catinca până și că voi mijloci publicarea lor), se află câteva pagini derutante. Nu mă sfîesc să-mi mărturisesc și astăzi surpriza, cum nu mi-am ascuns față de câțiva prieteni scepticismul amuzat, atunci când m-am văzut în perspectivă de a deveni *un fel* de executor testamentar al bătrânului, pe care altfel doar o întâmplare, ținând parcă de domeniul unui splendid absurd, m-a făcut să-l întâlnesc; să vin în contact cu persoana lui și, mai ales, cu *existența* lui înmărmuritoare. Sunt într-un tot de acord cu fostul meu coleg Ianculescu, martor și el la acea întâlnire, că n-a lipsit mult ca să pierdem unul dintre spectacolele memorabile ale vieții noastre, fiindcă nici eu, nici el și nici celălalt coleg și prieten, Aurel Cotrubaș, nu ne grăbiserăm să dăm curs invitației, ba chiar ne-am codit să intrăm în casa ai cărei pereți ascundeau una din marile surprize rezervate nouă de acești unsprezece ani – să mă limitez doar la ei – de când nu ne prea văzuserăm adunați cu toții laolaltă.

În fine, despre asta mai încolo. Acum stau iarăși cu maldărul de hârtii îngălbenite ale lui George Biriș în față, mai precis cu cele care mă interesează. Le-am răsfoit însă pe toate, chiar și pe

acelea mucegăite și roase (de șoareci? de gândăni?) și despre care nici madam Catinca n-are o părere prea grozavă. Nu mă refer la conținut, fiind sigur că femeia, chiar dacă bâjbâie prin text și printre formule cu seninătatea unui ignorant sută la sută, e convinsă pe deplin de genialitatea lor prin simplul fapt că aparțin venerabilului său tată. N-are însă o părere prea bună despre felul cum arată o parte din arhiva bătrânului, așa cum a ajuns ea după ani și ani de zăcere prin ungherele prăfuite ale podului sau prin sertarele unui birou masiv, lucrat cu ornamentații, după toată rânduiala meșterilor de la sfârșitul secolului trecut. Mă rog, din mai multe motive (starea proastă a hârtiilor e doar unul dintre ele) nu mi-am propus nimic altceva decât să *văd* ce pot face. Și am avut chiar impresia că promisiunea făcută femeii îmi era acoperită cu vârf și îndesat prin faptul că găsisem în mine, cu toată exasperarea ce mă cuprindea uneori, putere și răbdare pentru a-mi duce la capăt supliciul. Am desfăcut filele lipite între ele prin acțiunea combinată a ploii și a mucegaiului, am citit unde se putea citi, am ordonat materialul, am selectat ce mi se părea cât de cât interesant și uite-așa, pe neobservate, mai întâi ca să scap de presiunile cucoanei, apoi – în mod paradoxal – „prins“ de operația aceea ingrată, am răscolit un întreg geamantan de terfeloage prăpădite, care de la bun început nu-mi inspirau nici o încredere, fiindcă sunt sătul până-n gât de diletanți și de autodidacți în domeniul în care lucrez, nu-mi lipsea deloc unul „specializat“ în cu totul alte domenii.

Ăsta-i adevărul: G.B. Delafrata a fost și rămâne un autodidact și, în multe privințe, un diletant de cea mai pură speță. Mărturie stă vraful de foi îngălbenite, apoi caielele școlărești cu însemnări, unele făcute cu decenii în urmă, după publicații cu totul ignorate astăzi și mai ales după manualele antediluviene pe care le văzusem aruncate lângă o

grămadă de sticle goale, într-un colț al acelui straniu laborator transformat de madam Catina în bucătărie. Mărturie mai stau și tonele de prostii în care bătrânul investise cu sârg muncă și gândire, începând cu jucăriile mecanice de tip perpetuum-mobile: cu bile, cu apă, cu diverse moriști cioplite migălos și ornate cu creștături evident inutile, dar pesemne omul avea nevoie să-și împlinească și o anumită dimensiune estetică, iar asta o făcea așa cum îi dicta sufletul lui de țăran, apelând la modalități și motive ale culturii populare. Sau poate că uneori obosea să tot caute mecanismul mișcării veșnice și atunci începea să-și decoreze jucăriile, cioplinând în lemnul lor cu briceagul. Un caiet întreg conținea, desenate stângaci cu creionul chimic și cu cerneală de o culoare devenită cu trecerea timpului incertă, schițe ale unor întruhipări fanteziste de „aparate eterne“, desenele fiind însoțite de explicații amănunțite ce par ridicole numai aceloră – regret că și eu fac parte dintre ei – care consideră apariția unui perpetuum-mobile în preocupările unor oameni, altminteri serioși, drept un semn de țieală. Nu neapărat de nebunie. Dar, mă rog, o fixație la care, știu, amatorismul în creația tehnică te poate duce ușor, dezvăluindu-se însă imediat, strigându-și numele de departe, ca o firmă țipătoare pe care n-o mai poți ascunde cu toate spoielile corective din lume.

Aș fi însă nedrept cu G.B. dacă n-aș recunoaște că preocupările nu i s-au limitat la căutarea mișcării fără de moarte. Am văzut în casa lui o mulțime de improvizații tehnice uimitoare prin simplitatea lor, unele încă în stare activă, după câte mi-am putut da seama din demonstrațiile pe care, cu o risipă de energie deconcertantă în contextul scurtei noastre vizite, madam Catina se străduia să le facă, însoțindu-și gesturile cu un potop de vorbe, cum îi stă în obicei. Probabil că vorbăria avea drept scop și să ne rețină atenția, și să ne

pregătească pentru cazul când „aparatele“ ar fi refuzat să funcționeze, din cauza ruginii sau a unor roți dințate lipsă sau a circuitelor stricate. Fiindcă G.B. lucra, mai bine zis lucrase, și cu electricitate, reproducând întâi experiențele cu caracter didactic din paginile manualelor școlare, ca să ajungă treptat să-și ofere teste mai complexe. După cum mă așteptam, câteva demonstrații eșuară lamentabil, făcându-ne să zâmbim pe ascuns. Dar îmi închipui că, și de nu ne-am fi ferit, madam Catinca tot nu ne-ar fi observat ghionții și privirile ironice, într-atâta era de emoționată că avea prilejul să ne impresioneze cu născocirile bătrânului. Sunt sigur însă că G.B. nu mai pusese mâna pe instalațiile lui de foarte multă vreme, nici măcar ca să le repare, să le întrețină. Probabil că fizica a reprezentat pentru el o pasiune de tinerețe, așa cum mi-o arată de altfel și pachetele vechi, cu file mucegăite, pline cu schițe de invenții mecanice destinate unor scopuri practice, dar pe care n-a mai apucat să le construiască, din lipsă de fonduri sau pur și simplu dintr-o epuizare a interesului. Omul va fi avut, poate, conștiința faptului că multe dintre acele idei erau simple jocuri ale inteligenței, condamnate să rămână acolo, pe hârtie, așa cum rezolvarea în scris a unui exercițiu matematic complicat și consemnarea rezultatului se constituie într-o dovadă suficientă că mintea a făcut efortul elucidării unei enigme, războindu-se cu toate dificultățile ei.

Cât din aceste creații e original și valabil, cât, pe de altă parte, ține de domeniul erorii, nu sunt eu cel chemat să stabilească. Îmi permit totuși niște concluzii care au în vedere nu atât rezultatul, bun sau greșit, al efortului imaginativ realizat de George Biriș, ci mai degrabă intențiile lui, scopul urmărit, mărturisit sau nu, dar în fond nu prea greu de dedus după ce treci, chiar în fugă, prin arhiva lui documentară. Una dintre aceste concluzii este că G.B., intenționând să mecanizeze, printr-o serie

de sisteme primitive, operațiile muncii țăranului – de la adăpatul animalelor cu apa scoasă din puțuri prin pompe acționate de mori de vânt până la ideea trăsniță de a transporta vitele la târgul din satul vecin pe calea aerului, peste deal, cu niște funiculare – a fost un născocitor de utopii. Cu nimic mai vinovat sau mai puțin demn de stimă decât un pictor naiv, care, în locul lui G.B., și-ar fi desenat născocirile nu sub forma unor schițe tehnice, ci în acuarelă sau în vopsele de ulei. A doua concluzie: cine gândește astfel, chiar dacă nu s-ar mai învăța halucinat în jurul vreunui perpetuum-mobile, nu-și dezmente condiția de diletant și nici nu iese de sub determinările impuse de o certă formație de autodidact. Așadar, părerea mea inițială se confirmă și prin alte dovezi. Ca să nu mai vorbesc de ambiția naivă de a-și atârna de nume acel apendice indicând locul său de baștină și menit, se vede, să sonorizeze o moștenire de familie aflată, de către purtătorul ei, insuficient de pregnantă pentru a-i fixa și prin nume poziția aparte în colectivitatea rurală căreia îi aparținea. Ce să mai spui, apoi, de îndrăzneala și lipsa de complexe cu care abordează orice domeniu, sau de mobilitatea cu care sare de la unul la altul, din fizică în chimie, din tehnică în folclor, în funcție de ceea ce urmărește ori i se pare că ar ghici. Așa ceva iarăși nu întâlnești decât în cazul unora cu instrucția făcută mai mult la întâmplare, prin tehnica dârză a ciupitului din zbor, ba de aici, ba de colo. Și te aștepți, pe bună dreptate, să nu ducă nicăieri.

Uite însă paginile acestea derutante, ivite parcă anume să mă contrazică, într-un rest de caiet dictando, cu însemnări așternute tremurat de mână nesigură a unui om bătrân și poate bolnav, ca dovadă a datei lor mai recente. Stilul nu diferă prea mult de cel din textele altor vârste, e tot atât de greoi, cu formulări învechite, cu greșeli în grafiera cuvintelor din care se trădează o

gramatică de acum șaptezeci de ani, cu totul ieșită din uz. La prima lectură, făcută cam în diagonală, riscam să trec cu ușurință peste caietul ăsta, plictisit cum eram după înghițirea unui vraf de pagini pline cu „invențiuni minunate“ (termenul îi aparține) de care încetasem de mult să mă mai amuz. Nu știu exact ce mi-a oprit totuși ochiul din fuga lui peste file, poate desenul acela stângaci, înfățișând cu destulă aproximație un cap de cal. Un cap de cal cu un corn strâmb în frunte. În alte locuri, în spații anume lăsate în text, ca la miniaturiști, desenul revenea, ceva mai clar și cu linia mai exactă, arătând insistență din partea executantului. Un licorn, inorogul din literatura veche: trebuie să recunosc că prezența lui repetată în caietul lui George Biriș Delafrata m-a pus pe gânduri. Ce să caute un licorn aici, când omul ăsta n-a desenat în toată viața lui decât mașinării fanteziste? Ce l-o fi apucat acum, la bătrânețe? mă întrebam. Și, ca să aflu, ca să mă lămuresc, am reluat textul, atâta cât rămăsese din el, fiindcă lipsea mult din caiet, și de la început, și de la sfârșit; judecând după petele de grăsime sau de petrol întinse pe file, îmi vine să cred că madam Catinca nu o singură dată smulsese din el, cu mâinile murdare, hârtie de aprins focul în sobele ei cât niște locomotive. Și abia într-un târziu i-o fi băgat cineva în cap că bătrânul e un inventator de geniu, și că toate documentele ce rămâneau de pe urma lui ar avea valoare.

Deci, am reluat de mai multe ori lectura paginilor supraviețuitoare și, pe măsură ce deslușeam conținutul acelor însemnări greoaie, mirarea mea creștea, amenințând să nu mai cunoască margini. Mi-a fost greu să descâlcesc textul, și asta nu din cauză că George Biriș l-ar fi încifrat cu intenție; pur și simplu trebuia să traduc în termeni moderni și într-o expresie curată ceea ce el denumea într-un limbaj învechit, de la începutul secolului. Niște lucruri care, dacă versiunea mea

este corectă, țin de sfera unor preocupări de pionierat pe plan mondial. De pildă, n-am înțeles de la început ce voia să spună prin „mutări șchioape“ și „mutări îngrămădite“, deoarece refuzam, dintr-o explicabilă împotrivire a rațiunii, să transpun cuvântul în modernul „mutații“. De unde până unde mutații, mutații genetice, în mintea și în gura lui G.B. Delafrata? Mi se părea de-a dreptul absurd. Ori de câte ori m-am simțit îndemnat să interpretez textul în sensul acesta, băteam repede în retragere. Nu, îmi spuneam, o fi el un aiurit, dar eu n-am voie să mă prostesc. Apoi, într-un târziu, am ajuns la concluzia că nu ieșeam din impas dacă nu-mi revizuiam prejudecățile și afirm astăzi, fără să-mi pese de risc, că *numai* în acest din urmă mod, propus de mine, se poate interpreta corect scrisul lui G.B., oricât de straniu ne-ar părea conținutul comunicării lui. Dincolo de „mutări“ și „nucleuri pozitive“ și „greșale de țăsut“, dincolo de aproximările lingvistice, de balastul expresiei perifrastice și de formulările osificate, perimate, care-ți lătesc uimirea în priviri și zâmbetul pe buze, bătrânul vorbește despre viață și despre moarte într-un sens cu totul și cu totul actual. Vorbește de generațiile care își trec materialul genetic de la una la alta, proces presupunând o copiere, o transcriere a „ceea ce-i bun a se îndemna înainte“, cum scrie G.B., cât și a erorilor apărute în acest material în decursul vieții cuiva. „Nici o viețuitoare cât de mică nu scapă de perturbări“, precizează bătrânul, înțelegând prin asta mutațiile produse treptat în proteine, în aminoacizi (el nu-i numește așa, se mulțumește să pomenească de „celulele corpului“, termen înglobator), deci ivirea unor greșeli repetate, însumate și înmagazinate, transmise mai departe în ciuda efectului lor nedorit. Aici, G.B. se referă în special la bătrânețe, nu-și ascunde îngrijorarea în legătură cu propria sa vârstă avansată și scapă adesea fraze încărcate fie de regret, fie de mânie la

adresa senescentei „aducătoare de neputințe și împingătoare în mormânt“. După ce-i mai trece înnegurarea, revine la ideea că senescența e, de fapt, vârsta la care se întâlnesc în procent maxim greșelile apărute în organism pe parcursul vieții. Cu alte cuvinte, definește îmbătrânirea și moartea – cum îmi închipui că ar spune un fiziolog – printr-o degradare a structurii organismelor în urma mutațiilor negative și a acumulării de erori accidentale de transcriere sau translație. El intuiește că un presupus mecanism de transcriere („care ne copie prielnic corpul“) acționează totuși orbește și reproduce automat erorile, odată apărute. În consecință, mesajul genetic se alterează, iar elementele celulare modificate, denaturate, acționează în continuare ca un fel de mașinărie deformatoare al cărei rol n-ar fi altul decât să distrugă mesajul în întregime. Repet, acestea sunt cuvintele mele, prin care *îmi pot explica mie însumi* ceea ce George Biriș își spune sieși, în limbajul său obișnuit.

Din loc în loc, semnul desenat al licornului, un simbol, desigur, dar ce-o fi însemnând? mă întrebam, încercând să fac o legătură cu textul, însă frazele nu conțineau nici o explicație referitoare la licorn. Probabil că fusese una, în mod precis fusese, G.B. Delafrata obișnuia să explice amănunțit rostul desenelor și al figurilor. Adesea îmi vine s-o înjur pe inconștienta de madam Catinka pentru ideea ei de a aprinde focul cu prima hârtie ce-i cade sub ochi. E limpede că explicația căutată de mine putea fi doar acolo, în partea maltratată a caietului.

Ce să mai cred despre G.B. după toate acestea? În orice caz, nu mă așteptam la o asemenea surpriză din partea lui. E greu de presupus că a inventat, că a găsit singur totul; i-au mai picat în mână cărți de specialitate din care o fi prins câte ceva, reținând lucruri, informații demne de interes. Ar fi prea absurd să-mi închipui că teoria asta,

tradusă de mine în fraze inteligibile, s-a născut în mintea lui „din aer“, fără să fi găsit acolo vreun suport. Dar încă n-am spus totul, mai e ceva care, dacă se confirmă, gata, mă înclin în fața Geniului Autodidact! A dat lovitura, și încă una nemaipomenită, îi aduce automat iertarea pentru toate păcatele săvârșite față de știință în vremea când născocea neobosit variante de perpetuum-mobile. Ultimele pagini din caiet – ultimele rămase, vreau să spun – descriu începutul unor experiențe stranii, nu atât prin ele însele, cât prin faptul că nu te-ai fi așteptat să-l vezi pe un George Biriș Delafrata făcându-le. Sau poate că greșesc, poate că tocmai de la unul ca el era cazul să mă aștept, fiindcă un om cu scaun la cap, un cercetător serios, temeinic așezat lângă o pâine și lângă planul de activitate al cutărui institut cu nume și renume ce nu suportă perspectiva compromițătoare a ridicolului, ar fi *raționat*, ar fi meditat de șapte ori înainte de a refuza o dată și bine, vorba proverbului, să se angajeze într-o aventură atât de năucitoare și cu un rezultat pozitiv atât de improbabil, judecând după ce cunoaștem azi și după canoanele bunului simț. G.B. nu era tocmai inocent în problemele chimiei (îi privesc astăzi cu alți ochi sticlăria de laborator din care madam Catinca declară senin că a tot aruncat, cu coșul, după ce bătrânul n-a mai putut lucra, o încurcău „prostiile ălea, prafuri și lichide puturoase“), nu era, așadar, tocmai pe dinafară, dacă mă gândesc că ajunsese la un moment dat să folosească în experimente pînă și streptomycină, ale cărei efecte mutagene sunt cunoscute. Se poate presupune astfel, cu o relativă ușurință, cam în ce direcție băteau tatonările lui. Cum o mutație genetică este în fond o tentativă evoluționară sau involuționară, ea încearcă să aducă organismului ceva nou. Aducându-i însă acel element de noutate, mutația tulbură echilibrul, deranjează raportul organismului cu mediul și conduce în final, prin

acumulări de erori care fac procesul ireversibil, la instalarea în mod generalizat a îmbătrânirii. „Să oprim mutarea“, scria mâna tremurândă a lui George Biriș. „Să oprim așadară mutarea și greșale năvălitoare nu s-or mai face, iară corpul va sta tot așa precum...“

Acestea-s ultimele cuvinte. Fraza întreruptă se continuă într-una din sobele gospodărite de madam Catinca. Într-un colț de filă, în stânga jos, semnul licornului. Deși mă intrigă în continuare, începe să nu-mi mai pară chiar atât de enigmatic.

...

Cu o lună în urmă, într-un sfârșit de octombrie încă nehotărât dacă să ne mai ferească zilele cu soare sau s-o întoarcă pe ploaie definitiv, mă trezeam mahmur într-unul din cele vreo douăzeci de paturi, libere la capăt de săptămână, care umpleau un dormitor al internatului de elevi de pe lângă liceul cu profil de silvicultură din Frata. Mahmur nu din cauza băuturii, băusem cu măsură, ca să rezist toată noaptea aceea care a finalizat spectaculos, printr-o masă ce-ți dădea impresia că participi la o nuntă, activitățile culturale pentru care fuseserăm invitați. Eram însă obosit de noaptea albă, de solicitările unui adevărat banchet al amintirilor. Întâlnirea noastră, a câtorva dintre invitați, foști colegi de facultate și unii chiar de liceu, avea un caracter mai pronunțat sentimental decât în cazul altor oaspeți. „Am vrut să vă arăt, neisprăviților, că dacă voi n-ați fost în stare să organizați o întâlnire de zece ani, la universitate, cu toată lumea, vă fac de rușine și vă organizez eu una de... unsprezece ani, aici, la Frata! Măcar pentru prieteni!“ glumise Ion Țipan, bătându-ne familiar pe umăr, nespun de bucuros că răspunseserăm chemării lui aproape toți cei solicitați. Apoi nu l-am prea văzut, decât în scurte răgazuri: o dată l-am descoperit certându-se în

curte cu șoferii, iar altă dată, în bucătăria cantinei, i-am zărit printr-o fereastră statura de mareșal bondoc și mâna întinsă – dădea dispoziții femeilor însărcinate cu pregătirea festinului. Mă rog, făcea tot ce ținea de el pentru ca noi, invitații lui, să ne simțim bine. Și trebuie să recunosc că, dacă vinul, acru, n-a prea stat la înălțime în noaptea de care am adus vorba (zona nefiind una renumită prin calitatea viței de vie), țiuca, în schimb, fiartă și nefiartă, veche și tare, apoi friptura de vânat, sarmalele și toate celelalte n-au avut absolut nici un cusur. În ce mă privește, după ce s-au mai potolit toasturile și glumele cam lipsite de umor ale câtorva vorbăreți „de profesie“, m-am refugiat cu plăcere, împreună cu Aurel Cotrubaș, care venea să mă întâlnească tocmai de la Timișoara, într-o conversație susținută pe fondul zgomotos al unor benzi de magnetofon ce nu mai interesau pe nimeni după primele pahare băute. Ne regăseam cu emoție neînstrăinați de mai vechile noastre idealuri și cred că, fără să-și fi propus neapărat asta, fiecare dintre noi verifica în celălalt trăinicia unor sentimente prietenești purtate ani de zile pe drumuri separate. Îmi închipui că amândoi încercam la fel gustul surprizei de a le redescoperi nealterate.

Dar nu această discuție cu caracter personal se leagă direct de fondul povestirii mele. Și nici faptul că din când în când ne amuzam, urmărind peste masă turul de forță pe care se străduia să-l realizeze, ca de fiecare dată când i se oferă prilejul, colegul nostru Nașcu, jucându-și, cu ochi sclipitori, zâmbetele insistente în jurul unei foarte tinere poetese ce părea, prin figura ei de o prudentă gravitate, categoric dispusă să nu se lase târâtă în ispită. Se temea pesemne să nu facă o impresie proastă, fără să-i dea prin gând că de-abia în felul acela îi putea produce lui Nașcu respectiva impresie. Dar sunt foarte convins acum că în primul rând ei – mai precis fandoselilor ei –

datorăm cu toții experiența memorabilă de care aminteam la început. Altfel, o bună parte din programul zilei următoare ar fi urmat întocmai punctele convenționale fixate de Țipan, lipsind exact improvizația aceea cu un rezultat atât de neașteptat.

Așadar, dimineața devreme, după nici două ore de odihnă (vorba vine!) în dormitorul pustiu și cu niște perne parcă pline de cocoloașe cauciucate sub cap, hotărâam cu Aurel Cotrubaș să nu ne mai lăsăm mâncați de muștele năuce ale internatului, care-și presimțeau sfârșitul odată cu toamna, acționând cu o furie dimensionată în consecință. Ne-am îmbrăcat cu încetineală, reluând meticolos capetele de fir nedepănate în discuția din miezul nopții. Am mai bârfit una-alta și în scurtă vreme ne-am convins că soluția cea mai bună de a ne drege stomacul după suprasolicitările banchetului ar fi să îmbucăm iarăși ceva. Cu această amuzantă descoperire în cap, ne-am îndreptat spre cantină, încredințați că acolo vom fi singurii dispuși să cotrobăiască prin cratițe la o oră atât de matinală. Ei bine, nu: am avut surpriza de a-i găsi, așezați la un capăt al mesei lungi, pe Nașcu și pe Ianculescu, angajați într-o veselă și nepăsătoare sporovăială, dar și în anihilarea unui dejun copios. Nu păreau deloc surmenați, deși rămăseseră în sală mult după ce alții, inclusiv poetesa în devenire, se retrăseseră la culcare, bâjbâind pe coridoarele internatului în căutarea unei camere convenabile. Nașcu mesteca de zor felii de pâine cu unt, barba neagră îi flutura ritmic deasupra unui morman de oase de pui și, deși astfel ocupată, gura nu-i tăcea o clipă. Tocmai se ironiza cu îngăduință pentru insuccesul amoros al seriei, promițând să se revanșeze cât de repede, în alte condiții și, firește, cu altă persoană.

Nu-mi închipuiam că avea să se țină de cuvânt chiar atât de curând, cum urma să se întâmple. Abia ieșiți în stradă ca să ne omorâm timpul într-o plimbare duminicală prin satul încă amorțit, până

la ora când trebuiau să ne sosească mașinile angajate de Ion Țipan pentru întoarcere, îl și vedem pe Nașcu abătându-se curajos spre zidul unei case din apropiere. De la o fereastră îi făcea cu insistență semne o șatenă, altă cunoștință întâmplătoare din ziua precedentă și despre care aveam să aflăm ulterior că e un fel de nepoată de rang mai îndepărtat – n-aș putea să spun cât de îndepărtat – a lui G.B. (iată că-i vine rândul să-l pomenesc din nou). Atunci, pe moment, mi-am amintit doar că-i văzusem figura la căminul cultural, tot în preajma „seducătorului de serviciu“, care o abandonase apoi cu o regretabilă și regretată ușurință în favoarea incoruptibilei poetese. Nașcu revenea acum senin, după numai câteva ore de rătăcire sufletească, dispus să i se dedice cu totul, pentru eventual alte câteva ore, în virtutea unei disponibilități afective pentru care nu poate fi decât admirat. Fata ne chema – îmi imaginam că mai mult de ochii lumii – pe toți; noi am hotărât însă, dintr-o privire aruncată scurt de la unul la altul, să-l sacrificăm doar pe Nașcu. Dacă am mai zăbovit prin preajmă câteva clipe, a fost din pricina manevrei surprinzătoare a acestuia: s-a dus glonț la fereastră cu pricina și, săltându-se peste pervaz, și-a dat drumul în cameră prin geamul deschis.

— Uite, mă, ce face! Nu-și dă seama că o compromite în sat?! l-am auzit exclamând pe lunganul de Ianculescu, de la care chiar că nu mă așteptam să aibă asemenea griji pentru reputația unei necunoscute.

Și ne-am întors toți trei cu fața spre vale, decizi să dispărem în josul străzii, îndepărtându-ne de locul unde, după originalitatea pe care și-o permisesse Nașcu spre a o impresiona pe fată, simțeam parcă dincolo de perdele mulțimea de ochi ai vecinilor ațintiți asupra noastră cu niște reproșuri justificate.

Dar în clipa următoare a apărut în fereastră capul bărbos al lui Nașcu și, de astă dată, insistențele *lui* au fost acelea care ne-au făcut să ne schimbăm planul de fugă și să intrăm stânjeniți și cu pași șovăitori în curtea, apoi în casa mare și – fără a fi deloc austeră – cu un aer, totuși, rece și bătrânicios. Nu garantez pentru ceea ce vor fi simțit ceilalți, însă eu trăiam un moment de amuzată așteptare, conștient că fac ceva împotriva dorinței mele și având oarecum sentimentul ridicolului acelei situații în care ne-am trezit deodată antrenați. Înainte de a intra chiar, îmi fixasem deja strategia de a ieși după cel mult cincizece minute; în fond, nu eu eram dorit acolo, ci Nașcu, îmi ziceam. Să se descurce singur cum o ști, că doar n-o să pretindă să-i stăm alături, paravan sau gardă de onoare!

Apoi lucrurile s-au precipitat, ieșind bine de tot dintre limitele obișnuitului. În capătul verandei a apărut împrăștiata de madam Catinca, nepieptănată, dar cu pieptănul în mână, amuțindu-ne cu aerul ei excentric, cu agitația ei inexplicabilă, cu limbajul percutant și nelipsit de o pronunțată tentă de vulgaritate în ciuda faptului că femeia se silea să-și compună fraza cât mai intelectual. Numai că toate eforturile ordonatoare se risipeau imediat sub presiunea unui temperament năvalnic, mobilizat de apariția noastră până la pierderea controlului. „Haideți, haideți, intrați, mă temeam că nu mai veniți!” strigă ea din ușă, răsuflând ușurată, și aproape că ne-a tras de mânecă după ea, melițând din gură, printr-o încăpere despărțită în două de un paravan din pânză albastră, nu tocmai curată (dincolo de el, aveam să aflăm mai târziu, era laboratorul lui G.B., cel folosit de madam Catinca drept bucătărie). Am urmat-o toți trei, fără să ne fi revenit din uimire, până într-o cameră cu ceva mai multă lumină, mobilată într-un amestec de stiluri de-a dreptul imposibil: un pat mare, țărănesc, pe mijloc;

dulapuri vechi, cu intarsii și oglinzi aburite; mese grele, sculptate pretențios, înghesuite în pereți, în dulap și în pat; apoi scaune disparate și – monumentul casei, pesemne – un fotoliu-balansoar ce masca jumătate dintr-o etajeră cu cărți prăfoase, îngălbenite, roase la cotor. Erau acolo Nașcu și tânăra nepoată a lui G.B., în picioare, strâmtorați parcă de mobile într-un colț de cameră, aproape de fereastra pe unde amicul meu bărbos se aventurase, la risc, în plin necunoscut. Am avut impresia că plutesc într-o lejeră irealitate. M-am uitat la Aurel Cotrubaș, plutea și el, zâmbind derutat, negăsindu-și locul, aruncând priviri stânjenite în jur, pe când madam Catinca își agita prin încăpere formele ample, subliniate ostentativ printr-un pantalon ce urmărea să dea o notă sportivă celor cincizeci, poate cincizeci și cinci de ani ai săi. Ne invita stăruitor, cu o anume disperare chiar, să luăm loc, încă temându-se să nu ne piardă, să nu ne răzgândim brusc, ca apoi, prin surprindere, să ne repezim unul după altul afară. Ne-am așezat, Aurel în șezlongul lângă care din întâmplare se oprișe, eu pe un scaun la picioarele patului. Nașcu rămânea țeapăn alături de șatenă. Ianculescu a dat să se arunce degajat pe pat, într-o margine, deși îmi închipui că muntele de perne și plăpumi clădite pe mijloc, așa cum știu că se aranjează pentru ziuă paturile la țară, l-ar fi incomodat vizibil, dar pesemne n-avea de ales.

Din momentul acela am intrat de-a dreptul în coșmar. Avansând grăbită prin spațiul strâmt dintre mobile, madam Catinca năvăli la căpătâiul patului și începu să scotocească febril printre perne, excavând de sub mormanul acela ceva ce nu apăru la suprafață decât după câteva lungi secunde în care toți priveam într-acolo cu răsuflarea tăiată.

— Tata! țipa madam Catinca, ridicându-și cu două octave glasul, iar mâinile ei trăgeau febril, îndârjit, cu opinteli nervoase. Tata! Tata! țipa ea surescitată.

Și, spre deplina noastră consternare, de sub mormanul unde aş fi putut jura că nu erau decât plăpumi și perne clădite, se ivi capul zburlit, apoi umerii osoși ai unui bătrân firav de vreo nouăzeci și cinci de ani, inert, speriat, nedezmeticit încă din somn în ciuda răcnetelor care îi bombardau urechea. Între răcnete, madam Catinca întorcea spre noi o față zâmbitoare, amintindu-și probabil că nu ne prevenise de surzenia bătrânului. „Aude tare rău“, ne explică pe un ton aproape normal și imediat țipă în urechea nonagenarului: „Tata, scoală! Scoală-te, că au venit de la Cluj, să te vadă!“

Stăteam ca paralizat, într-atâta mi se păreau de neverosimile mai întâi apariția, apoi brutalizarea aceea zorită a unui bătrân neputincios, chiar pornită din cele mai bune intenții ale zăpăcitei care-i era fiică. La orice altceva m-aş fi așteptat intrând în casa aceea străină, la asta nu. Bătrânul părea răsărit de-a dreptul din mormânt, avea o față suptă, prelungită într-o barbă albă, nu mai puțin zburlită decât părul de culoarea lânii, lung și încă des, cum nu vezi la mulți de vârsta lui (dar câți nonagenari îmi ies mie în cale?); un trup uscat și mic putea fi bănuir prin materialul pijamalei. Madam Catinca izbutise să-l ridice cât de cât și, fără a-și potoli țipetele încărcate de tensiunea unor rugăminți poruncite, îl împingea de subsuori, cu opinteli scurte și repezi, ca într-o luptă, în susul pernei pe care i-o potrivise în pripă la căpătâi. Operație destul de dificilă, deoarece bătrânul, pricepând în sfârșit că se petrecea ceva în jurul lui, zvâcni speriat și se zbătu în brațele femeii, încurcând-o, deși îmi pare că dădea el însuși să se scoale. Nu-mi mai puteam desprinde ochii de la ființa aceea rămasă, după câteva clipe, într-o așteptare încordată, în șezut, cu capul întors într-o parte, în direcția din care veneau nu numai avalanșa de acute ale dezlănțuitei madam Catinca,

ci și lumina zilei, prin fereastra închisă între timp de nepoată, ca să nu se alarmeze toată vecinătatea.

Cu o mișcare energică, femeia îi apucă bătrânului fața între palme și-i răsuci capul spre noi, răcnindu-i în ureche că acolo, unde-l punea ea să privească, *acolo suntem*. Și iarăși am avut sentimentul că asist la o sinistă batjocură în care sfânta inconștiență se implica voios, fiindcă, mă întreb, ce sens mai are să oblige ochii unui om aproape orb să se uite la ceva pe care oricum nu-l pot distinge? Dar, pesemne, Catinca socotea prezența noastră un eveniment atât de important, încât se pierduse cu firea, nu te mai puteai aștepta din partea ei la lucruri gândite. Țsta era *show-ul* ei, avea ceva de arătat și, pe de altă parte, voia să ne convingă neîntârziat că ea nu era oricine acolo, în Frata. Își prezenta cu mândrie trofeul prețios, casa ei era un fel de muzeu cu exponatul încă în viață. „Și *tu* ai făcut ceva la vremea ta, nu-i așa, tata?” întreba, nu pentru el, ci pentru noi, care eram martori și *puteam* auzi. „Ai fost și în străinătate”, aducea madam Catinca un argument socotit de ea imbatabil. „Ai călătorit cu vaporul pe Dunăre, nu-i așa, tata? Ai fost și în Italia... spune, tata!... ai fost la Roma! La Roma, unde ai stat la Roma? La ce hotel?” striga ea, repetând insistent întrebările când avea impresia că bătrânul, încă zăpăcit, ar fi putut să-i facă figura și să nu-i răspundă.

— La Roma am stat la „Hotel Napoli”..., vorbi într-un târziu nonagenarul, amintindu-și, într-o scăpărare mântuitoare, o secvență dintr-un trecut scufundat în uitare și pe care madam Catinca i-l zgândărea nemilos, din ambiția de a ne impresiona pe noi, vizitatorii.

Bătrânul vorbea mecanic, fără să se vadă pe fața lui vreo urmă de participare, doar barba scămoasă îi tremura mărunț când își rostea cuvintele, cu mici pauze între ele.

— Așa, tata, așa! exclamă madam Catinca satisfăcută. Ai fost *cineva*, ai inventat, ai făcut o

grămadă de mașinării! îi sugera ea în continuare și mi s-a părut că voia astfel să-l convingă de ceva care pentru el nu mai exista de mult, să redea o personalitate pierdută cuiva care, îmi închipui, nu și-ar mai fi amintit singur nimic.

— Am făcut o grămadă de mașinării, repetă bătrânul în același mod mecanic și complet lipsit de participare sufletească.

— Ehei, ce viață a mai avut! Ce crai a mai fost! Vrea să ajungă suta de ani! se minuna madam Catinca, îngăduitoare și chiar încântată, întorcându-se o clipă spre noi. Ai văzut multe, ai umblat prin multe țări, nu-i așa, tată? își reluă apoi țipetele la urechea bătrânului. Ai fost fericit, nu-i așa? Ai fost fericit! decise ea în numele lui, văzând că răspunsul așteptat întârzia să vină, și îmi amintesc perfect că bătrânul a căscat prelung, arătându-și gingiile știrbe.

Putea fi socotit și asta un răspuns.

— Nu vă văd... Nu vă văd deloc, am vederea foarte slabă! zise el abia după ce fiică-sa, amintindu-și deodată că era nepieptănată și nefardată, dispăruse ca un vârtej în direcția laboratorului-bucătărie, lăsându-ne singuri cu bătrânul.

Se întrerupea astfel, pentru scurt timp, o tăcere apăsătoare, pe care nici unul dintre noi nu îndrăznea s-o spulbere. De altfel, au fost singurele cuvinte ieșite din gura lui în lipsa răspunsurilor sugerate de madam Catinca. Sentimentul penibilului nu mă părăsea nici după ce efectul surprizei trecuse.

Asta a fost prima mea întâlnire cu George Biriș Delafrata. Ce a mai urmat, cum am reușit să scăpăm de insistențele ulterioare ale gazdei (sfârșindu-și în mare grabă toaleta – ultimele trăsături de ruj s-au executat chiar în fața noastră – tocmai se pregătea să dea o fugă „până la colț“ după o sticlă de șampanie) interesează mai puțin. Abia atunci când ne-am văzut ajunși în stradă, ne-

am *dat drumul*, ne-am descărcat de tensiunea acumulată în intervalul vizitei printr-o explozie de mirări și de comentarii precipitate, fără a avea totuși, măcar pe departe, conștiința adevăratului, uluitorului sens conținut de întâlnirea noastră întâmplătoare cu G.B.D. „Formidabil!“ exclama Ianculescu, plesnindu-se teatral cu palma peste frunte. „Am fi trecut ca proștii pe lângă casa aia fără să intrăm, fără să știm ce-i înăuntru, am fi scăpat o scenă cum nu cred să mai prindem alta în viață, dacă nu era ăsta!“ spunea, arătând în urmă spre Nașcu, cel mai puțin impresionat dintre noi toți, care cobora pe mijlocul drumului cu șatena lui agățată de umăr.

...

Câteva zile mai târziu, pe adresa mea de acasă a sosit un colet impresionant, conținând arhiva bătrânului. Nu crezusem că madam Catinca avea să ia în serios o promisiune (în starea mea de atunci aș fi promis orice, recunosc!) făcută cu ușurința celui care știe de la bun început că n-are de gând s-o respecte. Dar femeia trage nădejde să publice toate hârtiile ăstea, sau măcar o parte din ele, dacă unele, deteriorate de condițiile precare în care au fost păstrate, sunt astăzi ilizibile. De când a ajuns, singură sau datorită sugestiilor altora, să creadă că e fiica unui tată genial, și-a însușit o psihologie tipică de moștenitor: nimic nu i se pare un obstacol când e vorba să valorifice cât mai avantajos moștenirea, de la hârtoagele fără importanță și până chiar la aura de glorie provincială a lui G.B., sub care madam Catinca se zbate amarnic să intre, să-i ia acestuia locul.

Ce nu știe ea, fiindcă sunt convins că n-a răsfoit decât superficial hârtiile, deci n-a avut șansa să dea peste ce am dat eu, este că se zbate degeaba. În realitate, *bătrânul o s-o îngroape și o s-o moștenească*, în zadar își face ea iluzii. Asta în caz

că lucrurile s-au petrecut întocmai și semnul licornului nu mă înșală. Uite, în fragmentul ăsta de jurnal apar, cam telegrafic și uneori aproape cifrat, însemnări privitoare la tratamentul urmat de bătrân. Mai bine zis, tratamentul pe care și l-a aplicat în urmă cu doi ani, după o serie întreagă de experiențe făcute empiric, dar vizând un rezultat extraordinar: încetinirea „mutărilor“ din organism, anularea treptată a fenomenului degradării genetice – dacă vreți o exprimare mai savantă. Capul de licorn nu poate fi decât un simbol al nemuririi. El apare numai pe paginile unde se pomenește ceva în legătură cu această problemă și l-am regăsit, firește, în jurnalul experiențelor.

Dacă George Biriș Delafrata a rezolvat cumva problema, ajutat de o preafericită întâmplare (și poate că n-ar fi el singurul autodidact căruia să-i fi reușit descoperiri de geniu), atunci e limpede că acele cuvinte de tandră invidie, scăpate de madam Catinca, „vrea să ajungă suta de ani“, sunt doar o expresie palidă și eronată a ceea ce urmează să se întâmple. Mathusalem a fost, vorba unui prieten, un „dulce copil“ pe lângă viitorul pe care și l-a pregătit G.B. Are să ne îngroape pe toți, în frunte cu zăluda de fiică-sa, și – în caz că licornul nu mă minte, repet – așa o să-l prindă anul 3000, tronând în vârful patului, între plăpumi și perne. Numai că patul va fi altul... n-o să reziste ăsta de-acum, și nici pernele, cât o să reziste bătrânul.

Întrebarea pe care n-o pot ocoli, și nici nu încerc, este: la ce bun? George Biriș a ajuns la nemurire, dacă a ajuns, când stătea cu un picior în groapă, deci destul de târziu, prea târziu chiar. De la inventarea norocoasă a inhibitorului, poate chiar a unui element care „îngheață“ total fenomenul mutagen, au trecut ani de experiențe și de tratament aplicat pe sine la risc, cu nesocotința minunată și lipsa de profesionalitate a amatorului, dar și sub presiunea unui sfârșit pe care omul și-l știa aproape. Efectul n-a fost, presupun, fulgerător,

încât în cursul tratamentului organismul și-a continuat îmbătrânirea, trecând peste pragul deplinei senilizări. Și abia de acum înainte efectul s-a fixat, abia în starea asta, căreia i-am fost martor împreună cu foștii mei colegi, au „înghețat” mecanismele celulare, aducându-i o nemurire râvnită, aducându-i-o însă atunci când nu mai avea ce face cu ea, nu-și mai dorea nimic și îmi vine să cred că nu mai știa nici pe ce lume trăiește. Refuz să mă gândesc la ce s-ar fi întâmplat dacă bătrânul găsea soluția mai din timp și dacă, făcând-o publică, ne-am fi trezit și noi, ceilalți, confrunțați cu problema. În ce fel asta ne-ar fi schimbat viețile și ar fi schimbat fața lumii... Refuz deocamdată, fiind conștient de gratuitatea unor asemenea fantazări, acum, când l-am văzut pe George Biriș încremenit în senilitatea lui neputincioasă, incapabil să-și mai amintească măcar cum îl cheamă, ce să mai vorbim de formule chimice sau de ordinea unor experiențe de excepție într-un lanț odinioară precis stabilit! Mai trist e că viața lui nemuritoare nu-i decât o pedeapsă gratuită, acum pentru inconștienta de madam Catinca, mai târziu pentru un șir întreg de generații încă nenăscute. Și îmi face impresia că cel mai pedepsit, pe întreg acest interval de timp nemăsurat, este G.B. însuși.

Asta în caz că licornul nu l-a mințit pe el și nu mă minte nici pe mine.

Măcinat de curiozitate, dar și de îndoieli, m-am repezit din nou până la Frata. De astă dată n-am mai împiedicat-o pe zăpăcită să alerge după șampanie până „la colț”, cu toate că șampania, mai ales cea proastă, îmi produce arsuri la stomac, iar la sfârșit mă mai doare și capul. Voiam însă să rămân, câteva minute, singur cu bătrânul. L-am găsit treaz și, bucuros că nu era nevoie să-l trag acum eu însumi de sub grămada de perne, am răsuflat ușurat.

— Ascultă! i-am țiptat în ureche, așa cum știam că face și madam Catinca atunci când are să-i

comunice ceva.

Dar mai întâi mă asiguraseam că fereastra era închisă, n-aveam nici un chef să fiu auzit de trecători, și încă de pe celălalt trotuar.

— Ascultă, uite ce-ai scris aici!

Și i-am fluturat pe dinaintea ochilor caietul cu file rupte și pagini împrăștiate, apoi m-am convins că nu le vedea și m-am rușinat de ceea ce făceam. Însă nu mai puteam da înapoi, iar femeia se putea întoarce din clipă în clipă.

— E adevărat ce spui? E adevărat c-ai descoperit chestia aia... că ești *nemuritor*?

Ultimele cuvinte le-am strigat ca un apucat, să-i ajungă neapărat dincolo de timpane. Crispat, așteptam un răspuns, speram să trezesc în el o vibrație la auzul cuvântului ce concentra faptul esențial al vieții lui.

Și, într-adevăr, a părut că stă pe gânduri, că meditează cu capul întors într-o parte, cu smocurile bărbii răvășite pe gulerul pijamalei. Apoi, în sfârșit, a căscat prelung, tăcut, întocmai ca atunci când madam Catinca îl întrebase dacă-i fericit. Da, da, putea fi și acesta un răspuns.

O FLOARE PENTRU CĂPITAN

Așteptam cu emoție întâlnirea. De mai multă vreme nu mai avusesem vizite: cu tot traficul interplanetar în continuă creștere, stația mea își pierdea din importanță, se iviseră altele, mai noi și mai bine plasate în calea navelor care ies și intră în sistemul solar. Știu că mulți mă consideră demodat și așteaptă servicii pe care instalațiile mele nu le pot oferi, dar ăștia – spun fără nici o ranchiună – uită că atunci când erau mai puțin pretențioși apelau cu toată încrederea la ajutorul meu. Mai ales când, dintr-un motiv sau altul, ajungeau în impas, ceea ce nici nu se întâmpla chiar atât de rar cum ar fi tentați unii, astăzi, să creadă. Ehe, ce animație au cunoscut cândva platforma asta circulară și turnul de control care o domină! De când nu prea am de lucru, îmi vin destul de des în minte trecutele momente de tensiune, chipuri cunoscute pe care mă obișnuisem să le văd apărând periodic și să le aștept, erau oaspeții mei și o mulțime de întâmplări vii, alături de o alta, de întâmplări istorisite, se leagă de amintirea lor. Ce mai! au fost, în timpurile bune, și câte două-trei nave staționate simultan pe platformă. Alteori navele nu opreau – cele grăbite să părăsească sistemul solar și care atinseseră îndată după decolare o viteză apreciabilă, încât era în interesul lor să mențină o creștere constantă a accelerației.

Dar și acestora le simțeam prezența, le urmăream zborul pe ecrane și, câteodată, privind cerul negru de dincolo de ferestrele mari ale turnului, îmi închipuiam că le văd venind, tăcute umbre lunecătoare, dinspre lucirea ștearsă a planetei Uranus. Schimbam mesaje, le doream drum bun, pe unii dintre piloți știam că n-aveam să-i revăd, misiunile lor durau zeci sau chiar sute de ani tereștri, zborul în regim relativist puneă între mine și ei o barieră comparabilă cu moartea. Moartea lor, moartea mea, după caz, după felul misiunii. Ne zâmbeam unii altora de la distanță, mă interesam dacă totul era în ordine la ei și, în final, pe ultimele impulsuri de energie ce mențineau între noi comunicarea, ne uram noroc prin gestul acela de simbolică strângere a mâinilor, suplinind una reală, suplinind o ultimă îmbrățișare la care ei, emisarii planetei natale, ar fi avut dreptul aici, la limita devenită început și sfârșit al universului controlat sistematic de om.

Când ai trăit asemenea momente, când te-ai obișnuit să crezi, pe bună dreptate, că reprezinți ceva pentru niște semeni de-ai tăi care pleacă sau vin și ești ultimul din lume care le trimite un salut înainte de a se scufunda pentru decenii întregi în beznele interstelare, sau cel dintâi care-i îmbrățișează la întoarcere, oferindu-le certitudinea că Pământul *într-adevăr* nu mai e departe și-i întâmpină; când, ani în șir, s-au perindat pe sub ochii tăi nave de toate tipurile și de toate mărimile, iar echipele de intervenție, de alimentare, de supraveghere a traficului spațial făceau baza să vibreze secret ca și cum ar fi fost străbătută de suflet de la un capăt la celălalt, sigur că nu ți-e indiferent să descoperi deodată că totul s-a scufundat în trecut, că zilele au altă față, mai leneșă și mai ternă. Sunt perioade în care trebuie să mă țin tare ca să nu mă abandonez unei tristeți bântuite de neliniști tulburi, când, de la înălțimea ultimului etaj al turnului de control, privesc

platforma pustie, abia luminată de stelele reci ale unui cer nu mai puțin pustiu și dezolant.

Uneori, în zilele de sărbătoare, aprind reflectoarele și platforma strălucește metalic, inundată de lumina aspră care altădată indica navelor, de departe, locul de popas. Ies cu Marina, când are chef să mă însoțească, sau cu altcineva dintre puținii oameni rămași aici, și străbatem platforma până la marginea ei curbă, tăind spațiul într-o rotire lentă, pe care numai alunecarea perceptibilă a stelelor o face simțită. Sau rămân vreme îndelungată în turn, în sala care mi se pare acum prea mare și inutil mobilată cu aparatură. Iar în cele din urmă, sătul de imaginea, parcă și mai dureros subliniată de reflectoare, a unui loc unde nu se mai întâmplă nimic, mă enervez și sting luminile și transmit mesaje Pământului, spunându-le celor de la Centru că m-am săturat. Ne-am săturat cu toții, ar fi cazul să facă ceva pentru noi, să ne scoată de pe linia asta moartă și să ne dirijeze spre un traseu principal – una dintre liniile nou înființate, care ne-au înghițit și „clienții“, și o bună parte, cea mai mare parte din personal. Îmi mai descarc sufletul, știind dinainte ce efect neînsemnat pot să aibă furiile mele televizate, cărora le trebuie cinci ore până să ajungă la antenele de recepție ale destinatarilor. După alte câteva ore, în cel mai bun caz, primesc un răspuns „liniștitor“: nu putem să vă schimbăm *acum* destinația, ni se spune, n-aveți condiții, utilaj corespunzător pentru primirea navelor fotonice, și așa mai departe, un argument important fiind și acela că încă mai apar astronave pe vechiul traseu, dintre cele plecate cu mult timp în urmă. Vin rar, vin cu întârziere, nimeni nu poate ști cu exactitate când (uneori nici măcar dacă) se întorc, prin urmare stația e necesară, zic ei, nu e cazul să fie desființată, ajunge o reducere de activitate. Centrul mă asigură că se contează pe mine, *ei toți* mă cunosc și au încredere, înțeleg că-i greu, dar, în

sfârșit, lucrurile „trebuie să meargă“ și aici, așa că sfatul lor e să nu mă pierd cu firea și eventual să-mi iau un concediu. După un asemenea răspuns nu mai sunt sigur dacă nu cumva cineva își bate joc de mine și nu-mi rămâne altceva de făcut decât să înjur, însă cu asta n-am rezolvat nimic și mi-e tot mai greu să-i privesc în ochi pe cei opt tehnicieni rămași prizonierii stației; oamenii și-au pus speranțe în mine.

Cu Marina mi-e mai ușor, ea are răbdare. Nu s-a resemnat, dar are răbdare, sau cel puțin nu-și arată nemulțumirea cu orice prilej. Îi sunt recunoscător că nu-mi face scene și așteaptă fără să protesteze rezolvarea, fie și întârziată, a unei situații care, în ciuda bunei păreri a celor de la Centru, devine, din ce în ce mai sigur, un impas. Dacă aș accepta că am ajuns, odată cu stația și prin forța împrejurărilor, demodat, refuz totuși să-mi recunosc vreo înclinație deosebită spre un anume spirit conservator. E adevărat, sufăr trăind declinul activității de care, în decursul anilor, m-am legat sufletește până la deplina confundare cu destinul, înfloritor sau nu, al acestei porți de intrare în lumea solară; ceea ce nu înseamnă însă că nu mă gândesc și la faptul că echipa mea descompletată tânjește după altceva. Mai devreme sau mai târziu, chiar dacă Centrul, acum, nu vrea să înțeleagă și, mai ales, dacă refuză în continuare să ne reprofileze, va trebui să abandonez baza, lăsând-o să plutească în derivă pe uriașa ei orbită planetară, până când viitorul îi va scoate în cale, eventual, o altă epocă de strălucire.

În aceste condiții, apelul recepționat de la o navă care ne căuta, apropiindu-se din exteriorul lumilor locuite, mi-a părut întâi neverosimil. Atât de convinși eram cu toții că nimeni nu mai avea nevoie de noi încât, atunci când ne-am trezit iarăși chemați, nu ne-a venit să credem că-i altceva decât o greșală, o deviere accidentală a unui mesaj destinat stațiilor de pe o rută principală. Dar nava,

chemându-ne totuși *pe noi*, arăta astfel că-i erau necunoscute liniile deschise recent, pe câteva curbe optime de cădere dirijată spre centrul sistemului solar. Încă uimit și emoționat, m-am depărtat de ecrane, lăsându-mi privirile să cadă din nou asupra platformei pustii cu care străbăteam beznele spațiului cosmic, și în starea aceea de tensiune mi s-a părut deodată că simt un suflu măturând vidul înghețat și făcând pereții turnului de control să trepideze. Era o senzație falsă, o iluzie, nu încape îndoială; era amintirea descinderilor de odinioară, când navele se desprindeau brusc din întunericul ce le ascunsese până atunci și cădeau spre platformă într-o plutire leneșă, parcă ireală și nematerială, pentru ca aparența înșelătoare să lase locul unei prezențe pline de forță, de energii năvalnice și greu de controlat, îndată ce jeturile incandescente ale motoarelor de frânare izbeau violent suprafața stației, imprimându-i vibrațiile și transmițând prin ea, până în încăperile de locuit, uruitul acela inconfundabil, anticipare de câteva secunde a unei iminente opriri.

— Avem oaspeți! i-am strigat Marinei, care aflate între timp vestea de la alții și urca în grabă treptele scării interioare, spre etajul superior.

Nu era puțin lucru să avem iarăși oaspeți. Mi-am stăpânit bucuria și, treptat, simțeam renăscând în mine calitățile dispecerului de altădată. Gândul că în perioada de inactivitate silită mi-am pierdut reflexele și deprinderile mă preocupa totuși, aducând după sine o oarecare neliniște pe care știam că nu am voie s-o exteriorizez, deși, sau poate tocmai din cauză că ne așteptau o serie de manevre nu tocmai simple, efectuate cu oameni puțini și, la rândul lor, aparent descalificați. În fine, am făcut atunci ce se cuvenea, am stabilit cu exactitate direcția din care venea nava și i-am trimis mesajul de răspuns, cu coordonatele noastre, pretinzând la rândul meu informațiile necesare

localizării și recunoașterii acelei misiuni revenite în sistemul solar. Nu mai trebuie să spun că le așteptam cu mai multă curiozitate și nerăbdare decât odinioară, când îndeplinirea unor asemenea obligații constituia un act de rutină.

Schimbul de mesaje l-am purtat cu un pilot de care nu mi-am amintit imediat. Era să cred că plecase în expediție înainte de venirea mea acolo, și abia verificând datele pe calculator m-am convins, nu fără o ușoară reacție de surpriză, că fusese unul dintre „clienții” mei, cu treizeci și doi de ani în urmă. Se numea Valter Ionescu, iar fișa lui, pe care am parcurs-o pe când mâncam fără să-i simt gustul – deci ca în „timpurile bune”, de intensă concentrare nervoasă și de acțiune – un sandviș pregătit în grabă de Marina, fișa lui mi-a procurat suplimentul de informații folositor unei mai exacte orientări în *cazul* acestui ins care regăsea, îmbătrânită cu trei decenii, lumea de unde fusese lansat în Cosmos. Probabil că nu numai eu îl uitasem, și nici nu era singurul de care omenirea avea să-și amintească brusc, oferindu-i cu mărinimie sinceră și grăbită un râvnit moment de glorie, mai mult ca sigur ultimul: triumful și sărbătoarea emoționantă, amețitoare ca un splendid joc de artificii, dincolo de care începe retragerea în anonim, poate tot atât de firească și ea ca atâtea alte lucruri de care nimeni nu se mai miră. Nu poți cere unei lumi grăbite, nu-i poți pretinde și cu atât mai mult nu-i poți impune să-i țină minte și să-i cultive într-o perpetuă actualitate pe nenumărații ei emisari risipiți în decursul mai multor secole prin Galaxie. Și, desigur, nu eram nici eu scutit de efectul uitării comode ori necesare, de vreme ce a trebuit să-mi reamintească ordinatorul că-i adresasem lui Valter Ionescu urarea tradițională de drum bun. Mă uitam la imaginea recompusă de calculator, în culori destul de bune, pe un ecran al tabloului de bord: era portretul unui bărbat tânăr, energic, cu ochi de un albastru curat, profund și

parcă luminos, expresivitatea nu li se alterase deloc în imaginea materializată abia acum, la comandă, după ce zăcuse codificată în memoria aparatului peste treizeci de ani. Valter Ionescu mă privea liniștit și cumva nepăsător, cu un zâmbet abia perceptibil în colțul gurii, în bună parte mascat de mustața bogată și de firele răzvrătite ale unei bărbuțe castanii. Părul i se rărea în creștet, dar lungimea lui exagerată și pieptănătura voit și totuși discret neglijentă îi dădeau un aer deloc protocolar care mi l-a făcut imediat simpatic. Mi-am dat seama că era unul dintre acei navigatori de cursă lungă care, deși purtându-și cu sinceră mândrie epoletii cu însemne de căpitan, afișează un oarecare dispreț ironic la adresa literei unor regulamente cam învechite și, oricum, tacit ajustate în condițiile zborurilor interstelare... Aproape fără să-mi fi propus, încercam să-mi imaginez cum arăta acum, după trei decenii care și pentru el trebuie să fi însemnat măcar vreo cinci-șase ani, dar cinci-șase ani nu lasă urme pronunțate pe fața unui tânăr. În eventualitatea că nu m-a uitat și el pe mine, mai degrabă *lui* nu i-ar fi fost tocmai simplu să mă recunoască, din cauza transformărilor aduse de ritmul biologic diferit în care mi-am trăit viața. Treizeci și doi de ani nu pot fi șterși cu buretele.

Receptoarele stației tocmai primeau un alt mesaj și Marina se oferise să supravegheze înregistrarea. N-am avut nimic împotrivă, deși, recunosc, doream să mă ocup eu însumi de tot, ceea ce nu mi s-ar fi întâmplat *înainte*, când stația era plină de specialiști și treburile de făcut erau atât de numeroase încât fiecare om avea sarcini precise, iar timpul ni-l drămuiam la secundă. Acum nu ne grăbea nimeni. Am profitat de răgaz ca să mai „scotocesc prin fișier“, să scot din ordinator toate detaliile privitoare la expediția din care se întorcea Valter Ionescu. Nu era mare lucru de aflat, în esență scenariul se desfășura așa: căpitanul plecase

cu o navă acceptabilă, destul de modernă *pe vremea lui*, într-o misiune cu destinația Procyon, la trei parseci și jumătate depărtare de Soare, unde urma să preia o încărcătură de thorpiu înnobilat, formidabilul element a cărui valoare, la cantitatea prevăzută pentru acel transport, justifica până și o călătorie pe un traseu de două ori mai lung. Personal de bord – cinci oameni, între care și un specialist în ecologie a cărui prezență m-a cam mirat, până când am aflat că expediția avea de îndeplinit o dublă misiune, etapa Pământ-Procyon fiind condiționată, pentru obținerea unui randament maxim al zborului, de transportul unei imense cantități de spori proveniți în special de la plante acvatice; o acțiune de fertilizare, așadar, urmărindu-se însămânțarea oceanului primar, încă lipsit de viață, al unei planete din vecinătatea pitice albe care formează cu imensa stea alb-gălbuie Procyon sistemul cunoscut și sub denumirea de *alfa* Câinele Mic. Pe baza informațiilor deținute de ordinatorul stației, n-am putut stabili cu certitudine ceea ce începusem să deduc, și anume, dacă nu cumva această operație delicată, făcută în fond nu tocmai sau nu direct în interesul nostru, reprezenta prețul bine chibzuit al încărcăturii de thorpiu pe care Valter Ionescu trebuia s-o aducă în sistemul solar. Dar asta avea, în momentele acelea, doar o minimă importanță.

— Ei, șefule, cum stăm? Când îl înhățăm de coadă? m-a întrebat unul dintre tehnicieni, folosind pe neașteptate o expresie tot din „timpurile aurite“, ceea ce a avut darul să mă binedispună imediat.

Evident, întrebarea nu pretindea de la mine un răspuns, dinainte știut, era doar un mod de manifestare a bucuriei că ne aștepta în sfârșit o treabă care avea să scoată, cel puțin pentru o vreme, mecanismul stației din înțepenire. Omul își freca mâinile într-un gest iarăși semnificativ, grăitor pentru starea noastră de spirit, și mi-am zis că apariția lui Valter Ionescu era de-a dreptul

norocoasă, căpitanul venea chiar la timp ca să ne smulgă din gânduri nu tocmai fericite. Simțeam în jur o tensiune care de data asta nu avea în ea nimic periculos, nici dezarmant; dimpotrivă, era tensiunea acelei așteptări ce ridică moralul, pregătind subteran o mobilizare promptă și energetică a nervilor, atunci când avea să vină clipa acțiunii fără ezitare, dar și fără greșală.

În noul său mesaj, Valter Ionescu ne comunica poziția lui, viteza, caracteristicile traiectoriei și așa mai departe, informații pe care ordinatorul le-a înghițit imediat, prelucrându-le. Pe harta siderală pândită de privirile noastre pline de o curiozitate nerăbdătoare începu să clipească, la scurtă vreme după aceea, mult așteptata lumină ce poziționa, în raport cu noi și cu corpurile planetare învecinate, astronava. Am răsuflat ușurați, ca și cum abia astfel, prin apariția semnalului luminos într-un punct anume al unui Cosmos simbolizat vizual, existența doar bănuită până acum a navei ar fi devenit, brusc, certitudine.

— Uite-o! am auzit exclamația jumătate strigată, jumătate șoptită a Marinei.

Acolo unde în ultimul an aproape că nu se înregistrase altceva decât deplasările greu perceptibile ale lui Uranus și Neptun, precum și cele – întrucâtva mai rapide – ale câtorva banale comete, punctul acela luminos, însemnând nu doar mișcare, ci și viață, avea în el ceva cu adevărat impresionant.

Mai tulburător era însă finalul mesajului. Tulburător prin ceea ce *nu spunea*, fiindcă Valter Ionescu lăsa să se înțeleagă, atâta doar, fără nici o explicație, lăsa să se înțeleagă că, din tot echipajul plecat, se întorcea el singur.

Marina și-a dat seama imediat, după expresia mea de consternare prost camuflată, că se întâmplase ceva grav.

— Nu știu ce vrea să spună ăla aici, am evitat eu un răspuns improvizat din diverse presupuneri,

care mai mult ar fi complicat lucrurile.

Ea n-a mai insistat, încât secretul acela cumplit, al meu sau, poate, al nostru, al amândurora, a rămas secret până la confirmarea integrală a adevărului său. Urmărit de priviri mai mult nedumerite decât neliniștite, concentrat, ascunzându-mi cât se putea frământările, am pregătit un alt mesaj, cu întrebări precis și insistent formulate: ce-i cu oamenii? ce-i cu nava? ce-i cu încărcătura?... și tot așa, încolțindu-l pe Valter Ionescu fără menajamente, încât să fie obligat să răspundă limpede la toate nedumeririle stârnite de ambiguitatea suspectă a finalului mesajului abia recepționat. Începusem să mă înfurii – omul ăsta, despre care se spunea că e un navigator experimentat, și-a uitat oare îndatoririle elementare? mă întrebam, indispus de faptul că ne ascundea ceva, lăsându-mă să bâjbâi prin tot felul de ipoteze, deși era de datoria lui să raporteze exact și amănunțit despre misiune, îndată ce pătrundea în sistemul solar. Ordinatorul codifica grăbit mesajul în limbajul folosit la emisiunile de tipul „orb“, antenele stației începuseră să-l transmită în spațiul înconjurător, și abia după un timp mi-am dat seama că eram preocupat de ceva *anume*, fără să fi știut de la început, cu exactitate, despre ce era vorba. Deodată, în mintea mea a făcut explozie întrebarea: de ce nu trece pe imagine? Asta era, întrebarea asta mă obseda, fremătând în subconștient, căutându-și cu dificultate drumul spre suprafață. Judecând după coordonatele comunicate, astronava se afla la o depărtare ce nu excludea o bună legătură televizată, dar căpitanul părea să nu fi realizat încă asta, el se folosea în continuare de sistemul „orb“, mai simplu și mai eficient la mari distanțe, însă cu dezavantajul de a pune între cei ce-l folosesc un intermediar: ordinatorul, necesar codificării și traducerii mesajelor dintr-un cifru de simboluri universal acceptat. Ce-i cu tine, Valter Ionescu?

îmi venea să strig. Treci pe emisie televizată, poate că asta are să te oblighe să fii coerent și detaliat.

M-am decis s-o fac eu cel dintâi, văzând că timpul trecea și căpitanul Ionescu nu se grăbea deloc să-mi răspundă. Stația emitea pe canalele folosite cu treizeci de ani în urmă, fără ca dincolo, pe navă, cineva să preia legătura. Nu-mi venea să cred că Valter Ionescu nu recepționa apelul meu televizat, iar faptul că nu-mi răspundea în același fel mă intriga tot mai mult. Dacă n-ar fi fost semnalul luminos prin care ordinatorul marca pe harta stelară, mereu mai aproape, poziția navei-enigmă, aș fi putut crede că totul era o farsă prostească, sau că simțurile noastre, ale tuturor, ne jucaseră o stranie festă, în finalul unei lungi perioade de lăncezeală, dându-ne tocmai iluzia după care tânjiserăm prea mult.

— Procyenii nu se folosesc de televiziune, nu-i așa? m-a întrebat la un moment dat Marina, făcând o asociere de idei pe care cred că am intuit-o corect, dar atunci am preferat să mă prefac că nu înțeleg.

— Ce legătură are una cu alta? am răspuns printr-o altă întrebare, iar Marina, sprijinită cu pieptul și cu coatele de pupitrul unde lucram, și-a ridicat o sprânceană, una singură, cum face întotdeauna când se miră în tăcere, apoi am avut impresia că abandonează un gând căruia nu poate, sau nu mai vrea să-i dea de capăt.

— Știu eu? Poate că nu are nici o legătură.

Mesajul următor, sosit târziu, când ciudățeniile acelei întâmplări ajunseseră să mă preocupe obsesiv, era formulat tot în cod și, prin urmare, destinat mai întâi ordinatorului. Nici o schimbare, așadar, în aspectul tehnic al comunicării, însă Valter Ionescu se hotărâse în sfârșit să renunțe la tăcerea lui neliniștitoare. Deși m-am bucurat, nu m-am putut împiedica să-i reproșez în gând că-i trebuise cam mult timp până să ia decizia asta. Câteva supoziții, unele nerostite până atunci spre a

nu provoca inutil agitație între tehnicienii mei, își găseau deodată confirmarea. Căpitanul se afla într-adevăr la bordul unei nave străine, acum, la capătul celor două misiuni ale lui, ambele îndeplinite: atât cea de fertilizare a planetei lui Procyon II, cât și cea legată de transportul thorpiului spre Pământ; încărcătura, sub formă de bare bine izolate din cauza violentului lor efect radioactiv, umplea locurile de depozitare ale acelei nave cosmice de origine extraterestră, cu care se întorcea acasă Valter Ionescu dintr-o călătorie pe cât de pozitiv încheiată în bilanțul ei material, pe atât de lipsită de noroc în alte privințe. Pierduse astronava lansată spre Procyon și odată cu ea echipajul, într-un accident produs chiar după, sau în orice caz spre sfârșitul operației de bombardare, cu capsule pline de spori și semințe, a oceanului unde vegetația Pământului avea să încerce să se adapteze și să populeze, cu timpul, un mediu lipsit de viață și încă nu tocmai favorabil apariției ei. O explozie, din câte am înțeles, având drept urmări dezintegrarea unei părți a astronavei și scufundarea celeilalte, sub privirile îngrozite ale procyenilor care îl însoțiseră acolo cu una din navele lor de patrulare, spre a controla realizarea, în condițiile stabilite, a acțiunii pentru care apelaseră la ajutorul venit din sistemul solar. „Ei m-au *recuperat*“, spunea Valter Ionescu și nu m-am întrebat atunci de ce întrebuițase tocmai cuvântul acela. Apoi, după aflarea altor amănunte teribile, nici n-a mai fost cazul să mă mai întreb. Căpitanul ezitase mult înainte de a ni le comunica, așa se explicau și lungile lui tăceri, dar știa că până la urmă tot va trebui să ne prevină, era, dintre toate, lucrul cel mai înțelept. Ceilalți, piloții secunzi și ecologistul, dispăruseră fără urmă. El singur mai fusese găsit plutind acolo unde îl proiectase explozia, cu fracturi deschise și arsuri grave pe tot corpul, inconștient și pesemne ajuns în pragul agoniei – a aflat mai târziu că viața lui depindea atunci de

foarte puțin. De puțin *timp*, de numai câteva zeci de minute și de intervenția energetică a procyenilor, care, zicea căpitanul, n-aveau nici ei de ales, dacă voiau să facă într-adevăr ceva pentru el și să nu-l lase să moară acolo unde căzuse. Brusc, m-a străbătut un fior și nici n-a mai fost nevoie să parcurg până la capăt mesajul ca să-mi dau seama că Valter Ionescu nu mai era tânărul acela blond, cu ochi albaștri și bărbuță castanie fluturată rebel, ca într-o copilărească sfidare a aparatelor de teleimprimare. „Mi-au dat un corp“, își încheia el mesajul, așadar se întâmplase ceea ce bănuiam: în starea lui de atunci nu-i fusese salvat, mai bine zis recuperat, decât creierul.

— Fiți atenți! le-am spus băieților, și-mi stăpâneam cu greu tremurul și emoția care îmi schimba vocea, imprimându-i o suspectă răgușeală. Fiți atenți, vom avea o vizită, dar nu-i vorba de cine credeți, sau nu numai de el. Sunteți mai tineri, îmi închipui că n-ați mai întâlnit procyeni, dar ceva-ceva tot trebuie să știți, așa că n-are de ce să vi se facă subit dor de casă și să-mi fugiți de aici când am mai mare nevoie de voi. Relațiile cu *ei* sunt destul de bune și, în plus, unul pe care l-am văzut eu cândva aducea mulțumitor a om. Ba nu, greșesc: nu mulțumitor, ci *surprinzător* trebuia să spun. Doar că era cu ceva mai înalt și ușor disproporționat, sau altfel proporționat, luați-o cum vreți, și avea fața mai plată. Sunt printre puținele rase umanoide pe care le cunoaștem, așa că o să ne fie mai ușor decât cu alții, cred eu. Singurul lucru la care vă invit să luați aminte, fiindcă altfel riscați să faceți șoc, e culoarea; nu, *culorile* lor, vreau să zic, dar probabil că riscul e la fel de mare și pentru ei într-o întâlnire neașteptată cu niște decolorați ca noi, cu pielea atât de șters și de uniform pigmentată. Valter Ionescu se simte bine printre ei, prin urmare n-o să ne facem noi de râs și n-o să-l compromitem nici pe Valter Ionescu, nu-i așa? Am dreptate?...

Pe măsură ce vorbeam, mi-am recâştigat vocea limpede şi gândul coerent, ba chiar şi puţin din umor, aşa că le-am zâmbit băieţilor, amuzat de insolitul situaţiei, de aspectul cam straniu al întâlnirii ce ne aştepta. N-am să uit niciodată procyanul văzut întâmplător, mai demult, pe coridorul unei mari instituţii guvernamentale de pe Pământ. De altfel ar fi exclus să poată fi uitată faţa aceea rotundă, pe care se îmbinau neverosimil culorile variate, ţipător de vii, aş zice că aproape strălucitoare, de pe solzii unui peşte exotic. Şi încă ai unuia dintre cei mai frumos coloraţi, fala oricărui acvariu! Mi-am propus să evit nişte reacţii penibile, cu atât mai mult cu cât nefericitul de pământean revenea, dintr-o misiune victorioasă, învins, lovit în însăşi condiţia lui omenească. Nu se putea să nu ţi se facă milă de el. Procyenii ne stârnesc uimirea şi curiozitatea, e normal, însă ei vin şi pleacă, se întorc în lumea lor siderală unde toţi sunt la fel, pe când Valter Ionescu va trebui să rămână pentru totdeauna, cu trupul lui împrumutat, de procyan, aici, în spaţiul căruia spiritual îi aparţine. „Mi-au dat un corp“, spunea în ultimul său mesaj şi înţelegeam acum că făcea mărturisirea asta fără multă bucurie.

Pe Marina cineva o văzuse intrând în seră. Cum nu voiam să mai pierd vremea în turn, am căutat-o acolo, sub calota scundă şi puternic luminată artificial, de la baza turnului de control. Uda straturile de legume şi, pusă pe joacă, m-a ţinut o vreme în prag, ameninţându-mă cu jetul de apă al furtunului.

— O să goleşti rezervorul! am avertizat-o, muştrând-o fără nici un efect.

Ştiam dinainte că o duzină de raţionamente perfect argumentate n-ar fi reuşit s-o convingă să renunţe, atunci când avea chef să risipească apa, udând ea însăşi sera în locul obişnuitei instalaţii acţionate mecanic.

Zâmbind bucuroasă, m-a chemat spre locul unde, pe o suprafață de numai doi metri pătrați, marcată de ghivece cu cactuși pitici, cultiva câteva soiuri de flori, garoafe, lalele, gladiole, două-trei fire din fiecare, o mușcată și un trandafir. Mai mult, din păcate, nu ne puteam îngădui.

— Mi-a înflorit o lelea pestriță, vino să vezi!

Cred că o admirase, o pipăise cu dragoste și până atunci, dar n-a scăpat prilejul s-o atingă iarăși, s-o mângâie discret, parcă pe furiș, bucurându-se să simtă între degete petalele crude, catifelate, umezite de stropii adunați în corolă ca niște mărgelușe străvezii.

— Aș fi vrut să am mai multe. M-am gândit la un buchet, pentru când ne vin oaspeții, zicea Marina. Chiar dacă ei au alte tradiții și alte obiceiuri acolo. Să nu-și închipuie că-i primim ca la o casă pustie.

— Ajunge una, lasă-le pe celelalte să crească.

Câteva zile mai târziu, când o navă aproape sferică se așeza într-o margine a platformei, iar băieții din turn, cuprinși din nou de febra timpului de glorie al stației, zoreau să dirijeze într-acolo imensul „braț de caracatiță“ bâjbâitor al coridorului de acces, Marina mi-a ieșit în cale exact în momentul când îmi consideram încheiată pregătirea psihologică și aveam de gând să pătrund în acel apendice al turnului care deschidea atunci cel mai scurt și cel mai comod drum spre procyceni. I-am citit în ochi dorința și primul meu gest a fost unul de refuz. Dar am băgat de seamă că ținea cu emoție, parcă abia atingându-i lujerul cu vârfurile degetelor, laleaua aceea pestriță și n-am mai zis nimic, am pătruns în coridorul suspendat simțind-o, după balans, la doi pași în urma mea. Într-o tăcere încordată, care ne intensifica zgomotul respirației, am străbătut distanța ce ne despărțea de navă, iar băieții rămași în turn presupun că nu se simțeau cu nimic mai liniștiți decât noi, știind ce întâlnire neobișnuită ni se întrevede.

„Bătrâne, ține-te tare!“ mi-am făcut curaj la capătul coridorului de acces, înainte de a păși în sala circulară a navei procyene, apoi *i-am văzut*; i-am văzut pe ei, nemișcați, într-o atitudine de impusă solemnitate, presupun. Cu toată pregătirea sufletească, nu mi-am putut reține o tresărire și nici ritmul, accelerat brusc, al bătailor inimii. Ei stăteau dinaintea mea și parcă nu-mi venea să mă uit la fețele lor cu pielea de un roșu aprins, pătată neuniform cu verde și galben, iar în două sau trei locuri vărgată de brun, în niște dungi apăsate. Totul compunea un desen straniu, nelipsit de finețe și, în mod evident, de un fantastic efect, de care se face răspunzătoare o selecție – naturală? dirijată? ori și una și alta – ce n-a ajuns la rezultate comparabile, pe Pământ, decât în coloritul privilegiat al peștilor și păsărilor exotice. Simțeam de mai multă vreme o apăsare la încheietura mâinii stângi, o strângere care în loc să slăbească își creștea enervat intensitatea, și m-am întors iritat spre Marina, însă ochii ei ficși, devastați de o spaimă mută, urmăreau cu încordare ființa aflată în stânga, la o oarecare distanță de cei trei procyeni: animalul acela de dimensiunile unui vițel îngrășat, dar a cărui alcătuire sugera mai degrabă o broască uriașă cu corpul acoperit de o piele groasă, bupoasă și murdar-verzuie, o broască-elefant suită pe un mic podium de unde ne fixa și ea nemișcată, doar gușa enormă îi tresălta din când în când, străbătută de un tremur. Marina era îngrozită, cu o mână se încleștase de mine, iar cu cealaltă strângea la piept, ca într-un inconștient reflex de apărare, laleaua pestriță și simțeam cum mă trage încet-încet înapoi, spre gura coridorului de acces. I-am făcut semn să stea liniștită, îmi aminteam tocmai la timp ceea ce uitasem: animalul era un *braal* inofensiv, un fel de câine de casă, n-avea nici o vină că nouă ni se înfățișa atât de respingător. E adevărat, nu-mi trecuse nici o clipă prin minte că oaspeții noștri ar fi putut avea la bord un astfel de însoțitor.

Revenindu-mi, m-am întors către procyceni. Ei urmăriseră scena fără nici o tresărire, deși mă așteptam să zâmbească subțire din buzele lor abia schițate, și probabil că așa și făceau, însă în alt chip decât cel omenesc – cu toată aparența lor umanoidă. Am făcut un efort de concentrare, de mobilizare a voinței pentru întrebarea pe care mă vedeam obligat s-o pun, parcă tot mai jenat de sensul ei neverosimil.

— Care din voi... am zis și m-am oprit derutat, privind fețele de un uluitor efect nepământesc ale procycenilor. Care din voi este... Valter Ionescu?

Cuvintele s-au smuls din mine cu greutate, îmi părea că joc un rol pentru care n-am talent și așteptam dintr-o clipă în alta să se prăbușească asupra mea un val uriaș de ridicol. Cei trei și-au întors unul spre altul capetele fabuloase, într-un fel de uimire nedumerită și interogativă. Am avut impresia că se *pipăiau* fugăr cu privirile și abia atunci mi-am reamintit în ciudat că telepații aceia sunt, în fond, surzi și muți, le lipsește structural unul din simțurile pentru noi esențiale. Câteva momente am rămas complet derutat, iar Marina, alături, frământa fără rost în mâini tulpina subțire a lălelei sacrificate în vederea evenimentului pe care îl trăiam acum într-un mod cu totul neașteptat.

— Eu sunt... – am auzit un glas răgușit, ca o bătaie înfundată de tobă. Eu sunt Valter Ionescu...

De pe podiumul lui, braalul mă fixa cu două perechi de ochi galbeni, plini de vinișoare inflamate. Gușa de un verde lucios i se înfoia ritmic, iar gura largă îi rămăsese întredeschisă, încât auzeam un șuierat continuu și un gălgâit care, aveam să înțeleg mai târziu, pregăteau o nouă și chinuitoare erupție verbală, neașteptată și uluitoare ca tot ce ni se întâmpla acolo, atunci. Mă uitam aiurit la alcătuirea aceea monstruoasă și-mi spuneam că nu, ea nu putuse, n-avea cum să fie tocmai ea cea care-mi vorbea, braalul e braal, gândeam într-o izbucnire de revoltă neputincioasă,

un broscoi uriaș, pentru noi, pământenii, un câine de casă și nimic mai mult, pentru procyceni. Nu se clintea de pe podium, dar tresăririle pieptului său lat și ale gușii învelite în piele încrețită trădau o agitație lăuntrică alarmantă.

— M-am întors, nu puteam să rămân... Sunteți primii oameni care... după atâția ani...

Am simțit ceva ca o lamă de bisturiu tatonând-mi nervii, în lungul spinării. Marina a leșinat fără un țipăt, a alunecat pur și simplu pe lângă mine și mi s-a întins inertă la picioare, înainte ca eu să fi putut mișca un deget, iar în starea aceea nici măcar nu mi-a trecut prin minte s-o fac. Braalul *vorbea*, nu mai încăpea nici o îndoială. Mi-am purtat buimac privirile de la fața palidă a Marinei la cele enigmatice ale procycenilor și iarăși la braal, care făcea noi eforturi să articuleze ceva pe respirația lui șuierată, sonorizată dogit în sacul fremătător al gușii.

— Altceva n-au găsit... n-au avut la îndemână, auzeam ca în miezul dement al unui coșmar cuvintele braalului, pronunțate cu totul aproximativ, și privirile mele scăpate de sub controlul lucidității nu se mai puteau desprinde de el.

Era ceva fascinant și dureros în ce se petrecea în momentele acelea. Creatura îmi vorbea cu prețul unor eforturi cumplite și părea să nu fi observat, sau să nu ia în seamă efectul fulgerător produs asupra Marinei. Mi se adresa mie cu un fel de tensiune ieșită pesemne din teama de a nu mă vedea și pe mine prăbușit în leșin. Am simțit asta și mi-am încordat mușchii slăbiți ai picioarelor, mi-am adunat încetul cu încetul atenția împrăștiată, mi-am impus să fiu calm și să deduc din sunetele acelea gâlgâite și gâfâite sensul unor cuvinte familiare.

— Trebuia să trăiesc... gemea adânc braalul, zbatându-și gușa de sub imensa lui gură știrbă, și deodată un nod chinuitor mi s-a urcat în gât:

zăpăceala, spaima de la început ceda locul milei, o milă însoțită de repulsie. M-am silit să-mi înving bărbătește un suspin care amenința să-mi smulgă lacrimi, așa cum mi-am impus să-mi înfrâng și dorința de a fugi în neștire, de a mă ascunde undeva unde să nu fiu găsit zile în șir. Braalul spunea ceva, mai bine zis încerca să spună, fiindcă abia urmărind privirea deviată a unuia dintre ochii lui excesiv proeminenți, ațintită de astă dată asupra lălelei scăpate de Marina pe pardoseala lăcuită a navei, abia atunci am înțeles că ne mulțumea, tulburat *omenește*, pentru floare.

JUDECĂTORII

Nu te speria, zise unul dintre necunoscuți, nu te agita zadarnic, nu te deranja până la telefon, în acest moment ai încerca degeaba să chemi pe cineva, jucăria asta primitivă nu funcționează. Și chiar dacă țipi, chiar dacă ai chema pe cineva aici, nu cred să-ți folosească, ei, ceilalți, nu ne văd, noi am venit doar pentru tine. Te-ai face de râs, pentru ei suntem invizibili, privirea lor s-ar plimba prin noi și n-ar percepe decât peretele. Au să creadă că nu ești în toate mințile, că ai vedenii, că strigi ca un nebun. Să nu-mi spui că n-au să creadă asta! M-am documentat, știu ce cunoașteți și ce nu, știu până unde merge intuiția voastră, nu puteam veni aici fără să încerc să vă cunosc, să vă reconstitui, acesta-i cuvântul. Dar am venit doar pentru tine, altceva nu ne interesează, trebuie să discutăm, ai să înțelegi imediat de ce, trebuie să ajungem la o înțelegere, să facem un pact, parcă așa se spune, așa spuneți voi. Șezi, o să ne găsim și noi un loc, e bine că ești singur și putem vorbi în liniște. Eu sunt Ciprian, lui poți să-i spui Frey, vorbește cu accent, a învățat limba în mare grabă, dar asta nu contează, important e să ne înțelegem. La început va fi mai greu, bănuiesc că dumitale îți va fi mai greu, împrejurarea e oarecum paradoxală. O să-ți fie greu să înțelegi că, într-un fel, suntem chiar rude, într-un fel îți sunt chiar

strănepot, nu te lăsa înșelat de faptul că par mai în vârstă decât dumneata. Chiar sunt mai în vârstă. La ora asta, când destinul ne-a adus față în față, sunt cu mult mai în vârstă, nici nu încerca să ghicești cu cât. Ai avut un fiu, Adrian, pardon, ai un fiu, trebuie să fie de vreo doisprezece ani acum; ei bine, pentru mine el a fost tatăl mamei tatălui meu, e de necrezut, nu-i așa? De necrezut. Obișnuiește-te cu gândul ăsta, obișnuiește-te totuși, altfel nu vom putea vorbi și nu ne vom putea înțelege.

...

Agită îndelung eprubeta în dreptul ochilor, privindu-i conținutul incolor prin care mici bule de gaz își croiau drum spre suprafață. Făcea totul cu gesturi mecanice, părea concentrat, și impresia asta o dădea mai întâi felul cum urmărea jocul luminii prin lichidul în continuă mișcare. De fapt, atunci era distrat, stătea cu gândul în altă parte, și numai obișnuința unor lucruri de rutină, făcute identic de aproape douăzeci și cinci de ani, îi dădea aerul acela preocupat, încât un străin ar fi avut impresia că omul privește eprubeta cu multă atenție.

Dincolo de glasvand, pe coridor, telefonul țârâi scurt, repetat, făcându-l să tresară. Cu eprubeta în mână, ieși din laborator și se apropie de aparatul vechi, negru, cu mai multe butoane pentru liniile interioare. Un tub fluorescent, instalat chiar în fața ușii, lumina coridorul cu ferestrele orientate, neinspirat, spre o curte întunecoasă, mărginită de ziduri.

Ridică receptorul cu mâna stângă, cu cealaltă reîncepu să agite conținutul eprubetei. Apăsă butonul cu unul din capetele receptorului, pe care îl duse apoi la ureche.

— Alo! zise și așteptă.

— Budulică dragă, te rog ceva: împrumută-mi un mojar pentru...

Șocat, bărbatul trânti receptorul în furcă, fără să mai asculte restul. Se schimbase la față, o roșeață ușoară îi urca în obraji plini, până spre tâmpilele cărunte. De enervare, chelia îi transpiră, primind luciu în lumina artificială a coridorului. Reveni cu pași lenți în laborator și, așezând cu o mână tremurătoare eprubeta într-un stativ, alături de altele, se lăsă greoi pe scaunul de lângă masa încărcată cu borcanele de diferite culori. Scaunul scârțâi, revoltându-se sub greutatea corpului mătăhălos.

„Lasă că i-o coc eu!“ își zise, gândindu-se la colegul de la etaj, îi recunoscuse vocea imediat, ar fi recunoscut-o pe a oricui din Institut, chiar dacă acela ar fi încercat să și-o prefacă. Era furios pe cel de la etaj. „Cretinul! gândi. Știe bine că nu-mi place să-mi spună așa, și tot îmi spune...“ Nu-i plăcuse niciodată numele pe care îl purta și, din nefericire, toată lumea știa asta. „Budulău, Budulău!“ îl strigau colegii în liceu, hlizindu-se ca de-o poreclă; numele părea mai degrabă o poreclă, îi scutise pe ceilalți de un efort, nu mai trebuiseră să-i găsească una. „Fă-te încoace, Budulău, aruncă mingea, Budulău, apleacă-te, stai «capră», Budulău...“; până și profesorii: „Șterge tabla, Budulău, treci la loc, Budulău, treci în ultima bancă!“ Și zâmbetele ironice ale fetelor cu care făcea cunoștință. Se prezenta întotdeauna cu numele mic: Iustin, dar nu trecea mult până când ele aflau că-l mai chema și Budulău, urmau zâmbete și, de ce să nu recunoască, avusese nu o singură dată impresia că eșuase într-o legătură sentimentală datorită numelui său caraghios. Era ca și cum fetele s-ar fi sfiit, s-ar fi rușinat să continue la modul serios o relație cu persoana care era dispusă să poarte un asemenea nume. În fond, puteau ele să se întrebe, ce credit ar avea cineva care se înfățișează lumii cu o poreclă trecută în actul de identitate? Și e mai mult ca sigur că respingeau cu vehemență perspectiva de a deveni

doamna Budulău, în eventualitatea că în gândurile lor secrete luaseră în seamă o asemenea perspectivă, fie și din simpla curiozitate a adolescenței care, în joacă, din amuzament, în singurătatea unei clipe de intimitate, își alătură prenumele de numele unui bărbat. Eugenia Budulău. Ioana Budulău. Sanda Budulău. Amuzant, nu-i așa?

Auzi pași pe coridor și se răsuci spre ușa care rămăsese întredeschisă.

— Ce te-a apucat? se miră nou-venitul. Trântești receptorul, nu mai aștepți să-ți spun până la capăt ce aveam de spus.

Budulău simți că-și iese din fire.

— Ascultă, mă, Popescu-oarecare! vorbi el înfuriat. M-am săturat de glumele tale. Te rog să-ți vezi de treabă, eu n-am venit la tine în laborator să te întreb ce și cum, te rog să mă slăbești! Dacă nu încetezi, ridic problema în prima ședință de lucru, îți promit asta în mod solemn. Nu mai poate omul să trăiască din cauza prostiilor voastre!...

Celălalt rămase în prag, cu o expresie care îi trăda nedumerirea, surprinderea. Înțelegând că întrecea măsura, Budulău se opri brusc, se întoarce spre masa de lucru, înhăță cu un gest nervos eprubeta așezată pe stativ și reîncepu s-o scuture.

— Ia nu te mai „stropși“ atâta! zise celălalt, revenindu-și imediat și găsind că nu strica să se distreze puțin pe seama colegului supărăcios. Dacă nu-ți convine să fii deranjat, pune pe ușă inscripția „Câine rău“ și-ai terminat cu grijile din partea asta.

— Ce vrei?! întrebă Budulău, răstit, străduindu-se să nu privească decât pata galbenă pe care i-o lăsase un colorant pe mâneca halatului.

— Păi... ți-am mai spus, un mojar, că ale mele sunt toate împrumutate la alții. Acum e rândul meu să împrumut.

— Uite-l colo, ia-l și lasă-mă să-mi văd de treabă.

Celălalt, Popescu „oarecare“, umblă într-un raft, luă obiectul căutat și, ieșind, aruncă o privire spre masa de lucru a colegului.

— Merge, merge? întrebă ironic, și era limpede că dorea într-un fel să-i plătească primirea ostilă. Apropo, mai zise el din prag, nu știi cumva pentru cine descarcă ăia piatră în fața Institutului? Se zice că tocmai pregătesc soclul unui monument.

Ieși încântat de glumă, era ca și cum ar fi zis: „Acuși, acuși o să fii urcat pe soclu, Budulău. Să se uimească trecătorii de tine...” Făcu pe coridor câțiva pași, apoi se întoarse și, cu aerul cel mai serios, întrebă:

— Să las ușa deschisă sau s-o închid?

— Las-o deschisă, zise Budulău, deși în momentul acela abia se stăpânea să nu înjure.

...

— Stă cam prost cu nervii Budulică! povestea Popescu în laboratorul de sus și, plimbându-se printre mese, pisa mărunț un bulgăre de culoarea varului în mojarul ținut în mână. Nu poți să-i spui ceva, că se și înfurie. Puțin a lipsit să nu mă scoată afară, ce, asta-i atitudine de coleg, de om civilizat? Văd că nu i-a fost destul cu avertismentul de luna trecută, e un inconștient, asta e...

— Avertismentul ăla, observă cineva, l-a primit pentru depășiri de termene, nu pentru scandal...

— Tocmai de aia ziceam eu că-i un inconștient! se repezi Popescu, făcând astfel manevra care-i convenea. I s-a atras atenția, nu-i așa? I s-a atras atenția să predea lucrarea pe care o câcâie și o mâcâie de atâta vreme, că, uite, eu am încărunit de când îl știu că se ocupă de ea. A zis că o face, și ce-a făcut? Un rahat mare! Nici nu putea ieși altceva din povestea aceea... Totul e absurd, dacă stai și te gândești. Să modifice proprietățile apei, asta vrea Budulică-Burtică, asta se chinuie să facă de ani de zile, ca și cum n-ar exista ceva mai important.

Să facă din lichid un corp solid, ca și cum apa n-ar îngheța și singură... Țsta nu înțelege, poți să-i spui de câte ori vrei, nu înțelege o dată pentru totdeauna că problema lui e o falsă problemă. Vrea, cu orice preț, cu prețul ridicolului chiar, să fie ultimul pe baricadă. Ei bine, chiar așa va fi, puteți fi siguri că acolo îl vor mânca moliile, pe el, împreună cu cercetările lui! I-au dat un avertisment pentru că papă degeaba banii Institutului. Și cum să nu depășească termenele, dacă n-are ce preda... Dacă n-a ajuns la nici un rezultat! Nici măcar la acela, limpede pentru toată lumea, și anume că problema era din capul locului greșit pusă, că toate încercările lui nu sunt altceva decât praf în ochii altora, ce experiențe-s alea care nu dau nici un rezultat? Ce experiențe-s alea? Tovarășu' coleg, spune dacă n-am dreptate! După părerea mea, războiul ăsta încăpățânat cu morile de vânt, pe care cu un aer de martir îl practică amicul de jos – și trebuie să admitem că o bună perioadă de timp tactica i-a reușit de minune – nu-i altceva decât o subtilă inducere în eroare, a noastră, a tuturor. Și dacă lucrurile încep în sfârșit să se dreagă, Budulică dă din colț în colț, protestează, poartă pică unora și altora, amenință, trânteste telefonul. În inconștiența lui, are impresia că mai e în stare să ne ducă multă vreme de nas!

Terminând de sfârâmat substanța albicioasă, așeză mojarul pe un suport de marmură și, privind-o cu un zâmbet insinuant, de vulpoi bătrân, pe laboranta durdulie de alături, întrebă:

— Care dintre tinerele noastre colege se angajează să mai facă un rând de cafele pentru iubitorii eternului feminin?

...

Cercul lentilei delimitează un întreg univers. O lume înghețată sub lumina reflectată de oglinda microscopului. Structuri grunjoase, uniform

răspândite pe un câmp cenușiu. Filamente paralele. Culori vagi, imobilizate în acest peisaj straniu, ca fața unei planete moarte. Printr-o rotire abia perceptibilă, mâna omului întărește lumina căzută pieziș pe oglindă, năpustindu-se apoi, vertical, asupra preparatului. Brusc, structurile grunjoase sclipesc metalic pe discul intens luminat. Culorile dispar. Dispar și filamentele. Ochiul caută răbdător printre grămăjoarele de culoarea argintului. Cercetează spațiile de legătură, lichidul acela viu luminat. Același aspect, gândește omul. Ar fi dorit o suprafață mai mată.

Soneria telefonului străpunse din nou liniștea de pe coridor. „*Iar* ăia de sus!“ își zicea Budulău și, în primul moment, se gândi să nu răspundă. Dar soneria țârâia întruna, așa că se văzu nevoit să-și ridice capul de la microscop și să treacă dincolo de ușă. „Dacă-s tot ei, îi reclam! își propuse. Așa nu se mai poate!“

— Alo, auzi glasul doamnei Budulău. Uite, dragul meu, de ce te-am chemat...

Zicea „dragul meu“ cu o intonație nepăsătoare și imediat și-o imaginea stând în micul hol al apartamentului, privindu-se în oglinda fixată de cuier în timp ce vorbea la aparat. Slabă, cu părul tuns scurt, proaspăt dat cu Cromoplatin nu-știu-cât (nu reușise niciodată să rețină numărul soluției folosite de consoarta lui, prea se perindaseră multe și cu efecte radical diferite, încât bărbatul ajunsese să le accepte ca pe o calamitate necesară), doamna Budulău spunea „dragul meu“ cu același glas și cu aceeași intonație neutră oricui, exceptându-i pe copii, cărora le spunea pe nume. Într-o vreme, când era mai tânăr și observase reținerea asta, ca și alte lucruri care-l puneau pe gânduri, făcându-l uneori să se întrebe dacă nu cumva greșise însurându-se cu femeia aceea, Budulău suferise destul, trecuse în câteva rânduri prin niște sfâșieri lăuntrice neștiute de nimeni, nici măcar de Margareta, care, chiar dacă le-ar fi aflat – și poate

că le intuise, era doar femeie, dar se prefăcuse că nu dă atenție faptului – nu s-ar fi sinchisit prea mult, arăta o fire prea nepăsătoare ca să-și facă din asta probleme. Bărbatul se simțise apoi intimidat, „dacă nu mă iubește, de ce a acceptat să trăiască cu mine?” se întrebese fără să găsească niciodată răspunsul, temându-se de un răspuns, evitând discuțiile care ar fi putut să-l provoace. Cu timpul, suferințele s-au stins, ceea ce nu însemna însă că nu rămâneau regrete ascunse, ceea ce nu însemna că, din când în când, bărbatul nu-și amintea înciudat de povara numelui său, văzând în ea piedica simbolică așezată între el și cei care-l înconjurau. Veniseră copiii, doamna Budulău se dovedise o mamă destul de atentă, împărțindu-și timpul între serviciu (era dactilografă la o instituție cu profil cultural), plăcerile înfrumusețării unui chip cu care natura nu fusese prea darnică, și nu în ultimul rând bucuriile, ca și îngrijorările provocate de creșterea celor doi urmași. În sinea lui, bărbatul nu-i mai reproșa de mult nimic, nici măcar faptul că se dovedise întotdeauna mai preocupată de ideea creșterii salariului soțului ei decât de el însuși, și de nenumărate ori îi făcuse scene, atunci când avusese impresia că el nu lupta îndeajuns să se impună, să se remarce în Institut, că nu se zbătea suficient să pună mâna pe un post mai bine remunerat, poate chiar un post din conducere. Ca și cum el într-adevăr nu s-ar fi zbătut. Ca și cum posturile din conducere s-ar fi găsit pe toate gardurile și el n-avea decât să întindă mâna ca să-l ia pe cel care-i plăcea. Ca și cum n-ar mai fi stat în calea lui și numele Budulău – cine și-ar fi imaginat un șef de institut cu un asemenea nume, cine l-ar fi crezut o persoană demnă de luat în seamă, când uneori nici nevastă-sa nu părea să-i mai acorde un credit, cât de cât? Se gândise la un moment dat să-și schimbe numele, apoi renunțase: prea era cunoscut de toți, așa că o schimbare în acte n-avea să aducă în același timp și una similară în relațiile

lui cu ceilalți. Pentru ceilalți, colegi, cunoscuți, rubedenii, el avea să rămână până la capăt Budulău, personaj de la care aștepti clovnerii mai degrabă decât lucruri serioase, ins mărunț, cununat pe viață cu treapta de jos a cercetării științifice. Și nu de puține ori își judecase părinții, amândoi învățători pensionari într-un sat uitat din Crișana, amândoi foarte în vârstă acum. Trebuia să fi făcut ei pasul acela, gândea, să-i fi netezit drumul în viață mai mult decât o făcuseră. Apoi se gândea la propriii lui copii și înceta să-și mai învinuiască – în sinea lui, firește – cu atâta asprime părinții. Pentru ei, pentru copii, își zicea, el avea să facă totuși ceva care să-i scoată pe toți din impas. Și, de când își pusese mari speranțe în ultimele lui cercetări, era din ce în ce mai sigur că totul avea să se schimbe în cele din urmă.

— Dragul meu, zicea doamna Budulău la telefon, mai știi ce zi e mâine? N-ai uitat, nu-i așa? Te anunț că Mia vrea să invite la masă niște colegi de clasă, așa că vom avea puțin deranj. Și cheltuială, mai încape vorbă? Mia zicea de vreo șase-șapte. Cum adică? De ce să fie prea mulți? De ce să renunțe? E domnișoară de-acum, nu știi dacă ai observat, poate că n-ai avut vreme! ironiza doamna Budulău. Vine și băiatul ăla, de care ți-am mai vorbit, ce spui de asta? Sau mai bine nu spune nimic, știi doar că taică-său are o funcție mare la județ, e un noroc că putem să-l cunoaștem și noi pe băiat. Mia era foarte emoționată, se temea să nu-i fie refuzată invitația. Înțelegi, deci, că n-ai ce pierde nici tu, poate că-i o nouă șansă. Tipul, știi, tatăl băiatului, are încă destulă putere.

Ascultând pe coridor vorbele femeii, Budulău privea prin ușa deschisă a laboratorului, vedea o parte din aparatură, stativetele cu eprubete, câteva rafturi pline de cutii și borcane, un colț al incintei care funcționa la presiune scăzută. Pe o masă, între reactivi și instrumente metalice, cutia cu microcapilarele de sticlă, vasele acelea fine în care

aștepta – de atâta vreme aștepta! – să se declanșeze reacția. Măcar acolo, în proporții infime, dacă eprubetele și retortele îi dăduseră mii de alte reacții, refuzându-i-o însă pe cea urmărită, pe cea dorită, așteptată cu o nerăbdare din ce în ce mai greu de stăpânit.

„La ce bun toate acestea, gândi bărbatul, dacă trebuie să fac curte nu știu cui, ca să ajung acolo unde vreau să ajung?“ Dar imediat își alungă din minte ezitarea. „La urma urmei, băiatul trebuie văzut, își zise, o să cer prin el o audiență la taică-său. Dacă nu reușesc altceva, măcar le calc ăstora, de deasupra, pe nervi.“

— Cât costă? întrebă el de-a dreptul, înțelegând bine unde băteau insistențele doamnei Budulău.

— O mie, veni răspunsul pe un ton calm, care voia să i se transmită și soțului.

— Pentru un bairam?! Pentru o *singură* masă? se înfioră Budulău, speriat de suma care i se propunea.

— Nu uita că-i vorba de fiica ta. Și de tine! vorbi tăios, de la celălalt capăt al firului, doamna Budulău. Mia e domnișoară. Dacă-și serbează ziua de naștere, nu-și poate permite să invite colegi la o masă cu meniu de cantină, ai înțeles? Și mai e vorba de băiatul acela. Tu ce crezi, cum trăiesc ăia acasă? O singură dată îți calcă pragul, și vrei să-i arăți imediat că nu ești decât un neisprăvit oarecare...

Bărbatul se clătină sub greutatea reproșurilor, glasul doamnei Budulău era iarăși cel din clipele ei de mânie, când părea că nimeni și nimic n-ar fi putut trece peste prăpastia înghețată dintre soți.

— Mai am cinci sute rămase din salariu, îl anunță doamna Budulău, atunci când îl simți înmuiat. Să mai faci rost de încă cinci sute.

...

Dincolo de geam, zidurile curții interioare se înălțau masive, strâmtorând lumina zilei, care pătrundea acolo cu greu, pe lângă acoperișurile mai multor clădiri apropiate. O lumină cenușie, la fel și peretele din față, de fapt spatele unei alte construcții, de pe care căzuseră bucăți de tencuială, lăsând să se vadă în mai multe locuri cărămida. Budulău rămase un timp alături de măsuta telefonului; privi absent zidul cu tencuială veche, se simțea încă apăsător de gândurile stârnite de convorbirea abia terminată. Îi trebuiră câteva minute până să se poată smulge din loc și să se întoarcă în laborator.

Își privi ceasul, mai avea două ore bune până la sfârșitul zilei de muncă. „Până atunci nu pot să fac nimic, îmi zise, aici n-am de la cine împrumuta, nu vreau să cer de la nimeni aici, de ce să le dau eu satisfacția asta? Să-i ia naiba pe toți!“ Se gândi să apeleze la o cunoștință care lucra în altă parte, dar nu se hotărî imediat să-și sune omul la telefon. Ar fi vrut să amâne puțin momentul, până se va obișnui cu ideea. Revenit la masă, aruncă o privire microscopului instalat în fața sa, îl dădu la o parte cu dosul mâinii și începu să-și frunzărească, aproape mecanic, carnetul cu însemnări.

La urma urmei, Margareta avea dreptate, fata lor nu mai era copil. La 16 ani o fată nu mai poate fi socotită copil, și dacă Margareta susținea că masa trebuia să primească un anumit fast, știa ea de ce-o face. De altfel, de mai multă vreme Mia începuse să dea semne de personalitate, își aminti povestea cu ultima rochie: văzuse ea un material care-i plăcea și-i trebuiau imediat bani, iar el o întrebase atunci, surprins, de când pierdea ea vremea prin magazine și ce rost avea să-și facă o rochie nouă când uniforma școlară era încă obligatorie, iar pentru restul zilei mai avea câteva rochii, una cumpărată, dacă-și amintea el bine, abia cu o săptămână în urmă. „Aia nu-mi mai place, n-o port!“ declarase Mia și insistase pentru cea nouă.

Apoi, îmbufnată, făcuse un fel de grevă a tăcerii, care pe el îl enervase cumplit, abia se stăpânise atunci să n-o plesnească. Se certase însă cu Margareta, „asta-i politica ta“, îi strigase, „asta-i educația ta!“ Fata voia să apară la o petrecere școlară îmbrăcată ca nimeni alta, „de ce să fie cutare și cutare, întotdeauna, mai bine îmbrăcate ca mine?“ zicea. Iar el se mirase atunci, „ia te uită ce-i trece prin cap!“ gândise, închipuindu-și că, dacă n-o va pune la punct, urma să aibă probleme de atunci înainte. Bineînțeles că, la data serbării, Mia purta rochia pe care și-o dorise. „De unde ai avut bani?“ întrebuse Budulău, mânios. „Mi i-a dat mama“, răspunsese fata și, în clipa aceea, Mia îi păruse atât de asemănătoare maică-sii – ceva din voce și nepăsarea aparentă din priviri îl făcuseră să se gândească la asta – încât potopul de vorbe, pregătit să se reverse asupra ei, i se împotmoli în gât, iar el, tatăl, se văzu nevoit să cedeze. Era ca o fatalitate, pesemne venise vremea să se recunoască înfrânt și în fața propriilor lui copii.

Rămânea invenția. Descoperirea. Catalizatorul.

Își trecu privirea peste aparatele din laborator. Erau acolo mărturiile mai multor ani de cercetări, dosarul experiențelor umpluse rafturile unui întreg dulap. Însemnări luate zi de zi, date tehnice, rezultate de orice fel, notate conștiincios, prelucrate din când în când la un centru de calcul, interpretate și anulate, sau, după cum era cazul, preluate, trecute mai departe, dacă serveau scopului final al experiențelor. Omul trudise, se ambiționase să urmărească o himeră, convins că odată și odată himera aceea avea să-și dovedească tuturor consistența, materialitatea. Totul mergea bine la început, colectivul se arătase interesat de idee, sigur, apa putea ascunde nenumărate enigme, o știa fiecare, chiar dacă experimentul propus de Budulău și mai ales ceea ce credea el că va obține păreau, la prima vedere, de domeniul utopicului. În sfârșit, se mai auzise de niște cercetări

asemănătoare; undeva, în lume, se vorbea chiar de unele rezultate care confirmau direcția propusă, totul era secret, bineînțeles, dar zvonurile scăpate în afară lăsau să se întrevadă perspective încurajatoare. Tema fusese aprobată, inclusă în planul de cercetări al Institutului. „Lucrează, Budulău, arată ce poți, Budulău, dă-le americanilor peste nas, să vadă și ei că putem să le-o luăm înainte!“ Cam așa se vorbea la început, mai în serios, mai în glumă, dar important era că treaba se urnise din loc, că primise fonduri și aparatură, atâta cât exista, și i se permitea accesul, cu problemele lui, la utilajul electronic al Centrului Teritorial de Calcul.

Dar timpul trecuse, nici el nu mai știa când, iar rezultatul final întârzia să se arate. Se iviseră o mulțime de complicații. Cercetările luminau, rând pe rând, un aspect sau altul al problemei însă cu cât avansa, cu atâta i se părea că se îndepărtează de ceea ce își propusese. Unele rezultate deschideau noi și noi direcții, interesante ele însele pentru cercetător. Un altul s-ar fi aventurat imediat pe una dintre ele, el însă nu, el refuzase să se lase furat de căile laterale, își spusese: ori totul, ori nimic! Și în felul acesta avea impresia că dă bătălia cea mare cu numele lui păcătos, „am să te înving, Budulău, zicea, pe tine și pe ceilalți“. Știa prea bine încotro se putea merge, ieșind de pe firul principal al cercetărilor lui; avea consemnat totul și, într-o zi, de bună seamă, avea să revină el însuși la capetele de drum neexplorate pe care le întrezărise în treacăt, se bucurase o clipă de mirajul lor, abandonându-le totuși. Asta se va întâmpla însă numai *după* victoria cea mare, care l-ar fi proiectat în atenția lumii. Jocul cel mare trebuia câștigat mai întâi, celelalte, de o mai mică importanță, nu-l interesau deocamdată, nu mai avea timp și pentru ele, „dacă mă înfund în ele, acolo rămân îngropat“, gândea uneori, ca să-și dea curajul necesar unui refuz al tentației.

Tot ce realizase până atunci, tot ce intuise, mai ales, i-ar fi permis să afirme, cu deplină convingere: apa pe care o bei, apa cu care te speli pe ochi sau te bălăcești în ea vara, sau o pui în vin ca să-l dregi ori să-l strici, apa asta e un adevărat miracol, o mare necunoscută, un *ce* plin de surprize posibile oricând. Dar asta nu era o noutate, asta n-ar fi câștigat în interesul publicului mai mult de câteva rânduri la rubrica faptului divers. Altceva urmăreau ambițiile lui întârziate, cu altceva voia el să-și răzbune umilința de care, exagerând, era convins că avusese parte ca nimeni altul. Acest ceva plutea în spațiul nelămurit spre care tindeau în final cercetările sale, *exista* acolo, era convins de asta, chiar dacă de la o vreme rămăsese singur în convingerea lui. Ori poate că nimeni nu crezuse serios în rezultatul spectaculos al cercetărilor, poate că i se acceptase tema cu o neexprimată lipsă de convingere, poate că cei din laboratoarele de sus zâmbiseră pe ascuns, zicându-și: „Lasă-l pe Budulău să se lupte cu morile de vânt, lasă-l să-și frângă gâtul. Ce-o să ne mai distrăm!“ Numai gândul acesta, că alții așteptau ca el să-și recunoască înfrângerea pentru a-l bate pe umăr, într-un gest de încurajare consolatoare – ceea ce nu însemna că ar fi scăpat astfel de postura ingrată de țintă a ironiilor, exprimate pe față sau, în dos, pe la colțuri – chiar și numai gândul acesta îl făcea să se tulbure, îl arunca uneori în pragul deznădejdiei. Mai ales atunci când vedea că timpul trece fără a-l apropia de țelul propus, oferindu-i în schimb perspectiva unor satisfacții mărunte, dintre cele care-l mulțumeau pe un Popescu, bunăoară, sau pe alții de la etaj, acelea de care se bucurase el însuși înainte de a fi hotărât să joace totul pe o singură carte. Apoi, de la o vreme, ajunsese să vadă că încăpățânarea lui de a experimenta într-o direcție abandonată, pe rând, de majoritatea cercetătorilor îi atrăgea mai multe ironii decât dacă ar fi depus în liniște armele. „Budulău inventează

un perpetuum-mobile!“ se spunea prin Institut. „I-ai bătut pe americani, Budulică!“ îi rânjea obraznicătura de Popescu. „Ăia de mult au abandonat, tu ai rămas singurul pe câmpul de bătaie...“ „Sunteți invidioși, asta e!“ spumega Budulău, uneori înjura, se certa, jignează și el, punând paie pe foc. Se spunea despre el că n-avea simțul umorului, poate că așa și era, dar de data asta nu mai voia să dea șanse cu piciorul, așa că își vedea înainte de experiențe, prepara conștiincios soluțiile, dilua prafurile în eprubete, pregătea lichidul în retorte, în vase de plastic, analiza microcapilarele la microscop, obținea combinații dintre cele mai diverse și își întărea convingerea că, încetul cu încetul, se apropia de marea clipă a vieții lui: clipa aceea în care apa din vas, influențată chimic, avea să-și arate brusc o altă față, cea ascunsă până când catalizatorul îndelung căutat urma să o proiecteze deasupra, în atenția tuturor. O apă vâscoasă, cu alte proprietăți fizico-chimice, cu alte reacții. Da, trebuia, cu orice preț trebuia să obțină catalizatorul.

...

Încă nu-și revenise din surpriză. Își fixa vizitatorii și încerca să-și adune gândurile. O umbră de teamă; înțelegea însă să și-o țină ascunsă. Necunoscuții așteptau, îi dădeau astfel răgaz să-și mai vină în fire. Budulău roase, fără să-și dea seama, un capăt de creion, apoi, deodată, luminându-se la față, râse ușurel. Un râs însoțit de pufnituri scurte pe nas.

— Nu cred nici *atât!* arată el capătul creionului. Dacă nu sunteți nebuni, atunci jucați teatru.

Îi trecuse prin minte că, de bună seamă, cei din laboratorul de la etaj pusese la cale o nouă farsă pe seama lui. Se pregăti să-și scoată afară musafirii nepoftiți, își ridică de pe scaun corpul plin și, ca să pară mai impunător, își împinse burta înainte. Cei

doi se priviră unul pe altul, fără să se clintească de pe locurile lor.

— Va trebui să-i dovedim, zise Ciprian, adresându-se celuiilalt.

Budulău își așază iarăși greutatea pe scaun, își sprijini coatele de masă și, cu sclipiri jucăușe în priviri, provocă:

— Dovediți!

Cel despre care Ciprian spusese că se numea Frey încuviință și, înainte de a face ceva, îl cercetă insistent cu ochii săi inexpressivi. Apoi se balansă pe scaun și aruncă un obiect înainte. Budulău se feri instinctiv, retrăgându-se, fără a-și ridica totuși palmele de pe marginea mesei. Obiectul căzu pe masă și se rostogoli lângă microscop.

O bucățică de cretă, un vârf subțire, bine șlefuit. Nu mai lung de trei centimetri. „Nu e cretă, gândi, nu poate fi cretă...” După traiectorie și după sunetul pe care îl făcuse, căzând pe masă, trebuia să fie ceva cu mult mai greu. Nu pricepu ce era, ce rost putea avea vârfulețul acela alb, lustruit, fără luciul fildeșului însă. Părea mai degrabă o rocă șlefuită.

— Ce vreți cu ăsta? întrebă, arătând cu degetul micul obiect. Ce dovedește ăsta?

Și, deși surprins, deși intrigat, zâmbi iarăși, cu neîncredere, așteptând. „Vor să mă ducă! își spuse. Așa cred ei, că mă duc...” Gândul că ajunsese victima unei farse nu-i mai dădea pace. Dar nici nu-l mai speria acum din cale-afară, „o să mă antrenez în jocul lor, gândi, să văd până unde merg, să înțeleg ce vor de la mine. Până la urmă găsesc eu ceva, îi pun eu la punct, îi scot eu de-aici, important e să aflu cine-s și cine i-a trimis. Dacă i-a trimis Popescu, îl înfund, asta-i curată bătaie de joc, așa ceva nu se mai suportă!” Se gândi că, poate, nu strica să-i încuie în laborator și să cheme miliția. Ce spectacol avea să iasă, ce minunăție! „Vai de tine, Popescule! gândi. Vai de capul tău dacă ești amestecat...”

— Este un vas acolo! spuse Frey și se vedea că nu-i era la îndemână să vorbească limba, făcea între cuvinte niște pauze care, ca și intonația, îl trădau.

Un vas de sticlă, cu fundul întins, un fel de tavă rotundă și destul de largă. Era uscat, dar fundul și suprafețele interioare mai păstrau urme de săruri.

— Ia vasul. Pune apă. Umple! ceru Frey și, fără să se clintească de pe scaunul său, urmări, cu o atenție care acum i se citea în ochi, mișcările lui Budulău.

După un moment de ezitare, acesta se ridică, „am să fac ce zic ăștia, gândi, să văd unde vor să ajungă“. Luă vasul, dădu drumul apei din robinet să curgă. Umplu tava de sticlă aproape până sus, apoi o așeză pe masă. Fără să-i scape din ochi pe cei doi, reveni la chiuvetă și închise robinetul.

— Pune, pune în vas! zise Frey și, de data asta, arătă spre micul obiect care zăcea pe masă, lângă microscop, acolo unde se rostogolise.

— Pune-l tu! strigă Budulău, infuriat, simțea că nervii începeau să-i cedeze. M-am săturat de prostiile voastre! Ieșiți afară, nu vă cunosc și nici n-am de gând să vă cunosc vreodată. Nu înțeleg ce căutați aici, în acest laborator se fac experiențe cu caracter secret, nu pricep cum ați intrat, o să dați socoteală...

— Destul! ceru Ciprian și se ridică în picioare. Ai vrut dovezi, le vei avea. Dacă ți-e teamă să faci azi ceea ce tu însuși aveai să faci, singur, fără intervenția noastră, peste puțină vreme, dacă nu vrei *acum*, dacă n-ai curajul, uite, te ajut. Te ajut să înțelegi, preciză el, este singura șansă a dialogului nostru.

Era mai înalt decât Budulău, era înalt și slab. Veni spre masă. Budulău îl urmărea acum fără să se mai împotrivească. Pe de altă parte, instinctul îi spunea că n-avea, totuși, de ce să se teamă și, în plus, încetul cu încetul, în el învingea curiozitatea. Mâna lui Ciprian, o mână subțire, bronzată, ieșind

din mâneca unui costum demodat – fulgerător, Budulău își aminti că *asta* îl intrigase încă de la început, dar abia acum deveni conștient de faptul că asemenea costume se purtasera cu ani și ani în urmă, chiar după război, în tinerețea lui; era limpede, recunoscuse stoffa, recunoscuse linia croielii, lucrătura! – mâna lui Ciprian se apropie de micul obiect lustruit, cu aspect albicios, ca de cretă, îl apucă, îl ridică de pe tăblia murdară și arsă de acizi a mesei, îl cântări în palmă, și apoi, ajungând deasupra vasului umplut cu apă, îi dădu drumul să cadă.

O fierbere scurtă, o bolboroseală. Valuri mici, de culoarea cenușii, se izbiră de pereții vasului. Apa nu mai era apă, ci o pastă vâscoasă, densă, cenușie. Lichidul curat, limpede, transparent, nu mai exista. „Dumnezeule!“ gândi Budulău, străfulgerat, cuprins apoi de o slăbiciune care-i înmuia tot corpul. „Dumnezeule! Catalizatorul...” Își imaginase, visase de nenumărate ori clipa aceea.

Ceva se rupse în el, ceva se prăbușise în el, gândurile îi vâjâiau prin cap, împrăstiate, dezarticulate, fragmente învălmășite de gând. Vedea și nu-i venea să creadă, își plimba privirile de la unul la altul și înapoi, la vasul în care parcă dospea pasta cenușie, vasul acela umplut de el însuși cu apă și devenit, în mai puțin de o secundă, ceea ce urmărea el de ani întregi. „Nu, viața nu poate fi chiar atât de crudă!” gândea, simțindu-se deodată zdrobit, simțindu-și marele vis sfâșiat, terminat, distrus odată cu împlinirea lui de către alții; demonstrația fusese făcută. „Am muncit zadarnic“, părea să spună expresia jalnică a feței lui, cu obrajii căzuți, „am sperat zadarnic să ies învingător aici, *măcar aici*, dar ăștia mi-au luat-o înainte!“ Nu mai vedea decât vasul, cu conținutul lui miraculos, umplutura aceea lipsită de aspect, dar care pentru el era, de la o vreme, totul. Încă amețit, zăpăcit de neașteptata lovitură, simți deodată dorința să tragă mai aproape microscopul,

să prepare o lamelă și s-o studieze prin aparat. Ar fi vrut ca totul să fie o mistificare și, în același timp, înțelese că i-ar fi părut totuși rău dacă iluzia s-ar fi spulberat acum, când o știa atât de aproape. N-avu curajul să întindă mâna după microscop.

Zâmbi strâmb, era palid și mâinile îi tremurau.

— Patru ani! zise, cu glasul sugrumat. De patru ani alerg după catalizatorul ăsta...

— Încă n-ai înțeles? Încă n-ai înțeles? se miră cel care-și zicea Ciprian. Este catalizatorul *tău*, omule! Catalizatorul tău.

Budulău respiră adânc, chinuindu-se să-și înghită nodul care-l sufoca.

— Ți-am spus de la început cine sunt, reluă Ciprian. Ți-am spus de unde vin. Acolo, de unde vin, catalizatorul există. Aici, unde trăiești dumneata, el nu există pentru simplul motiv că nu l-ai descoperit. Nu l-ai preparat încă, dar asta nu înseamnă că n-o vei face, destul de curând.

Era prea mult pentru nervii chinuiți ai lui Budulău. Bâjbâi după scaun și, aproape ținându-și răsuflarea, se lăsă pe el. Pe coridor țârâi soneria telefonului, de două ori scurt, era chemat cineva din alt laborator. Tresări, speriat, dar nu-și întoarse privirea de la cei doi străini, îl fixa îndeosebi pe Ciprian; omul acela spusese că-i era strănepot, era o nebunie, desigur, dar nu mai mare decât isprava cu apa. „Să cred într-o nebunie... gândi. Și de ce n-aș crede?” Poate că asta era șansa lui, poate că la ora aceea catalizatorul într-adevăr *nu fusese încă* preparat, poate că necunoscuții aveau dreptate când spuneau că *el* avea să-l inventeze; în fond, nu lucra el de atâția ani, singurul care mai credea în idee, după ce, rând pe rând, alte colective o abandonaseră? Bucățica aceea cu aspect calcaros venea de unde venise și Ciprian; dacă n-ar fi fost adusă de acolo, dintr-un moment *ulterior* inventării ei, cum altfel i s-ar fi putut explica existența? O mulțime de gânduri i se încrucișau prin creier, ordonându-se treptat, pe măsură ce el

privea cu alți ochi faptele și-i vedea în alt chip pe cei doi vizitatori, fără a înțelege totuși rostul acelei vizite paradoxale.

— Spune-mi! șopti. În mod precis... eu voi fi acela...?

— Da. Judecând după informațiile noastre, nu e nici o îndoială, confirmă Ciprian. De altfel, s-a făcut destul de mult zgomot în epocă. O asemenea descoperire nu rămâne fără urmări.

Budulău simți un val fierbinte ridicându-l, făcându-l parcă să plutească, legănat, nu-și amintea să fi fost vreodată fericit, atunci însă era. Cum să-și fi numit altfel starea aceea? Euforie, amețală, speranță, bucurie imensă, totul se amesteca într-o trăire violentă, pentru care nuanțele nu mai existau. Ar fi vrut să țipe, ca să scape de senzația că se înăbușă. La un moment dat avu chiar impresia că nu va rezista unei asemenea bucurii copleșitoare. Cei doi îl urmăreau în tăcere. În sfârșit, își mai veni în fire și, aplecându-se peste masă, întrebă:

— Dacă veniți de acolo de unde spuneți, probabil că știți... nu se poate să nu știți... ce s-a întâmplat, ce se va întâmpla cu mine, cu invenția?

Frey se foi pe scaun, răsucindu-se spre Ciprian.

— Încă nu! îl liniști acesta, apoi se întoarse spre Budulău și îl privi câteva secunde, într-o tăcere calmă, înainte de a se hotărî să-i răspundă. S-au făcut lucruri interesante, zise. O revoluție în domeniul construcțiilor. Apa, mai precis pasta asta, folosită ca liant, fără adaos de materiale clasice, ciment, nisip, var... Clădiri îndrăznețe, o arhitectură aproape fantezistă, cum nici nu-ți poți închipui! Insule artificiale, platforme deasupra oceanului, structuri destinate spațiului cosmic. În orice condiții, catalizatorul face apa să reacționeze la fel.

— Minunat! exclamă Budulău, transportat de imaginație. Minunat, e mai mult decât puteam să-mi doresc. Niște perspective de-a dreptul

uimitoare... Și când te gândești că puțin a lipsit până să mi se suspende fondurile necesare ultimelor cercetări! spuse, simțind cum începea să clocotească în el o legitimă revoltă.

— Acum poți să-i arăți, vorbi Ciprian.

Frey se întinse și puse pe masă un alt obiect. Un tub de alamă, lung de vreo cinci centimetri. Frey îl așezase vertical, cu orificiul capătului mai subțire în sus. O mișcare abia perceptibilă a mesei îl răsturnă, tubul clincheti ușor, iar dinăuntru lui se vărsă pe tăblia uzată o cantitate mică de praf cenușiu-albicios.

— Țsta ce-i? întrebă Budulău, privind cu ochi măriți tubul și neînțelegând din prima clipă rostul lui.

Ciprian luă tubul în mână.

— Uite, explică el, aici era înfipt vârful pe care cu câteva minute în urmă l-am aruncat în vasul cu apă, ca să-ți dovedească reacția... E un cartuș, un simplu cartuș.

...

Budulău rămase multă vreme nemișcat, cu fața în palme, apăsându-și ochii cu degetele, ca și cum i-ar fi apărat de lumină. Cei doi se volatilizaseră, pieriseră într-un fel care nu mai lăsa nici o îndoială asupra originii lor. Nici dacă zidul laboratorului i-ar fi absorbit, n-ar fi reușit să dispară mai repede. „Prea multe emoții dintr-o dată, prea multe pentru o singură zi!“ își zise Budulău, simțindu-se lovit brusc de o ascuțită durere de cap.

Cei doi plecaseră, se retrăseseră, cum ziceau ei, în *timpul lor*. Acum, rămas singur cu gândurile sale – dar ce gânduri! – încerca să se regăsească, să mediteze cu calm la întâmplarea stranie prin care trecuse și să-și dea lui însuși răspunsul promis, răspunsul cu care se trezise pe neașteptate dator. „Cine și-ar fi închipuit!“ gândi. Totul plecase de la glontecele acela, al cărui tub încă mai zăcea pe masă,

cu pulberea golită pe jumătate, așa cum se răsturnase. Cu o oră în urmă, Budulău trăia între numeroasele lui griji, mai mari sau mai mărunte. Fără a avea confirmarea reușitei, fără a bănuși măcar momentul succesului, se știa constrâns să tragă cu toată încăpățânarea de firul care-l conducea spre țelul său final: catalizatorul. Acum, când apucase să cunoască, anticipat, bucuria victoriei, apăruseră noi motive de îngrijorare, se iviseră complicații de care, firește, n-ar fi avut nici o nevoie.

„Cine naiba i-a pus să se servească de descoperirea mea în asemenea scopuri!“ gândi.

Ceea ce aflase de la Ciprian era grav.

— Vezi, spunea el, ce s-a petrecut în vasul ăsta se întâmplă în orice organism străpuns de glonte care îți transportă invenția. Nu știu cum se murea pe timpul duminicilor, dar așa se moare la noi, așa se moare în unele locuri. E destul să fii zgâriat, efectul e sigur. Toate organismele conțin apă, viața e un accident acvatic, așa s-a spus cândva, poate-ți amintești, îți amintești, nu-i așa? E destul un glonte ca ăsta, și corpul ți se umple de pasta densă pe care o vezi aici, în câteva secunde ești inert, un depozit de pastă...

— Nu se poate! exclamase înfiorat Budulău. E de necrezut!

Dar era o împotrivire provocată de șocul revelației; mintea lui răvășită de vorbele celui altă intuit imediat că tot ce-i spunea Ciprian era, la urma urmei, perfect posibil. „Te pomenești că nebunii ăia, își zicea, s-au apucat să facă arme din descoperirea mea!“ Iar Ciprian vorbea mai departe:

— Au fost câteva războaie, amintea el, de mai mică importanță și în locuri destul de îndepărtate. Europa nu le-a cunoscut grozăvia, ceea ce nu înseamnă că grozăvia lor ar fi fost astfel mai mică. Zeci de mii de oameni au căzut victime acestui mic proiectil, corpurile lor nici măcar nu se mai

descompun, devin un fel de fosile, un fel de mumii, care sufocă străzile orașelor asediate, trebuind cărate apoi pe câmp, cu miile, clădite în grămezi înalte și acoperite cu pământ. S-au pregătit și proiectile mari, depozite de bombe, deocamdată lumea pare convinsă că nu se va recurge la ele, pericolul ar fi prea mare, dezastrul ar fi total. Imaginează-ți bombele cu pacostea asta căzând în fluvii, în oceane. Atâtea câte sunt, vor fi destule pentru a schimba proprietățile știute ale apei, pasta cenușie se va revărsa până în străfundurile foselor planetare, sufocând orice vietate, stingând orice urmă de viață acvatică. Imaginează-ți o omenire prizonieră pe continente, fără apă, fără hrană, măcinată de gloanțele acestea modernizate – armele s-au modernizat continuu, nu-i așa? voi aveți, sau veți avea bomba cu hidrogen, dar ce contează bomba cu hidrogen pe lângă consecințele invenției tale – imaginează-ți toate primejdiile, toate ororile de care ți-am pomenit și gândește-te, în deplină luciditate, la povara pe care o născoci ca s-o arunci pe umerii urmașilor.

În momentele acelea Budulău se înspăimântase de-a binelea.

— De asta am venit noi doi, de asta am fost trimiși, explicase Ciprian. Ca să te facem să vezi, să înțelegi. Timpul în care trăim noi este plin de urmele descoperirii la care muncești; dacă n-ai făcut-o până acum, o vei face de acum înainte. Suntem exasperați, crede-ne! Catalizatorul ne-a luat pacea și liniștea, ne amenință viețile și însăși planeta. Nu știu dacă realizezi exact dimensiunile catastrofei, acum, când pentru dumneata descoperirea încă nu există.

— Ce trebuie să fac? întrebuse Budulău, impresionat, cu vocea sugrumată.

— Renunță! îi ceru Ciprian.

Budulău îl privi ca și cum n-ar fi priceput sensul cuvântului.

— Renunță! reveni Ciprian. Ăsta-i pactul pe care trebuie să-l semnezi cu noi, cu urmașii. Cu cei care te vor judeca și te judecă.

„Să renunț, îmi cer să renunț!“ gândea Budulău, rămas singur, cu fruntea lui înaltă sprijinită în palme. Treptat, realiza în detalii tabloul sugerat de Ciprian, dar parcă groaza din primul moment, când lucrurile acelea i se păreau totuși neverosimile, se risipea pe măsură ce mintea lui, mai puțin tulburată după plecarea celor doi, revedea, concretiza în imagini mai clare problema. La început, imediat după ce se trezise singur, fusese tentat să se creadă abia deșteptat dintr-un vis urât, dar întâlnirea îi stăruia în memorie cu atâta claritate, încât n-avu încotro și trebui să judece situația, așa complicată cum era. „Trăim între paradoxuri, își zise, cu cât deschizi ochii mai bine, cu atât te vezi obligat să... Ăștia doi, dacă într-adevăr vin din viitor, știu ei prea bine... De ce să mă fi mințit, de ce să fi cheltuit energia necesară unui salt cronospațial numai ca să mă mintă? Poate că substanța care se alcătuiește acum în recipientele mele va avea într-adevăr efecte neplăcute pentru ei, altele decât cele dorite de mine. Asta nu e bine!“ recunoscuse Budulău și, nemulțumit, își roti privirile prin laboratorul încărcat de aparatură, sclipindu-și în lumina după-amiezii suprafețele de metal lăcuit și de sticlă.

— Dar ce pot eu să fac? izbucni Budulău, simțind în el o sfâșiere, un gol crescând, amenințând să-i surpe ființa ca într-o prăpastie.

Se vedea ajuns la un pas de rezultatul pentru care se zbătuse ani în șir. Ciprian nu făcuse altceva decât să confirme, să-i arate cât de aproape ajunsese. Să-l pună în situația de a trăi cu câteva clipe mai devreme emoția, fericirea, inexprimabilă în cuvinte, a descoperitorului. În vasul care dispăruse apoi, odată cu necunoscuții, explodase reacția *lui*, cataliza *lui*, totul se petrecuse așa cum bănuia el de mult, cum bănuise parcă

dintotdeauna. Se produsese miracolul pentru care suportase atâtea jignitoare ironii, mai ales în ultima vreme, când falsul optimism afișat, sau constatările sceptice de la început lăsaseră locul atacurilor directe, în spatele cărora el, Budulău, vedea ambițiile altora, invidia colegilor, mai ales invidia. Se îndârjise împotriva lor în nenumărate rânduri, „am să vă arăt eu vouă“, strigase în ședințe și pe coridoarele institutului. „Am să vă arăt!“ Și iată că tocmai acum, când un singur pas îl mai despărțea de victorie, când aproape că-și imagina privirile uimite ale adversarilor, ale celor care-l înfruntaseră până atunci cu zâmbetul otrăvit al neîncrederii lor și-l luau drept un fel de bufon al științei – unii îi spusese chiar escroc – iată că acum se iviseră aceste complicații, încât își vedea amenințat tot ce clădise, tot ce dorise, tot ce sperase în ultimii ani. „Ce să mai demonstrez? Cu ce să mai dovedesc că n-am fost așa cum zic ei, un bufon?“ se întreba Budulău, prăbușit peste masă, privind țintă tubul de metal răsturnat, lăsat acolo parcă anume, spre aducere-aminte. Își imaginează fețele ironice ale colegilor, zâmbetele lor, reluate de la o zi la alta, se auzi bârfit prin laboratoare, prin birouri, nimic n-avea să se schimbe în viața lui, nimic. Avea să rămână același cercetător obscur, de care nimeni nu auzise vreodată dincolo de zidurile Institutului și în reușita căruia nici măcar nevastă-sa nu mai credea. Poate că nici nu crezuse vreodată în asemenea proiecte, cu excepția unei scurte perioade, la început, înainte și imediat după căsătorie, se lăsase înșelată de aparențe atunci. „Ce-mi pasă mie de babacu’! E un fraier...“ parcă își auzea propria fiică, poate că și pe mucosul ăla pe care Ciprian îl va considera, atunci când avea să vină vremea, străbunic. „Taică-tău e un ratat!“ aveau să-i spună colegii la școală, de fiecare dată când ar fi încercat să iasă în față, să se remarce, ori poate că nici n-ar fi încercat, poate că destinul celor cu numele Budulău era să nici nu mai

încerce, să accepte resemnați condiția mediocrității. „La vechimea ta, dacă ți s-ar recunoaște meritele, ai putea fi și tu măcar șef de secție!“ o auzea pe Margareta, enumerându-și apoi prietenele care „se ajunseseră“, își văzuseră soții plasați în posturi bine plătite. Iar lui îi rămăseseră întipărite în minte vorbele acelea, nu protestase, nu încercase să se apere, simțea în cuvintele femeii una din marile ei nemulțumiri, simțea și un dispreț care-i paraliza orice încercare de împotrivire. „Anul acesta iar nu ne-au ajuns banii pentru un concediu ca lumea!“ îi reproșa Margareta; ce era să facă el, ce vină avea el dacă ea îi împrăstia pe fel de fel de fleacuri, era plină casa de nimicuri scumpe, dar reproșul femeii viza altceva, îl obliga să se gândească la un alt salariu, să se ambiționeze. „Altul dă din coate, se zbate, tu ai fost și-ai să rămâi un neisprăvit!“ conchidea femeia, iar lui îi crăpa obrazul de rușine și tăcea, înghițind noduri, întrebându-se dacă fusese totuși iubit vreodată, o singură dată măcar. Și era din ce în ce mai sigur că nu fusese.

„Poate că acum! gândi. Poate că de data asta... Poate, în sfârșit, e momentul...”

Ciprian îl făcuse să înțeleagă că se afla la un singur pas de marea lui realizare; de câte ori nu crezuse astfel și totul se dăduse peste cap, în ultima clipă, dar acum sfârșitul drumului se prefigura mai limpede decât oricând, avusese înaintea ochilor, chiar dacă numai pentru câteva minute, dovada evidentă. Cei doi, vizitatorii insolitiți, vorbeau de o revoluție tehnică declanșată de aplicarea descoperirii lui – asta era ceva grozav, era mai mult decât își îngăduise să spere în cele mai ambițioase visuri ale sale. „Va trebui să iau lucrurile așa cum sunt, *așa cum vor fi!*“ își preciză, observând că începuse și el să încurce timpurile; nici nu era de mirare, îi fusese dat să trăiască anticipat niște momente uluitoare, să fie sigur de ceea ce urma să se întâmple în câteva săptămâni,

sau luni. Sau în câteva zile. Sentimentul acesta straniu, al omului care câștigă *sigur* lozul cel mare dintr-un joc încă nejucat, încă neîncheiat, îl umplu deodată de o bucurie nestăpânită, îl făcu să se ridice de pe scaun și să măsoare de mai multe ori încăperea, cu pași rari, ezitanți, cu privirile în podea, cu mâinile în buzunarele halatului. Îi reveniră în minte fraze rostite de Ciprian; atunci le înregistrase mecanic, abia acum conținutul lor îl copleșea, dezvăluindu-i perspectivele imediate ale descoperirii. „Doamne! gândi. Pentru așa ceva se acordă *Premiul Nobel*...” Și se cutremură, oprindu-se lângă masa pe care își instalase un spectroscop de serie veche, oprindu-se lângă el fără să-l vadă, deși privea într-acolo. Gândul îl zguduise, un val de emoție îl înăbuși din nou, colorându-i obrazii, urcând până și în pielea asudată a cheliei. Închise ochii și întrevăzu perspectiva unei călătorii în jurul lumii, cu Margareta, poate chiar și cu copiii, voiaj în fața căruia păleau cu totul cele două excursii făcute în tinerețe, ca simplu turist, una la Budapesta și Praga, alta la Kiev. O croazieră, o croazieră în Pacific! Și aeroporturile... Air France, Pan-Am, Boeing-747... Conferințe și invitații... California, India, Coasta de Azur... Și marile capitale... Și Margareta, care va putea să-și permită, în sfârșit, un lux după care tânjea de atâția ani, luxul visat probabil încă dinainte de căsătorie... Și, de ce nu, pentru el un titlu de academician, cu onorurile lui, cu toate celelalte... Și colegii, colegii lui de acum, le și vedea fețele stupefiate, le auzea murmurele, exclamațiile: „Auzi, domnule! auzi, domnule, de necrezut...” „Cine aleargă după cai verzi pe pereți?” avea să-i întrebe, strivindu-i într-un dispreț cu care le era dator pentru repetatele lor șicane și ironii. „Cine mă mai *lucrează* la conducere, cine îmi mai trimite anonime, cine mă mai sancționează în ședințe, cine mai amenință cu

sistarea creditelor pentru experiențe, cine, cine, cine?...“

Uitase, uitase cu totul de vizita celor doi, de avertismentele lor, își lăsase imaginația să zburde printre mirajele stârnite de niște ambiții târzii, avea acum certitudinea că toate acele lucruri plătuite, dorite, sperate deveneau reale, se apropiau de el, era destul să întindă mâna și să le apuce. Îl încerca un fel de nerăbdare, „o să-mi pierd somnul – gândea – n-o să mai am putere să aștept“. Apoi, deodată, își aminti de Ciprian, și bucuria lui începu să scadă, amestecându-se cu o undă de nemulțumire, cu o vagă neliniște. „Cum poate să-mi pretindă cineva să renunț? De ce să renunț? Ce-am realizat, pentru mine, pentru ai mei, dacă renunț? Ce altă șansă aș avea, ce-aș mai putea face de acum înainte?“ se întrebă și simțea cum crește în el o mânie surdă, încă nu știa împotriva cui, poate numai împotriva propriei lui slăbiciuni, împotriva unei slăbiciuni de care se temea că ar fi putut s-o aibă, lăsându-se impresionat și renunțând la șansa, la lovitura vieții lui. În definitiv, toate descoperirile mari au avut partea lor bună și partea lor rea, își zise, căutând argumente care să-i justifice hotărârea, hotărârea pe care avea impresia că încă n-o luase, deși ea se prefigura în mintea lui, primea contur, exista, se străduia să iasă deasupra, să i se impună pe deplin și irevocabil. „Cine-i obligă să facă din catalizatorul meu o armă? își zise. N-au decât să-l folosească la altceva, n-au decât să renunțe ei, dacă le stă în putere. Și chiar dacă fac arme! La urma urmei, cine se revoltă astăzi de faptul că războaiele nu sunt purtate cu arcuri și cu pietre, ci cu armament modern, cine ar condamna energia atomică pentru că, alături de curentul electric, a produs și bombe nucleare... Și chiar dacă s-au produs, nu e obligatoriu să fie folosite, așa cum bine zicea Ciprian, cu atât mai mult în cazul unor arme noi, cu atât mai mult...“ Omul nu va fi niciodată atât de nebun încât să-și

distrugă planeta, gândi Budulău, și în cazul acesta ce-l interesează pe el, pe Ciprian, că undeva se stochează bombe, că altundeva se ucid între ei câțiva indivizi, treaba asta se repetă de când lumea, instrumentele folosite sunt singurele care diferă. Nu te străpunge un vârf de săgeată, ci un glonte care produce cataliza excepțională a apei – ei, și ce-i cu asta? Pentru cel ucis moartea-i aceeași. „Care ar fi, prin urmare, vina mea? Cu ce drept îmi cer să renunț? Și de ce tocmai eu, de ce m-au ales pe mine? De ce să renunț tocmai acum, de ce, de ce?!“ striga Budulău, transfigurat, sufocându-se, în vreme ce mâinile lui smuceau de gulerul cămășii, încercând să-l desfacă. Întrebările îi ieșeau printre dinți scrâșnite, se concentrase în ele îndârjirea omului care-și vedea dovada genialității risipindu-se, lăsând în loc cenușiul unei existențe din care avea acum, o singură dată în viață, posibilitatea să iasă.

Striga, întreba, învinuia și încă nu devenise conștient de faptul că hotărârea lui era luată.

...

Pași pe coridor, ușa se deschise cu violență, trântită de perete, omul intră grăbit, împiedicându-se de prag. Budulău, surprins, nu-l recunosc din prima secundă, era mult îmbătrânit și, în plus, avea fața plină de funingine, iar costumul îi mirosea a ars; un costum ciudat, un fel de pelerină decolorată și murdară, roasă în câteva locuri până la rețeaua de fire metalice care o întăreau.

— Vin de *dincolo*, hârâi el, îți amintești de mine, nu-i așa? Vin de dincolo de marele război, am trăit ce nu se poate imagina, am văzut cu ochii mei grozăvii ce nu se pot descrie... Asta înseamnă că pactul nostru n-a fost încheiat și nici nu va fi, înseamnă că ai o mie de motive să refuzi, deci n-avem ce să discutăm, tot dintr-o mie de motive... Ești orb, nu vezi, nu înțelegi, sau pur și simplu nu-

ți pasă de noi, esențial e că refuzi să ne acorzi dreptul la viață, și cu mâna asta, cu care îți prepari soluțiile, aparent atât de pașnic și nevinovat, cu mâna asta ne condamni.

— Bine, dar nici n-am inventat..., încercă Budulău să protesteze, moale, speriat, încă sub impresia șocantă a neașteptatei reveniri a celui pe care îl considera retras definitiv în timpul lui viitor.

— Nu-ți pasă! i-o reteză acela, ridicând tonul, iar ochii îi străluceau întunecat sub fruntea pe care i se lipise o șuviță de păr sur, murdărit parcă de cenușă. Nu-ți pasă că arunci pe umerii noștri povara unei invenții catastrofale, nu-ți pasă că murim înăbușiți de propria-ți descoperire, nu-ți pasă că amintirea ta va speria somnul copiilor, nu-ți pasă de faptul că vei fi judecat și condamnat, ce mai contează, îți spui, voi fi plecat de mult, ce mai contează, deci, părerea lor, revolta lor, a celor care încă nu-s, sentința! Ei bine, ai greșit! Un singur lucru ți-a scăpat, sau ai uitat, sau n-ai vrut să știi, sau n-ai crezut că vom putea să ne apărăm, cu riscul de-a schimba un viitor întreg, fiindcă oricare altul va fi mai bun decât cel pe care ni l-ai pregătit și ni l-ai aruncat pe umeri.

Budulău vru să spună ceva, simțea primejdia plutind în preajmă, dar nu reuși decât să bâlbâie câteva cuvinte fără legătură. Privi mâna întinsă a străinului și-i trebuiă câteva secunde bune până să înțeleagă că obiectul pe care-l ținea îndreptat spre el era totuși o armă. Atunci când înțelese, tresări, desfigurat de spaimă, aruncându-și brațele înainte, într-un gest de apărare.

— Prea târziu, murmură cel care-și spusese Ciprian și, în momentul următor, Budulău se prăbuși, trăgând în cădere un stativ cu eprubete, care căzură alături și se sparseră, împrăștiindu-și pe jos conținutul. Prea târziu! repetă străinul, pentru sine, privind corpul celui ucis, în mod paradoxal, de o armă pe care n-o inventase încă și nici n-avea s-o mai inventeze vreodată.

Ascunse revolverul într-un buzunar al pelerinei, se apropie de masa la care obișnuia Budulău să lucreze, răsfoi fără grabă carnetul plin de însemnări, cercetă cu atenție câteva pagini acoperite cu formule. Lămurit, aruncă în chiuvetă carnetul și, negăsind ce mai căuta, se aplecă asupra mortului, înțepenit într-o poziție nefirească între dulap și cuva în care zăceau câteva duzini de microcapilare pregătite pentru analiză.

Sună telefonul, străinul tresări, își întoarse capul și rămase așa, aplecat, cu mâna întinsă spre mort, până când soneria își încetă țârâitul. Apoi îi scotoci prin buzunarele halatului, găsi cutia de chibrituri, reveni la chiuvetă, aprinse un băț și-l apropie de filele carnetului. Nemișcat, privi răsucirea paginilor devorate de foc, le urmări până la capăt prefacerea în scrum.

Și abia atunci când ultima pâlpâire se stinse peste grămăjoara de hârtie carbonizată, dispăru.

POVESTE DE DRAGOSTE

Pentru inginerul Buracu iubirea cea mare se părea că vrea să înceapă nu numai pe neașteptate, ci chiar atunci când nici măcar n-o mai credea posibilă. După eșecul primei căsnicii, cu zece ani în urmă – în paranteză fie zis: căsătoria lui nu durase mai mult de un an și jumătate, și asta după ce se convinsese destul de repede că greșise în mod nesăbuit, că nimerise într-o cursă din care n-avea să poată ieși decât cu prețul unor suferințe morale umilitoare și penibile, descoperind consternat că fusese acceptat doar ca paravan social și pentru a salva în ultimul moment onoarea amenințată a celei ce-i devenise soție – după acel eșec de care își amintea uneori cu o resemnată ciudă, alteori numai cu jenă sau rușine, dar destul de frecvent, cel puțin o dată pe lună, în ziua de leafă, când regăsea pe statul de plată cifra sumei reținute automat în contul pensiei alimentare pentru un copil ce-i purta numele fără a fi al său, inginerul Buracu devenise în sfârșit prudent și circumspect în relațiile lui cu femeile. Și, în orice caz, o vreme fusese destul de scârbit de toată murdăria în care intrase fără voia lui; scârbit și prea acrit sufletește ca să se mai poată antrena, punând la bătaie întreaga lui disponibilitate afectivă, într-o nouă legătură sentimentală serioasă. De altfel, în noile condiții încetase și el să

mai ofere creditul și garanțiile avute inițial, prin urmare era, chiar fără să-și fi dat prea bine seama de asta, mai la adăpost de o eventuală nouă îmbrobodire. Cele câteva legături ulterioare fuseseră așadar efemere și oarecum dezinteresate, străine mai ales de vreo ambiție a legalizării lor, lăsându-i vagi amintiri, nicidecum atât de profunde și atât de rezistente ca prima, nedemna, dureroasă și eșuata lui iubire. Timpul trecea, iar el începuse să se obișnuiască de-acum cu „văduvia“, se complăcea în ea, dar nu numai atât: de câte ori l-ar fi tentat să avanseze într-o legătură, să o permanentizeze, amintirea experienței mai vechi venea prompt, ca un duș rece, încât perspectiva unei alte căsnicii era imediat respinsă cu încăpățănare sau cel puțin amânată prudent *sine die*.

Și deodată o întâlnește pe Claudia, care, cu toate că el, la cei treizeci și șapte de ani ai lui, nu-și putea permite să creadă ca un adolescent în predestinare și refuza să se mai legene prosteste în iluzii, amenința să-i răstoarne lui o întreagă filozofie de viață, exprimată concentrat într-un permanent zâmbet sceptic, bine întipărit pe față, încât părea că zâmbește astfel chiar și atunci când, din lipsă de motive, nu zâmbea deloc.

Totul începuse cu șantierul pe care Buracu trebuise să-l deschidă cu câteva luni în urmă în incinta Institutului de Izotopi Stabili, după ce instituția obținuse în sfârșit aprobarea de extindere și fonduri destinate construcției unei noi aripi atașate uneia dintre clădirile existente. Se vedea acum acceptat în chip firesc dincolo de intrarea acelei fortărețe căreia grilajul masiv al gardului metalic și semnul de avertizare însemnând „fotografiatul interzis“, așezat la vedere, îi dădeau un aer de seriozitate solemnă și prevenitoare. Aerul acesta cam dispăruse după instalarea șantierului, înlocuit de cunoscutul du-te-vino al camioanelor transportând cărămizi și prefabricate, de clinchetul

vesel al clopotului montat pe macara, de foiala cu și fără rost a zidarilor îmbrăcați în maieuri stropite cu var și pătate cenușiu de la praful fin de ciment. Inginerul Buracu organizase lucrarea și venea zilnic pe șantier, inspecta împreună cu maiștrii calitatea și ritmul operațiilor de care se lovea mereu de vreo cincisprezece ani. Dădea sfaturi când socotea că e cazul, se enerva cumplit când reușea să surprindă vreun chiulanguiu dormind la umbră între stivele și mormanele de materiale depozitate în curtea Institutului, cu alte cuvinte făcea ceea ce mai făcuse pe nenumărate astfel de mici șantiere de construcții organizate de el în diferite puncte ale orașului. Începuse să-i cunoască pe unii dintre fizicieni, mai întâi conducerea Institutului, care era firesc și vital interesată de bunul mers al lucrărilor, apoi și un număr de specialiști lipsiți de titluri academice, tinerii aceia în halate albe care, trecând dintr-o clădire în alta, își mai găseau vreme să fumeze o țigară lângă gropile de fundație, apoi lângă zidăria începută a clădirii noi. Unii intrau în vorbă cu Buracu, schimbau de obicei cuvinte lipsite de importanță, în fond ce-ai putea să discuți cu niște străini în marginea unui șantier, când nu-ți mai vezi capul de treabă? când va fi gata tronsonul? ce-i proiectat acolo sau dincolo? Dacă nu pot fi trase din cale niște plăci de beton, că încurcă locul, și așa mai departe. Câteodată aruncau și două-trei vorbe în glumă, căroră inginerul nu se prea grăbea să le răspundă, lipsindu-i adesea dispoziția sufletească potrivită pentru așa ceva.

Pe Claudia o întâlnise prima oară într-un început de septembrie, când aripa adăugată a clădirii era aproape gata. Se executau lucrări de interior și încăperile goale cu miros de tencuială proaspătă fuseseră luate în stăpânire de electricieni, caloriferiști și mozaicari. Buracu se înapoia de la o ședință ținută la sediu și era destul de afectat de discuțiile purtate acolo, într-o atmosferă încărcată

de tensiune în măsura în care fusese încărcată și de fumul gros al țigărilor. O observă pe Claudia abia când trebui să treacă pe lângă ea, era așezată pe o bancă, lângă niște copăcei pleoștiți ce mărgineau aleea. Tresări ușor, surprins de ceva nedefinit din înfățișarea ei, poate de privirea calmă și tristă, ceva, în orice caz, care-l determină s-o salute grăbit și încurcat, ca și cum ar fi fost una din cunoștințele în legătură cu care memoria lui avea ezitări. Trecând mai departe, se opri lângă o movilă de nisip unde stăteau înfipite câteva unelte de-ale șantierului și se întoarse ca pentru a căuta din ochi niște muncitori cărora avea de gând să le dea o însărcinare. De fapt, avu grijă s-o privească atent, părând însă că numai în trecere, pe tânăra care întârzia acolo, pe bancă, sub soarele încă puternic al amiezii. Se convinse că n-o cunoștea, nici măcar nu-și amintea s-o mai fi văzut până atunci, altfel ar fi reținut-o, fața ei expresivă era dintre cele ce se fixează ușor și durabil în memorie. Tot timpul, apoi, fu preocupat de persoana și de prezența ei; umblând prin clădirea care răsună de ciocănituri și de zgomotul ritmic al unui ferăstrău, se apropiase în câteva rânduri de ferestrele fără geamuri și chiar fără rame, mânat de un interes pe care, dacă nu i se putea opune ori nu dorea s-o facă, încerca măcar să-l mascheze cât putea mai bine. La un moment dat, discutând cu unul dintre maiștri o chestiune ce-l determina pe interlocutor să ridice des umerii și brațele și să se dezvinovățească pe un ton repezit, de om ce se știe fără nici o vină, își aruncă iarăși privirea prin golul unei ferestre, însă banca era pustie și atunci simți – neașteptată și neliniștitoare senzație – că-i părea rău că fata sau femeia aceea tânără plecase. Era o primă dovadă a faptului că, deși se apropia de patruzeci de ani și deși amintirea dezastrului primei căsătorii nu-l părăsise, timpul și deziluziile nu-i tociseră cu totul disponibilitățile afective, cum crezuse până atunci. În după-amiaza aceea

încercase apoi, repetat, cu o insistență impusă de voluptatea jocului de memorie în care se angajase, să reconstituie și să mențină în minte imaginea fetei așezate pe bancă sub rămurișul stufos al copacilor ornamentali: imagine înregistrată pe furiș, timp de câteva secunde.

În zilele următoare își dori s-o întâlnească din nou și abia așteptă momentul, cu o emoție pe care simțea că n-o mai încercase de mult. Reuși s-o cunoască și să stea de vorbă cu ea, fără să fie tocmai sigur că izbutise performanța de a nu roși ca un începător, dar luptând eroic cu un complex de inferioritate ce amenința să-l asedieze și să-l învingă: în unele momente se considera ridicol și avea impresia penibilă că în prezența ei își aduna gândurile cu infinită greutate, ceea ce îl obliga să le fileze atent, cu încordare chiar, de teamă că l-ar fi putut lua gura pe dinainte, debitând prostii. Se temea mai ales să n-o îndepărteze brutal printr-o gafă ireparabilă, tocmai acum, când dorea din ce în ce mai insistent, și cu orice risc, să se apropie de ea. Avu și puțină șansă, avu în primul rând șansa de a se redresa totuși la timp, cenzurându-și cu succes emoțiile ce stăteau gata-gata să-l răvășească, să-l domine ca pe un băietan aflat la cei dintâi fiori ai iubirii. Avu apoi marea șansă de a nu descoperi la ea o totală lipsă de interes și, treptat, își regăsi buna dispoziție și umorul, ambele necesare unei continuări firești a legăturii încă fragile, care se născuse în felul acela, cu totul întâmplător. Inginerul Buracu se gândea uneori, impresionat de acest adevăr, cât de ușor ar fi putut trece pe lângă o mare iubire, o iubire de care nu se mai simțea în stare; cât de puțin ar fi lipsit ca ea să nu mai apară și, astfel, să nu se schimbe nimic din ceea ce fusese, ani de zile, obișnuitul vieții lui.

— Unde ai fost până acum, Claudia, unde ai stat ascunsă ca să nu te găsesc? îi reproșă el la un moment dat, mai în glumă, mai în serios.

— Nu m-am ascuns deloc, zise ea, am fost detașată la filiala noastră din T. Am revenit în oraș abia de câteva zile.

— Vorbește-mi de tine! Vorbește-mi despre viața ta, riscă el o provocare.

Fata râse încet, iar lui i se păru că distinge în râsul ei o undă enigmatică, nici veselie, nici tristețe, nici batjocură, câte ceva din fiecare totuși, și altceva în cele din urmă. Cum stătea alături de el, pe bancă, ea rupse o frunză, o strivi frecând-o între degete și o mirosi câțva timp în tăcere.

— Vorbește-mi despre tine! insistă el pe fondul unui zâmbet rugător.

— Ce să-ți spun? întârzie ea răspunsul. Ce ți-ar place să auzi poate că nu interesează, iar ce mă interesează pe mine poate că nu ți-ar face plăcere.

Lui Buracu nu-i prea căzu bine eschiva, însă aprecie că nu era încă destul de îndreptățit să forțeze lucrurile și renunță de teamă să nu strice, să nu piardă ceea ce abia începea. Dar nu-și putu stăpâni decât cu greutate nemulțumirea. Reprimând suspiciunile pe cale de a se naște între ei, se vedea obligat să-și înghită cu ciudă reproșurile ce-i stăteau pe limbă și găsi că nervilor lui încordați li se oferea un binevenit prilej de descărcare atunci când, cu privirea purtând semnele unei nemărturisite derute interioare, îl descoperi pe băiatul din vârful macaralei ieșit din cabina lui ca să facă, proteste, o echilibristică riscantă pe fierăria vopsită în galben a brațului.

— Intră în cabină, că-ți rup oasele! îl amenință inginerul, furios, zvâcnind în picioare și făcând doi pași în direcția macaralei.

— Ce face acolo? se interesă Claudia uimită.

— E un măgar! comentă Buracu, reșezându-se calm după ce pericolul trecu și odată cu el o bună parte din tensiunea momentului. Vrea să impresioneze fetele de la liceul de peste drum, îi explică Claudiei, apoi începu deodată, și parcă fără nici un rost, să se lamenteze: Vezi? Asta-i viața

mea! Dacă greșesc eu, o încurc. Dacă greșesc ăia, o încurc. Dacă îmi cade zăpăcitul de pe macara, o încurcăm împreună.

Mai vru să spună ceva, însă rămase amuțit, întâlnind privirea Claudiei și, de astă dată, susținându-i-o cu o îndrăzneală ce-i păru firească. Descoperea în ea, puțin surprins, o concentrare și o intensitate în creștere, ca și cum în privirea aceea s-ar fi pregătit ceva, fie și o așteptare imensă, obligată să intre în intervalul neîncăpător al câtorva secunde. Buzele Claudiei tremurară, apoi schițară un zâmbet. „Trebuie, *trebuie* să-i propun“, gândi Buracu fascinat. Își adună puterile, avea nevoie de stăpânire de sine și de calm ca să-și învingă ultimele ezitări, iar la aceasta avea să contribuie din plin și presimțirea că, în *acel* moment, o ezitare venită din partea lui ar fi dus la pierderea irecuperabilă a unei conjuncturi sentimentale pe care simțurile i-o semnalau în mod nedeslușit, dar el știa că simțurile nu-l înșelau.

Ceea ce a urmat face parte dintr-un joc pe care nu cu multe zile în urmă inginerul Buracu ar fi putut jura că n-o să-l mai joace niciodată în viața lui, convins că rolul de îndrăgostit nu i se potrivea. În plus, mai era și vârsta: la cei aproape patruzeci de ani ai săi, considera că ar fi de prost gust să-și piardă capul, înfierbântându-se și dându-se în spectacolul obișnuit – așteptări interminabile cu ochii pironiți pe cadranul ceasului și cu sufletul măcinat de neliniște, apoi buchețele de flori, cuvinte emoționate sau îngrijorări bântuite de vântul nebunesc al geloziei. În sfârșit, un întreg șir de slăbiciuni pe care le-ar fi ironizat cu bucurie și cinism în cazul altora, ca într-o răzbunare perpetuă, dacă nu o ispășire a propriilor sale greșeli din prima tinerețe. Ușurința cu care putea apela în asemenea situații la atitudinea cinică se datora și unei ferme convingeri că lui nu i s-ar mai putea repeta un accident pasional ridicol, zicea el, însoțit de „tot cortegiul acela de tribulații

penibile“, adăuga, fără să bănuiască măcar cât de aproape ajunsese de clipa amețitoare a căderii într-un vârtej sufletesc cu nimic mai puțin violent decât cel al vârstei sale revolute, și cât de șubred avea să i se dovedească eșafodajul de idei misogine, de gesturi retractile, construit cu îndârjire vreme de un întreg deceniu. Se văzu deodată rivalizând în sobrietate și seriozitate cu lucrătorul acela tânăr care făcea echilibristică în vârful macaralei ca să impresioneze elevele de liceu. Prezentă sau absentă, Claudia îi monopolizase timpul și gândurile, îl schimbase fără ca ea să-și fi propus și chiar fără să fi făcut nimic în acest sens. Era destul să se gândească la ea și se simțea alt om, nemaipăsându-i că își revoca astfel principiile. Nu-i păsa de nimic altceva decât de Claudia, de plimbările lor prelungite prin parc, de serile petrecute împreună în atmosfera de sărbătoare continuă regizată în restaurante, de discuțiile copilărești purtate la telefon, uneori în plin miez de noapte. Era fericit, era un cuceritor căruia îi revenise încrederea în puterea lui de a cuceri și de a se lăsa, cu bucurie, sedus. Era încântat de Claudia, mândru de frumusețea ei senzuală care întorcea pe stradă, pe furiș sau de-a dreptul, privirile bărbaților, mândru și fericit că lucrurile evoluau fără dificultate încotro dorea și le conducea el cu un fel de grabă pornită pesemne și din nerăbdarea vârstei recâștigate, fie și iluzoriu, nu a celei reale. Se simțea, cu adevărat, mult mai tânăr.

— Te iubesc, Claudia! îi șoptea la ureche, apucându-i apoi lobul micuț și lipsit de podoaba cerceului, cu buzele, cu dinții, îmbătându-se de mirosul subtil și greu de definit al părului ei negru-albăstrui.

Descoperi că nu-i era greu să pronunțe iarăși cuvinte multă vreme evitate și nici – amețit de vraja tot mai puternică, de la un timp irezistibilă chiar, a corpului ei tânăr, admirabil proporționat –

să formuleze o cerere în căsătorie. La prima lui propunere Claudia tresări și rămase câteva clipe nemișcată, ușor crispată, ca și cum nu s-ar fi așteptat, sau ca și cum propunerea, nu neapărat surprinzătoare, întâmpina totuși firești rețineri datorate pudorii feminine. Buracu nu reuși să citească pe fața ei dacă, așa cum spera el din tot sufletul, Claudia se bucura, ori dacă nu cumva ideea lui o speriasc.

— Nu trebuie să-mi răspunzi imediat, se grăbi să precizeze inginerul, temându-se de o eventuală încordare bruscă a relațiilor.

— Ai dreptate, zise ea într-un târziu, după ce în tot acel răstimp îi evitase privirea, părând profund preocupată de spuma absorbită treptat de restul de bere din pahar și fiind realmente absentă, departe de zgomotele caracteristice terasei unde ieșiseră împreună să petreacă o oră moleșită a după-amiezei.

Faptul că fata nu se grăbea cu răspunsul începu să-l neliniștească pe Buracu; iar toanele rele ale Claudiei din următoarele câteva zile îl alarmară de-a binelea. Ceea ce n-o împiedică însă pe ea să apară într-o seară, pe neașteptate, surâzând, în apartamentul inginerului și, cu o lipsă de prejudecăți care-l ului, dar îl și ferici pe Buracu, să ia în stăpânire cele două camere pline de semnele nepăsătoarei dezordini a proprietarului lor. Inginerul Buracu petrecu atunci o lună amețitoare, o înconjură pe Claudia cu gingășii de care pur și simplu nu se știuse în stare și se lăsă antrenat nebunește în dragostea aceea furioasă, da, asta-i cuvântul potrivit, furioasă, descoperită în mod surprinzător la Claudia. Și, tot surprinzător, crescând pe măsură ce trecea timpul; crescând, în loc să se dezumfle, acum, după ce Claudia i se dăruise fără nici o obligație din partea lui și încă purtându-se în așa fel încât el să simtă și să știe asta. Ca să-i facă o bucurie și, nemărturisit, gândindu-se și la siguranța, la stabilitatea după

care tânjise ani de-a rândul, la avantajele decurgând din permanentizarea efemerului, Buracu aduse din nou vorba de căsătorie. Era într-o seară, Claudia se vârâse în pat și se pregătea să reia, la lumina veiozei, o lectură întreruptă dintr-o carte franțuzească. El se înghesui alături de ea, sub pătura pufoasă, iar Claudia ghici că discuția nu mai putea fi evitată, că el avea de gând să insiste, așa că întoarse cartea și, deschisă, și-o așeză pe genunchi fără să-și desprindă degetele de pe ea.

— Știi, zise luându-i-o înaintea lui Buracu, partea cea mai rea e că acolo, la filiala noastră din T., am fost iradiată.

Spusese asta silindu-se să-și mențină sclipirea straniu intensificată a ochilor și zâmbetul voit nepăsător. Buracu își ridică sprâncenele într-o expresie de calmă nedumerire. Nu părea să fi sesizat pe loc gravitatea adevărului destăinuit de Claudia.

— Am fost iradiată! repetă ea, și de data asta nu mai zâmbea.

...

Filiala din T., avea să afle, șocat, inginerul Buracu, nu se ocupa cu prepararea izotopilor stabili, cum s-ar fi putut crede, ci cu studii mult mai subtile și într-o bună măsură secrete. În ordinea importanței cercetărilor și a caracterului lor de avangardă științifică, filiala din T. ar fi trebuit să fie unitatea principală, de care să depindă Institutul de Izotopi, și nu invers. Dar ar fi fost totuși paradoxal ca unitatea cea mare, încadrată cu un personal ce depășea numeric de patru-cinci ori unitatea de cercetări speciale, care, aceasta din urmă, mai și fusese plasată din rațiuni de ordin strategic într-o regiune puțin expusă a provinciei, bine protejată natural, ar fi fost aproape un nonsens, deci, ca prima să treacă din punct de vedere administrativ la remorca ultimei; altfel zis, era încă prea

devreme ca puiul să înghită cloșca și mai rămâneau destule rațiuni, intuite de un inginer organizator de șantiere ca Buracu, pentru care „filiala din T.” trebuia să-și păstreze statutul de filială. Din relatarea parcimonioasă a Claudiei, descoperea acum că, în situații de excepție, filiala avea libertatea să absoarbă temporar un număr de fizicieni de la Institut, dintre cei cu domenii de cercetare înrudite și a căror muncă putea astfel să se adapteze cu ușurință, din mers, problemelor speciale ale filialei. Așa se întâmplase cu Claudia, îndată ce experiențele celor din T. puseseră în evidență prezența unor radiații totalmente necunoscute, cu un comportament absolut straniu, radiații ce primiseră numele convențional de „raze Q”, iar fizicienii le mai numeau între ei, plastic și totodată amuzant, raze-candelabru, având în vedere unele particularități formale ale emisiei lor. Inginerul Buracu înțelese că nu trebuia să știe mai mult decât credea Claudia că i se poate încredința lui, ca om „din afară”, chiar dacă descoperirea în sine a radiației Q nu era un secret, apăruseră informații în presă, menținute, firește, în limitele unui cadru general care să satisfacă dorința de informare și curiozitatea publicului fără a dezvălui detalii ce cădeau încă în domeniul secretului profesional și de stat. Nu auzise însă până atunci nimic, niciodată, referitor la vreun accident legat de cercetările efectuate în problema razelor-candelabru, iar ceea ce afla acum îl făcu să se înfioare. Instinctiv se retrase, nu mult, dar destul pentru ca privirea atentă a Claudiei să înregistreze gestul, și atunci el se ridică stânjenit, așezându-se pe marginea canapelei, și întinse mâna după pachetul cu țigări. Își aprinse una, pufăi concentrat de câteva ori, apoi se întoarse spre Claudia.

— Ceilalți știu?

— Nu toți. Doar câțiva, aici, la Institut.

— Dar... *acolo*?

— Acolo sunt destul de multe cazuri.

— Și de ce nu fac ceva? întrebă înfuriat Buracu, privind-o întunecat, ca și cum i-ar fi fost ciudă și pe ea, că-i spunea lucrurile acelea neplăcute.

— Nu știe nimeni ce trebuie să facă.

Stătea mai departe culcată, cu capul sprijinit în palmă iar cotul pierdut undeva, în adâncul pernei mototolite. În ochii ei negri lumina gălbuie a veiozei făcea să joace luciri neliniștite, pe când ovalul frumos al feței părea împietrit într-o mască nepăsătoare.

— Și acum ce-o să se întâmple? întrebă el impresionat și își auzi glasul tremurat, sunând neplăcut chiar și pentru propria lui ureche.

Claudia îl urmărea cu un aer stăpânit, însă cu aceeași tulburătoare concentrare a privirii dincolo de care el simțea efortul de voință, un uriaș efort de dominare a propriilor ei neliniști și spaime. Îi fu milă de ea, apoi, deodată, avu presimțirea că o va pierde și se îngrozi.

— Nu știu, răspunse într-un târziu Claudia. Deocamdată aștept. În sfârșit... orice-ar fi, mă bucur că am putut s-o fac... că te-am prevenit din timp. Te-am prevenit că sunt iradiată.

— Nu vorbi așa! îi reproșă abrupt Buracu, profund tulburat, înțelegând că în felul acela ea nu făcea altceva decât să ridice, intenționat, un prag între ei doi, voia să-l ridice din vreme, speriată de necunoscut, de golul imens în marginea căruia își simțea ajunsă ființa.

Abia acum realizează el cât de speriată trebuia să fie.

...

Un timp, inginerul Buracu umblă ca zăpăcit. Toate îi fuseseră date peste cap, nu mai reușea să se concentreze deloc și, din cauza unor treburi ale slujbei lui, începu să aibă încurcături. Șantierul din curtea Institutului de Izotopi Stabili se desființase; mai precis, se mutase în altă parte și Buracu odată

cu el. Noiembrie venise cu ploi nesfârșite și reci, care făceau destule greutate constructorilor. În plus, trebuiau luate obișnuitele măsuri de pregătire a iernii apropiate, măsuri privind transportul la timp și depozitarea corespunzătoare a materialelor, apoi condițiile concrete în care urma să se muncească și atâtea altele. Buracu le făcea pe toate cu gândul aiurea, îngrijorat de starea și de soarta amenințată a Claudiei. Nu-i mai ieșea din minte accidentul acela și faptul că, între alții, străini care pe el prea puțin îl interesau, Claudia suferise un bombardament masiv cu radiații necunoscute. Iar dacă un asemenea accident este de regulă fatal în cazul radiației alfa, beta, gama și așa mai departe, n-avea nici un motiv serios să creadă altfel și să spere într-un presupus, dar neverosimil caracter inofensiv al radiației Q, al recent descoperitelor raze-candelabru. Se întorcea de pe șantier grăbit, măcinat de neliniști, și aștepta de-acum cu o nemaiîncercată strângere de inimă întâlnirea cu Claudia. Uneori ea nu venea, se refugia pentru o noapte sau mai multe în garsoniera ei din celălalt capăt al orașului, preferând singurătatea, și atunci el bănuia că ea era atât de deprimată încât nu suporta prezența nimănui. Îi telefona îngrijorat, interesându-se dacă totul era bine, de parcă în situația ei mai putea fi vorba de așa ceva. „E bine, răspundea cu o voce mohorâtă Claudia. Mă doare capul, sper să-mi treacă repede“. Evitând, firește, orice discuție pe tema asta și chiar refuzând să-și cunoască până la capăt propriile lui gânduri catastrofice, inginerul Buracu se pregătea sufletește pentru o transformare vizibilă întâmplată Claudiei; aștepta semnele, boala de radiații are semnele ei, își zicea, durerile de cap pot fi începutul. Pe ascuns, se apucă să citească literatură de specialitate referitoare la radioactivitate și la iradiere. Se îngrozi de ce descoperea în paginile acelea care îi lăsau Claudiei puține șanse de supraviețuire, în caz că iradierea fusese atât de

gravă cât susținea ea. Doar dacă s-ar fi înșelat, și ea și ceilalți, în privința dozei suportate, doar asta mai lăsa loc pentru speranță.

— Să căutăm un medic bun, propuse Buracu într-o seară, nemaiascunzându-și frământările. *Trebuie* să existe undeva un specialist priceput și în chestia asta!

— M-am săturat de atâtea controale și analize, câte mi se tot fac! declară ea. Oricum, sunt mai liniștită.

— Poate că n-a fost nimic grav. Poate că nici n-au rămas urme și te-ai speriat, ne-am speriat degeaba.

Ar fi vrut, dar de fapt nu credea nici el, nu îndrăznea să spere că lucrurile stăteau chiar așa. Câteodată se trezea preocupat să ghicească felul în care va debuta boala și formele ei de manifestare, reușind să se detașeze de faptul că era implicată Claudia, iar când înțelegea că autoiluzionările n-au nici un sens îi venea să-și muște degetele de furie neputincioasă. Începu să-și studieze mai atent comportarea, întrebându-se dacă nu cumva, și în ce măsură, fuseseră afectate relațiile lui cu Claudia de noutatea aceea cumplită, apărută și statornicită între ei. Ceva se schimbase, într-adevăr, însă nu prea era limpede ce anume. O iubea oare la fel? N-o mai iubea cu aceeași intensitate și dăruire? O oarecare alterare a sentimentului părea să se fi produs împotriva voinței lui, ca o acțiune subconștientă. Constată că trebuia să-și învingă mereu o nemaîncercată reținere, pentru a-și crea impresia că relațiile lor erau cele de până atunci. O iubea totuși. Uneori refuza cu îndârjire s-o considere bolnavă, ceea ce – e drept – nu-i reușea prea des. În momentele cele mai nepotrivite îi trecea prin minte, ca o fulgerare paralizantă, gândul că îmbrățișa un corp ruinat pe dinăuntru de efectul imprevizibil al radiațiilor.

Dar semnele așteptate întârziiau să apară. Tot așteptându-le cu înfiorare și tot sperând să nu le

vadă niciodată ivite, mai trecu un timp și inginerul Buracu își simți inima venindu-i la loc. Poate că se speriaseră amândoi degeaba, gândea. Oricum, Claudia era de admirat, își zise. Deși conștientă de faptul că însăși viața ei intrase într-o zodie a incertitudinii, se ținuse și se ținea încă neașteptat de tare. Da, o iubea. Pur și simplu îl înnebunea gândul că s-ar putea s-o piardă.

— Tot mai vrei să te căsătorești cu mine? îl întreabă ea prin surprindere.

Încât Buracu, care credea că prinsese un moment al ei de neatenție și o privea stăruitor, cu o expresie de compătimire întipărită pe față, tresări și răspunse încurcat, dar fără să stea pe gânduri:

— Bineînțeles că vreau.

Deși nu mai era chiar atât de sigur că dorea într-adevăr și că gestul său nu era dictat acum de un sentiment devenit ambiguu, din care nu lipsea o oarecare doză de milă. O iubea pe Claudia, nu încape îndoială. Dar luciditatea, în caz că ar fi vrut să țină seama de semnalele ei de alarmă, îi cerea să aștepte prudent, era o soluție care aproape că se impunea de la sine. Își zise însă că dacă ea, Claudia, care nu cu multă vreme în urmă evitase strategic un răspuns dat cererii lui, ar fi dorit acum – chiar și dintr-un capriciu – să-i devină soție, el n-ar fi avut curajul s-o refuze, și probabil că nici dorința.

...

Semne apăruseră, totuși. Nu cele așteptate de Buracu, din care cauză el le dădu importanță doar mult mai târziu. Se temuse că avea s-o vadă pe Claudia slăbind, sfârșindu-se lent, căzând la pat și zăcând cu febră delirantă până când aveau s-o lase de tot puterile. Din fericire, nu se întâmplase așa. Nu apărură nici plăgile, rănilor ce mutilează și desfigurează. Nu-i căzuse părul. În fine, o mulțime de simptome clasice în bolile de iradiere întârziu

să iasă la iveală, amăgindu-l pe inginerul Buracu, făcându-l să creadă că toți, cu medicii, cu Claudia în frunte, se înșelaseră și că razele-candelabru, dacă într-adevăr existau, n-aveau nici un efect asupra organismului uman. Încercă să scape de obsesia care îi făcuse din viață un coșmar și se strădui apoi să transmită și Claudiei această încredere recâștigată. Deși îi lipsea experiența sugestiei, speră totuși că terapeutica lui simplă își va face în cele din urmă efectul. Dar timpul trecea și Buracu descoperi că fata devenea tot mai tăcută, închisă, mocnind în ea gânduri pe care refuza să le comunice, ca și cum s-ar fi temut nu numai să le mărturisească altuia, ci chiar să se și desprindă de spaimile între care se obișnuise de-acum să trăiască. Noaptea, trezindu-se întâmplător, o surprinse de mai multe ori veghind alături de el, pe întuneric, cu ochii larg deschiși, cu o expresie dureros concentrată pe care Buracu, deși cu capul tulbure de somn, i-o vedea în sclipirea aceea vagă provenind din reflectarea luminilor îndepărtate ale străzii pe o porțiune a tavanului și își închipuia că știe la ce se gândea ea atunci. „Hai, fii cuminte! Fii cuminte și dormi“, o îndemna el răgușit, poate și supărat puțin, pe ea că nu-și găsea liniștea, pe el însuși că nu izbutea să i-o redea.

— Dacă nu te doare nimic, înseamnă că totul e în regulă! aprecia inginerul Buracu.

Însă într-o noapte îl treziră hohote înfundate. Claudia plângea încet, cu umerii zguduiți și cu fața vârată în pernă. O liniști cu greu, fără să poată scoate însă de la ea nici un cuvânt, cu toată risipa lui de vorbe blânde și ușor speriate; doar din faptul că hohotele acelea aproape mute se domoliră treptat, înlocuite de suspine, care și ele se stinseră în cele din urmă într-un oftat, doar așa putu Buracu să-și dea seama că nu vorbea în gol, că ea îl ascultase totuși. Culcat în așternutul răvășit, o ținu în brațe și o legănă ca pe un copil necăjit, până când o simți relaxându-se și cufundându-se în

somn. Îi era milă de ea și, deși n-avea nici o dovadă că pericolul trecuse, își propuse să facă orice pentru a-l minimaliza. O vedea în continuare speriată și se întreba în ciudat de ce nu reușea el s-o scoată din starea aceea.

În zilele ce urmară, Claudia fu în general prost dispusă, iar Buracu se convinse că încercările lui, repetate și insistente, de a-i redresa moralul mai mult stricau. Asta îl exaspera, mai ales că i se răspundea înțepat și cu priviri furioase, ca și cum s-ar fi făcut vinovat de ceva de care el nu era în stare să devină conștient. Claudia vorbea puțin, abia răspundea întrebărilor lui tot mai panicate, și Buracu începu să trăiască de la un timp cu impresia că ea îl privea ca pe un străin. Părea mereu supărată, condusă în acțiunile ei de o lipsă de simpatie ce nu se potrivea deloc cu purtarea ei anterioară, cu firea ei chiar. Afară de cazul că însăși această fire, sub permanenta obsesie a bolii ascunse și necunoscute, se schimbase, evoluase în direcția imprevizibilului. Sau – și inginerul Buracu fu de-a dreptul uluit de simplitatea și verosimilitatea unei asemenea explicații la care nu se mai gândise până atunci – afară de cazul că era gravidă.

O întrebă emoționat, întârziindu-și prudent bucuria, amestec totuși de perspectiva unui posibil răspuns afirmativ.

— Ești nebun! exclamă Claudia, iar fața ei exprima o uimire atât de sinceră, urmată de roșeala pronunțată a obrazului, de încordarea mușchilor și de o lucire neașteptat de dură care îi trecu prin priviri, încât Buracu se întreabă, cam năucit, dacă nu cumva ea se simțise jignită.

— Draga mea, ar fi un lucru firesc..., căută el să-și justifice presupunerea, dar Claudia îl întrerupse, izbucnind în râs.

— Firesc!... Firesc!... Sărmanul de tine, te compătimesc! zise ea printre hohotele acelui râs dezlănțuit și disprețuitor, apoi, la toate insistențele

lui Buracu, la orice încercare menită să arunce lumină în hățișul de gânduri contradictorii în care se afunda, Claudia considerase că era mai potrivit să se închidă în muțenie, fără să pară că o deranja prea mult faptul că în felul acesta îl umilea. O dată însă, pe neașteptate și neavând, aparent, legătură cu nimic, fiindcă intervenția ei venea după un imens gol, după o stânjenitoare absență a cuvintelor ce lăsa câmp liber zbuciumului lipsit de orizont al lui Buracu, spuse cu o voce schimbată, mai gravă și prin care părea să răzbească la suprafață un ciudat amestec de suferință reprimată, milă și nepăsare: „Tu nu înțelegi... Tu *nu poți* să înțelegi!“

Inginerul Buracu ar fi dat orice ca să poată înțelege, cu atât mai mult cu cât purtarea Claudiei îl puse serios pe gânduri în iarna ce urmă. Contrar așteptărilor sale, contrar planurilor pe care și le făcuse cândva, la începutul relației lor sentimentale, avea să fie un anotimp sărac în bucurii și chiar destul de chinuitor pentru el. Probabil că și pentru Claudia. Neputincios, Buracu vedea schimbările surprinzătoare prin care trecea ea, era așadar martorul unor transformări psihice în urma cărora Claudia devenise mai insensibilă, taciturnă și egoistă. La un moment dat inginerul trebui să recunoască și să admită că persoana lui, în ciuda unor eforturi și trucuri prin care spera să ajungă la o reapropiere, o interesa mult mai puțin decât înainte, poate că din ce în ce mai puțin. Cu toată durerea sufletească pricinuită de o astfel de constatare, fu nevoit să accepte că sentimentele Claudiei treceau printr-un prelungit proces de răcire, neinfluențat deloc în bine de plusul de atenție cu care se strădui el s-o înconjoare, chiar umilindu-se, ca să nu-și piardă dragostea amenințată. Drept răspuns, Claudia începu să-și rărească vizitele în apartamentul lui, dar și atunci când ceda rugăminților și venea, se arăta mult mai rece, încât vizitele ei aveau acum ceva neplăcut și

apăsător, de parcă i le-ar fi făcut doar din obligație. Nici măcar nu mai încerca să-i ascundă asta. Devenise pentru Buracu o ființă tot mai inexplicabilă; inginerul stătea ore în șir însingurat în meditații sterile care o aveau în centrul lor pe Claudia. Se trântea pe pat și rămânea așa, cu mâinile sub ceafă, fixând cu privirea goală tavanul dormitorului său parcă și mai pustiu acum, când ea lipsea, decât înainte de a o fi cunoscut. Începu să aibă insomnii obositoare, în timpul cărora îi treceau prin cap fel de fel de gânduri negre. Căuta explicații, se oprea la una care îi părea atunci verosimilă, încerca să-și stabilească în funcție de ea o poziție și o atitudine, o conduită de viitor, apoi o refuza cu îndărătnicie și căuta altă explicație, agățându-se cu disperare de tot ce ar fi putut frâna îndepărtarea Claudiei. Însă era limpede că întâlnirile lor tot mai rare nu mai aveau sinceritatea, căldura și aspectul pasional de la început. Erau parcă mai jenante și, conștient de asta, fiecare le aștepta cu neliniște, cu o explicabilă îngrijorare. Inginerul Buracu descoperi că, deși nu se putea lipsi de ele, vizitele acestea îi făceau mai mult rău, până și conversația devenise forțată și penibilă.

— Ce se întâmplă cu tine? Ce se întâmplă cu noi? izbucnea el uneori, în finalul unor reproșuri făcute pe un fond de furie surdă și neputincioasă.

La care Claudia ridica din umeri, evitându-i privirea, iar Buracu o suspectă în câteva rânduri că, ascunzându-i ceva foarte important, pur și simplu își bătea joc de el. Și nu înțelegea nici acum de ce-o face.

Apoi, tot fără nici o explicație, Claudia începu să-l ocolească, refuză să-l mai viziteze și chiar să accepte întâlniri în oraș. Rugămințile lui, încă stăruitoare, păreau s-o agaseze. Chiar și scurtele lor convorbiri telefonice erau pline de o tensiune ajunsă în pragul exploziei și Buracu fu din nou neplăcut surprins de asprimea tonului cu care îi

repezea ea câteva cuvinte, înainte de a-i închide ostentativ aparatul. Forma numărul iarăși și iarăși, însă la celălalt capăt al firului receptorul nu se mai ridica, și atunci Buracu lăsa să mai treacă o jumătate de oră, ca s-o poată lua pe Claudia prin surprindere. Urma o nouă discuție lamentabilă, cu întrebări și reproșuri aproape stereotipe, cu aceleași rugăminți însoțite de nedumeriri dureroase, toate acestea pornind de la el; cu aceleași reacții agasate și vagi în explicații, ale ei, câteodată întrerupte de lungi pauze pline de ascunzișuri. Pe Buracu situația asta îl făcea să sufere cumplit. N-ar fi crezut nici în ruptul capului, înainte, că-i va fi atât de greu să renunțe, să se smulgă orgolios sau să se retragă cuminte dintr-o legătură eșuată. Din încurcătura în care intrase și unde se afunda în continuare, cu tot sentimentul acela de jenă și penibilitate, pe care îl trăia.

— Tu nu înțelegi? Nu pricepi că trebuie să ne despărțim? auzea în receptor vocea Claudiei, plină de o mânie abia reținută.

— Bine, dar de ce? întreba el ridicând glasul într-un fel ce-i sublinia și mai mult neputința de a accepta evidența. Și de ce așa? continua el aproape țipând. Și pentru *cine*?

— Te rog să nu strigi la mine! izbucnea și Claudia înainte de a trânti receptorul.

Iar inginerul Buracu îl așeza pe al său în furcă încet, cu o mână tremurătoare, rămânând pe gânduri și întrebându-se dacă s-o sune din nou imediat, sau să n-o mai cheme la telefon niciodată. Ceea ce ar fi însemnat că renunță demn, gândea el, dar știa foarte bine că n-o putea face.

I se păru că intuiește adevărul. I se păru că, oricât ar fi refuzat să creadă într-o asemenea explicație, la mijloc nu putea fi decât prezența unui alt bărbat. Își rememorase de nenumărate ori fiecare gest, fiecare cuvânt pe care își amintea să-l fi rostit, fiecare nuanță, cu scopul de a descoperi eventualele greșeli ce-o îndepărtaseră pe Claudia.

Nu avea însă conștiința unor gafe atât de grave încât să fi condus obligatoriu la răcirea sentimentelor și la ruptură. Înseamnă că nu era el de vină, ci se întâmplase ceva, un lucru la care fusese pur și simplu orb: în timp ce el se amăgea cu o iubire considerată profundă și sigură și fără fisuri, în exact acest timp în viața Claudiei intrase altcineva. Iar ei îi era mult mai ușor și mai comod să rupă legătura fără nici o explicație.

Trăi zile și nopți de coșmar, în care durerea pierderii și umilința alternau cu speranțe nebunești, sau se însoțeau de niște, evident copilărești, promisiuni de răzbunare. O iubea, prin urmare nu putea să-și abandoneze fără luptă iubirea înșelată. Trebuia să afle, trebuia să se zbată, indiferent de rezultat. Călcându-și pe ultimul dram de orgoliu, de mândrie masculină, alergă după ea, o căută acasă și răbdă jignirea de a nu fi primit înăuntru, după care stătu ore întregi, noaptea, la pândă în vecinătatea locuinței ei. Așteptă s-o întâlnească pe stradă, ca din întâmplare, și o acostă în ciuda grabei cu care, văzându-l, încercase ea să-l evite în ultima clipă și în ciuda neplăcerii citite pe fața ei, reacție la perspectiva unei iminente discuții cu Buracu.

— Claudia, *trebuie* să stăm de vorbă! Trebuie să știi ce se întâmplă! o imploră el, grăbind pasul odată cu ea, ca să nu scape prilejul de a o influența cât de cât în refuzul ei categoric.

— Te rog să nu te mai ții după mine! îl repezi Claudia și poate că inginerul Buracu ar mai fi insistat, dacă n-ar fi avut deodată strania impresie că-i vorbea o străină, într-atât de alterată îi găsea vocea, de ciudă și furie.

Rămase pe loc, privind lung în urma ei, urmărit și el de privirile intrigate ale trecătorilor. Mult timp apoi, în drum spre casă, își tot puse întrebări fără răspuns în legătură cu ce găsisese schimbat la Claudia, fiindcă în puținele clipe ale întâlnirii ochiul său și urechea percepuseră și înregistraseră

subconștient o schimbare. Poate trăsăturile asprite ale feței, vocea, scăpărarea tăioasă a privirii. Poate umbletul, poate altceva, nu înțelegea exact ce și nici nu putea ști dacă nu cumva eșecul întâlnirii îl făcea să se abandoneze acestor noi îndoieli, luând drept neobișnuite reacțiile, la urma urmei normale, ale unei femei acostate de cel cu care nu voia să vorbească.

...

Inginerul Buracu hotărî în sfârșit că era destul. Hotărî să n-o mai caute nici la telefon și nici altfel. Își suportă mai departe drama însingurat, închizându-se în sine și propunându-și cu orice preț să uite, ceea ce iarăși nu era posibil. Spre primăvară urma să se deschidă un șantier în cartierul Claudiei și aranjă să nu fie însărcinat el cu treaba asta. Căută să-și omoare timpul cu cât mai multe probleme de serviciu, de altfel nu se putea plânga că n-avea destule și că n-ar fi găsit ușor, la nevoie, încă pe atâtea. Reveni spăsit în cercul unor vechi prieteni și, trecând peste ironiile ori numai sfătoșeniile lor gratuite, pornite din intenții consolatoare, nu mai ocoli ușile restaurantelor. Mai mult, începu să bea și acasă, de unul singur, ca să evite astfel debutul unor insomnii păcătoase, când dormitorul pustiu îi aducea aminte, printr-o mulțime de nimicuri, de ceea ce voia el să uite.

Pe Claudia n-o mai căută, însă în câteva rânduri i se păru că o vede înaintea lui pe stradă, aproape pierdută în mulțime. Cum n-o mai întâlnise de mult, avu o strângere de inimă și fu gata-gata să cedeze primului impuls, care-i cerea să se apropie de ea, fie și rămânând ascuns printre trecători. O singură dată nu rezistă tentației și o urmări așa, de la distanță, câteva minute, încercând sentimente de hoț timid și stânjenit, care se mulțumește să fure cu privirea. La început se temuse de o confuzie, dar

era ea, nu încăpea nici o îndoială, însă își tăiasă părul scurt, îmbrăcase *ginși* și se părea că-i explică destul de energic ceva celei care o însoțea. Ca să nu fie descoperit printr-o întâmplătoare întoarcere a capului, Buracu se opri lângă un stâlp de afișaj și lăsă lumea să treacă pe lângă el și să acopere imaginea în mișcare a femeii pe care o pierduse. O mai iubea încă, accepta cu tristețe adevărul ăsta incomod. Regreta că nu se putuse apropia de ea într-atâta încât să-i fi auzit încă o dată vocea. Simțea nevoia să audă fie și câteva cuvinte banale spuse de ea oricui, să revadă un fragment dintr-un răs cenzurat, așa cum și-l amintea Buracu din puținele luni fericite ale prieteniei lor destrămate. Se temu că o dată, pe neașteptate, avea să-i iasă în față într-un loc deschis sau prea strâmtorat pentru a mai evita întâlnirea. Se temu mai ales că o va întâlni atunci la brațul vreunui necunoscut și va trebui să treacă pe alături jenat, cu capul în pământ, neștiind dacă măcar se cuvenea s-o salute. Avea motive serioase să se îndoiască de firescul reacțiilor ei într-o asemenea împrejurare și spera sincer să nu i se întâmple așa ceva, cel puțin o vreme. O mai văzu de câteva ori, tot de la distanță și tot singură sau însoțită de tânăra aceea pe care n-o cunoștea, dar o recunoștea după statură, după pieptănătură, după bogăția părului său lung, retezat mult sub nivelul umerilor și, pesemne, decolorat sau vopsit în așa fel încât să arate mai multe nuanțe de galben, de la cel foarte deschis până la șaten.

Într-o sâmbătă, abia sosit de pe teren – fusese pe șantier într-un orașel plin de praf și cu un ucigător aer provincial, delegat cu treburi pentru o întreagă săptămână – descoperi telefonul jos pe covor, lăsat acolo la plecare, alături de canapeaua cu așternutul nestrâns. Și simți deodată o dorință nestăvilită de a suna la numărul știut. Pur și simplu îi venise în minte numărul acela, iar nevoia de a lua atunci legătura cu Claudia apărură cumva de la sine, ca

într-o succesiune firească a evenimentelor. Făcu deci ce nu mai făcuse de mult: ridică aparatul, se așează pe canapea punându-și-l pe genunchi, formă cu grijă numărul și ascultă emoționat apelul de la celălalt capăt al firului. Avea de gând să nu spună nimic, să asculte în tăcere cele câteva cuvinte ale Claudiei – evident, niște întrebări de rutină, exprimându-i nedumerirea, poate și o jignire adresată în final autorului de farse anonim. Telefonul sună întrerupt timp de aproape un minut și Buracu, dezamăgit puțin, dar parcă și bucuros pe de altă parte, începu să creadă că apelul său nimerise într-un moment când Claudia era ieșită. Tocmai intenționa să renunțe, când de la capătul firului cineva întrebă:

— Alo?

Tresări, mai-mai să scape de pe genunchi cutia telefonului. Era vocea unui bărbat.

— Alo? se repetă întrebarea și, cum inginerul Buracu asculta mai departe fără să-și poată deschide gura, celălalt insistă iritat: Alo, cine-i acolo? Ce doriți?

O pauză lungă, de pândă, pe parcursul căreia Buracu își ținu respirația. Aștepta să audă o izbucnire plină de nemulțumire, poate chiar o înjurătură. Nu auzi însă decât un declic care îl trezi la realitate și-l făcu să așeze, cu o mișcare lentă, receptorul nefolositor în furca telefonului.

Așadar, apăruse totuși un bărbat! Când o învinuia pe Claudia de nestatornicie în sentimente și chiar de infidelitate, ca să-și explice treptata ei schimbare, iar în final hotărârea de a-l părăsi, i se păruse normal să existe un bărbat necunoscut care, după toate aparențele, câștigase partida. Acum, când avea dovada că acel bărbat ieșise la lumină, că nu era o ficțiune născută din imaginația și din sentimentele sale rănite, acum aproape că nu-i veni să creadă ce auzise cu propriile sale urechi. Ca și cum în felul acesta, *refuzându-l*, l-ar fi putut face să dispară cu adevărat.

Se ridică în picioare și rămase o vreme nemișcat, cu spatele spre fereastră, privind telefonul abandonat pe un capăt de canapea. Erau momente când creierul său nu mai raționa, scufundat într-un gol imens. Pentru ca imediat însă, agățat de imaginea cutiei de un gri-albicios și a cordonului galben-pal, răsucit în spirală, să reînceapă un zbucium neverosimil la atâta timp după despărțire. Cuvintele necunoscutului îl izbeau în craniu, obsesiv, purtate de vocea aceea care îi era deja antipatică prin simplul fapt că aparținea unui bărbat instalat probabil în garsoniera și în sentimentele schimbătoare ale Claudiei.

Aproape o oră se zbătu între gânduri și impulsuri contradictorii. Îi veni la un moment dat o idee și tentația de a-și pune imediat planul în aplicare fu atât de mare încât de mai multe ori se ridică, pregătindu-se să iasă, dar tot de atâtea ori renunță, neliniștit de eventualele complicații. Încercă să se înțeleagă mai bine, să limpezească stările confuze pe care le străbătea. Gelozie? Umilință revoltată tardiv? Resemnare neputincioasă? Ceva din toate, însă povestea aceea trebuia să se termine odată și odată, gândea Buracu. Fie și cu riscul de a scurma în cenușa propriilor sale sentimente, lucrurile trebuiau să fie împinse spre o soluție clară. Să iasă din echivoc, să se lămurească. „E necesar s-o fac, e un test“, își zise, îndemnându-se astfel pe când își lua haina din cuier și începea s-o îmbrace. „Trebuie să am curajul acestui test!“

Un motiv, de ochii lumii, găsisese: cartea aceea franțuzească, uitată de Claudia sau pur și simplu lăsată la el în graba plecării. O căută, știind-o pe undeva pe-acolo, o mai văzuse o dată sau de două ori din întâmplare. Într-adevăr, o găsi într-un colț, căzută pesemne de pe televizor, între alte câteva volume pline de praf. Șterse cu palma coperta celofanată și revăzu titlul acela pe seama căruia

făcuse cândva o ironie benignă: *Trois essais sur la théorie de la sexualité*.

Cu cartea sub braț, urcă treptele scării interioare din blocul Claudiei și, abia reușind să-și țină în frâu emoția, sună la ușă. Nu conta pe o primire entuziastă, nici măcar pe una amicală. Desigur, va fi o surpriză, ea nu se aștepta la vizita lui. Poate va ieși chiar o *scenă* din asta. „Ce-ar putea să-mi facă? Cel mult să mă dea afară“, gândi, atent la zgomotele ce se auzeau slab dincolo de ușă. Zâmbi prosteste, forțat, pregătindu-se să dea ochi cu Claudia. Auzi pocnetul dublu al zăvorului, apoi ușa se deschise.

— Pe cine căutați?

Era blonda pe care inginerul Buracu o știa din vedere. Pentru prima dată o vedea însă din față și de aproape: o frumusețe comună, cu obrazul cam mare și ochii ușor încondeiați, după un contur considerat mai expresiv decât cel dat de natură. Buracu se fâstâci, spuse: „Știți, eu, pentru cartea asta... Am venit s-o restitui...“ și privi peste umărul blondei, cercetând cu neliniște interiorul holului cunoscut. Tânăra ezită o clipă, apoi îl invită să intre și, pe când închidea la loc zăvorul ușii, strigă spre ușa întredeschisă a camerei:

— *Claudiu*, ai un musafir!

Un tânăr pletos cu fața smeadă apăru în ușa aceea, iar în primul moment inginerul Buracu crezu că începe să aibă halucinații. Clipi de mai multe ori, incapabil să spună ceva. Își simțea gâtul uscat ca o rădăcină moartă.

— E o confuzie, reuși totuși să articuleze și dădu să se retragă, puse mâna pe clanță, dar găsi ușa de la intrare închisă.

— Tu erai!? auzi inflexiunile memorate de la telefon, o voce nu tocmai plăcută, din cauza unor asperități gata mereu să zgârie timpanul, iar acel „tu erai“ îl obligă pe inginerul Buracu să se întoarcă încet, privindu-și gazda cu o concentrare, apoi cu o groază ce i se citea perfect pe chip.

Nu, nu putea fi adevărat! Pletosul era cam de aceeași înălțime cu... da, un desen al feței fin, recognoscibil și el. Un băiat frumos, cu ochi expresivi, gură mică și obraz neted... Totuși, *băiat!* Expresie tipic masculină, gestul și privirea la fel, până și felul cum se spijinea de ușorul vopsit crem: degajat, cu o mână în șold... Dacă Claudia ar fi avut un frate geamăn, poate nici atunci! Dar în cazul ăsta ce însemna expresia aceea care, în ciuda unei nemulțumiri imprimată în ton, nu era lipsită de o anumită familiaritate? „Cine, cui face aici surprize?” se întrebă inginerul Buracu prost de-a binelea, fără să-și mai poată lua privirile de la tânărul care-i stătea în față.

— Ți-am spus că n-ai ce căuta aici! zise pletosul, supărat, nedându-i răgaz să-și revină. *Nu mai ai* ce să cauți... Trebuia să rămâi cu ale tale, de ce să mai alergi după o iluzie! adăugă apoi, mai blând, făcându-i-se pesemne milă de omul care privea din hol, aiurit. Ce-ai vrut? Ce-ai crezut că obții? Trecutul e mort. Și măcar ai fi scăpat de toată... povestea asta.

Se desprinsese de ușă și veni încet spre Buracu. Pe corpul subțire, ca de adolescent, avea trași aceiași *ginși* bleumarin, strâmți și decolorați, cu care inginerul o văzuse cândva pe Claudia. Recunoscuse o sclipire a ochilor, mai întunecată de supărare, o privire intensă și grea. „Cine mă privește acum? *El* sau *ea*?” se întrebă, cu totul răvășit pe dinăuntru și gata parcă să izbucnească fie în urlete, fie în hohote de râs dement. „Claudia... tânărul ăsta... eu și el... sau ea...” Făcu un efort ca să se poată ține drept pe picioare.

— Claudiu, de ce nu faci prezentările? interveni salvator blonda, fără ca măcar să fi sesizat adevăratele proporții ale momentului de criză.

— El e inginerul Buracu, zise morocănos tânărul. Ne-am cunoscut pe când mai lucram la Institut.

— Îmi pare bine, zise blonda privind-l pe inginer cu un plus de interes, iar el se așteptă ca ea să-i întindă mâna, ceea ce nu se întâmplă.

— Ea e Ioana.

Prezentând-o astfel, tânărul nu crezu de cuviință să mai adauge ceva. Încă amețit, Buracu se înclină, apoi își aminti de carte și, brusc, fără un cuvânt, i-o întinse. Urmări cu o curiozitate fascinată gestul ezitant cu care celălalt apucase volumul, privirea lui mirată, aruncată peste copertă și titlu.

— Da, zise, ridicându-și ochii. Îmi aduc aminte.

— De ce stați în hol, de ce nu intrați în cameră? se interesă blonda. Doar n-o să înțepeniți aici, în picioare! Vă servesc imediat cu ceva.

Buracu scutură energic din cap, temându-se că încă nu-i revenise graiul, spre a-și exprima refuzul prin cuvinte.

— Cred că e mai bine ca domnul să plece. Văd că nu se simte prea bine la noi, spuse liniștit tânărul, iar inginerul Buracu se grăbi să-l aprobe.

— E mult mai bine să plec, domnișoară... doamnă..., se bâlbâi el. Nu vă fac nici un deranj.

— Te conduc, se oferi tânărul după o scurtă ezitare și-i deschise ușa, însoțindu-l în casa scărilor.

— Ascultă, zise Buracu înviorându-se subit după ce văzu închisă ușa dintre el și blonda rămasă în garsonieră. Ascultă, crezi că radiațiile acelea...

— Nu-mi place să mă gândesc la asta, îl preveni tânărul.

Coborâra câteva trepte, apoi Buracu se opri și se întoarse cercetător spre însoțitorul său, de parcă ar fi vrut să-și verifice un gând ascuns.

— N-o să mai vin pe la tine, cred că înțelegi! spuse el în cele din urmă.

— N-are nici un rost, acceptă tânărul. De altfel, eu și Ioana...

— Am observat, zise inginerul, iar după o altă treaptă coborâtă îl apucă de braț, obligându-l și pe

el să se oprească. Ascultă, tânăra aia de sus e tot de la filiala aia a voastră?

Intuise bine. Clătină din cap, mulțumit de confirmarea pletosului, pe fața căruia acum, la lumina zilei, recunoștea și mai multe urme din trăsăturile știute ale Claudiei.

— Și ea... ea nu crezi că o să treacă... sau poate că deja...?

Tânărul ridică din umeri, mohorât.

— Ești sigur că n-o să treacă și ea prin..., insistă Buracu, simțindu-se cuprins de o stranie veselie.

— Ia mai lasă-mă în pace! ripostă celălalt, enervat. Nu sunt sigur nici pe mine. Nu sunt sigur de nimic.

Așadar, gândi Buracu respirând adânc, Claudia era un vis frumos și chinuitor. Claudia fusese. Se terminase! Adio. Nu mai era. Trebuia să-și închipuie de acum înainte că nici n-a fost. Ca în basmul acela: a fost odată, de parcă n-ar fi fost.

— Te rog să mă ierți, zise și își continuă mersul.

— Și la urma urmei nu contează, reluă tânărul pe un ton încă iritat. Asta-i viața, așa trebuie să ne-o trăim! Ioana e o fată bună, mă bucur că am cunoscut-o. Poate că o să ne căsătorim.

— Da?! exclamă, iarăși uimit, inginerul Buracu, oprindu-se pe scări pentru a treia oară. Și cu copiii cum...

— Cu copiii *ce*?

Simțea la celălalt o înverșunare surdă și o dușmănie în creștere, gata să spulbere momentul de relativă destindere ce urmase revelației lui Buracu și abandonului său în acest neverosimil care se impunea fără să-i pese de protagoniști, trebuind să fie acceptat și atâta tot, iar el hotărâse să-l accepte.

— Cu copiii *ce*? insistă tânărul, și inginerul avu impresia că descoperea în ochii aceia, ochii frumoși și profunzi ai Claudiei, o neliniște întreținută de presimțiri și temeri necunoscute.

— Nimic, las-o baltă! zise Buracu, lovit deodată de milă pentru ființa de alături, poate cu nimic mai fericită decât el. Las-o așa cum e! hotărî inginerul, refuzând să precizeze la ce se gândise, o dată fiindcă n-avea nici un rost, apoi fiindcă era și greu de spus, de exprimat cu voce tare că te întrebi cine o să facă în cazul *lor* copiii, mai precis care dintre *ele* două sau dintre *ei* doi. Era ceva confuz, ceva ce trebuia de asemenea acceptat așa cum va fi, așa cum va decide viitorul.

Oftă resemnat, apoi apucă mâna însoțitorului și i-o scutură ceva mai tare decât o făcea de obicei. Bărbătește.

— Ei, să fiți fericiți! Trăiți-vă viața! zise el, având convingerea că făcea o echilibristică riscantă pe marginea alunecoasă a absurdului, apoi ieși prin ușa de sticlă a blocului și se îndepărtă grăbit.

DESPRE AUTOR

Mircea Opriță s-a născut la 25 octombrie 1943, în Timișoara. Este absolvent al Facultății de Filologie din Cluj-Napoca. A fost lector la Editura Dacia și director al Institutului Cultural Român din Budapesta. A debutat în 1960, iar în 1966 i-a fost publicat primul volum, *Întîlnire cu meduza*.

A publicat în reviste și antologii din țară și străinătate. A fost tradus în limbile engleză, franceză, germană, maghiară, polonă, rusă, italiană, greacă, sîrbă.

Volume publicate (selectiv): *Întîlnire cu meduza* (Tineretului, 1966), povestiri; *Argonautica* (Albatros, 1970; ediția a doua, revăzută și adăugită, cu un cuvânt înainte al autorului, Dacia, 1980), roman; *Noaptea memoriei* (Albatros, 1973; ediția a doua, Eagle, 2010), povestiri și nuvele; *Adevărul despre himere* (Cartea Românească, 1976; ediția a doua, Eagle, 2010), povestiri și nuvele; *Păsărea de lut* (Dacia, 1976), roman; *Figurine de ceară* (Dacia, 1978), povestiri și nuvele, cu un cuvânt înainte de Ion Hobana; *Semnul licornului* (Albatros, 1980), povestiri și nuvele; *Cina cea mai lungă* (Dacia, 1983), roman; *H.G.Wells: utopia modernă* (Albatros, 1983; ediție revăzută la Millennium Books, 2011), eseu critic; *Anticipația românească. Un capitol de istorie literară* (Dacia, 1994; ediția a doua, revăzută și adăugită, Viitorul Românesc,

2003); *Discursul utopic. Momente și sinteze* (Cartea Românească, 2000); *Figurine de ceară. Integrala povestirilor SF* (Viitorul Românesc, 2004), cu un studiu introductiv de Cornel Robu; *Mic tratat de concordie națională sau Cartea tranziției* (Limes, 2005), cu un studiu introductiv de Cornel Robu; *Discoteca din Alexandria sau Cartea științelor* (Limes, 2007), proză scurtă; *Zodia manipulării. Orizonturi în expansiune* (Limes, 2010), eseuri; *Povestiri de duminică* (Millennium Books, 2010), proză scurtă.

Are o activitate susținută în presa culturală și este colaborator permanent al revistelor *Helion* și *Galileo*.

Premii: Premiul Uniunii Scriitorilor, pentru volumul *Noaptele memoriei* (1974); Premiile Asociației Scriitorilor Cluj, pentru *H.G. Wells: utopia modernă* (1984), *Anticipația românească* (1995), *Discursul utopic* (2001); Premiul „Titu Maiorescu” al Academiei Române, pentru *Discursul utopic* (2002), Premiul revistei *Anticipația* (1994); Premiul revistei *Jurnalul SF* (1994); Premiul Asociației Române de Science Fiction (ARSFan -1995); Premiul Fundației „Vladimir Colin” (1995); Premiul special al juriului la EUROCON III (Poznan, Polonia, 1976); Premiul „Aripile de aur ale fanteziei” (Poznan, Polonia, 1980); Premiul SRSFF pentru teorie și critică literară (2009), Premiul Ion Hobana pentru întreaga activitate (2011).

Este membru al Uniunii Scriitorilor.

Site: <http://www.mirceaoprita.ro>

Table of Contents

[Title page](#)

[PREFAȚĂ](#)

[Cornel Robu](#)

[CĂLARE PE DOUĂ MILENII](#)

[CINCI FICȚIUNI RECENTE](#)

[ALCHIMISTUL](#)

[LUCY](#)

[INTERVIUL](#)

[INGINERII ELECTRONICE](#)

[CALIBAN, DU-TE LA BIBLIOTECĂ!](#)

[CINCI DIN ALT SECOL](#)

[FIGURINE DE CEARĂ](#)

[SEMNUL LICORNULUI](#)

[O FLOARE PENTRU CĂPITAN](#)

[JUDECĂTORII](#)

[POVESTE DE DRAGOSTE](#)

[DESPRE AUTOR](#)

Table of Contents

Title page	1
PREFAȚĂ	5
Cornel Robu	5
CĂLARE PE DOUĂ MILENII	5
CINCI FICȚIUNI RECENTE	16
ALCHIMISTUL	17
LUCY	53
INTERVIUL	67
INGINERII ELECTRONICE	88
CALIBAN, DU-TE LA BIBLIOTECĂ!	144
CINCI DIN ALT SECOL	150
FIGURINE DE CEARĂ	151
SEMNUL LICORNULUI	176
O FLOARE PENTRU CĂPITAN	198
JUDECĂTORII	217
POVESTE DE DRAGOSTE	248
DESPRE AUTOR	278